Pierre Dephanis Ioan Șimiraș

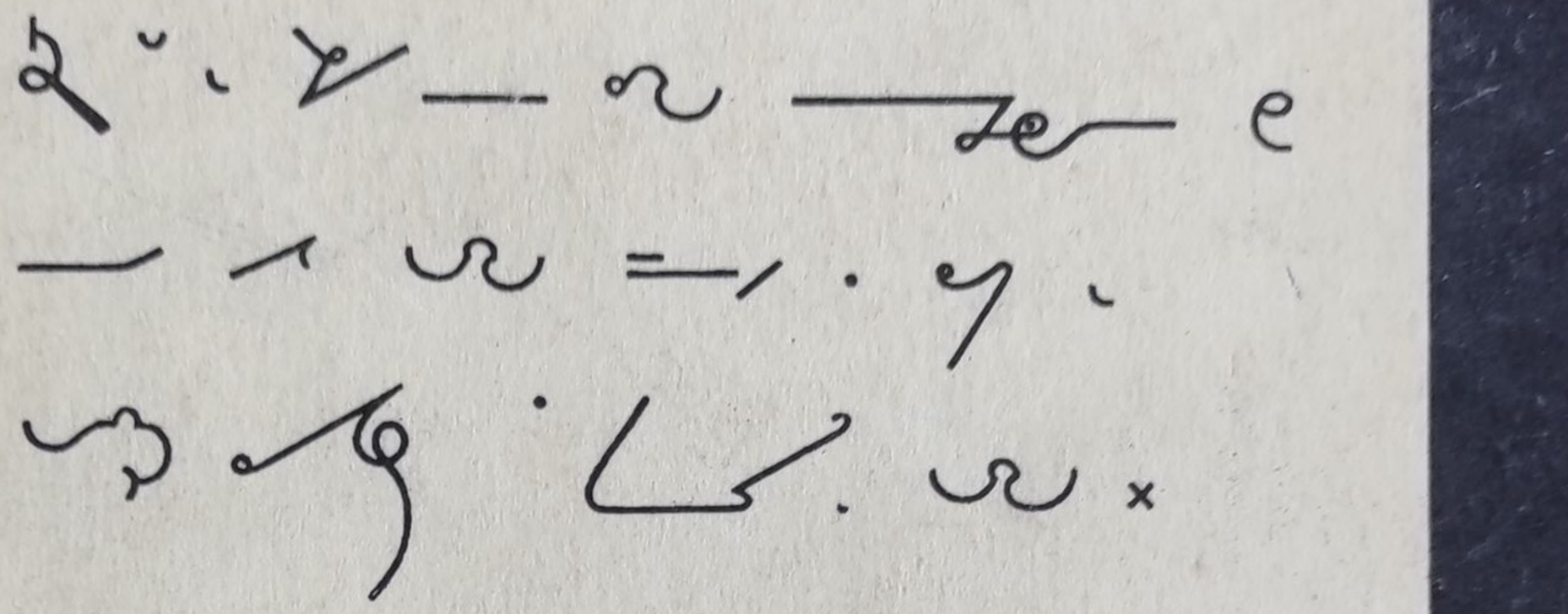

Să învățăm stenografia

ÎN LIMBILE
ROMÂNĂ
FRANCEZĂ
ENGLEZĂ

Pierre Dephanis Ioan Ţimiraş

Să învăţăm stenografia

(DUPĂ SISTEMUL DUPLOYÉ)

ÎN LIMBILE
ROMÂNĂ
FRANCEZĂ
ENGLEZĂ

Prefaţă

Cuvîntul „stenografie“ vine de la grecescul „stenos“ *(strîns, scurt)* şi „graphe“ *(scriere)*, deci „scriere strînsă“ sau „scriere scurtă“.

În timpurile moderne, stenografia capătă o importanţă deosebită ca mijloc de a economisi, în orice activitate intelectuală, o mare cantitate de timp. Utilitatea ei o simte chiar şi elevul din învăţămîntul mediu, care, urmărind lămuririle profesorului, ar vrea să şi le noteze fără a pierde şirul, cum se întîmplă de obicei la întrebuinţarea scrisului greoi cu caractere latine. În facultate, studentul care cunoaşte stenografia poate nota cu uşurinţă prelegerile, fie în întregime, fie numai părţile mai importante. Mai tîrziu, indiferent de cariera pe care o va îmbrăţişa, stenografia, asigurînd un sincronism armonios între viteza gîndirii şi a scrierii, îi va uşura munca, sporindu-i randamentul. Într-un cuvînt, oriunde este vorba de o muncă intelectuală, utilitatea stenografiei este vădită.

Cu alfabetul obişnuit se pot scrie în limba română aproximativ 20—30 de cuvinte pe minut, în timp ce stenografia măreşte de 3—6 ori viteza scrierii, ceea ce face ca un profesionist de înaltă calificare să poată nota pînă la 180 şi chiar 190 de cuvinte pe minut.

Prima parte a acestui manual — consacrată stenografiei integrale, cu vocale — satisface cu prisosinţă nevoile curente, prezentînd avantajul unei scrieri de 3—4 ori mai rapide în comparaţie cu scrisul obişnuit.

Cei dornici de perfecţionare vor putea învăţa, în partea a treia a manualului, tehnica prescurtărilor, care le va permite atingerea unor iuţeli corespunzătoare ritmului vorbirii — stenografia de gradul II.

Partea a doua a volumului este consacrată expunerii regulilor necesare pentru practicarea sistemului Duployé în limbile franceză și engleză, dîndu-se totodată o serie de exerciții de scriere stenografică și descifrare.

Lucrarea se încheie cu un grupaj de texte menite să constituie o bază de exersare în luarea de stenograme. Textele sînt alcătuite sau selecționate din diverse domenii de specialitate, în așa fel încît să ofere o varietate cît mai mare de termeni și îmbinări lexicale.

Cheia temelor și a versiunilor*, la care se va recurge numai după efectuarea acestora, va înlesni verificarea exactității cu care au fost stenografiate și descifrate textele.

Astfel alcătuit, volumul permite însușirea întregului material predat fără ajutorul profesorului.

AUTORII

București, 1965

---

* Prin *teme* înțelegem litere, cuvinte, propoziții sau fraze redate în alfabetul latin și care urmează să fie stenografiate; prin *versiuni* — litere, cuvinte, propoziții sau fraze redate stenografic și care urmează a fi descifrate.

Partea a doua a volumului este consacrată expunerii regulilor necesare pentru practicarea sistemului Duployé în limbile franceză și engleză, dîndu-se totodată o serie de exerciții de scriere stenografică și descifrare.

Lucrarea se încheie cu un grupaj de texte menite să constituie o bază de exersare în luarea de stenograme. Textele sînt alcătuite sau selecționate din diverse domenii de specialitate, în așa fel încît să ofere o varietate cît mai mare de termeni și îmbinări lexicale.

Cheia temelor și a versiunilor*, la care se va recurge numai după efectuarea acestora, va înlesni verificarea exactității cu care au fost stenografiate și descifrate textele.

Astfel alcătuit, volumul permite însușirea întregului material predat fără ajutorul profesorului.

AUTORII

București, 1965

---

* Prin *teme* înțelegem litere, cuvinte, propoziții sau fraze redate în alfabetul latin și care urmează să fie stenografiate; prin *versiuni* — litere, cuvinte, propoziții sau fraze redate stenografic și care urmează a fi descifrate.

Introducere

Scurt istoric al artei scrierii. Arta scrierii a trecut, în decursul veacurilor, prin numeroase faze de dezvoltare, de la hieroglifele egiptenilor și cuneiformele asiro-babilonenilor*, înlocuite treptat prin scrie-

* Inscripție hieroglifică egipteană reprezentînd numele lui Xerxes (*Hșiarșa*, în pronunția egiptéană antică) pe un vas de alabastru:

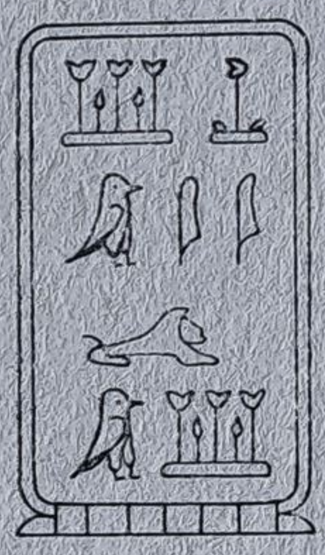

Citirea hieroglifelor se făcea, începînd cu rîndul de sus, de la dreapta la stînga. Iată aceeași inscripție desfășurată orizontal și cu direcția inversată, în sensul scrierii noastre:

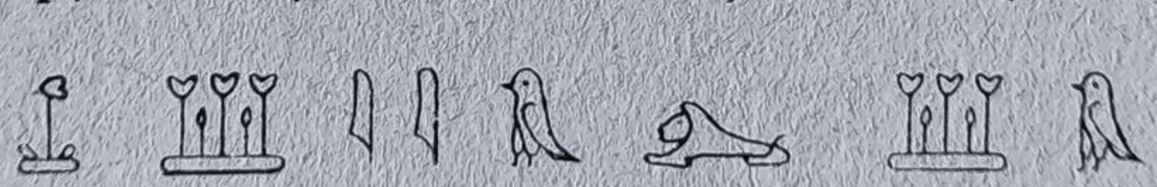

H ș i a r ș a

Iată, acum, o inscripție cuneiformă persană:

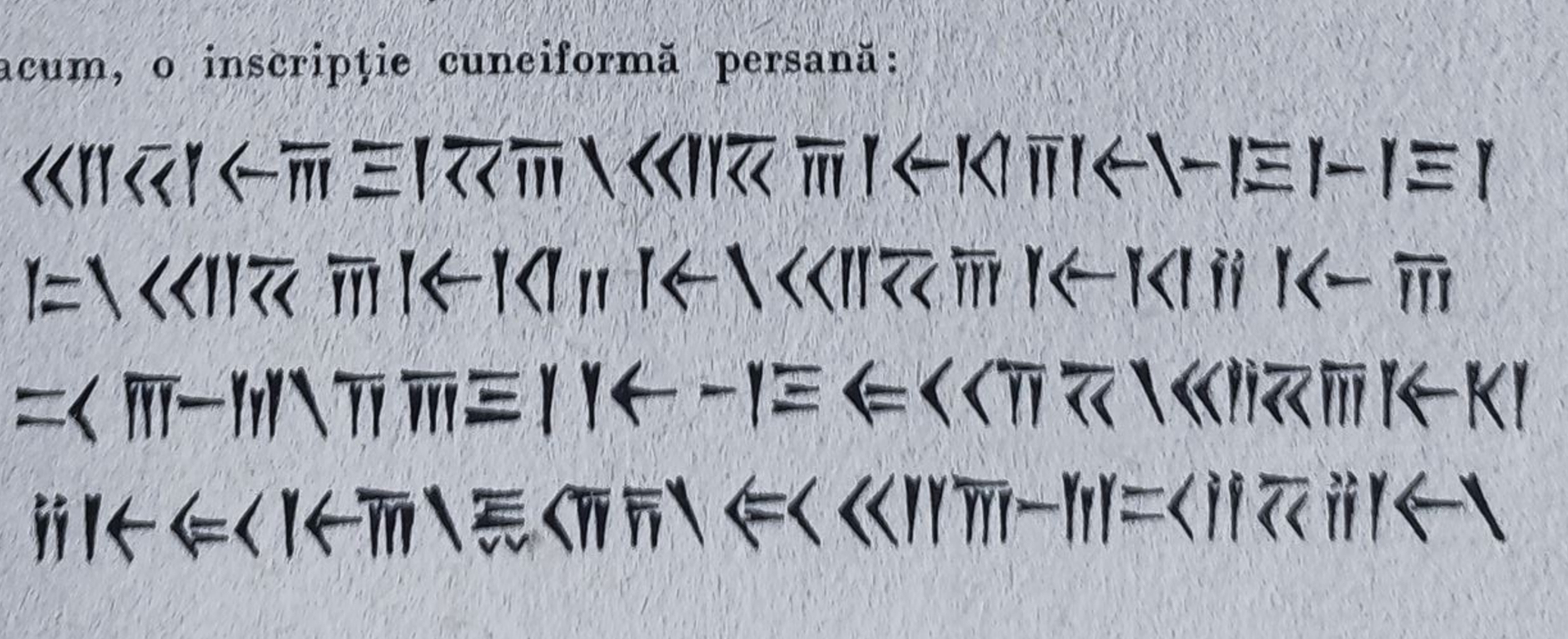

rile mai evoluate ale elenilor și latinilor, pînă la stenografia zilelor noastre.

Deși se consideră ca o ocupație proprie timpurilor moderne, stenografia nu este cîtuși de puțin ceva nou, ea fiind practicată chiar din antichitate. Într-adevăr, încă de la inventarea alfabetului — socotit drept una dintre cele mai vechi creații ale geniului uman —, oamenii s-au străduit să înfiripeze un scris cît mai strîns, mai scurt. Astfel, fenicienii înlăturau multe din vocale, notînd, de pildă, vocala **e** printr-un punct deasupra traseului, pe **i** printr-un punct dedesubt etc., și este interesant că notarea vocalelor prin simplu punct în diferite poziții o regăsim și în unele sisteme stenografice moderne. Nevoia unei scrieri cît mai abreviate s-a resimțit în antichitate și pentru economisirea materialului de scris, care era foarte costisitor. Hîrtia avea să apară mult mai tîrziu*. De aceea, de multe ori se întîmpla ca un text să fie șters pentru a fi înlocuit cu altul, ajungîndu-se la întrebuințarea palimpsestelor**.

Asemenea încercări de a făuri un scris mai strîns au fost întreprinse și de egipteni, de evrei, dar mai ales de greci și de romani. Săpăturile de sub ruinele Acropolei au dus la descoperirea unor plăci de piatră

Textul înseamnă: „Xerxes (*Hșarșa* în pronunție autentică), rege falnic, regele regilor (al lui) Darius rege fiu, Ahemenid".

Pana înclinată (↖), care se repetă aici de nouă ori, nu corespunde nici unei litere, ci este semnul care desparte cuvintele. Deci pînă la primul semn avem notat cuvîntul *Hșarșa* (Xerxes), pînă la al doilea semn, cuvîntul *rege*; pînă la al treilea semn, *falnic*; pînă la al patrulea, din nou cuvîntul *rege*; apoi, o nouă repetare a cuvîntului *rege*, urmat de data aceasta de alte semne suplimentare care reprezintă sufixul gramatical, indicînd pluralul și cazul genitiv, adică: *regilor*. Vedem, așadar, ce scrieri complicate erau acestea! Pentru scrierea hieroglifică era nevoie de adevărați artiști, care mai mult desenau decît scriau. Cît privește scrierea cuneiformă, cîtă trudă și migală pentru a nota abia nouă cuvinte!...

* Egiptenii scriau pe foi de papirus, pe care le pregăteau dintr-o anumită specie de trestie ce creștea din belșug pe malurile Nilului. În China se scria pe bambus, iar în secolul al II-lea e.n. pe hîrtie din pai de orez, chinezii fiind primii care au știut s-o fabrice. Arabii se serveau de hîrtie începînd de prin secolul al X-lea; francezii prin secolul al XIV-lea, dar numai pentru acte, iar pentru cărți abia prin secolul al XV-lea. Romanii foloseau și ei foile de papirus, dar mai ales tăblițele cerate. În Marele Novgorod și în alte orașe rusești din vechime se scria pe coajă de mesteacăn, un material ieftin și rezistent. Toate aceste materiale lipseau în Mesopotamia, care poseda însă în solul ei un lut excelent. Pe lîngă întrebuințarea lui extrem de largă și de variată — în ceramică, în construcția de falnice palate, de hambare pentru cereale etc. — acest lut slujea încă din timpuri imemoriale și la confecționarea cărților, a așa-numitelor „tăblițe de lut". Acest material se găsea la îndemînă în orice cantitate. Această abundență de material, deci lipsa nevoii de a-l economisi, ar putea explica destul de bine lungimea extremă a scrisului cuneiform. Materialele incomparabil mai scumpe, folosite ulterior de greci și de romani, au determinat, desigur, și ele saltul calitativ către scrierea mult mai scurtă care, realizată acum mai bine de două milenii, a devenit ea însăși mult prea lungă și prea înceată pentru cerințele omului modern.

** *Palimpsest* — pergament sau papirus de pe care s-a șters sau s-a răzuit scrierea inițială pentru a putea fi utilizat din nou.

cu inscripții stenografice, vechi de peste două mii de ani, și se pare că istoricul Xenofon, discipol al lui Socrate, a cules prin semne abreviate și a transmis astfel posterității convorbirile pe care le-a avut cu maestrul său și cu ceilalți filozofi ai vestitei școli din grădinile lui Akademus. De asemenea, la Roma, primele urme de scriere prescurtată le găsim, acum două milenii, în cele 1 001 note — *notae vulgares* — ale lui Ennius, care folosea pentru prescurtarea cuvintelor inițialele, cum ar fi: *RP* pentru *Res Publica*; *PR* pentru *Populus Romanus*; *SPQR* pentru *Senatus Populusque Romanus*; *Sc* pentru *Senatus-consultum* etc. Apoi, Marcus Tullius Tirone, un sclav liberat al marelui orator antic Cicero, a îmbogățit și a sistematizat aceste prescurtări care au ajuns să fie cunoscute sub numele de *note tironiene*. Denumirea aceasta a fost dată însă mai tîrziu tuturor prescurtărilor de acest fel, al căror număr ajunsese în perioada căderii Imperiului roman din Occident (345 e.n.) la nu mai puțin de 13 000! Cuvîntul era notat fie cu inițiala lui, fie cu silaba inițială ori prin cîteva litere mai caracteristice, adăugîndu-li-se, prin semne mai mărunte, terminațiile. De pildă, **M** însemna *Modus*; cu o virgulă dedesubt, la mijloc (**M̧**), însemna *Modulus*, iar un **M** întors (**Ɯ**) însemna *Modestus*. Invaziile barbarilor, înlocuirea limbii latine, ca și împovărarea peste măsură a memoriei prin acest sistem de scriere, au dus la uitarea notelor tironiene (a căror descifrare integrală s-a făcut abia în secolul trecut), încît prin secolele XI—XII abia mai găsim cîteva manuscrise de acest fel.

Firește, un asemenea sistem de notare era departe de a constitui o stenografie propriu-zisă, în înțelesul modern al cuvîntului. El se baza în principal pe o memorie prodigioasă și pe o mulțime de prescurtări arbitrare, iar nicidecum pe anumite reguli logice, ceea ce explică de altfel și faptul că n-a avut decît o circulație foarte restrînsă, nemaifiind folosit, la începutul evului mediu, decît în special de ecleziaști: predicile, dezbaterile conciliilor etc. erau culese cu ajutorul acestor semne.

Pentru realizarea unei stenografii adevărate trebuia creat mai întîi un alfabet special. Astfel, mai ales după inventarea tiparului, din simplificare în simplificare s-a ajuns la diferite alfabete stenografice, unele avînd la bază linia dreaptă și linia curbă (sistemele „geometrice"), altele pornind de la principiul că scrierea stenografică trebuie să aibă o înfățișare și o „pantă" cît mai apropiate de scrisul tradițional (sistemele „caligrafice").

Aruncînd acum o scurtă privire, se poate constata că progresul în arta stenografiei s-a căutat a se obține, între altele, prin:

— crearea unor sisteme fonetice;

— gruparea semnelor stenografice după asemănarea sunetelor vorbirii, cu alte cuvinte crearea de semne asemănătoare pentru foneme asemănătoare;

BIBLIOTECA DE PEDAGOGIE-PS HOLCGIE

— folosirea semnelor celor mai simple pentru fonemele cele mai frecvente;

— grupări de consoane care să fie redate printr-un singur semn;

— eliminarea unor litere în anumite cazuri etc.

Dintre numeroasele sisteme stenografice create în decursul ultimelor secole, cîteva au fost adaptate și la limba română, încît este locul să ne punem întrebarea: *Ce sistem să învățăm?*

În urma deceniilor de confruntare, nu se mai practică astăzi, la noi, decît: sistemul de universală circulație Duployé; metoda românească, creată de H. Stahl în 1908; diverse variante, mai mult sau mai puțin izbutite, ale sistemului Taylor; în sfîrșit, diferite încercări de adaptare a migălosului sistem german Gabelsberger, care, datorită complexității și lungimii sale, ar putea fi socotit mai curînd drept o metodă de notare intermediară între scrisul tradițional și o adevărată stenografie.

Așadar, problema *Ce sistem să învățăm?* poate fi redusă astăzi în țara noastră la alegerea între aceste cîteva sisteme, practica dovedind că oricare dintre ele permite — cu prețul unor eforturi, ce-i drept inegale — prestarea unor lucrări stenografice de calitate.

De altfel, tendința de a se reduce numărul sistemelor stenografice practicate într-o țară nu trebuie împinsă la extrem și limitarea la un singur sistem n-ar fi de dorit, deoarece numai confruntarea în continuare a mai multor sisteme de scriere cu caracteristici deosebite va putea genera, cu timpul, saltul calitativ spre acel ideal scris liniar al viitorului care, înlocuind treptat, pentru toți, sistemul de scriere tradițional, va contribui la creșterea confortului intelectual al generațiilor de mîine.

Despre magnetofoane și mașini de stenografiat. În ultimii ani s-au răspîndit peste tot binecunoscutele magnetofoane, care, departe de „a scoate din circulație“ stenografia, se dovedesc din ce în ce mai mult nu numai un prețios auxiliar al stenografilor profesioniști, dar și o invenție care le lărgește considerabil cîmpul de activitate. Grație magnetofoanelor, multe dintre expunerile la diverse ședințe, conferințe, care nu pot fi consemnate din lipsa de stenografi disponibili, pot fi stenografiate ulterior după bandă și transcrise apoi la mașină.

Cît privește mașinile de stenografiat, încă de la începutul secolului trecut, de cînd a fost inventată prima mașină de acest fel, s-au construit succesiv o serie de tipuri de mașini bazate pe diferite principii, ca, de exemplu, mașina Grandjean. Manipulate cu dibăcie, ele dau rezultate bune; toate prezintă însă aceleași inconveniente față de stenografia manuală, și anume:

— sînt destul de incomode, greutatea lor, deși nu prea mare, constituind totuși o problemă atunci cînd trebuie deplasate;

— se pot defecta ca orice mașină, lăsîndu-te „în pană“ în mijlocul unei expuneri importante etc.;

— costă foarte scump în comparație cu simplul creion al stenografului manual, mai ales că trebuie să ai la dispoziție, pentru orice eventualitate, și o mașină de rezervă;

— produc un zgomot, care, oricît de atenuat ar fi, poate fi totuși supărător, de pildă, într-o sală de ședințe etc.;

— te face să depinzi de o mașină într-o îndeletnicire atît de directă și de personală cum este scrisul: n-ai mașina la îndemînă, nu mai poți stenografia.

Toate aceste dezavantaje explică cu prisosință de ce numărul celor care practică stenografia mecanică (stenotipia) a rămas pînă astăzi foarte redus în comparație cu adepții stenografiei manuale.

Există și mașini care scriu direct după dictare? În zilele noastre, cînd roboții fanteziilor științifice încep să devină realități, o asemenea invenție n-ar trebui să ne surprindă. Atunci se naște întrebarea: mai este oare utilă învățarea stenografiei? În această privință, părerea specialiștilor este că în pofida creierului electronic, care poate rezolva în cîteva secunde probleme dintre cele mai complicate ce ar necesita, altfel, munca îndelungată a unei armate de matematicieni, ca și în ciuda altor realizări uluitoare ale științei și tehnicii, o mașină electronică ce ar putea scrie direct după dictare (vorbire), deci o mașină care „să stenografieze“ singură, este și va rămîne extrem de greu de realizat. Desigur, transformarea sunetelor vorbirii în semnale electrice — într-o mașină electronică — și apoi în comenzi mecanice — într-o mașină de scris — este, în principiu, posibilă; dar, în fapt, ea n-ar putea servi scopului urmărit, deoarece deosebirile de timbru ale vocilor și chiar ale aceleiași voci în momente diferite, ar falsifica cu totul rezultatul final al activității unei asemenea mașini ultrasensibile.

„În cel mai bun caz — scria J.P. Snurk în revista „Orizonturi“ din iunie 1957 — ea nu ar putea fi folosită decît de o singură persoană. Accentele, timbrul vocii, sînt atît de variate, diferă atît de mult de la un om la altul, încît ar trebui construite mașini individuale (!), al căror preț ar fi însă prohibitiv și care ar fi incapabile să realizeze ceva în ziua în care posesorii lor ar avea vocea cît de puțin voalată...

Este posibil însă — continuă același specialist — să se preconizeze alte soluții. Astfel, Albert Ducrocq a prezentat de curînd mașina denumită „Electro-Styl“. Datorită unui aranjament ingenios de circuite, pentru a căror punere la punct inventatorul a trebuit să studieze în același timp cibernetica și criptografia, orice secretară capabilă să învețe, de pildă, stenotipia Grandjean poate de asemenea să învețe a se folosi de o mașină „Electro-Styl“.

Iată-ne reîntorşi, după atîtea frămîntări şi căutări, la punctul de pornire, invenţia lui Albert Ducrocq nefiind, în fond, decît vechea maşină de stenotipie Grandjean, înzestrată însă cu o claviatură electrică, acţionată prin simplă atingere. Ar fi, desigur, o perfecţionare interesantă, un progres în stenotipie, dar, din păcate, preţul acestei noi maşini — incomparabil mai complicată şi mai voluminoasă decît a lui Grandjean — este de-a dreptul prohibitiv, prezentînd faţă de realizările anterioare de acest gen două mari inconveniente: datorită volumului ei, se deplasează foarte greu şi, funcţionînd cu ajutorul electricităţii, nu poate lucra în alte condiţii. Şi rezultatul?

„Rezultatul final — încheie specialistul citat — este că se poate folosi în felul acesta o maşină de scris cu care să se atingă chiar viteza vorbirii“, adică o performanţă accesibilă oricărui stenograf profesionist, înarmat cu un simplu creion!...

De altfel, convingerea generală este că niciodată, în nici o epocă viitoare, maşina nu va înlocui complet scrisul de mînă, după cum nici trenul, nici avionul, nici nava cosmică nu pot înlocui mersul pe jos; numai că acest scris va tinde spre forme din ce în ce mai simple, mai scurte.

Partea întîi

STENOGRAFIA INTEGRALĂ, CU VOCALE

Capitolul I

PRINCIPIILE STENOGRAFIEI. ALFABETUL

După cum se știe, scrierea alfabetică cursivă este departe de a atinge iuțeala vorbirii; ea nu poate așterne ideile pe hîrtie decît cu o încetineală exasperantă, nu numai pentru faptul că folosește uneori pentru notarea unui singur sunet al limbii mai multe litere (**ch, gh, sch, ph, tz, sz** etc.), dar mai ales că diversele foneme ale limbii sînt redate prin semne grafice mai mult sau mai puțin complexe, numite litere, constituite dintr-o alăturare de linii drepte și curbe, cu adăugirea de puncte, sedile, accente, ceea ce exclude, bineînțeles, posibilitatea unei notări cît de puțin rapide. Astfel, în alfabetul nostru latin, ca să nu mai vorbim de alte sisteme de scriere și mai complicate, nu există nici o literă redusă la o singură trăsătură de condei, iar litera **m** cuprinde nu mai puțin de 11 fragmente, drepte și curbe:

Cu titlu de curiozitate arătăm, în treacăt, că cele 11 fragmente de mai sus reprezintă în stenografie tot atîtea litere, adică în timp ce în scrierea tradițională n-am notat decît o singură literă (**m**), cele 11 fragmente ale acesteia permit, în stenografie, notarea a nu mai puțin de 11 consoane (**l, c(e), p, l, c(e), p, l, c(e), p, s, l**).

De asemenea, aceste litere, atît de lungi ca traseu, comportă în practică și dese ridicări de condei, ceea ce încetinește și mai mult scrisul.

Pentru a se ajunge la o scriere cît mai scurtă, adică mai rapidă, a trebuit deci:

— să se înlocuiască literele vechiului alfabet cu semne mult mai simple și mai ușor de trasat;

— să se lase la o parte orice litere care nu sînt indispensabile unei înțelegeri clare și complete a scrisului;

— să se procedeze astfel încît noile semne adoptate să poată forma cuvinte cu cît mai puține ridicări de condei.

Într-o primă parte a lucrării de față se vor indica și analiza aceste semne simple și ușor de trasat — semnele stenografice —, menite să înlocuiască alfabetul latin; apoi se va arăta modul de legare a acestor semne, astfel încît fiecare cuvînt să poată fi redus la o cît mai simplă monogramă*.

Alfabetul. În stenografia Duployé, consoanele sînt reprezentate prin linii drepte sau curbe (semicercuri), în diferite mărimi și poziții, iar vocalele prin bucle și cîrlige. Regulile ortografice nu se iau în considerare decît în măsura în care nu stingheresc scrisul și ajută descifrarea, cuvintele notîndu-se strict fonetic, chiar și atunci cînd este vorba de nume străine. Vom scrie, de pildă: *toț, poț, fiț, aceaș* etc.; de asemenea: *șecspir (Shakespeare), lozan (Lausannes), niuton (Newton)* etc.

Tocmai acest fonetism riguros explică ușurința cu care sistemul Duployé se poate aplica mai multor limbi.

Cu puținele adaptări necesare limbii române, alfabetul nostru stenografic se compune din următoarele 33 de semne:

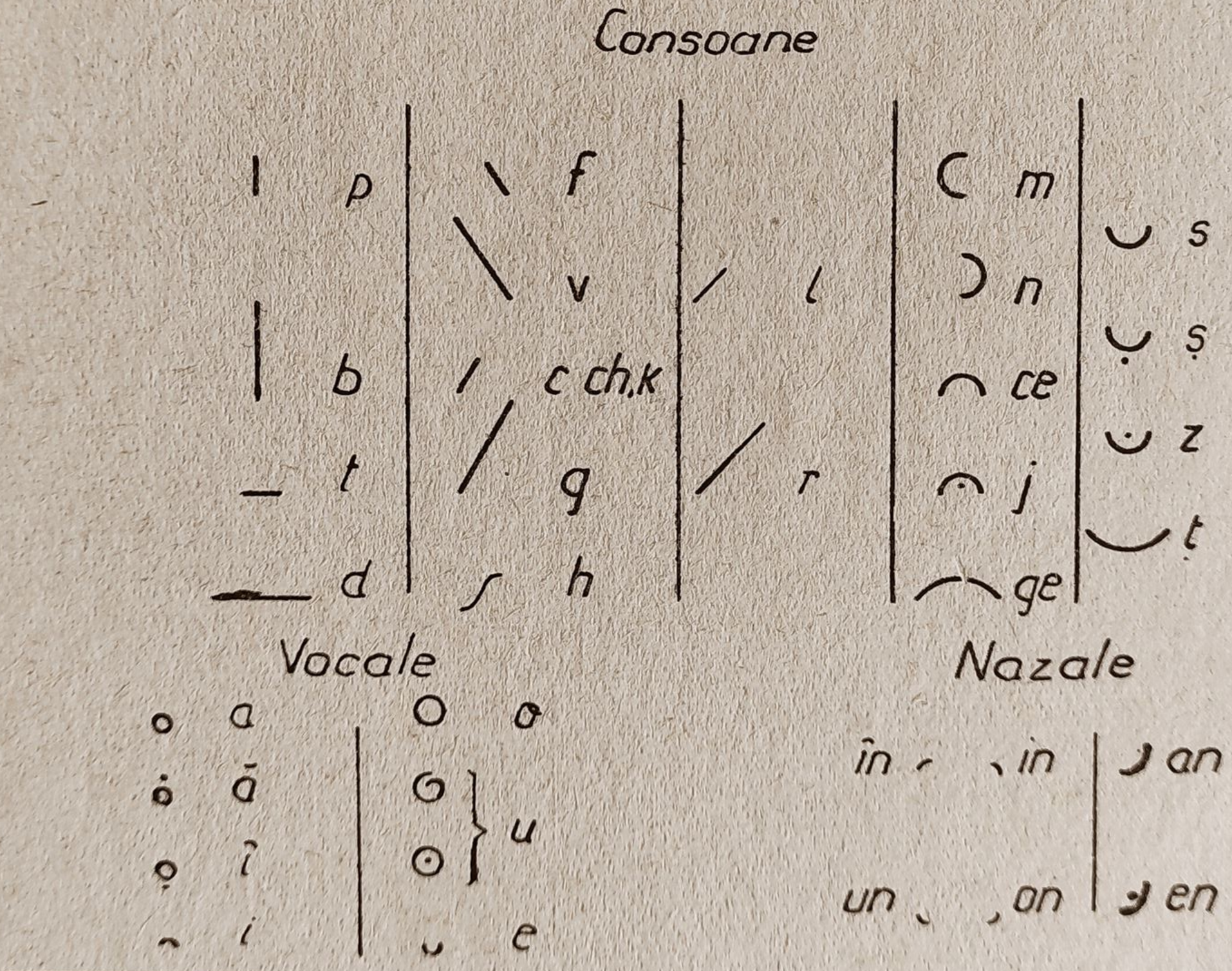

* *Monogramă* — totalitatea semnelor trasate în continuare, fără ridicarea creionului.

Să nu încercăm să memorăm de pe acum toate aceste semne. Ele au fost trecute aici, la începutul volumului, spre a le avea ușor la îndemînă oricînd în timpul învățării stenografiei. Ceea ce se poate reține însă de la început este doar faptul că semnele stenografice pot fi grupate pe categorii, adică au fost alese semne asemănătoare pentru reprezentarea unor foneme asemănătoare. Astfel, consoanele înrudite **p** și **b** (labiale) sînt reprezentate printr-o linie verticală, numai că pentru **b** semnul este de peste două ori mai lung decît pentru **p**; consoanele **t** și **d** (dentale) sînt reprezentate printr-o linie orizontală, numai că **d** stenografic este de peste două ori mai lung deît **t**; consoanele **k** și **gh** (guturale), printr-o linie oblică coborîtoare, numai că **gh** stenografic este de peste două ori mai lung decît **k**, ș.a.m.d.

Capitolul II

CUM SĂ ÎNVĂŢĂM?

Înainte de a trece mai departe, sînt utile cîteva recomandări menite să înlesnească învățarea corectă și cît mai rapidă a stenografiei:

— Prima regulă de urmat pentru a progresa și a atinge viteze din ce în ce mai mari este aceea de a se obișnui cu trasarea *riguros exactă, fără apăsare*, a semnelor. Nerespectarea acestei reguli aduce după sine consecințe dintre cele mai grave, cel puțin în etapa de început a învățării stenografiei, cînd deformarea semnelor poate da naștere, la fiecare pas, la erori de citire și uneori la adevărate enigme indescifrabile.

Exercițiile să se facă pe un caiet de dictando împărțit prin simplă îndoire, în două coloane, avîndu-se o deosebită grijă de a păstra mereu proporția justă între dimensiunea liniilor. Să se întrebuințeze pentru scris un creion nr. 2 de bună calitate și bine ascuțit, dar se recomandă mai mult folosirea stiloului, care scrie egal, cu linii mai precise și, mai ales, nu obosește mîna.

— O altă regulă de urmat și care poate fi considerată drept cheia de boltă a stenografiei este aceea a unei *mișcări uniforme a mîinii*. Fiecare semn stenografic — și chiar fiecare fragment de semn — trebuie să fie trasat cu o mișcare regulată, domoală, continuă; în trecerea de la un semn la cel următor să se evite orice oprire. Astfel, viteza scrisului — în afară de accelerarea generală care va apărea pe nesimțite și treptat, prin exerciții — trebuie să rămînă totdeauna egală, fără să crească la liniile drepte, ori să scadă la cele curbe, evitîndu-se deci orice oscilație sau sacadare a scrisului. Cu alte cuvinte, viteza de înaintare a condeiului pe hîrtie să fie, pe cît posibil, tot atît de uniformă ca și mersul unui ceasornic. Nepierzînd astfel nici o secundă, un bun stenograf nici nu are nevoie să se grăbească. Vom ajunge la acest rezultat scriind la început *cît mai încet posibil*, mișcînd doar degetele și încheietura mîinii, iar nu și antebrațul. După cîteva săptămîni de exerciții, vom fi plăcut sur-

prinși de ușurința crescîndă a scrisului, culminînd cu automatismul lui, obișnuindu-ne în același timp, încetul cu încetul, să cuprindem dintr-o singură privire nu semnele stenografice distincte, ci ansamblul fiecărei monograme. Adică, întocmai după cum citind cuvîntul scris cu caractere latine îl cuprindem *instantaneu* — fără a mai fi nevoie de a-l silabisi sau de a-l citi pe litere —, tot astfel și în stenografie va trebui să ajungem, cu timpul, la aceeași deprindere de a nu mai considera fiecare monogramă ca o succesiune de vocale și consoane distincte una de alta, ci ca un semn unic, avînd o semnificație precisă și întipărit ca atare în minte, deci putîndu-se citi dintr-o singură ochire.

— Cu aceasta am ajuns la o recomandare de importanță capitală în munca de antrenare a stenografului. Este vorba de *exercițiile de citire*. Stenograful trebuie să ajungă să-și recitească corect și cu deplină siguranță scrisul după stenografierea unui text, fie imediat, fie mai tîrziu. În acest scop, în perioada studiului, orice text stenografiat va trebui recitit de cîte ori va fi necesar, spre a ne elibera de orice ezitare. Cu această ocazie vom nota cu grijă, într-un caiet special, cuvintele care au fost scrise deformat și le vom exersa, scriindu-le de cîte ori va fi nevoie pentru a ne obișnui mîna cu trasarea lor corectă, fără nici o ezitare. Acest *automatism al mîinii* constituie piatra de încercare a oricărui practician. De aceea toate temele și exercițiile din prezentul volum vor trebui scrise de cîte 3—4 ori fiecare.

— Dacă cel care învață stenografia nu are o cultură universitară sau cel puțin medie, lecturile și audierea diverselor prelegeri, frecventarea conferințelor etc. îi vor oferi marele avantaj de a-și lărgi considerabil cunoștințele și de a-și îmbogăți vocabularul. Dacă nu se poate pretinde unui stenograf o competență de *omni re scibili*, adică atotcuprinzătoare, el va trebui să devină însă, cel puțin superficial, o adevărată enciclopedie vie, avînd în vedere că în discuțiile sau expunerile pe care le stenografiază el se poate întîlni, la tot pasul, cu aluzii istorice, literare, tehnice-științifice, cu clișee împrumutate din unele limbi străine, cu locuțiuni latinești etc. În lipsa unor asemenea cunoștințe generale, el va risca să descifreze, de pildă, „un tribunal dragonic“ (în loc de „draconic“), „o ediție principesă“ (în loc de „princeps“), „aeropag“ (în loc de „areopag“) ș.a.m.d.

Ca atare, recomandăm, în special celor tineri, să-și aleagă textele pentru exerciții stenografice din domenii cît mai variate: tehnică, științe sociale, critică literară, sport etc. etc.

Capitolul III

ALFABETUL STENOGRAFIC

§ 1. *Consoane reprezentate prin linii drepte:* **p, b; t, d; k, gh; l, r; f, v**

Consoanele **p, b**

Consoana **p** va fi reprezentată printr-o liniuță verticală de circa 5 mm, trasată de sus în jos. Ca mijloc mnemotehnic, adică pentru o mai ușoară memorizare, putem considera acest semn stenografic ca derivînd din litera cursivă corespunzătoare, din care s-ar fi păstrat doar partea trasată în figură cu linie plină:

Pentru reprezentarea consoanei **b** vom folosi același semn, dar mărit de peste două ori.

Obținem deci două liniuțe verticale, din care cea mică reprezintă consoana **p**, iar cea mare consoana **b**:

Consoanele **t, d**

Consoana **t** va fi reprezentată printr-o liniuță orizontală trasată de la stînga la dreapta, semn pe care, pentru o mai ușoară memorizare,

îl putem considera ca derivînd din litera cursivă corespunzătoare, din care s-ar fi păstrat doar bara:

Pentru consoana **d** vom folosi același semn, dar mărit de peste două ori.

Obținem astfel două liniuțe orizontale, din care cea mică reprezintă consoana **t**, iar cea mare consoana **d**:

Consoanele k (ch, c), gh

Consoana **k (ch, c)** va fi reprezentată printr-o liniuță oblică aplecată spre dreapta, trasată de sus în jos, pe care o putem considera derivată, tot așa, din simplificarea literei cursive **k**:

Consoana **gh** va fi reprezentată prin același semn, dar mărit. Obținem astfel două alte semne, din care cel mic reprezintă consoana **k (ch, c)**, iar cel mare consoana **gh**:

Notă. După cum se știe, literele latine **c**, respectiv **g**, cînd sînt urmate de vocalele **a**, **o** sau **u** (ca, de pildă, în cuvintele *car*, *cotă*, *cult*; *gard*, *gol*, *gust*), se pronunță la fel cu litera *k*, respectiv cu grupa *gh* (ca de ex. în cuvintele *kilogram*, *Kalman*, *Kirov*; *gheișă*, *ghiol* etc.). În toate aceste cazuri, aplicînd strict principiul fonetic („scrie așa cum auzi"), vom folosi exclusiv semnele stenografice de mai sus.

În celelalte cazuri, adică atunci cînd **c**, respectiv **g** sînt urmate de vocalele **e**, **i** sau **y** (ca, de pildă, în cuvintele *cert*, *circ*; *ger*, *gir* etc.), vom folosi, conform aceluiași principiu fonetic, alte semne speciale, pe care le vom învăța în capitolul următor.

Consoanele l, r

Prin același procedeu de simplificare, vom obține și semnul stenografic al consoanei **l**: o liniuță oblică foarte aplecată spre dreapta, trasată de data aceasta *de jos în sus*:

Consoana **r** va fi reprezentată prin același semn, dar mărit.

Obținem deci:

l r*

Consoanele f, v

În fine, consoana **f** va fi reprezentată printr-o liniuță tot oblică, dar aplecată spre stînga și trasată de sus în jos, iar consoana **v** prin același semn, dar mărit:

f v

După cum se vede, dacă aici nu găsim, pentru o mai ușoară menținere orizare, nici o corespondență grafică între litera latină **f** și semnul stenografic respectiv, avem în schimb o asemenea corespondență pentru **v**:

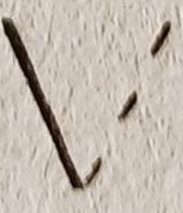

---

* În prima parte a volumului se utilizează des săgeata punctată, spre a indica direcția în care sînt trasate diferitele semne. Precum s-a văzut, toate aceste semne se trasează de sus în jos sau de la stînga la dreapta, excepție făcînd **l** și **r**, care se scriu de jos în sus.

Recapitulare

Am învăţat pînă acum următoarele semne stenografice:

p, b

t, d

k (ch, c), gh (g)

l, r*

f, v

VERSIUNEA I

Să se citească (consultînd alfabetul) şi să se transcrie în litere latine:

TEMA I

Să se scrie stenografic:

b, d, v, g (gh), r
p, t, f, c(ch, k), l

§ 2. *Vocalele* **a (ă, î), o, u.** În sistemul nostru, aceste vocale sînt reprezentate printr-un cerc (buclă), mai mic sau mai mare, ori o spirală, şi anume:

Un cerc mic de tot va reprezenta vocala **a**:

o a

---

* După cum se poate uşor vedea, chiar şi atunci cînd sînt scrise izolat şi, ca atare, nu se distinge precis direcţia în care au fost trasate, liniile reprezentînd consoanele **k**, respectiv **gh**, nu pot fi confundate cu **l**, respectiv **r**, deoarece liniile reprezentînd ultimele două consoane se trasează nu numai în sens invers, adică de jos în sus, dar şi *mai aplecate spre dreapta* decît cele dintîi.

căruia, adăugîndu-i un punct, deasupra sau dedesubt, vom obține semnele vocalelor **ă**, respectiv **î**:

ă **î**

Notă. — În practică nu se va pune punctul pe **ă** și **î** spre a deosebi aceste vocale de **a** decît în rarele cazuri cînd, lipsind, ar putea duce la o confuzie. În rest vom scrie: *mamaliga*, *laudat*, *aratat*, *taiat*, *lasat*, *parasit*, *casatorit* etc., dat fiind că putem citi cuvintele respective tot atît de corect și fără pierderea de timp pe care o implică punerea punctului.

Vocala **o** va fi reprezentată tot printr-un cerc, dar mult mărit:

Vocala **u** va fi reprezentată printr-un cerc de aceeași mărime cu un **o** stenografic, dar cu punct la mijloc, ori printr-o spirală:

u

Notă. — După cum se va vedea mai departe, vocala **u** cînd se află între două consoane, se scrie în formă de cerc cu punct la mijloc iar la începutul și la sfîrșitul cuvintelor există posibilitatea de a o nota, mai simplu, printr-o spirală, evitînd astfel ridicarea condeiului pentru punerea punctului, deci o pierdere de timp.

VERSIUNEA 2

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

TEMA 2

Să se scrie stenografic:

a, u, î, ă, o
î, a, o, u, ă

§ 3. *Legătura consoanelor reprezentate prin linii drepte şi vocalele* **a (ă, î), o** şi **u.** Iniţiale sau finale, aceste vocale se leagă de consoanele în formă de drepte, trasîndu-se întotdeauna într-o direcţie contrară mersului acelor unui ceasornic, adică într-un sens levogir.

Sens levogir

Sens dextrogir

Pentru înţelegerea cît mai uşoară a acestei reguli, vom arăta mai întîi cum se leagă vocalele respective la începutul cuvintelor, apoi la sfîrşitul lor.

I

ap, op, up

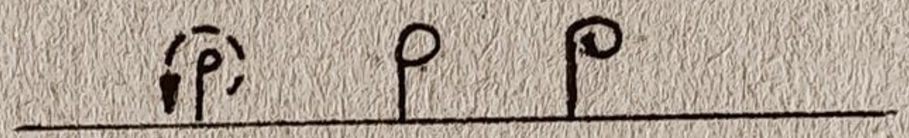

ab, ob, ub

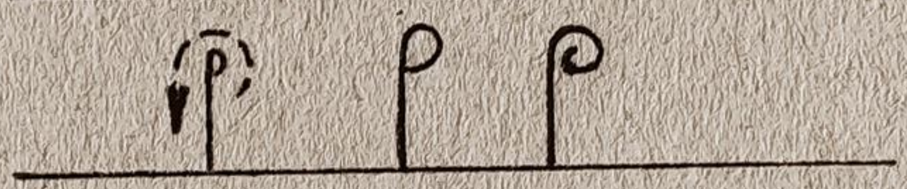

at, ot, ut

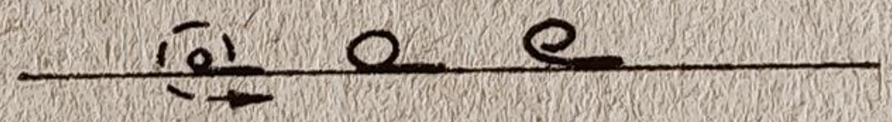

ad, od, ud

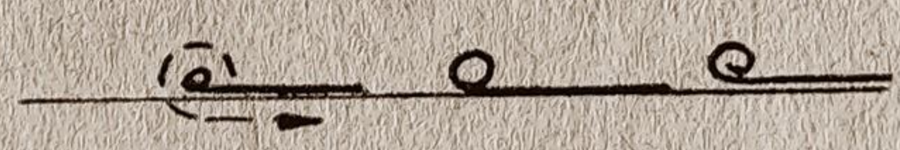

ac, oc, uc

ag, og, ug

al, ol, ul

ar, or, ur

af, of, uf

av, ov, uv

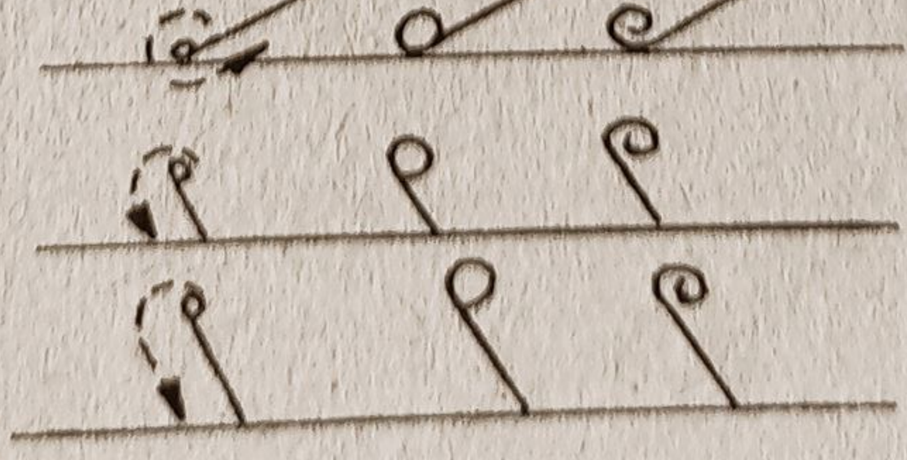

VERSIUNEA 3

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

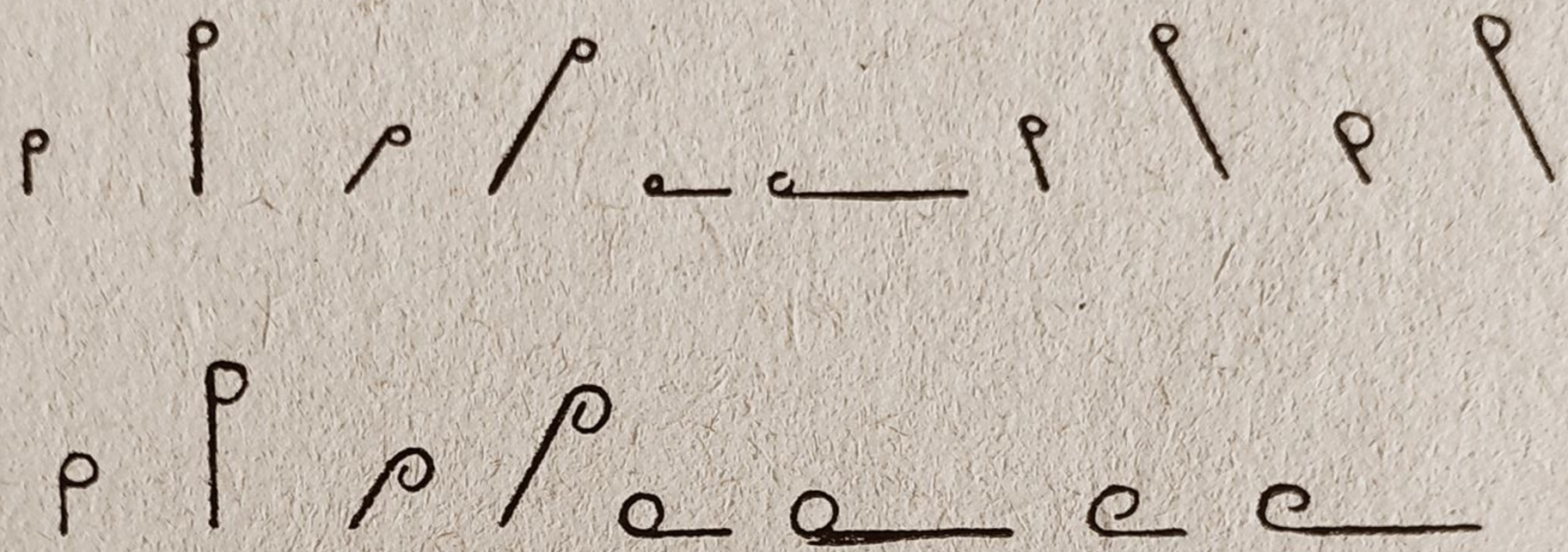

TEMA 3

Să se scrie stenografic:

ap, ab, ac, ag, at, ad, al, ar,
ol, ur, op, oc, og, of, ov, uf, uv, ol, ul

II

pa, po, pu

ba, bo, bu

ta, to, tu

da, do, du

ca, co, cu

ga, go, gu

la, lo, lu

ra, ro, ru

fa, fo, fu 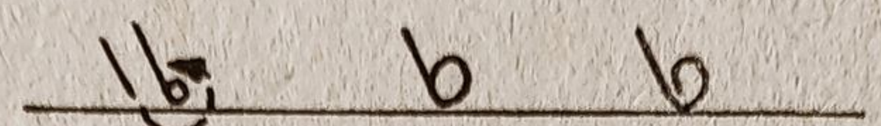

va, vo, vu 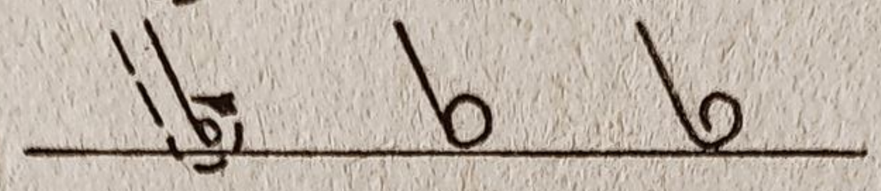

VERSIUNEA 4

Să se citească şi să se transcrie în litere latine:

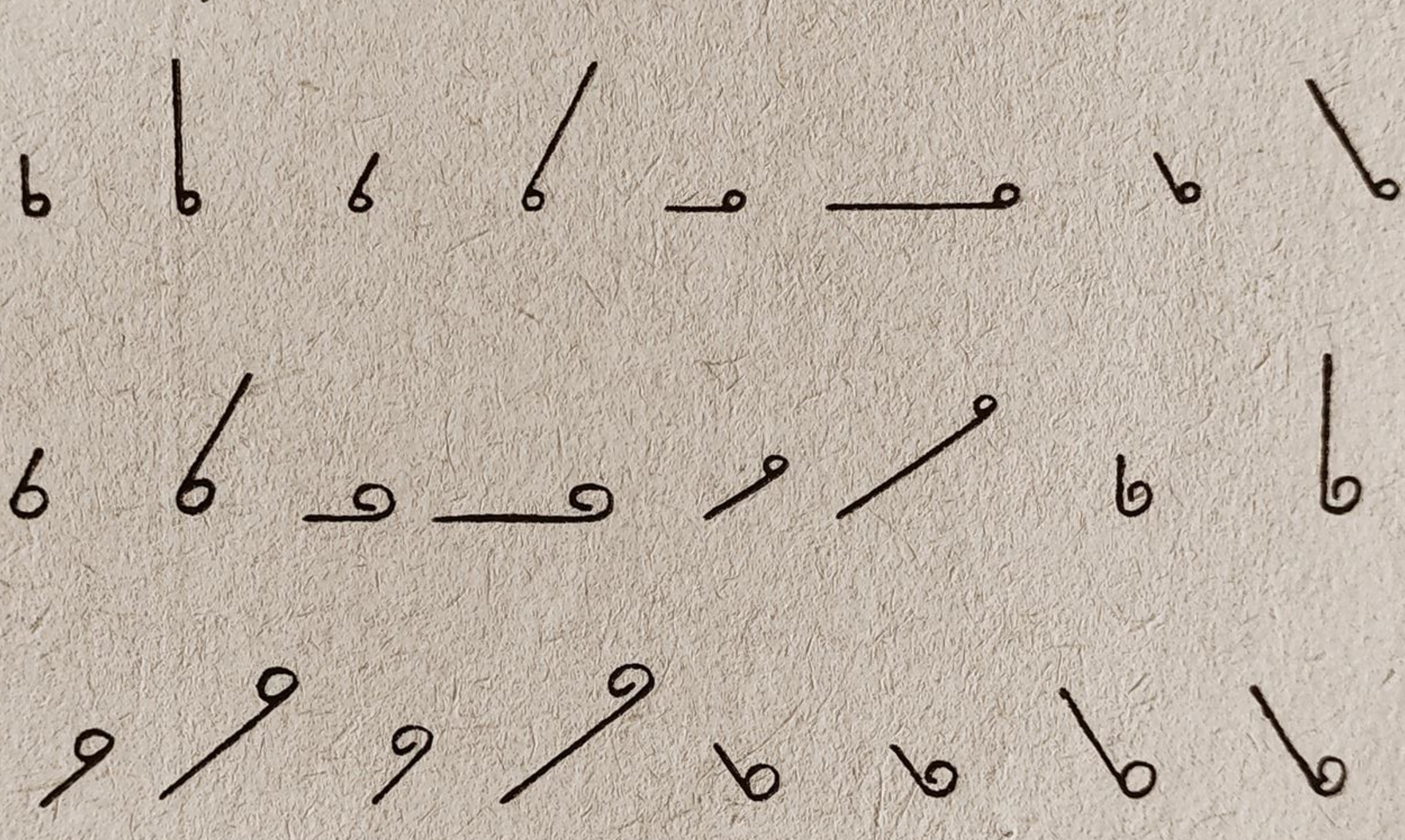

TEMA 4

Să se scrie stenografic:

ca, ga, pa, ba, ta, da
fa, va, tu, du, la, ra
to, do, lu, ru, lo, ro

Cînd se află între două consoane reprezentate prin drepte, vocalele **a, o, u** vor fi trasate după următoarele reguli:

1. Cînd direcţia celor două consoane este identică, vocala (**a, o, u**) dintre ele se trasează, aşa cum s-a văzut în cazul vocalelor iniţiale şi finale, de la dreapta la stînga.

EXEMPLE:

pap, pop, pup

tat, tot, tut

gac, coc, cuc

ral, rol, lor

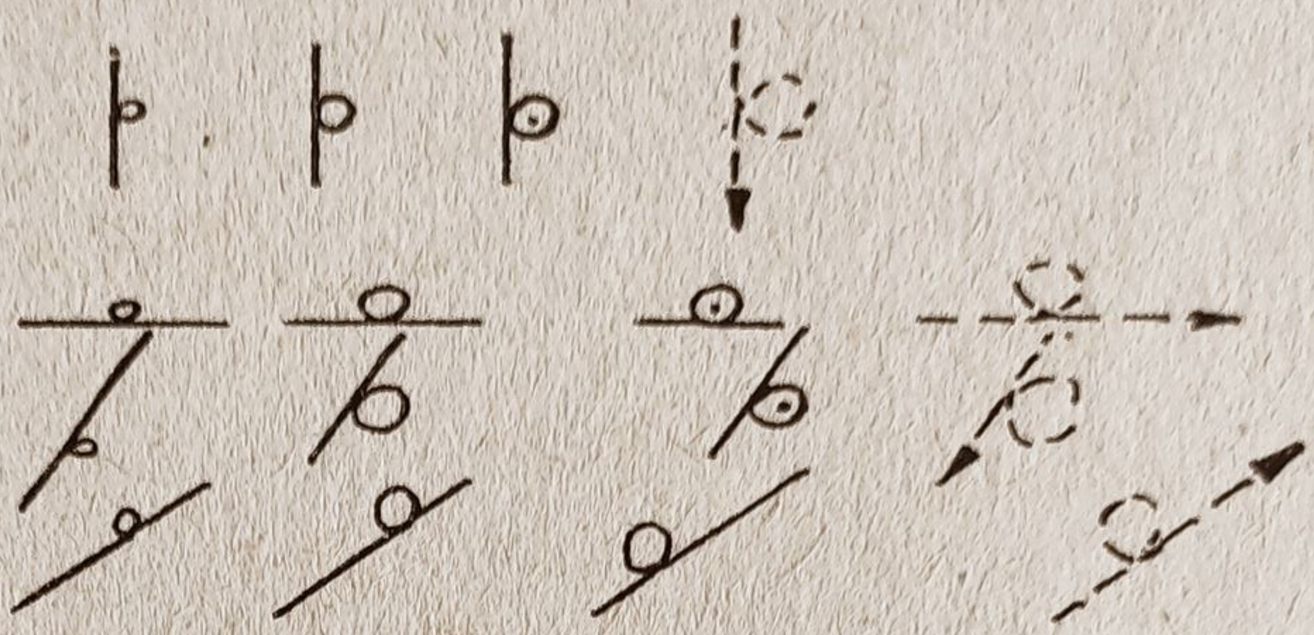

2. Dacă cele două drepte formează un unghi, atunci vocala dintre ele se va trasa *indiferent în ce direcție*, dar *neapărat în exteriorul unghiului* (ceea ce corespunde, de altfel, și celui mai comod traseu).

EXEMPLE:

corect *greșit*

pat, pot, put

cat, cal, cod

lat, lot, rod

fac, far, for

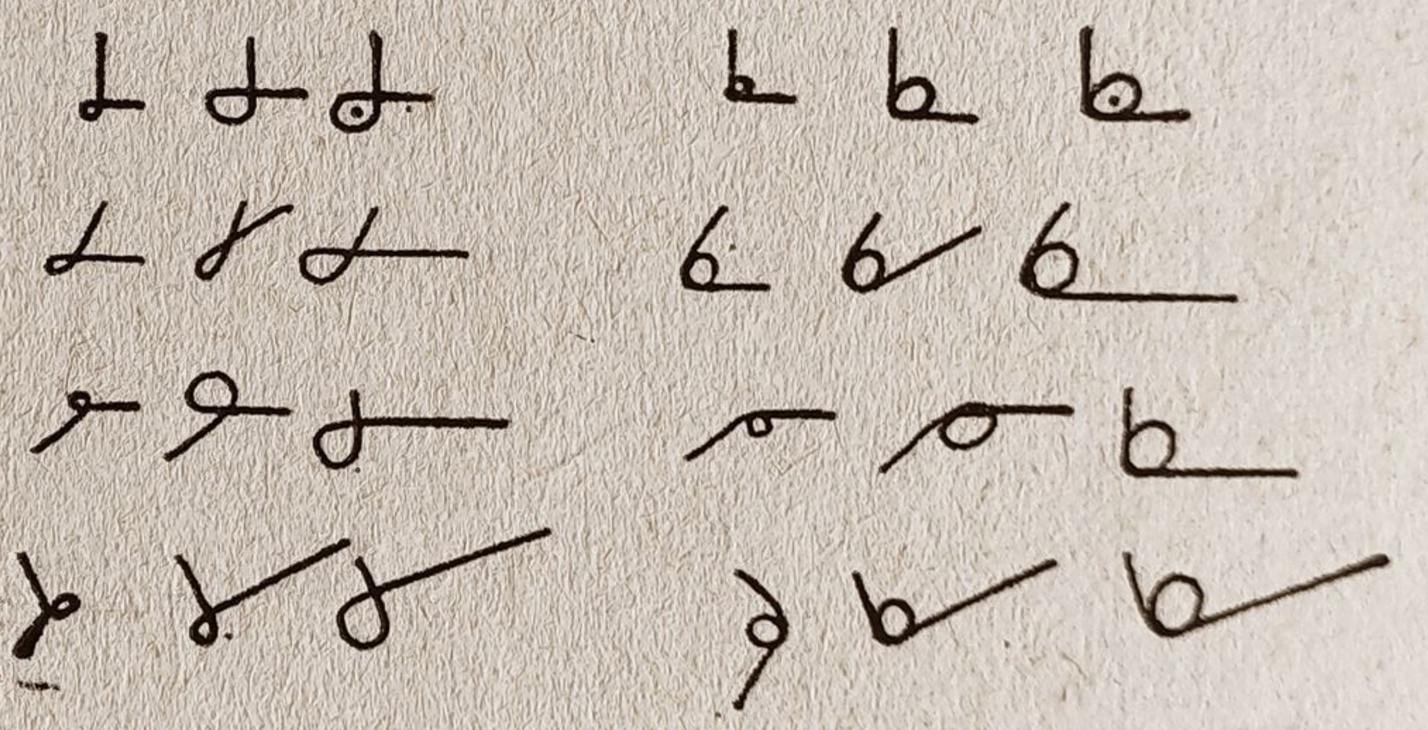

VERSIUNEA 5

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

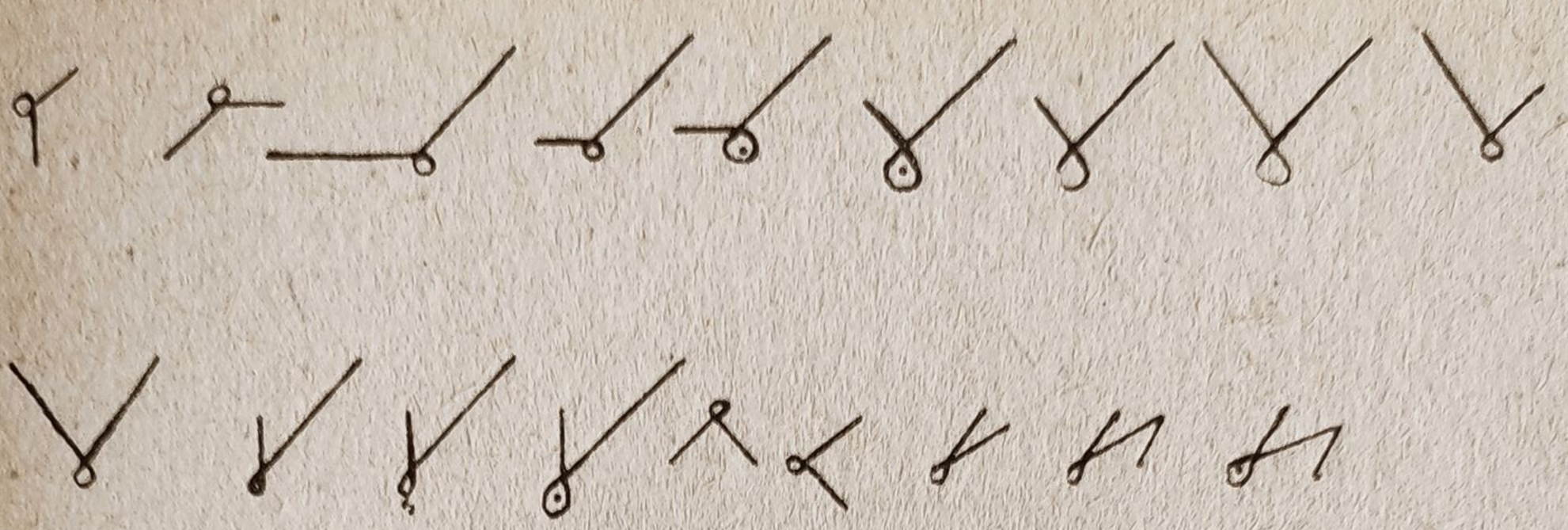

TEMA 5

Să se scrie stenografic:

pop, pot, pod, bod
tot, taf, fapt, foc
dor, dog, dop, dol, dur
va, vog, vol, vor, vot
copt, capt, capăt, cal, car
la, lap, lup, lot, lut, rod
rac, roc, rud, rad

§ **4.** *Consoana* **h.** Consoana **h** este sunetul cel mai rar utilizat în limba română, în pronunțare. Astfel, în special la începutul cuvintelor, mulți pronunță în loc de *habar*, *pahar* etc. *abar*, *paar* etc. De aceea, în cele mai multe cazuri, litera *h* se poate elimina din scrierea stenografică, fără ca acest lucru să îngreuieze în vreun fel descifrarea. Totuși sînt unele cuvinte (*hai*, *hora*, *exarh* etc.) în care litera **h** trebuie să fie notată. Este vorba de cuvintele la care litera **h** fie că se pronunță mai accentuat, fie că lipsa ei ar putea da cuvîntului un alt înțeles.

Precum am văzut la începutul manualului (Cap. I), consoana **h**, apropiată de guturala **k**, se redă printr-un **k** stenografic ondulat:

EXEMPLE:

haz, hulă, horă

hala, harta, Haga

duh, har, halta

§ **5.** *Aşezarea semnelor stenografice.* În timp ce în scrisul obişnuit literele sînt plasate unele lîngă altele, semnele stenografice se trasează în continuare, fără ridicarea creionului, unul în vîrful celuilalt, respectînd însă o singură regulă, şi anume: avînd grijă ca *prima consoană* din fiecare cuvînt, chiar dacă acesta începe cu o vocală, să fie aşezată pe linia de scriere a caietului de dictando.

EXEMPLE:

pap, pat, bufa, bura

bac, bal, bot, Buda

cap, coc, cofa, cupă

dor, doc, dop, dol

rac, rat, raft, rol

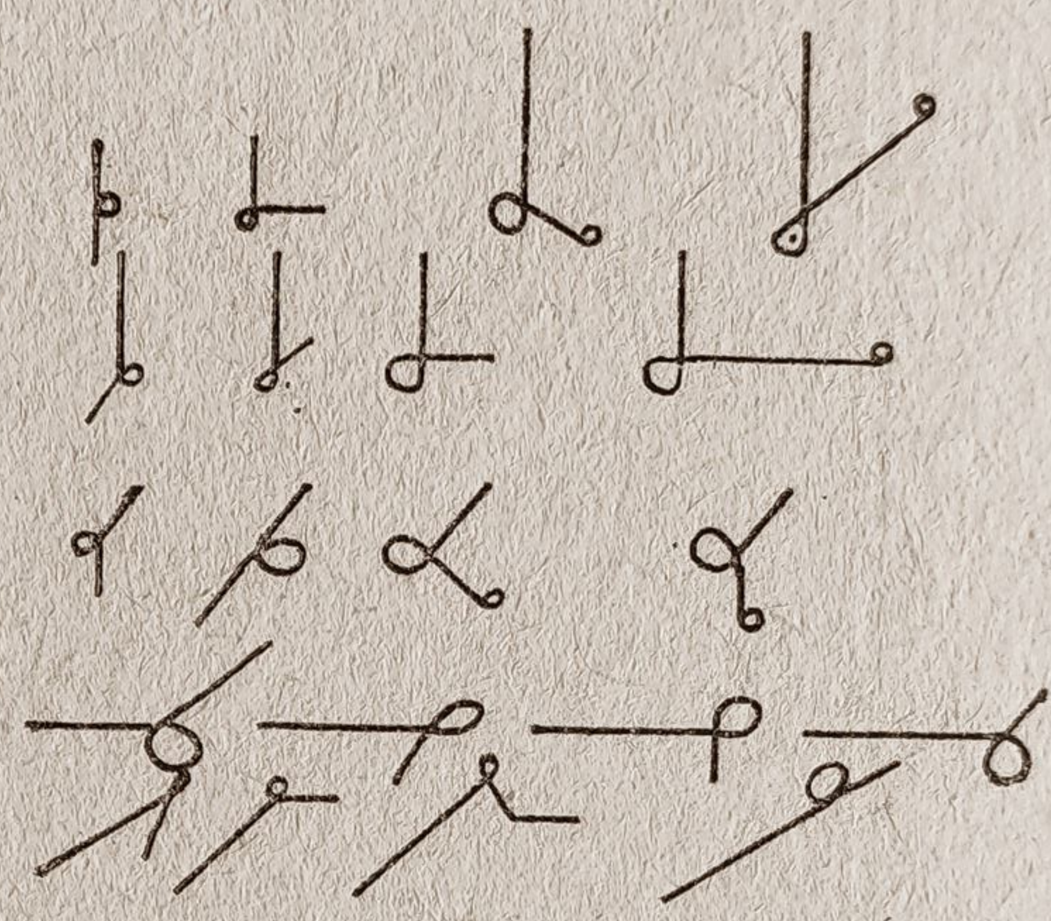

§ **6.** *Exerciţii de scriere stenografică şi descifrare*

EXERCIŢIUL 1

(Iniţialele **p** şi **b**)

p, pa, pac, padu, pal

pod, puf, păcat, pact, pol

palat, par, păr, parol, prada

plata, pluta, plaga

pot, popotă, potop

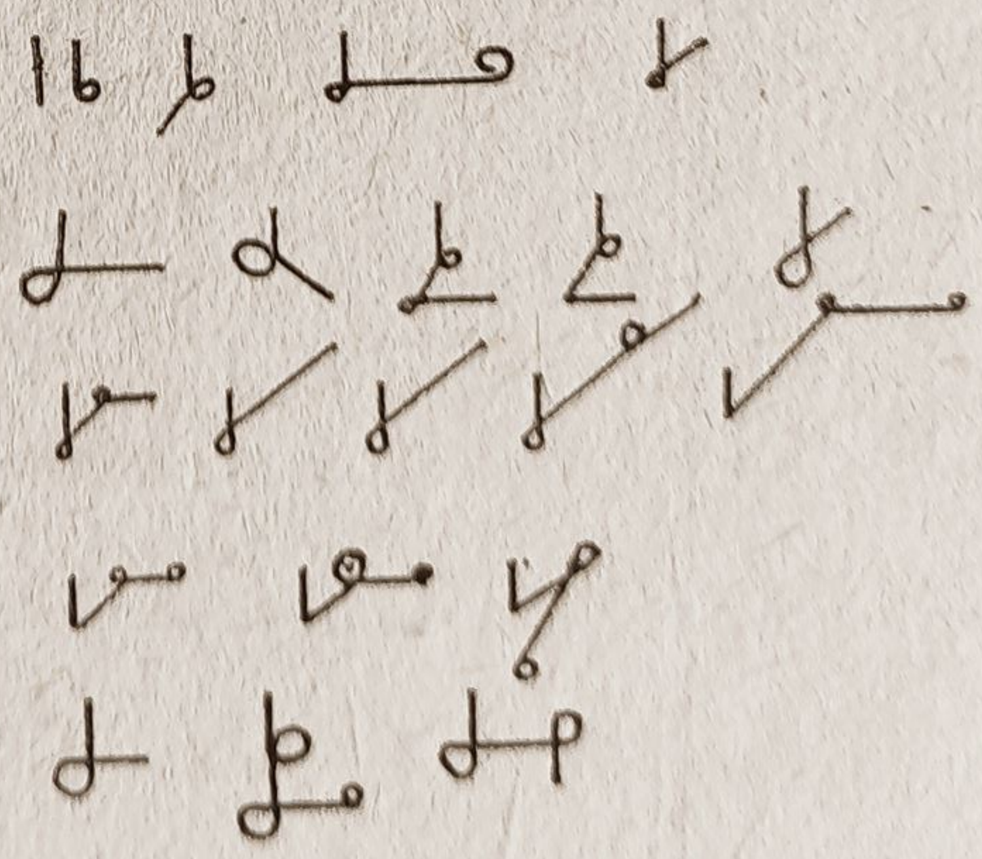

b, ba, baba, bob, barbar

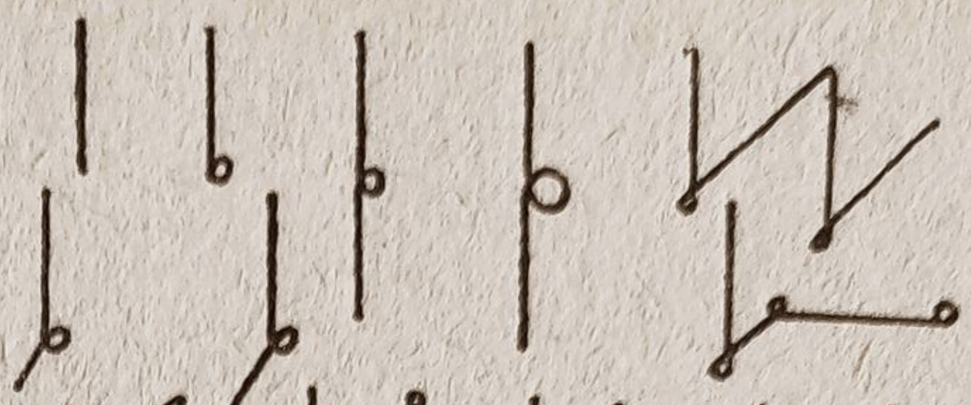

bac, baga, balada

barca, bara, baraca, bat, bot

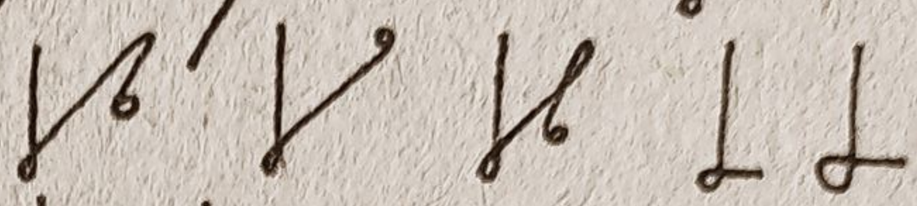

boc, bod, bol, bor

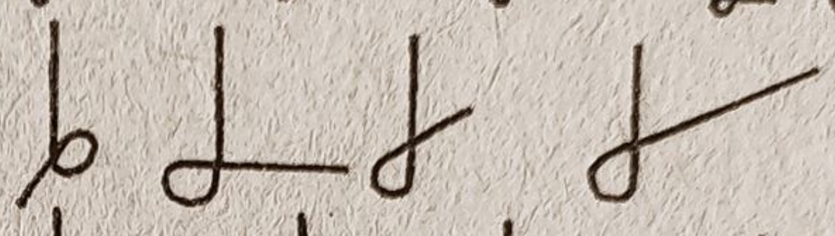

buda, bur, buf, bulgar

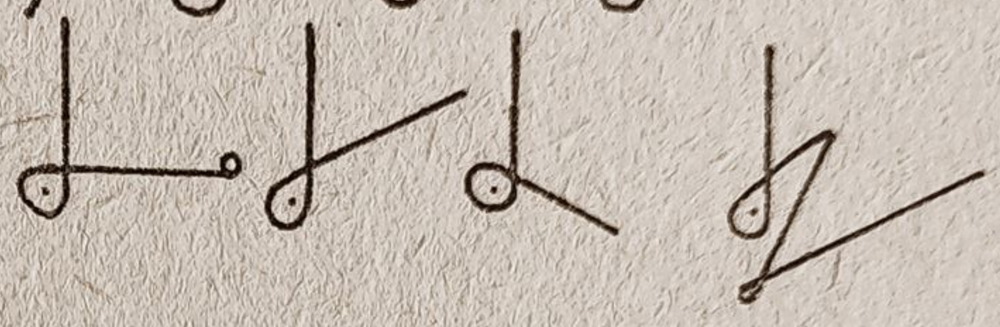

EXERCIȚIUL 2

(Inițialele t și d)

t, tal, tact, tăcut, to, top

tocat, toga, trap, turta

turlă, turbat, trubadur, Turda

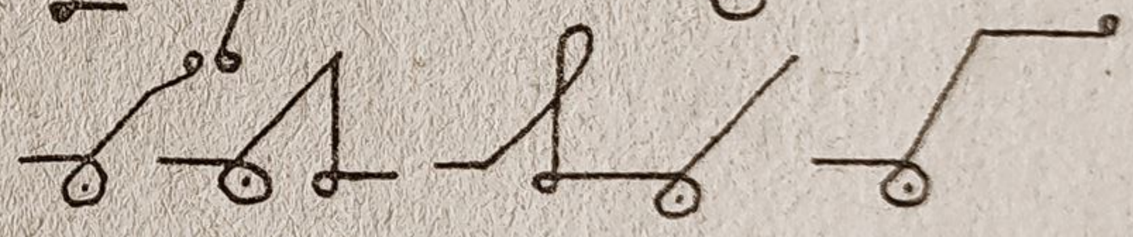

d, dac, dacă, dal

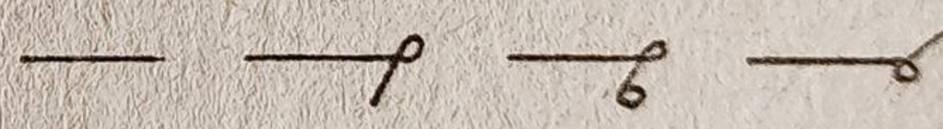

doc, dog, duc, du-l, dur

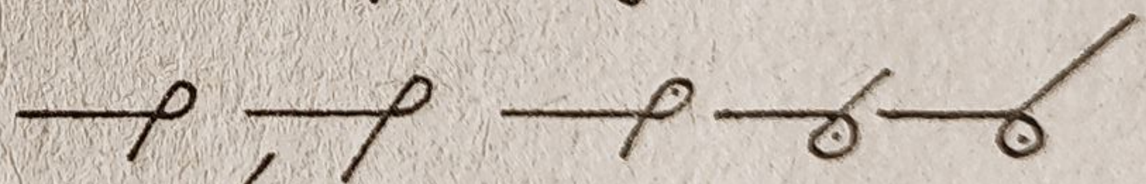

dor, dop

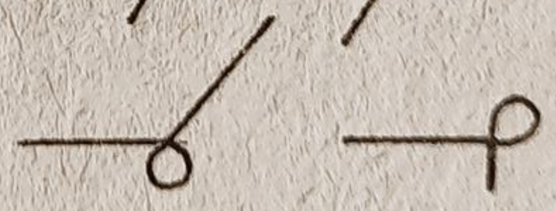

EXERCIȚIUL 3

(Inițialele c, g)

c, ca, cap, cod

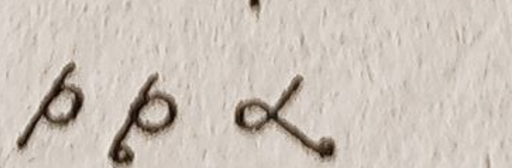

coc, coca, cofa

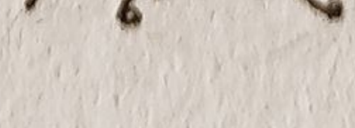

cal, calc, călcat

clar, cărat, cota, covor

curat, cută, cupă

g, ga, gata, gal, guta

gol, grapa, grof

gura, grav, garat

EXERCIȚIUL 4

(Inițialele f, v)

f, fa, fac, fala

fapt, fapta, far, fara

fata, foc, foca, fuga, fug

for, fota, fura, fadă

v, va, vog, vag, vota, vodca

var, vara, vîr, vîrf, vol

vor, vad, Vlad

vaca, vata, votat, valora

EXERCIȚIUL 5

(Inițialele l, r)

l, la, lac, ladă, lată

loc, lor, lala, larg, largă

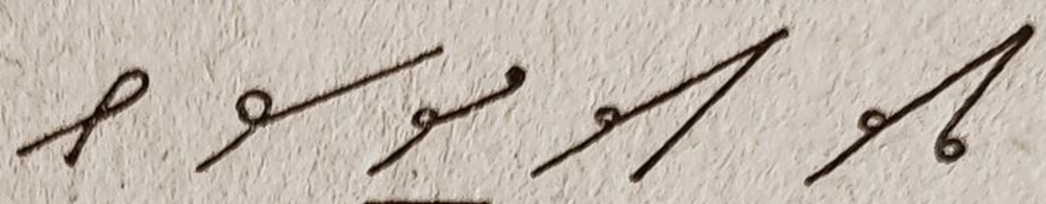

lola, lord, lupa, lut

r, ra, rac, rada

raft, rată

rol, roca, rob, roba, rod

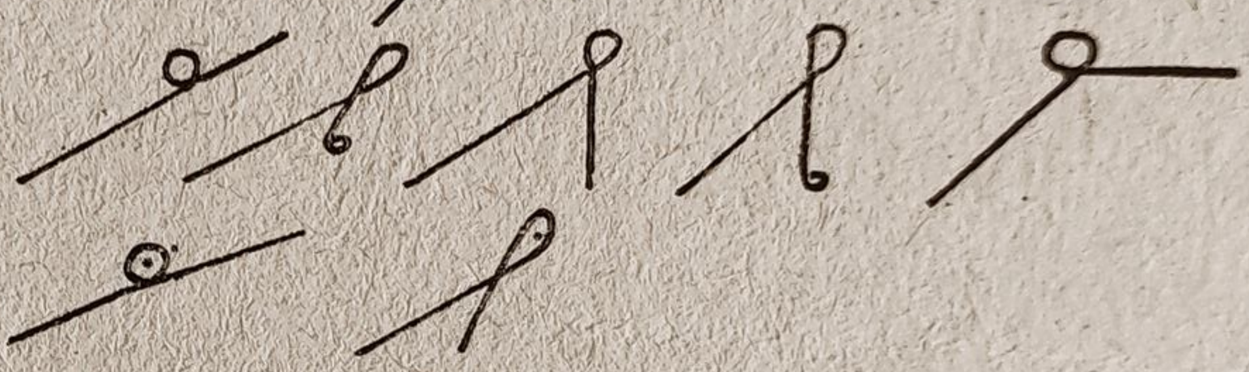

rur, rug

EXERCIȚIUL 6

(a în poziție inițială, mediană și finală)

a, ap, apa, apar, apăr, apaca

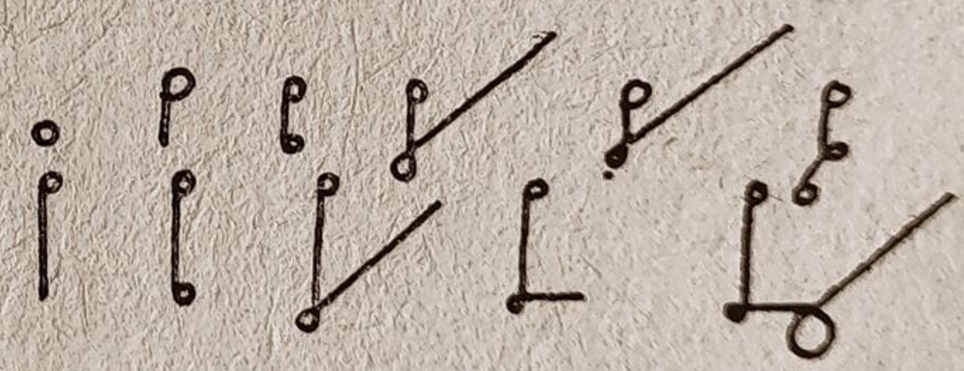

ab, aba, abar, abat, abator

at, ata, atala, atac, atol

ad, ada, ador, adult,

ac, aca, acar, act, actor, acta

ag, aga, agata, agrar, agru

af, afară, aflat, aflător

av, aval, avar

al, ala, alb, alătur, alt

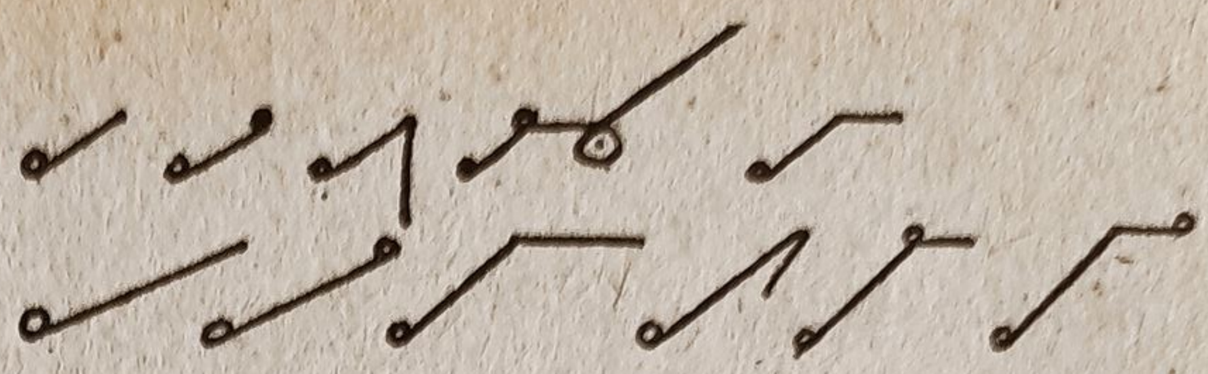

ar, ara, ard, arc, arat, arta

EXERCIȚIUL 7

(o în poziție inițială, medială și finală)

op, opa, opac, opt, optat

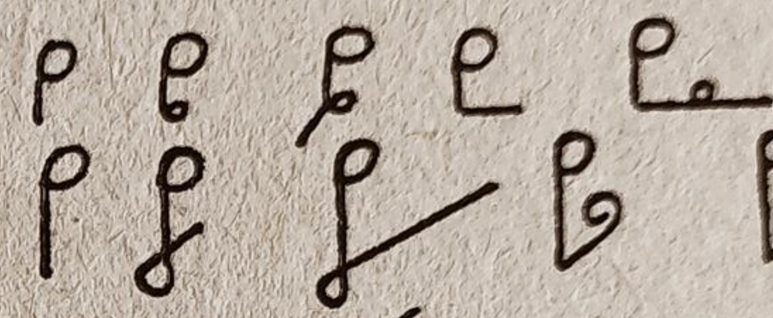

ob, obol, obor, oblu, obroc

ot, otar, odată, odor

od, oda

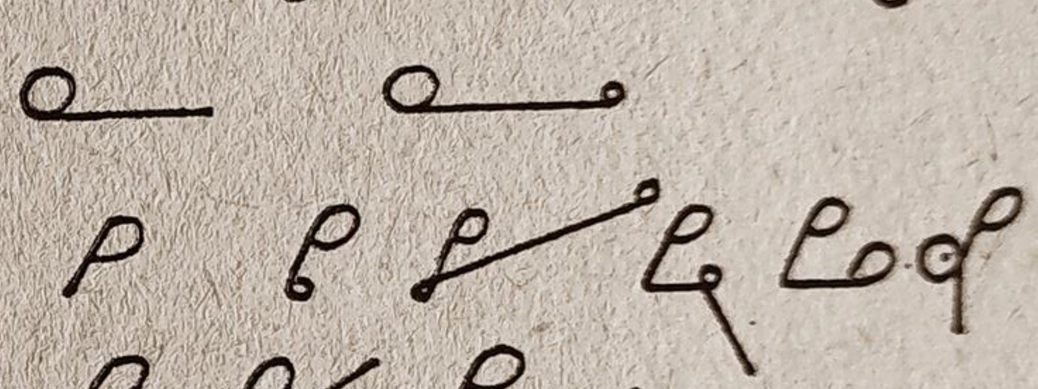

oc, oca, ocara, octav, octo, ocup

og, ogar, ogor

of, oftat

ov, oval, ovul

ol, olac, olăcar, olar, olog

or, ora, oracol, oral, orb

EXERCIȚIUL 8

(u în poziție inițială, medială și finală)

up, upa, ub

ut, uta, utra

ud, uda, udatura, udu

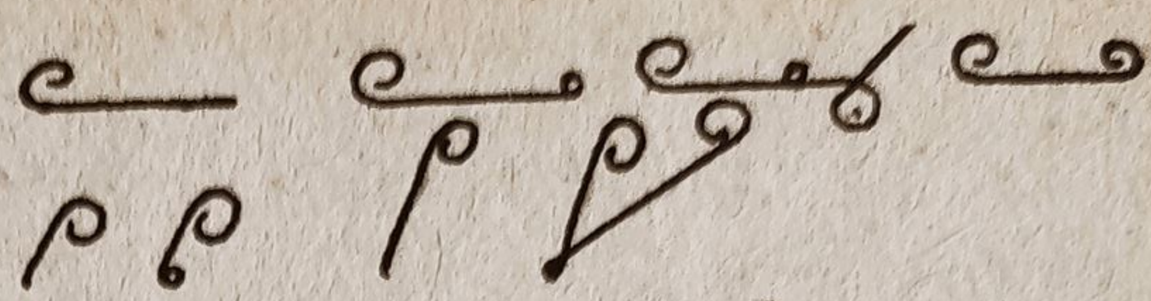

uc, uca, ug, ugaru

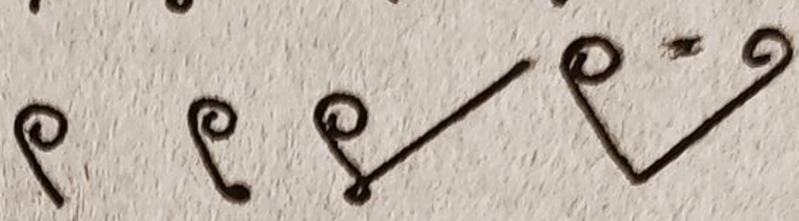

uf, ufa, ufar, uvru

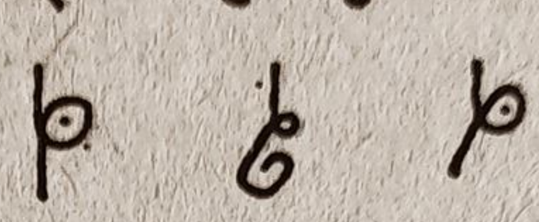

pup, pacu, puc

VERSIUNEA 6

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

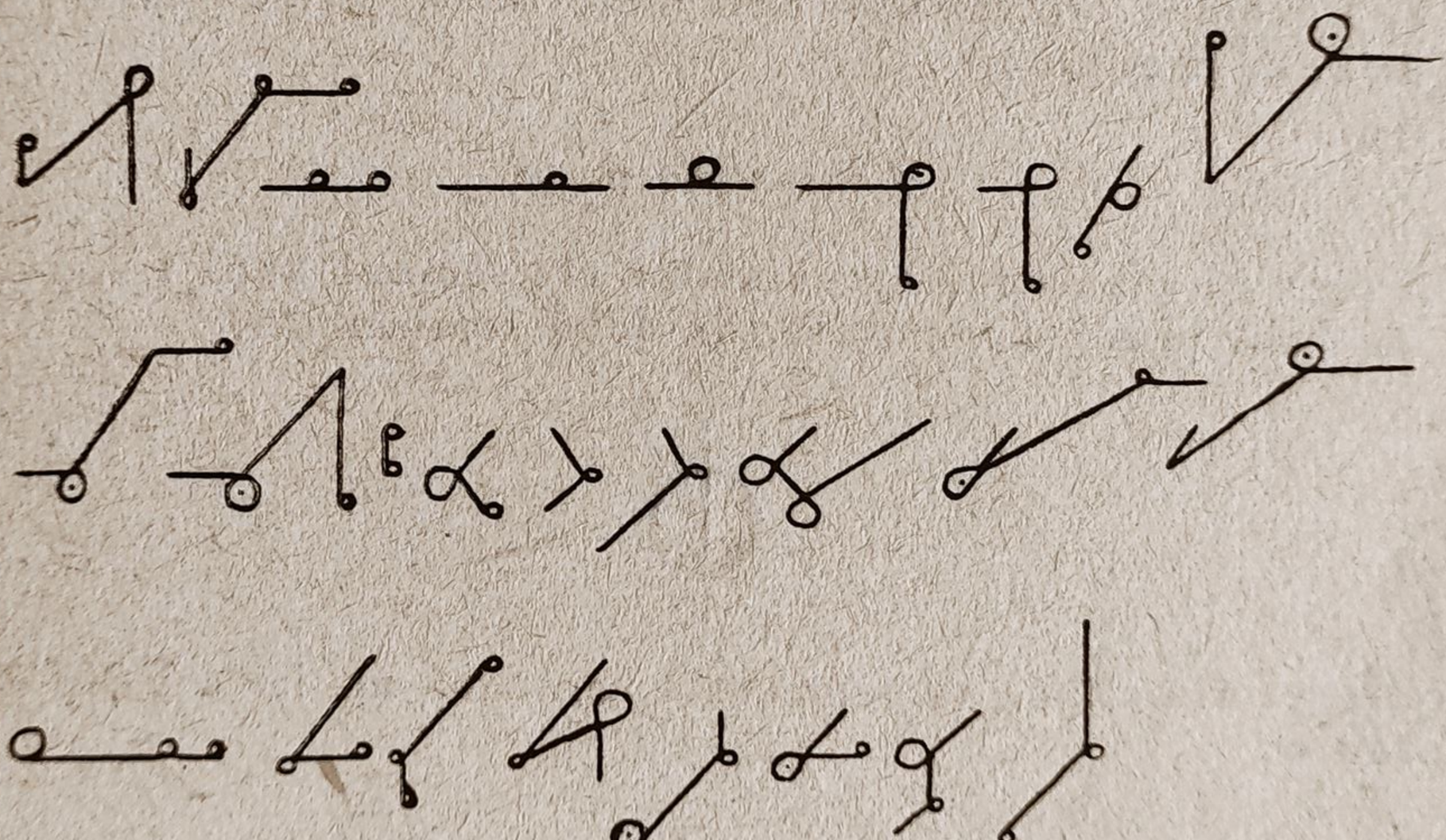

TEMA 6

Să se scrie stenografic:

p, pa, ap, apa, popa, popota, papa, Padu, pod, puf, palat, palatal, par, parol, plata.

b, ba, ab, buba, bot, bod, buda, bal, brad, bac, bura, barda.

t, ta, at, toba, tub, tufa, tafta, tava, tac, tact, tocat, tagu, atala, tubu.

d, dac, Ada, dol, dolar, dacă, dogar, dobor, dat, odat, adu, adul, ador, adulat.

c, ca, cal, ac, act, colb, cor, corp, coral, clorat, car, carat, carp, crud, acord, actor.

g, ga, aga, agrar, gal, gol, grad, got, ogor, ogar, ograda, grătar.

f, fal, fala, aflu, aflat, of, uf, fur, for, forat, furca.

v, val, oval, vol, valora, vata, vad, văduv, vodca, var, vor, vîr, vorba.

l, la, al, ala, lacăt, local, alfa, halva, alta, alt, alga. r, ra, ar, Arad, arta, arătă, rata, rad, rîd, rod, radar, rotor.

L-a atacat pe Bob. Fac cu artă o arătură. A dat o luptă la Balta Albă.

§ 7. *Consoane reprezentate prin linii curbe (semicercuri)*: **m, n; c(e), s; z, ș, j; g(e), ț**

Consoanele **m, n**

Un cerc cu diametrul aproximativ cît semnul unui **t** stenografic, tăiat în două printr-o verticală, dă două semicercuri:

din care cel din stînga va reprezenta consoana **m**, iar cel din dreapta consoana **n**:

Pentru o mai ușoară memorizare, putem considera și aceste două semne ca provenind dintr-o simplificare a respectivelor majuscule latine cursive, din care s-ar fi păstrat doar partea trasată în figură cu linie plină:

Consoanele **c(e)** și **s**

Același cerc, tăiat în două printr-o orizontală, dă alte două semicercuri:

din care cel cu deschizătura în jos va reprezenta consoana **c(e)**, iar cel cu deschizătura în sus, consoana **s**:

Pentru o mai ușoară memorizare, putem considera cele două semne ca derivînd, de asemenea, din simplificarea majusculelor latine respective:

Consoanele **z, ș; j**

Punînd un punct deasupra sau dedesubtul semicercului reprezentînd consoana **s**, vom obține semnele stenografice ale consoanelor înrudite (siflante) **z**, respectiv **ș**:

iar punînd un punct sub semicercul reprezentînd consoana **c(e)** vom obține semnul stenografic al consoanei înrudite **j**:

Consoanele **g(e), ț**

În fine, tăind, la fel, o elipsă printr-o orizontală, se obțin două jumătăți de oval, din care cea cu deschizătura în jos va

reprezenta consoana g(e)*, iar cea cu deschizătura în sus consoana ţ:

Consoanele reprezentate prin linii curbe sînt deci în număr de 9, şi anume:

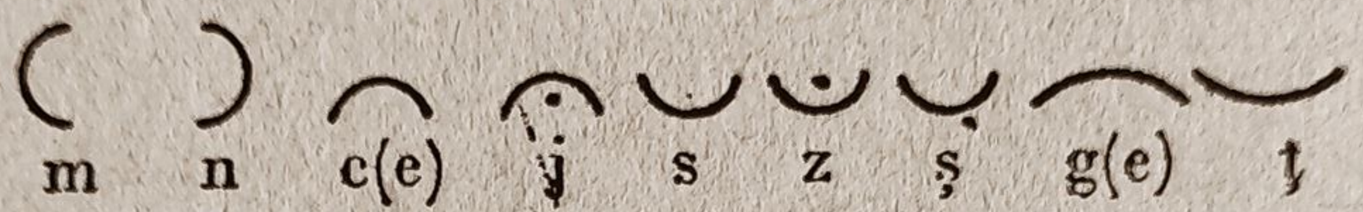

VERSIUNEA 7

Să se citească şi să se transcrie în litere latine:

TEMA 7

Să se scrie stenografic:

ţ, z, ce, je, s, ş, m, n, z
ce, ţ, s, z, m, ş, n, ge, je

§ 8. *Legătura consoanelor reprezentate prin curbe şi vocalele* a, o şi u. Legate de o singură consoană în formă de curbă, aceste vocale se trasează în interiorul consoanei.

EXEMPLE:

	corect	*greşit*
am, om, omu		

* Vezi nota de la p. 21

corect *greșit*

an, ana, onu 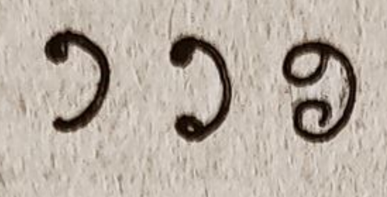 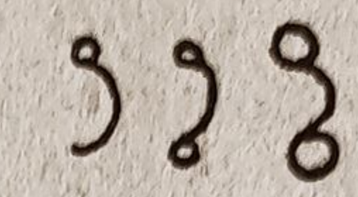

as, sa, așa

Între două consoane în formă de curbă, vocalele **a, o** și **u** se trasează în general în interiorul primei consoane.

EXEMPLE:

corect *greșit*

nas, ceas, n-am

geam, sas, nașa

Între o consoană în formă curbă și una dreaptă formînd un colț, aceste vocale se vor scrie întotdeauna în vîrful acelui colț.

EXEMPLE:

corect *greșit*

mac, mal, mor

sar, sat, joc

las, fost, cast

Între o consoană în formă curbă și o dreaptă trasată în continuare, deci fără colț, aceste vocale se vor scrie în interiorul consoanei în formă curbă.

EXEMPLE:

corect *greșit*

mat, mod, mut 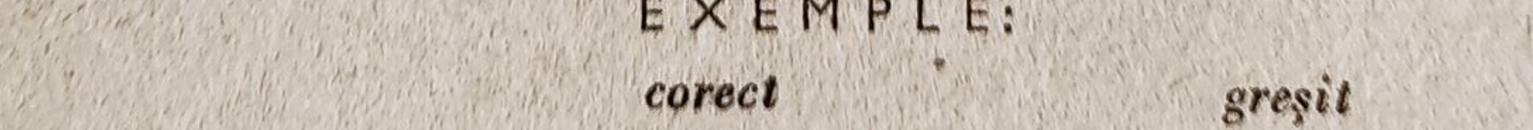

jap, ciob 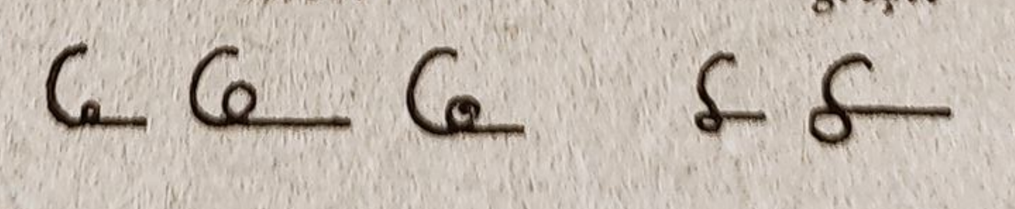

Regulile de mai sus, ca de altfel și cele anterioare, nu urmăresc în definitiv decît un singur scop: comoditatea scrisului. Într-adevăr, comparînd, în exemplele ce precedă, cuvintele scrise corect cu cele scrise greșit, se vede clar că cele dintîi au un traseu mult mai simplu, mai natural, decît cele din urmă.

VERSIUNEA 8

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

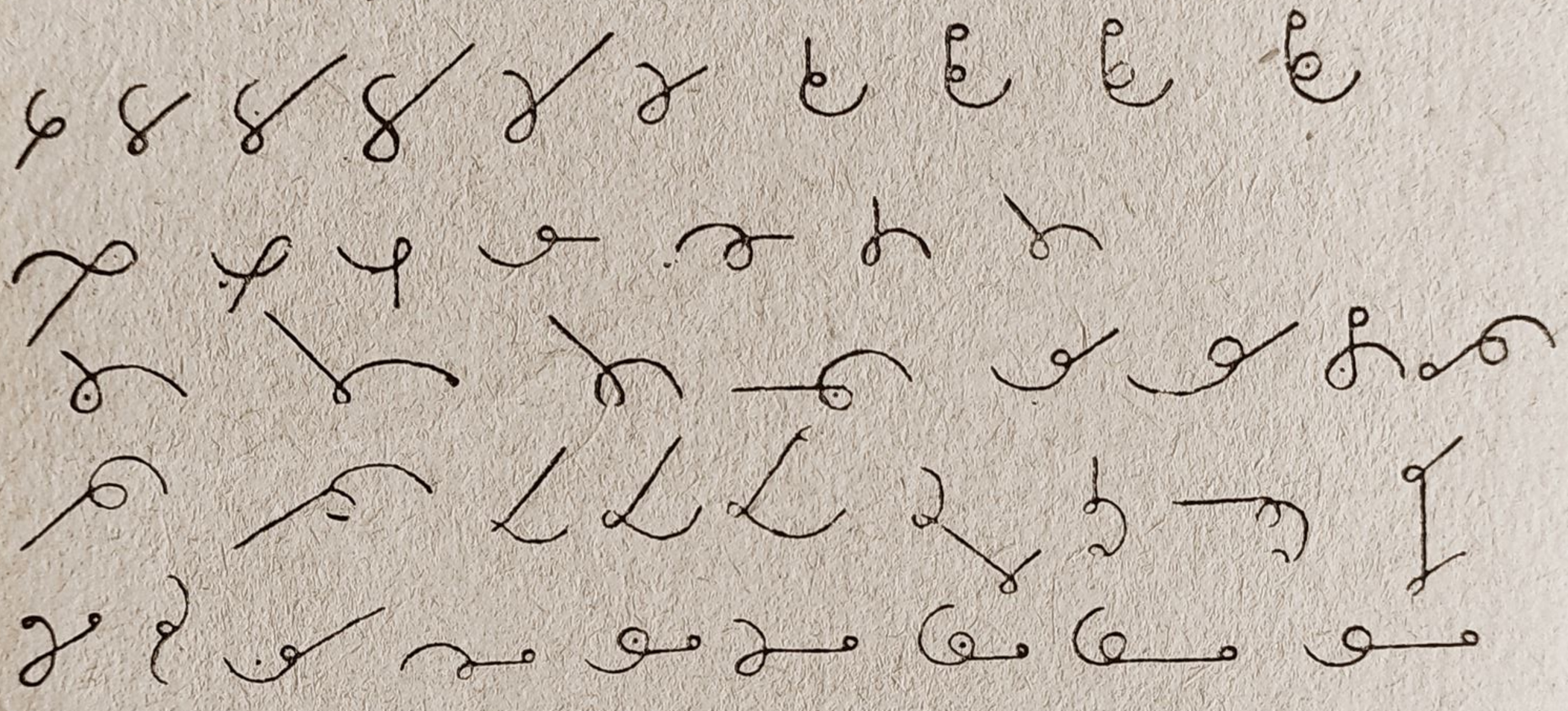

TEMA 8

Să se scrie stenografic:

nas, naș, nat, pana, tam, drum, joc, jos, jur, zal, zor, aduna, aluna, ogaș, ucaș, pom, atom, afum, vom, cam, l-am, pas, pus, bas, tos, dos, las, ras, masa. A fost supărat de gluma ta. Frumosul cal murg. Dorm pe vapor în hamac.

§ 9. *Exerciții de scriere stenografică și descifrare*

EXERCIȚIUL 1

mapa, magda, macaz, mătas(e)

mama, mana, masa, sala, sofa

savu, soba, sas, zăpada, zadar

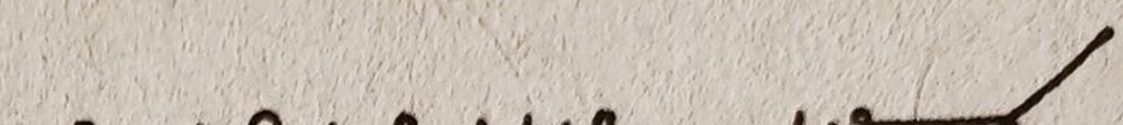

zor, nota, nod, nava, nora, nuc

nor, nazal, născut

cam, cum, conus, conac

gama, guma, goma, gaz

vas, vast, vasal

jos, ceas, ciur, jur, jac

pas, pus, bas, tos, dos, dus

EXERCIȚIUL 2

adam, macadam, amar

anatol, onor, omor, amor

afum, alama, arma, arama

acum, asum, apos

atras, adus, atlas

os, osos, us, uzat, osătură

EXERCIȚIUL 3

pom, pomadă, tomată

cămătar, nomad, sumar

sunător, ponos, tonaj, fanar

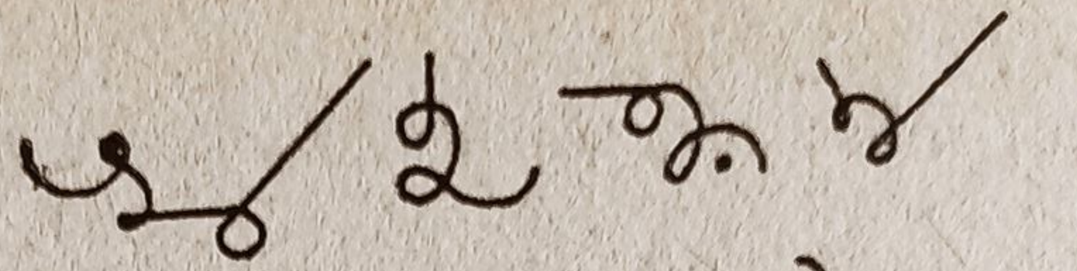

lînos, mănos, cenaclu, nămol

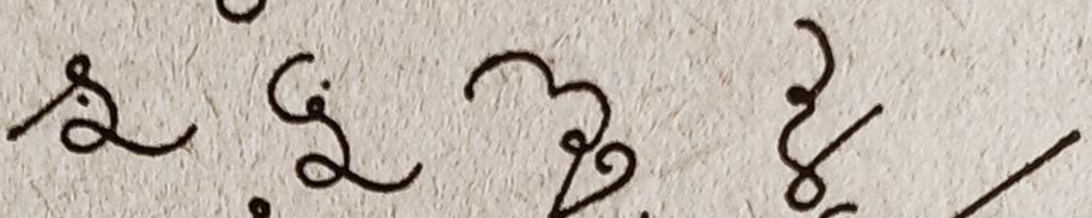

pajură, dojană, cojoc, major

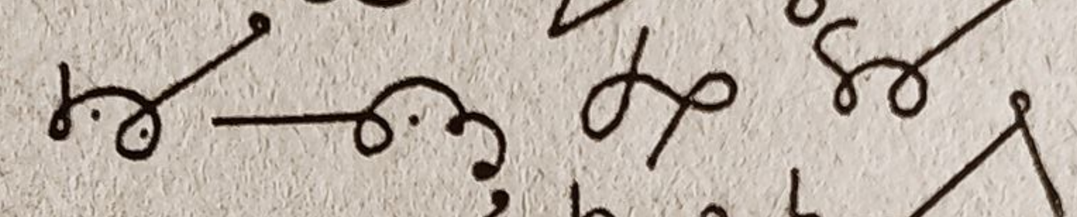

sascut, tuzla, postav, păstrăv

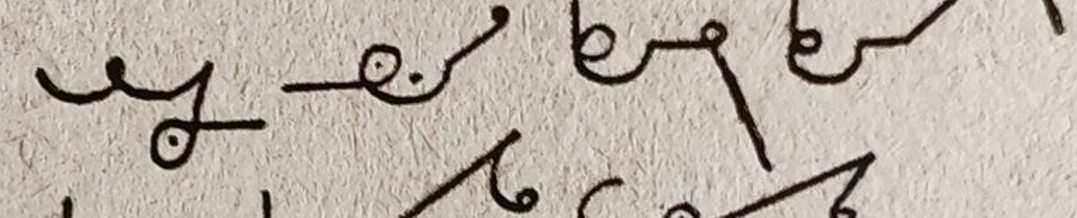

pască, pastramă, mazurcă

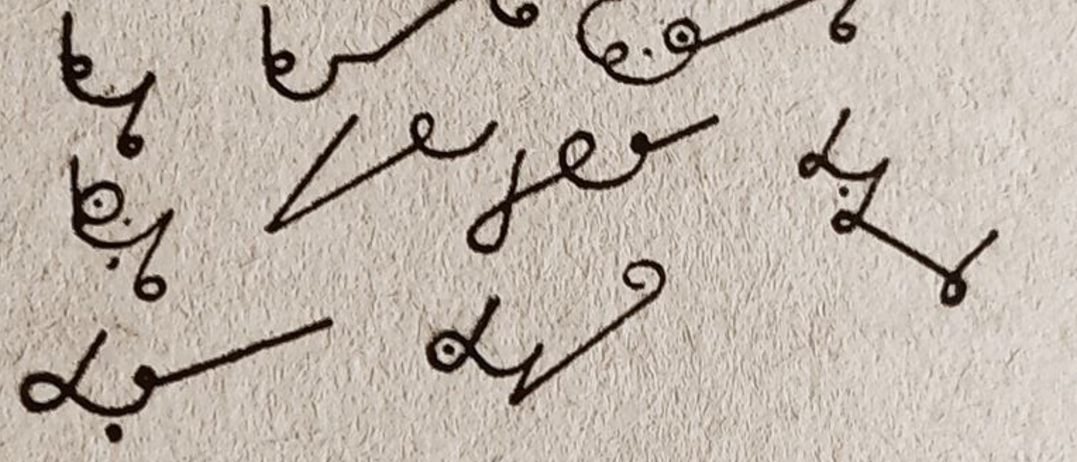

pușca, gras, colosal, cașcaval

coșar, cuscru

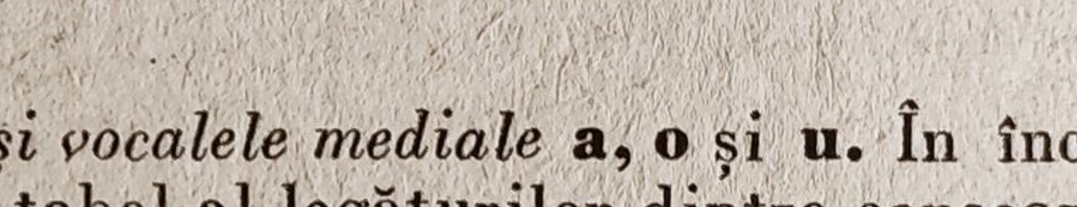

§ **10.** *Legătura dintre consoane și vocalele mediale* **a, o** și **u.** În încheierea acestui capitol urmează un tabel al legăturilor dintre consoanele alfabetului și vocalele mediale **a, o, u,** care, avînd toate aceeași poziție, vor fi prezentate aici, pentru simplificarea tabelului, prin vocala **a.** Tot pentru a cîștiga spațiu nu au fost trecute în tabel consoanele notate prin drepte mari, ele fiind reprezentate, la rîndul lor, prin consoanele mici respective, adică: consoana **b** prin **p, g** prin **c, v** prin **f** și **d** prin **t,** pozițiile lor fiind identice și deosebindu-se, după cum am văzut, doar prin mărime.

	p	t	c	f	l	m	n	s	ce
p									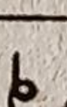
t				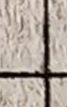			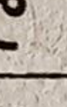	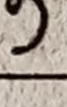	
c		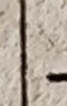							
f					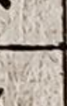	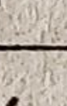	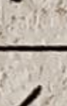	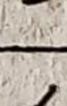	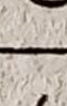
l	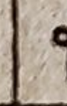								
m	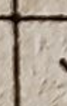			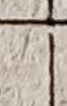	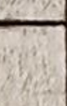				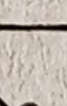
n						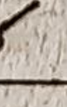	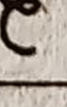		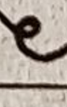
s				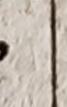					
ce									

Tabelul legăturilor dintre consoane și vocala medială **a**

§ **11.** *Vocalele* **e** *și* **i**. Vocala **e** izolată se reprezintă printr-o jumătate de cerc foarte mică (jumătatea unui **a** stenografic) cu deschizătura în sus sau spre stînga, notat deasupra liniei de scriere:

e

Vocala **i** izolată se reprezintă prin același semn, așezat tot deasupra liniei de scriere, dar cu deschizătura în jos sau spre dreapta:

i

Legate de alte litere, vocalele **e** și **i** *devin mobile*, adică, păstrîndu-și forma și mărimea, se pot scrie în orice poziție, *legîndu-le însă întotdeauna fără colț, în modul cel mai simplu, de consoana precedentă și pe cît posibil, tot fără colț, de consoana următoare*. La nevoie se va pune un punct pentru **i** spre a-l deosebi de **e**.

Iată o serie de exemple cu notarea vocalelor **e** și **i** după regula extrem de simplă enunțată mai sus:

	corect	*greșit*
comitet		
Emil		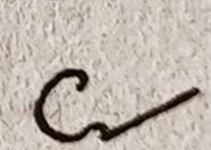
Epir		
leg	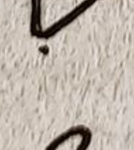	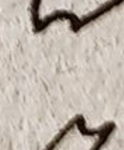
egal		
lele		
fel		
firesc		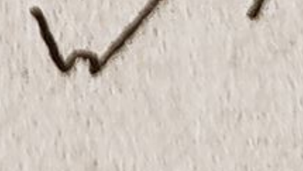

	corect	*greşit*
cer		
mere		
emir		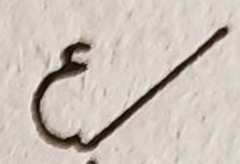
Peleş	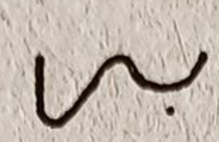	
Chiriţa		
lipit		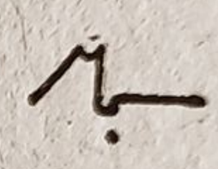

După cum se poate vedea uşor, în cazul soluţiei corecte, micul semicerc simbolizînd vocalele **e** şi **i** este trasat în continuare, fără a forma un colţ cu litera precedentă şi, pe cît posibil, nici cu litera următoare (ca, de exemplu, în cuvintele *fel*, *firesc*, *cer*, *Peleş*, *Chiriţa*).

Colţurile, pe cît posibil, trebuie evitate, dat fiind că ele opintesc mîna, încetinind scrisul.

Pentru simplificarea lucrurilor, capitolul consacrat vocalelor **e** şi **i** ar putea fi limitat la cele de mai sus. Totuşi, se mai pot stabili următoarele reguli, din care cele de la § 2 şi 3 dau posibilitatea de a se distinge vocala **e** de vocala **i** nu cu ajutorul punerii punctului, ceea ce implică o pierdere de timp, ci prin simpla inversare a poziţiei lor. Cum însă această soluţie implică unele subtilităţi grafice destul de greu sesisabile şi asimilabile de către un începător, nu dăm regulilor de la § 13 şi 14 decît un caracter facultativ, ele putînd fi, ulterior, mult mai uşor înţelese şi aplicate de către cei ce vor dori să se perfecţioneze în scrierea stenografică.

§ **12.** *Vocalele* **e** şi **i** *iniţiale*. Acestea se trasează după aceeaşi regulă ca şi vocalele **a, o** şi **u,** adică: faţă de consoanele drepte (p, b, t, d, c, g, f, v, l, r) ele se scriu de la dreapta la stînga (levogir), iar faţă de consoanele curbe (m, n, c(e), g(e), s, z, ş, ţ), în interiorul acestora, punîndu-se la nevoie un punct pentru marcarea lui **i** spre a-l deosebi de **e.**

EXEMPLE:

ep, ec, ef, el

ip, ic, if, il 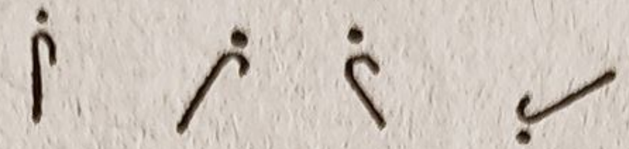

et, ed, er

it, id, ir

em, en, es, eț

im, in, is, iț

§ **13.** *Vocalele* **e** și **i** *finale* (regulă facultativă). Pentru simplificare, putem să păstrăm aceeași regulă elementară de mai înainte și pentru vocalele **e** și **i** finale. Spre a evita însă pierderea de timp pe care o reprezintă punerea punctului pentru a deosebi vocala **i** de **e**, aceste vocale se vor putea trasa de cele mai multe ori în direcții opuse și anume:

1. *Vocala finală* **e**, atît față de consoanele în formă de drepte, cît și față de cele în formă de curbe, se va scrie:

spre stînga						sau	*în jos*			
ce	se	pe	ke	fe	le		me	ne	te	de
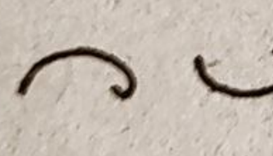										

2. *Vocala finală* **i**:

spre dreapta						sau	*în sus*			
ci	si	pi	ki	fi	li		mi	ni	ti	di

§ **14.** *Vocalele* **e** *și* **i** *mediale* (regulă facultativă). Vocalele mediale **e** și **i** se trasează după aceeași regulă ca cele finale. Le putem deosebi prin simpla lor poziție, voit opusă.

EXEMPLE:

comit, comet 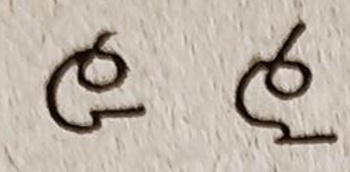

Titi, dete

mina, metal 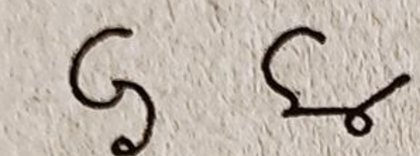

Til, Tel

Pisc, pescar 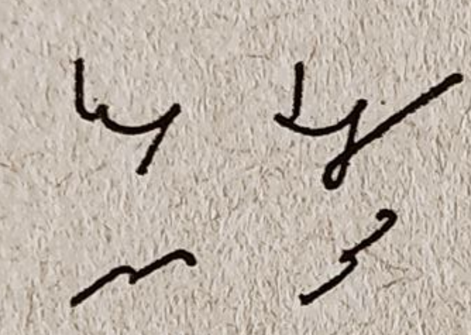

Lili, lele

i în sus

e în jos

i la dreapta

e la stînga

În unele cazuri însă, prin însăși poziția celor două consoane — și anume atunci cînd ele formează un unghi drept sau ascuțit —, vocalele **e** și **i** nu pot fi trasate decît într-o singură direcție, ceea ce ne va obliga, iarăși, la punerea punctului pentru **i**, spre a-l deosebi, la nevoie, de vocala **e**.

În schimb punctul fiind suficient pentru notarea vocalei **i**, trasarea și a micului semicerc devine în aceste cazuri superfluă, deci facultativă.

EXEMPLE:

chel, chil sau

Vera, Vira 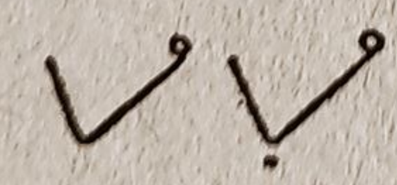 sau

Chet, chit sau 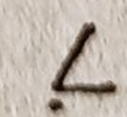

cena, cina 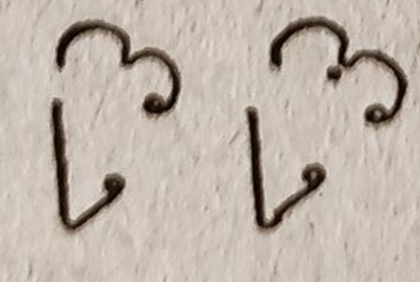 sau 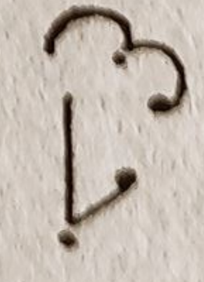

Bela, bila sau

Cei ce ar găsi prea complicate aceste reguli, care permit însă, în cele mai multe cazuri, să se deosebească vocala **e** de vocala **i** (medială și

finală) prin simpla inversare a poziției lor, vor avea posibilitatea de a nota cele două vocale după regula simplă enunțată la început, și anume: legîndu-le totdeauna fără colț de consoana precedentă și, pe cît posibil, tot fără colț de cea următoare, bineînțeles punînd, la nevoie, punctul pentru **i** spre a-l deosebi de **e**.

VERSIUNEA 9

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

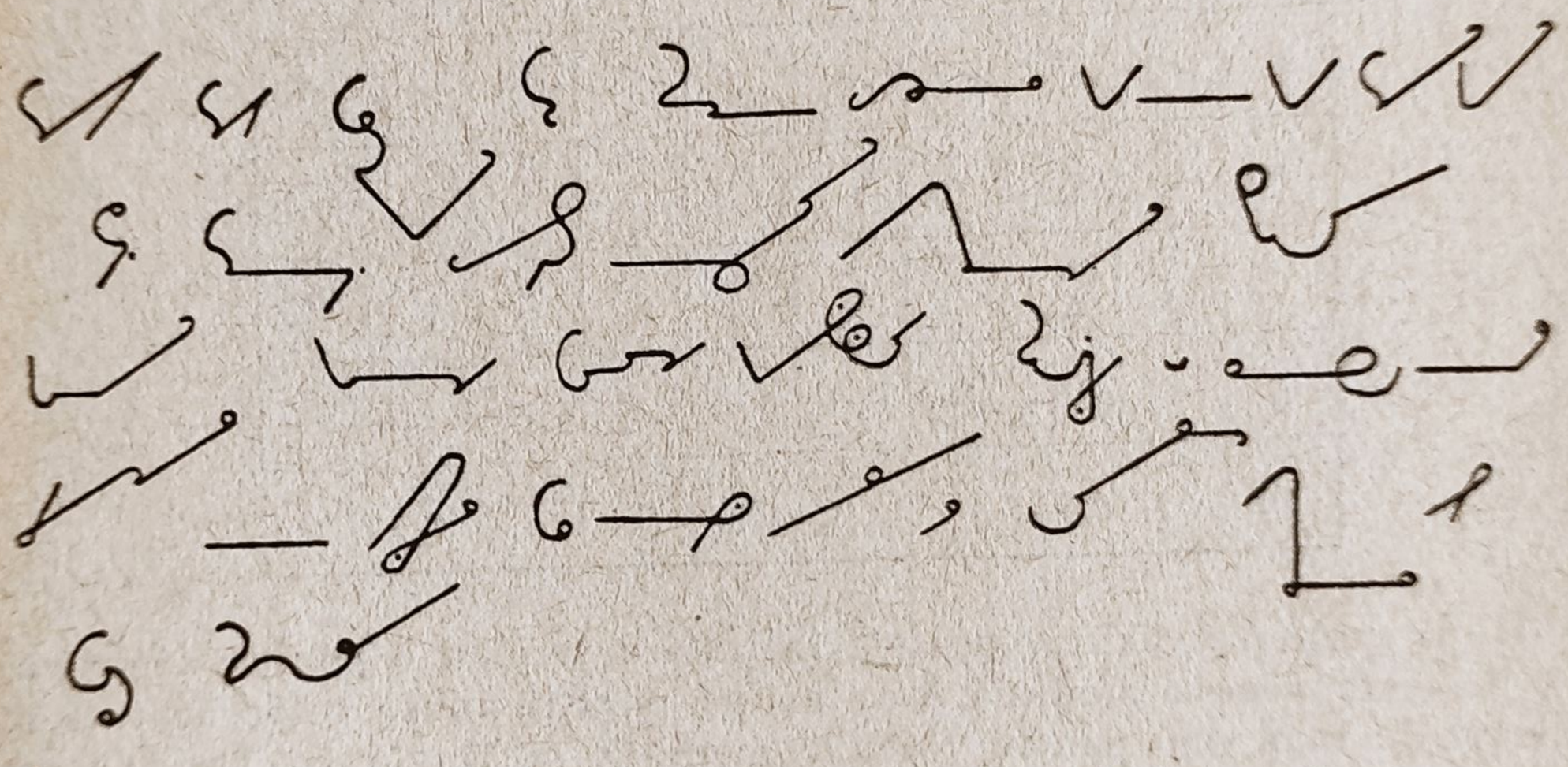

TEMA 9

Să se scrie stenografic:

Vii cu mine. Vine la mine. Zilele calde. Păsărelele ciripesc vesele. Exod, elite, imite, inept, Egipt, epitet, petrol, perete, perfect, bele-arte, bemol, telegraf, Delta, departe, legător, lele, lene, velă, secret. Cu metodă, telefonul a fost reparat. Negura s-a dus departe. Ferma. Pomi verzi. O bună carte este cel mai drag prieten.

Acest capitol se încheie cu un tabel recapitulativ al legăturilor dintre consoanele alfabetului și vocala **e**. Pentru simplificare, nu s-au trecut aici consoanele drepte mari, ele fiind reprezentate prin consoanele mici respective.

Tabelul legăturilor dintre consoane și vocala **e** *(inițială, medială și finală)*

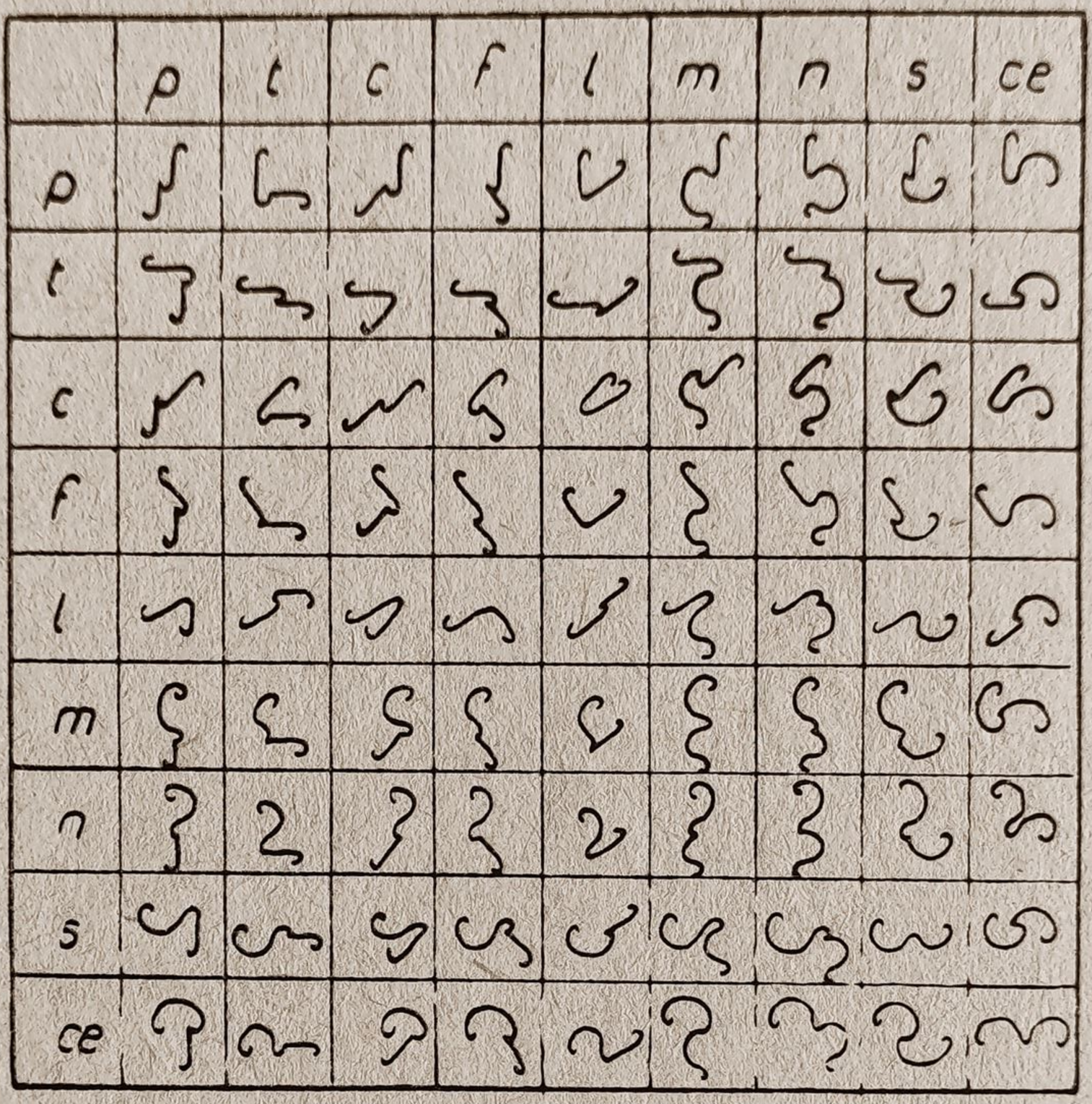

După cum s-a văzut, vocalele inițiale **e** și **i** au o poziție identică. Cît privește vocala medială **i**, ea ocupă poziții opuse celor arătate în tabelul de mai sus pentru vocala medială și finală **e**. Dacă acest lucru nu este posibil, vocala **i** poate fi precizată, la nevoie, cu ajutorul punctului.

Este de la sine înțeles că tabelul de mai sus a fost întocmit cu respectarea tuturor regulilor, inclusiv a celor două reguli facultative (§ 13 și 14), privind notarea vocalelor **e** și **i**.

Capitolul IV

DIFTONGI şi TRIFTONGI

Diftongul este o grupă de două vocale, iar triftongul o grupă de trei vocale care se pronunţă în aceeaşi silabă, ca, de pildă, în cuvintele: t*ai*na, *Iu*da, p*ie*dica, m*ie*re, ş*oi*m; cred*eau*, mur*eau*, trăi*au*.

Limba română este una dintre cele mai bogate în diftongi şi triftongi.

După cum s-a văzut, vocalele, legate de alte litere, devin mobile, ocupînd diferite poziţii. Astfel, toţi diftongii şi triftongii vor putea fi redaţi legînd pur şi simplu într-un singur traseu, fără colţuri, semnele vocalelor ce le compun. Exemplele ce urmează ne vor lămuri mai bine decît enunţarea oricărei reguli.

§ 1. *Diftongi şi triftongi izolaţi*

	separat	*legat*
e a		
e i		
i e i		
o a i e		
i a u		

	separat	legat
a u		
a i a		

§ 2. *Diftongi şi triftongi legaţi de consoane*

	separat	legat
a p o i		
ţ r ă i a u		
i u b i t		
p l o a i e		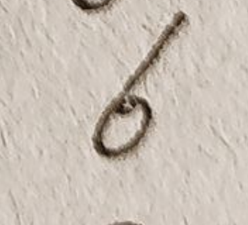
c u i e		
d o i n a*		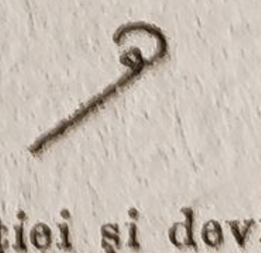
i a r t ă*		
p a i u l*		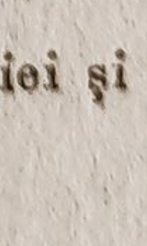
c a c a o		
d a u		
b o a		
g o a		
r a u		

* Vocala i nemaifiind izolată, îşi pierde fixitatea poziţiei şi devine mobilă.

separat *legat*

r o a 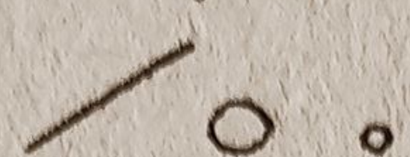

b a u

r e i a u 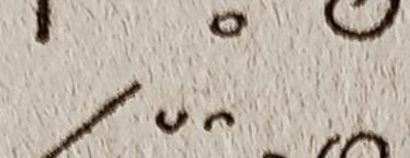

ALTE EXEMPLE:

plai, tai, ca(i)et, caisă*, ghioc

leal, iarbă*, iască*, voiaj, voios 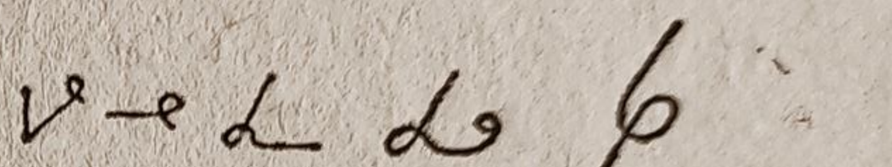

raită, veac, teorie, toiag, duel, duet 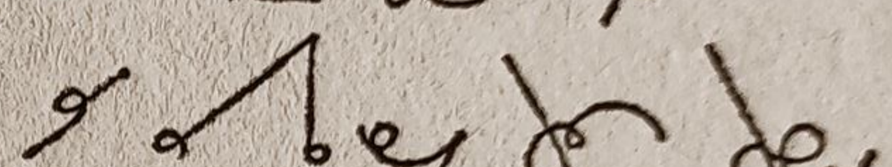

că(u)tau, fiara, Sinaia, diagonal, paie 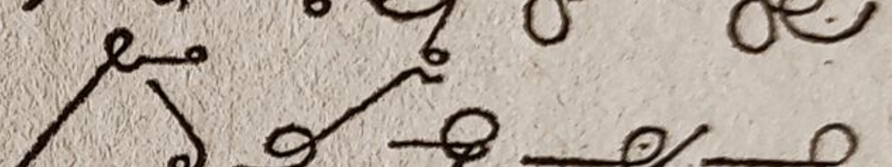

piele, Paul, panoul, eleșteu, mereu 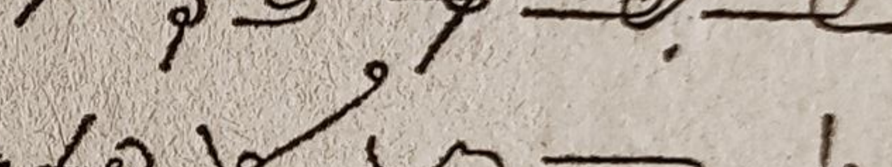

tăut, lăută, caută, rîu, grîu 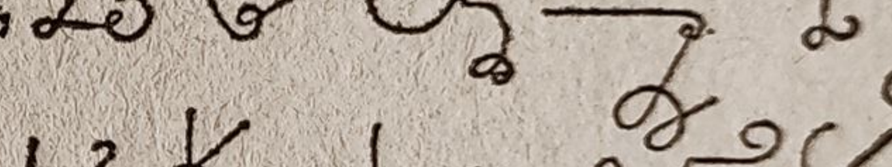

tăios*, duios, ia-l, șaibă, mîine* 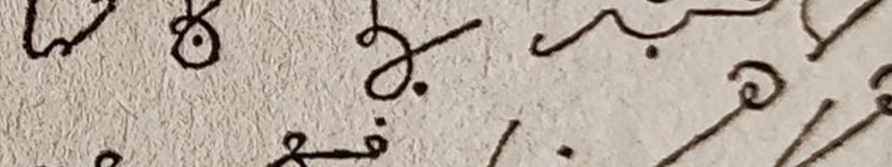

iureș, chei, soare, floare, păunul 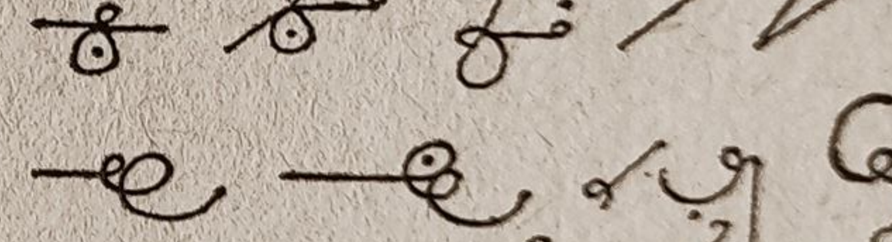

ierbar, cuib, leoaica, fîlfîiau

grăiau, stăteau, grăiai, stăteai

miei, lăcrămioară

Notă. — În practică, nu va trebui să notăm neapărat toate vocalele care intră în alcătuirea diftongilor și triftongilor; de multe ori va fi suficient să redăm doar vocala dominantă, adică să notăm „erbar" (în loc de *ierbar*), „fer" (în loc de *fier*), „ateler" (în loc de *atelier*), „cată" (în loc de *caută*). Amputările de litere nu îngreuiază de loc citirea corectă și, în plus, simplifică, deci scurtează traseul.

* Vezi nota de la p. 24

După cum arată exemplele anterioare, diftongii şi triftongii se redau printr-o legătură cît mai simplă, fără colţuri şi urmărindu-se întotdeauna uşurinţa traseului. Semnele vocalelor componente ale diftongului sau triftongului vor fi notate în ordinea în care se aud. Iată, totuşi, unele reguli menite să uşureze trasarea lor:

§ 3. *Diftongul* **ou.** Izolat sau la sfîrşitul cuvintelor, diftongul **ou** se va nota sub forma unui **o** stenografic alungit (printr-o elipsă), iar în toate celelalte cazuri (cînd, de altfel, **o** şi **u** nici nu se pronunţă deodată, ci separat, deci nu formează un diftong) vocalele respective se vor nota separat, trasîndu-se în general, pentru uşurinţa scrisului, în direcţii opuse — în forma unui 8 — sau, şi mai simplu, printr-un **o** stenografic cu punct.

EXEMPLE:

ou *ca diftong*		**o** + **u** *cînd nu formează un diftong*		
ou	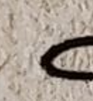	o-ul		*sau*
cadou	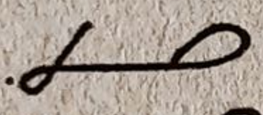	cado-ul		*sau*
erou		ero-ul		*sau*
birou		biro-ul		*sau*
nou		no-ul		*sau*

§ 4. *Diftongul* **oa.** Diftongul **oa (ua)** se redă prin contopirea vocalelor **o** şi **a,** sub forma a două cercuri tangente interior, scrise în general, pentru uşurinţa traseului, de la dreapta la stînga.

EXEMPLE:

oare, goarnă	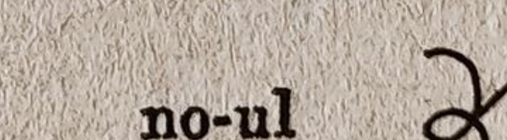
moară, coafor	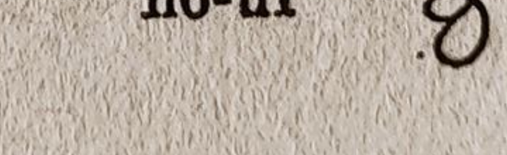

boală, poate

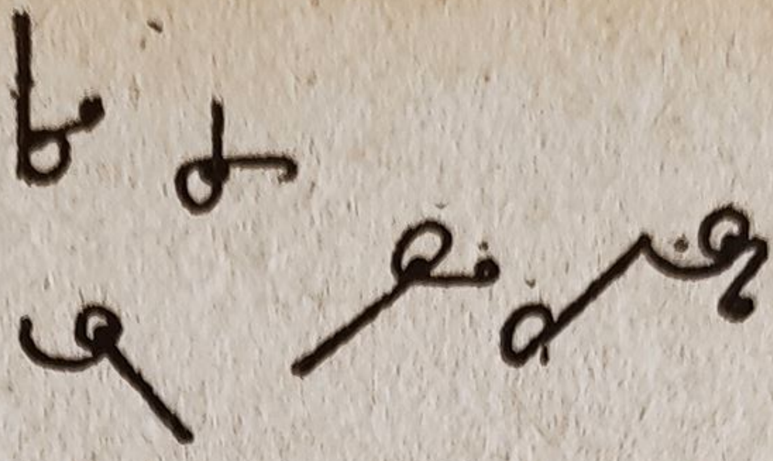

suav, roată, orzoaică

§ 5. *Diftongul* **au (ău)** *final sau izolat.* În această situaţie, diftongul final sau izolat **au (ău)** se redă prin contopirea vocalelor **a** şi **u.**

EXEMPLE:

au, dau

rău, şalău

m-au, n-au

s-au, călău

În celelalte cazuri, adică la începutul şi în corpul cuvintelor, cele două vocale (**a** şi **u**) se vor scrie separat, în ordinea în care se aud:

caut, laud

năut, năuc

§ 6. *Diftongul iniţial* **ui** *şi diftongul final* **eu (iu).** Pentru aceşti diftongi, în cele mai multe cazuri va fi suficient să se noteze doar dominanta **u.**

EXEMPLE:

uitare, uituc, uite

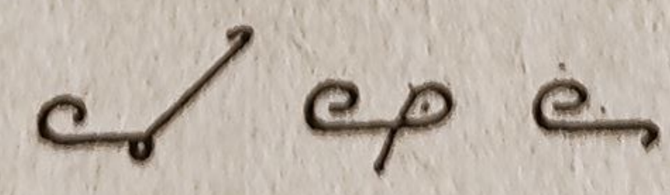

Ateneu, panaceu, helești 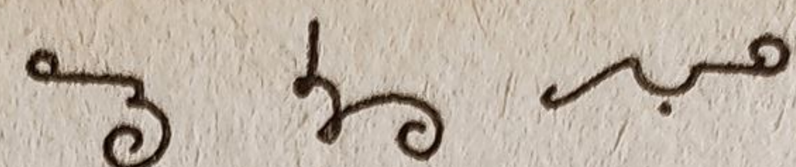

zapciu, clișeu, meu

Cînd însă o asemenea soluție ar îngreuia citirea corectă, în special în cazul unor cuvinte mai rar întîlnite, diftongii respectivi (**ui** inițial sau **eu** final) vor putea fi reprezentați printr-un cerc cu o buclă interioară.

EXEMPLE:

uică, uim, uină

seu, pateu, Eneu

§ 7. *Diftongul* **io (iu)** *inițial și medial.* La începutul și în interiorul cuvintelor sau izolate, cele două vocale din care este alcătuit diftongul se vor scrie în ordinea în care se aud.

EXEMPLE:

iotă, Iuri, iute

euforie, fiul, leul

iolă, ioc, io (eu)

VERSIUNEA 10

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

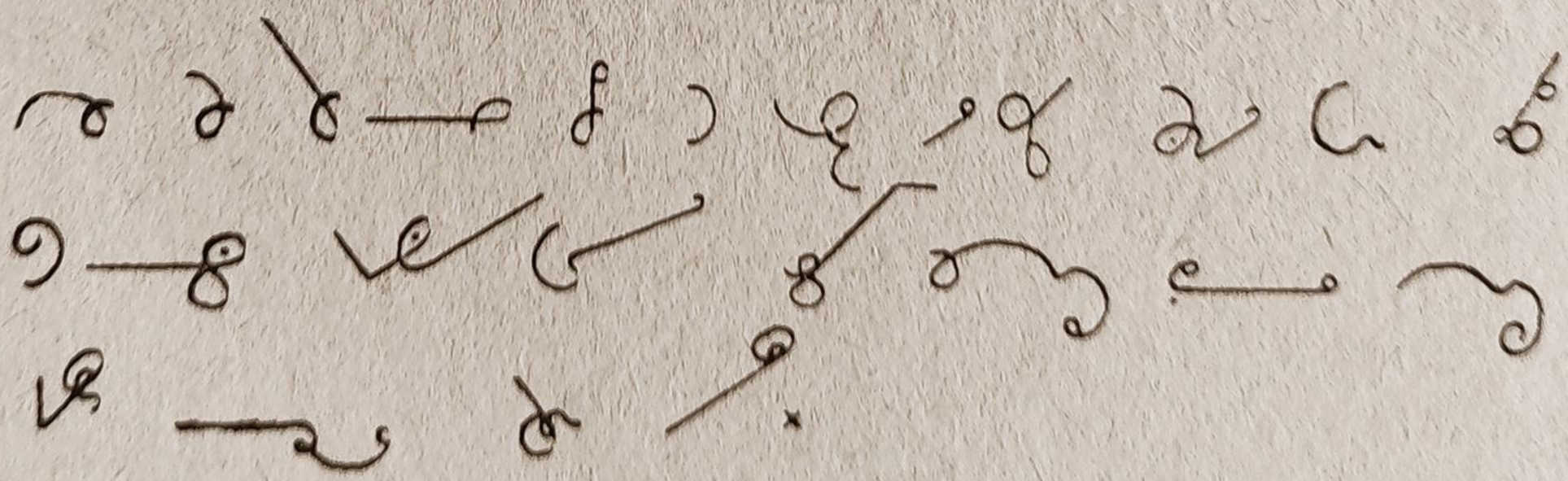

TEMA 10

Să se scrie stenografic:

Vizuina de la ruine. Cu o floare la ureche. Perseverare diabolicum. De Anul nou am primit un cadou de la tatăl meu. Procedeu, zmeu. Irimia este bolnav de uremie. Leu, Ateneu, clișeu, Hasdeu. Mă duc să dau grîul la ciur. Saul, Nicolau, Bacău, oală, goală, soare, goarnă, oaie.

Capitolul V

NAZALELE

Numim „nazale“ grupurile formate dintr-o vocală şi consoana nazală **n.** Ele pot fi izolate, ca, de pildă, în cuvintele **an, în, in, un,** sau urmate de o altă consoană*: *Dante*, *Antal*, *sonda*, *fond*, *fund*, *cont*, *încing*, *ajung* etc. Ele se indică în sistemul de faţă prin sferturi de cerc foarte mici, care se obţin tăind cu o linie verticală şi una orizontală cercul corespunzător vocalei stenografice **o.**

Izolate, cele patru sferturi de cerc au o poziţie şi o semnificaţie fixe, şi anume:

sfertul de cerc la *stînga sus* va însemna **în**
„ „ „ „ „ *jos* „ „ **un**
„ „ „ „ *dreapta sus* „ „ **in**
„ „ „ „ „ *jos* „ „ **on**

în ..... in

un ..... on

La începutul, la sfîrşitul şi în interiorul cuvintelor, cum am văzut şi în cazul vocalelor **e** şi **i,** nazalele devin mobile, putînd ocupa orice poziţii. Se va avea însă şi aici grijă de a nu face niciodată colţuri cu

* Într-adevăr, dacă, de exemplu, grupul **on** din cuvîntul *sonda* n-ar fi urmat de o consoană *(d)*, ci de o vocală, să zicem de *a*, atunci nu s-ar mai scrie *son-da*, ci so-na-da deci ar dispărea ceea ce numim „nazală“.

consoana care precedă nazala și, pe cît posibil, nici cu consoana următoare, cerință care corespunde în același timp și celui mai comod traseu.

EXEMPLE:

corect *greșit*

Apoi, spre a distinge totuși — chiar și în interiorul cuvintelor — o nazală de alta, ele vor putea fi precizate, la nevoie, cu ajutorul unor accente, și anume:

pentru nazala **in**, un accent grav pus deasupra:

linte, vinde, tinde

pentru nazala **un**, un accent grav pus dedesubt:

punțe, fund, rund

pentru nazala **an**, un accent ascuțit pus deasupra:

Sanda, tanc, Olanda

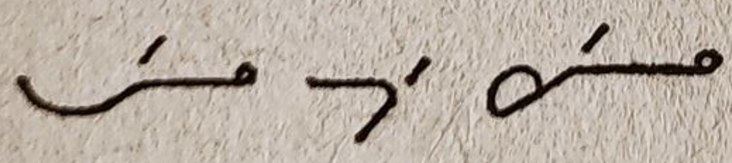

pentru nazala **on**, un accent ascuțit pus dedesubt:

sonda, fond, cont

pentru nazala **en**, un punct în interiorul semnului:

ten, gentil, lent

pentru nazala **în**, nu vom pune nici un accent:

sînt, vînt, gînd

În unele cazuri, în special la sfîrșitul cuvintelor sau între două consoane în formă de drepte mari, nazala **an**, care este mai frecventă, va putea fi reprezentată mai simplu, fără accentul respectiv, tot printr-un sfert de cerc, însă mult mărit:

an, Dante, ban, Osman

Asan, rang, bancă

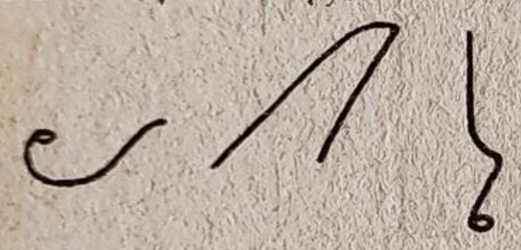

În practică nu se vor pune accentele pe nazale decît în cazurile cînd lipsa acestora ar îngreuia citirea. De exemplu, în cuvintele *fundament*, *aprind*, *susțin*, *oferind*, *asolament* etc., nu vom pune nici un accent și, folosind semnul nazalei **în**, vom scrie: *fîndament*, *aprînd*, *susțîn*, *oferînd*, *asolamînt* etc.; fără ca aceasta să îngreuieze cîtuși de puțin descifrarea corectă a stenogramei.

Din acest punct de vedere, în practică, nazala **în** fără accent poate reprezenta, îndeosebi în cuprinsul cuvintelor mai lungi, și celelalte nazale. În schimb, punerea accentelor va fi deseori necesară în cazul cuvintelor monosilabice.

EXEMPLE:

Conform principiului „scrie cum auzi“, nu se vor întrebuința semnele nazale, adică sferturile de cerc, decît atunci cînd consoana **n** formează într-adevăr o silabă cu vocala care o precedă ca, de exemplu, în cuvintele:

con vin ren ton tun sîn etc.

Aceleași cuvinte însă, dacă sînt articulate; se pronunță: *co-nul*, *vi-nul*, *re-nul*, *to-nul*, *tu-nul*, *sî-nul* etc.; deci, dispărînd ceea ce numim „nazală“, cuvintele respective, conform aceluiași principiu fonetic, se vor scrie astfel:

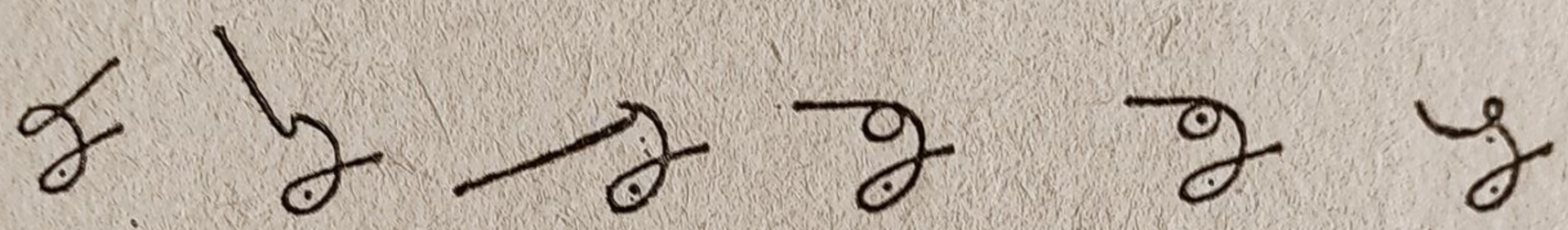

ALTE EXEMPLE:

an: Amanda, otoman, căpitan

Aman, orange, iatagan, coran

curcan, amplu*, anchete

en: Engels, englez, emfază*

encefal, Carmen, rentă, mentă

templu*, ventil, dental, bengal

endemic, Kent, cento

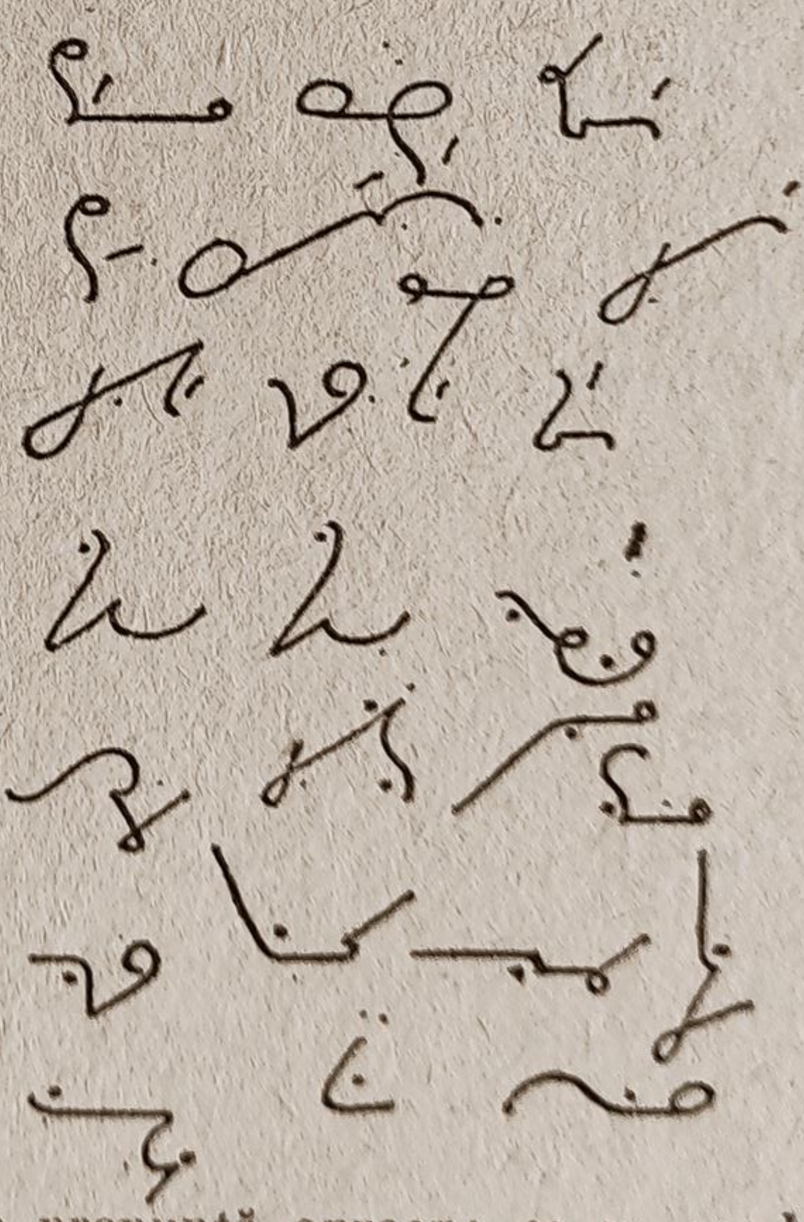

* Sunetul *m* înainte de **p, b, f, v** se pronunță aproape ca *n*, ca de pildă, în cuvintele: *emfază*, *imperiu*, *îmbin*, *umblat*, *combatant*, *scump*, *bumbac*, *amfitrion*, *schimb* etc.

În stenografie, pentru ușurința traseului, se va scrie: *enfază*, *inperiu*, *inbin*, *unblat*, *conbatant*, *scunp*, *bunbac*, *anfitrion*, *schinb* etc., folosindu-se astfel semnele mai scurte ale nazalelor.

in: ins, India, impas*

indus, inclus, incult

on: Ontario, fason, clapon

afon, tont, Ron, Bonn

un: Ungaria, uns, unt

umblat*, umflat*, scump*

în: sînt, vînt, gînd

avînd, dîd, pătînd

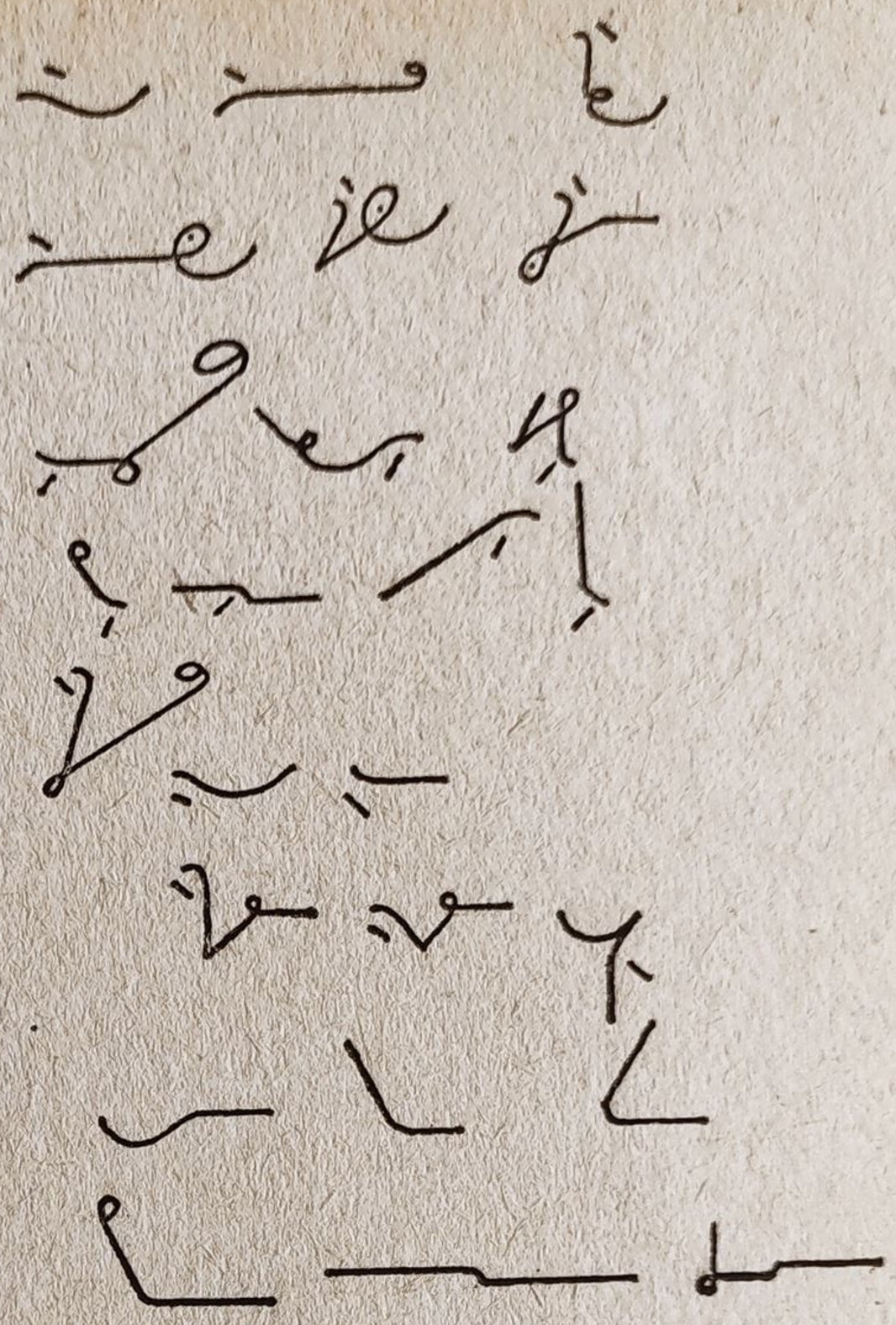

În comparație cu vocala **e** sau **i** așezată între două consoane, o nazală se va nota astfel:

cîntă, cheta

tinda, teta

mintal, metal

vînd, vid

singur, sigur

banca, Bega

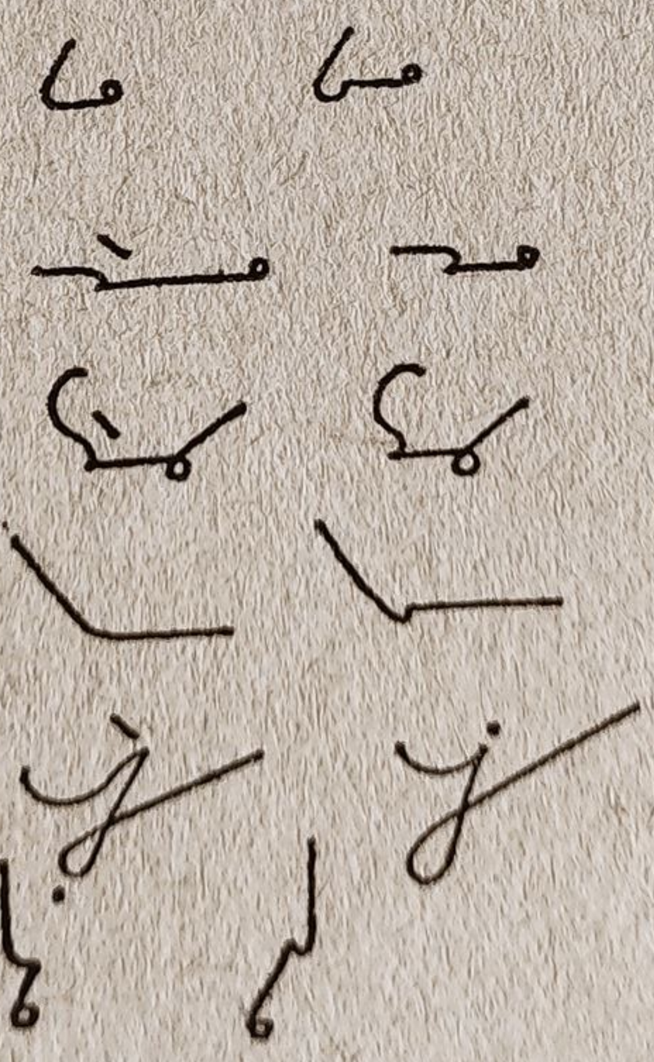

* Vezi nota de la p. 59

După cum se vede, deosebirea grafică între o nazală și vocala **e** sau **i** este cît se poate de evidentă prin însăși forma lor: sfert de cerc, respectiv semicerc. Totuși, în cazul în care traseul lor nu apare chiar atît de deosebit încît să excludă orice confuzie (cum se întîmplă, de exemplu, în cuvintele *singur* și *sigur* cînd nu sînt trasate cu destulă grijă), nazala se va putea preciza ușor prin punerea accentului respectiv.

Iată acum cîteva exemple care ilustrează trasarea corectă a unor nazale precedate de vocale:

tain, hain, tăind

client, neon, raion

pion, ion, Lyon

suind, păun, tăun

În sfîrșit, în unele cazuri, pentru mai multă claritate, nazala inițială poate fi detașată de rădăcină, îndeosebi cînd aceasta începe cu consoana **h**.

EXEMPLE:

înhala, inhiba 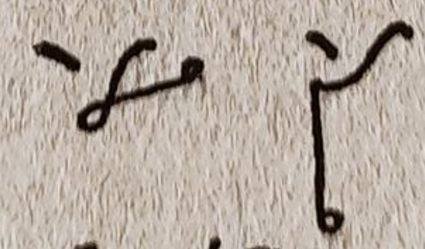

înhăma, înhăita 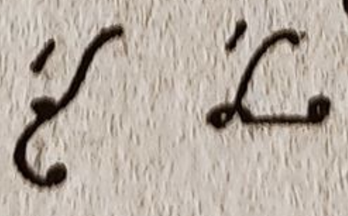

înhăța, înhuma

înlănțui, înlocui

VERSIUNEA 11

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

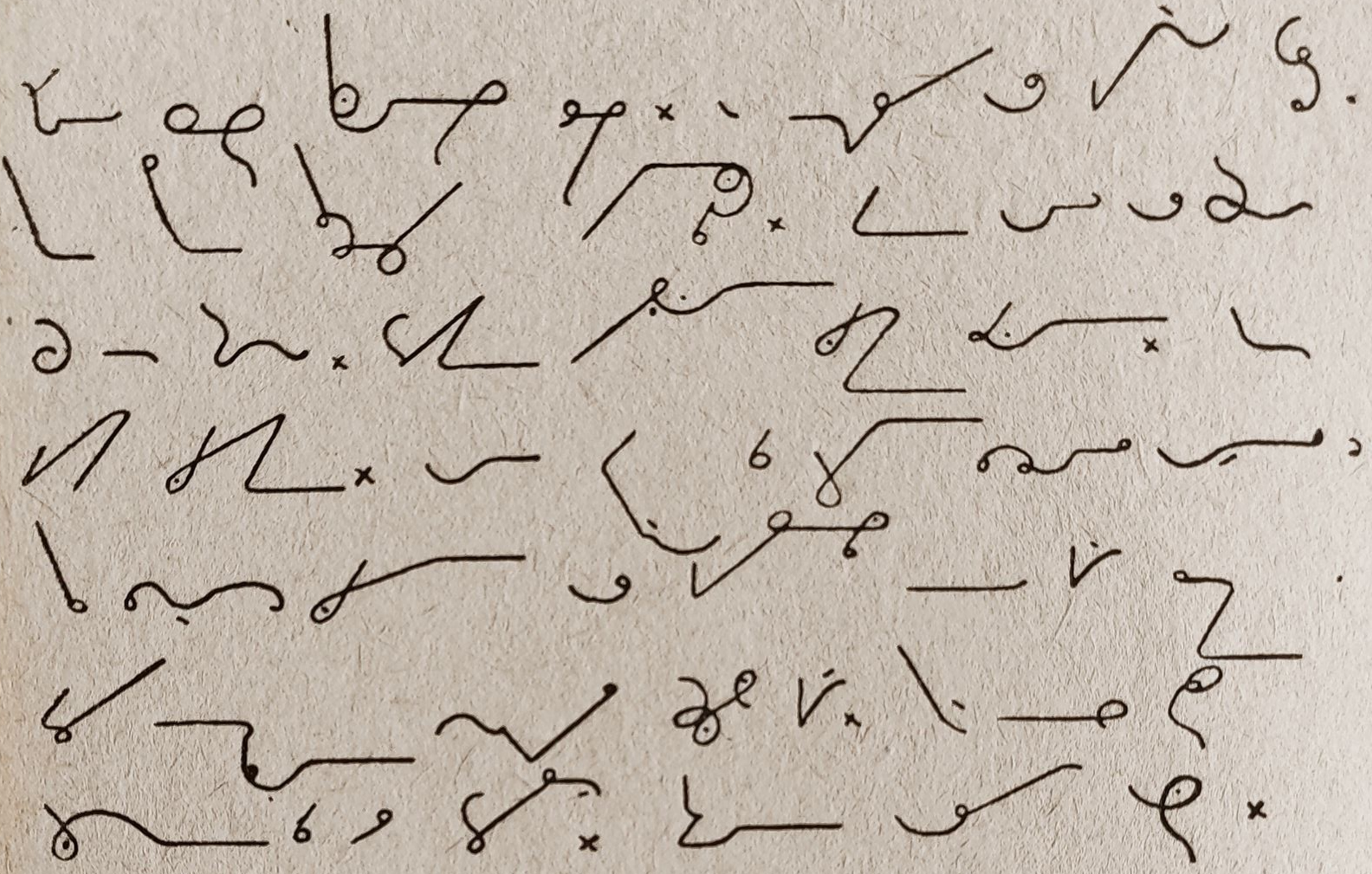

TEMA 11

Să se scrie stenografic:

Cîntînd, mîncînd, sprinten. Tinca, Vintilă, India. Întinde un strat fin de carmin cristalin. Diamant, Lyon. Fluviul Ron. Rîul Saôn. Ajung cu luntrea lîngă lunca lungă. Ion a fost brun, acum este încă-runțit. Constantin, un împărat bizantin, a fundat Constantinopolul.

O dată cu capitolul consacrat nazalelor se încheie propriu-zis expunerea stenografiei integrale (cu vocale), de care se ocupă prima parte a prezentei lucrări. Înainte de a trece însă la partea a doua, în care se va studia tehnica abrevierilor (metagrafia Duployé), se vor da ca o anticipare necesară — îndeosebi pentru cei care n-ar dori să treacă mai departe, mulțumindu-se cu stenografia de gradul I — în primul rînd cîteva abrevieri raționale dintre cele mai simple, apoi notarea cifrelor, după care vor urma un tabel de abrevieri convenționale și o serie de exerciții de scriere stenografică și descifrare.

Capitolul VI

ABREVIERI

§ 1. *Cîteva abrevieri raționale*

a) Orice consoană tăiată cu o mică secantă devine dublă.

EXEMPLE:

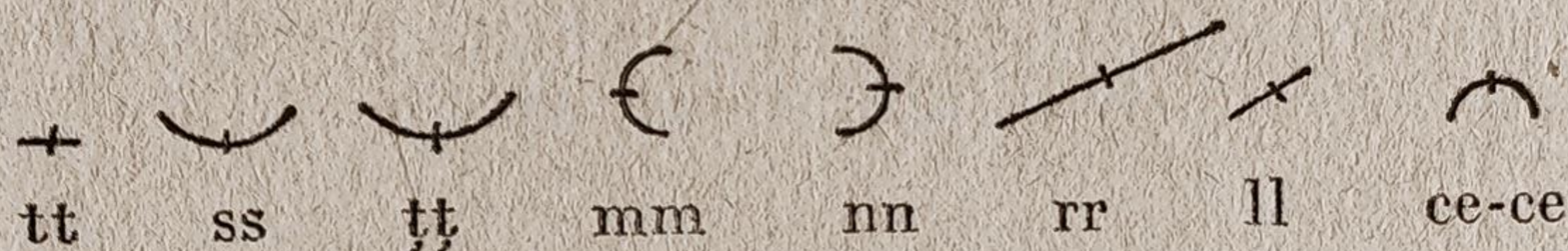

tt ss ţţ mm nn rr ll ce-ce

Această regulă permite în special prescurtarea unor cuvinte foarte frecvente sau al căror traseu ar fi altfel lăbărțat ori anevoios. Astfel, suprimînd vocala dintre consoanele repetate, vom scrie:

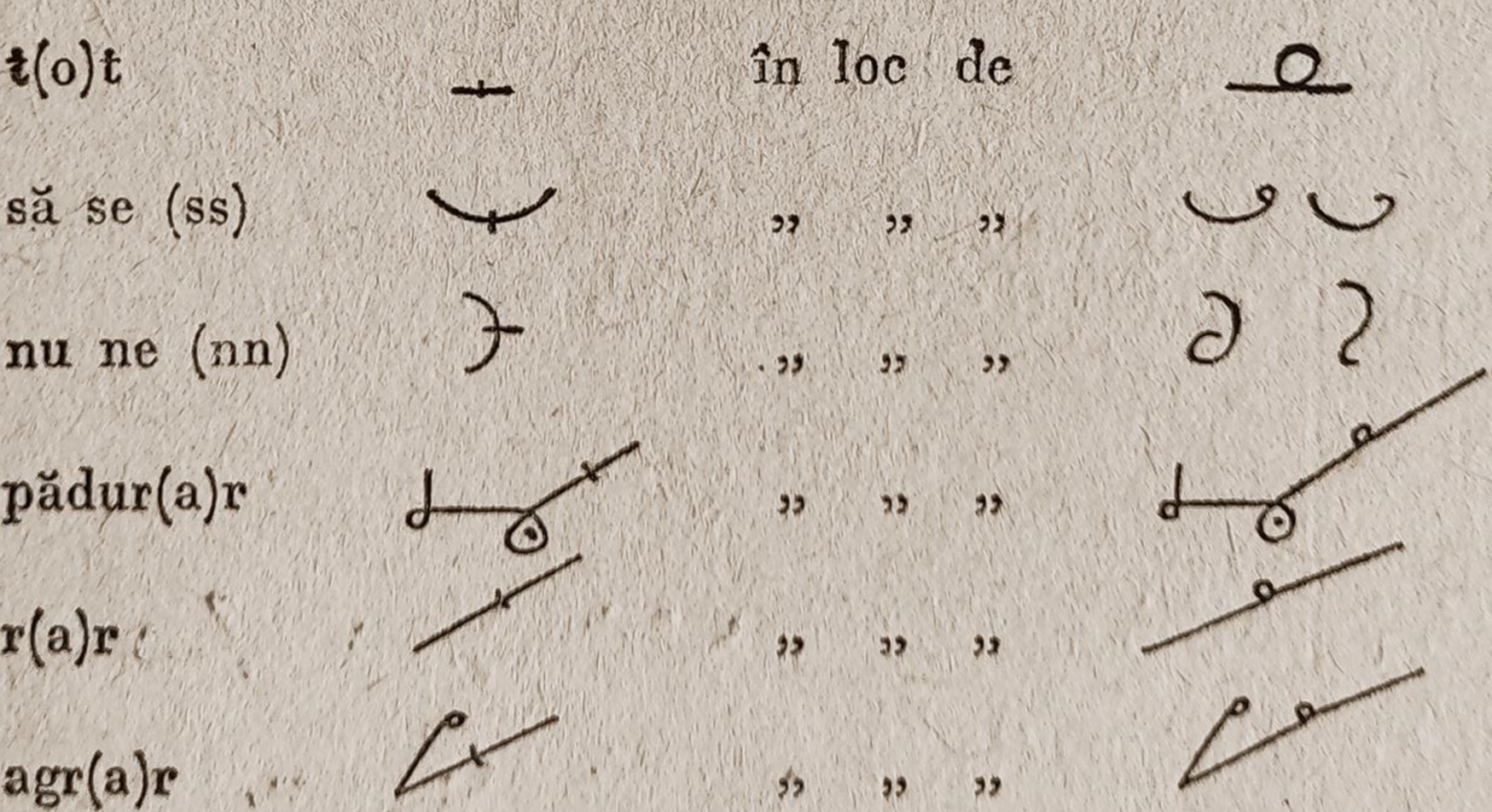

not(a)t în loc de 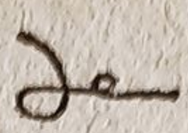

vot(a)t „ „ „ 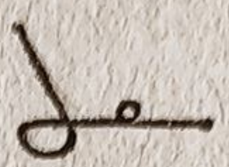

adopt(a)t 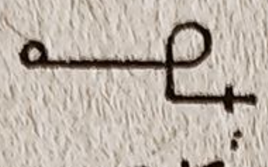 „ „ „ 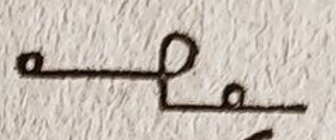

paral(e)l 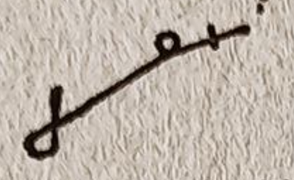 „ „ „

color(a)re 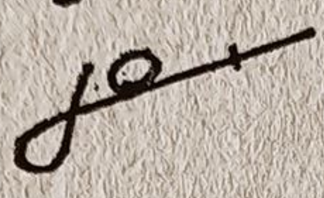 „ „ „

făur(i)re „ „ „

fus(e)se „ „ „

În lista abrevierilor convenționale (§ 3) se găsesc unele prescurtări bazate tocmai pe această regulă.

b) Un punct pus dedesubtul ultimei litere a rădăcinii cuvîntului va reprezenta sufixul: **-țiune (ție), -siune, -ciune.**

EXEMPLE:

noțiune, acțiune, afecțiune

condiție, versiune, înțelepciune

c) Un punct pus deasupra ultimei litere a rădăcinii va reprezenta terminațiile de genitiv și dativ: **-lui (-ui, -ei).**

EXEMPLE:

sat(u)*lui*, fond(u)*lui*, cont(u)*lui*

stat(u)*lui*, om(u)*lui*, un*ui* (un*ei*)

d) Terminaţiile **-lor, -ilor, -lelor,** adică terminaţiile de genitiv şi dativ plural se redau printr-un **r** stenografic detaşat, scris deasupra sau la dreapta rădăcinii.

EXEMPLE:

sate*lor*, bani*lor*, parale*lor*

oameni*lor*, conturi*lor*, tuturor

Notă. — În partea a treia a manualului (cap. II) se dau o serie de alte exemple conţinînd toate aceste abrevieri.

§ **2.** *Cifrele.* În comparaţie cu cifrele romane, destul de greoaie, cifrele arabe constituie prin ele însele o stenografie ideală, atît prin faptul că este mult mai uşor de scris 1957 decît MCMLVII sau decît una mie nouă sute cincizeci şi şapte, cît şi prin aceea că ele constituie, în fond, o abreviere universală, avînd aceeaşi semnificaţie pentru toate popoarele lumii.

Totuşi, în multe cazuri, şi această numerotaţie arabă poate fi prescurtată cu folos. Trebuie să reţinem însă că nu se pot prescurta decît zerourile, după următoarea metodă a prof. Henri Stahl:

a) În numere ca 500, 5000, 500 000, 500 000 000, zerourile nu se vor mai scrie, dar se vor indica punîndu-se un punct, în diferite poziţii, în jurul cifrei respective, şi anume : un punct pus deasupra va însemna sutele; la dreapta, miile; dedesubt, milioanele; la stînga, miliardele:

$\dot{5} = 500$; $5\cdot = 5000$; $\underline{5} = 5\,000\,000$; $\cdot\underline{5} = 5\,000\,000\,000$

Aceste prescurtări se pot combina între ele:

$\underline{5}\cdot = 500\,000$; $\underline{\dot{5}} = 500\,000\,000$; $\cdot\underline{\dot{5}} = 500\,000\,000\,000$ etc.

Acum, dacă luăm, de pildă, cifra 1 550 000, nu se va scrie

$1\,\dot{5}\underline{50}\cdot$ ci $\underline{1\,550}\cdot$*

primele două puncte fiind de prisos.

* Este bine să se sublinieze cifrele, spre a nu fi confundate cu vreun semn stenografic.

b) La fracții, liniuța despărțind numărătorul de numitor nu se va mai scrie:

deci $\underline{\underline{2}}\ \underline{\underline{4}}\ \underline{\underline{4}}$ etc., în loc de $\frac{1}{2}\ \frac{1}{4}\ \frac{3}{4}$

c) Numeralele multiplicative: *îndoit*, *întreit*, *împătrit*, *înzecit*, *însutit*, *înmiit* se redau printr-un *în* stenografic pus înaintea cifrei respective:

$\underline{\underline{2}}$ = îndoit $\quad \underline{\underline{3}}$ = întreit $\quad \underline{\underline{4}}$ = împătrit

$\underline{\underline{1}}$ = însutit $\quad \underline{\underline{1}}\cdot$ = înmiit

d) Numeralele ordinale: *al doilea*, *al treilea*, *al zecilea*, *al sutălea* etc. se redau printr-o mică liniuță orizontală pusă după cifra respectivă:

$\underline{2}^{-}$ = al doilea, $\underline{3}^{-}$ = al treilea,

$\underline{10}^{-}$ = al zecelea, $\underline{\dot{1}}^{-}$ = al sutălea etc.

e) „La sută“ și „grad“ se redau printr-un mic zero pus deasupra, respectiv la dreapta cifrei:

$\overset{0}{\underline{5}}$ = 5%; $\underline{5^{0}}$ = 5 grade

$4\ \overset{0}{\underline{\underline{1}}}$ $\underline{\underline{2}}$ = 4½%; + $\underline{\dot{1}^{0}}$ = + 100 grade

f) În expresii ca *sute și sute*, *mii și mii* etc., se vor pune două puncte în loc de unul:

$\underline{\ddot{1}}$ = sute și sute; $\underline{1}$: = mii și mii

$\underline{1}$ = milioane și milioane etc.
$\ddot{\underline{\ddot{1}}}$

§ 3. *Abrevieri convenționale.* Ca o legătură între stenografia integrală și studiul tehnicii abrevierilor care va urma în partea a treia a acestui manual — destinată celor dornici de a atinge cele mai mari înălțimi posibile în stenografie —, urmează o listă de abrevieri convenționale sau „arbitrare“, ușor de reținut, pentru o serie de locuțiuni întrebuințate la tot pasul în vorbire și în corespondență. Aceste abrevieri au luat naștere din păstrarea doar a 1—2 litere din întregul cuvînt.

Se abreviază, de obicei, expresiile foarte des întrebuinţate, nume de instituţii etc. Spre a nu fi confundate cu vreun alt cuvînt, semnele care compun abrevierea, după cum se va vedea, nu se mai scriu, în general, conform regulii, adică unul în vîrful celuilalt, ci întretăindu-se, atrăgînd astfel, de la început, atenţia asupra caracterului lor aparte.

Unele din aceste abrevieri nu sînt, de fapt, decît transpunerea stenografică a prescurtărilor care se fac şi în scrierea obişnuită, ca, de exemplu, „litera *f.* pentru „foarte“ sau „fost“; *m.* pentru „mult“; *pt.* în loc de „pentru“ etc.

§ 4. *Lista abrevierilor convenţionale*

mult		în ceea ce priveşte	
mai mult		ceea ce se numeşte	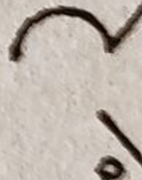
mult mai	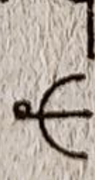	ceilalţi, celelalte	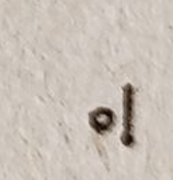
mult mai mult		să se	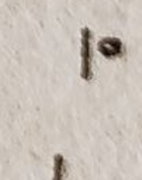
foarte mult		din punct de vedere	
mai puţin		cel puţin	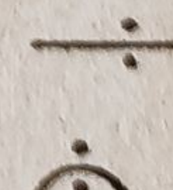
mai mult sau mai puţin		din acest punct de vedere	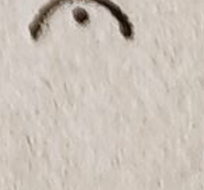
mai mult decît atît		în această privinţă	
mai mult decît oricînd		în privinţa aceasta	
cu atît mai mult		pe de o parte	
cu atît mai mult cu cît		pe de altă parte	
atît şi nimic mai mult		de o parte şi de alta	
numai		ici-colo	

nu numai

nu mai mult

nu mai puţin

nu e mai puţin adevărat

ceea ce

din ce în ce

din ce în ce mai mult

cel mai

celor mai

cel mai mult

centru

am onoarea

avem onoarea

am avut onoarea

după cum

după cum am avut onoarea

acest; acestor

pentru

pentru că

şi, între

care

trebuie

de exemplu

de pildă

împărţire, împărţit

multiplu, înmulţit

egal, acelaşi, aceiaşi

mijloc

mijlocire

mijlocim

mijlociţi

deoarece

deocamdată

binevoiţi, bunăvoinţă

ca nu cumva

principal

principiu

principii

materie primă

vreun

vreo

la un moment dat

următor, urmează

minimum

maximum

ca să zic așa

ș.a.m.d.

democrație populară

deodată

totodată

totdeauna

o dată pentru totdeauna

puțin cîte puțin

peste putință

Peninsula Balcanică

cîteva cuvinte

găsesc de cuviință

pe baza

obișnuit

a fost

tot

economic

financiar

economic-financiar

contra

să-mi permiteți

să-mi dați voie

înainte

de aici înainte

cu toate

nici

nici un

niciodată

de la început

în adevăratul înțeles al cuvîntului

cunoștință de cauză

afară numai dacă

comisia financiară

avînd în vedere

cu o oră înainte

mai mare

mai mic

mai mic sau mai mare

se vede

să vedem

cu această ocazie

am avut

cu toate că

mai înainte de toate

cu drept cuvînt

pînă la un oarecare punct

cu alte cuvinte

dacă nu mă înșel

aparate de măsură

și control

casă-laborator

cabinet tehnic

ingineri și tehnicieni

schimb de experiență

producție

productivitatea muncii

centimetru

milimetru

evidență contabilă

care a avut loc

va avea

va fi

cu toată stima

public

publicitate

publicaţie

anul curent

luna curentă

luna trecută

această chestiune

asupra lor

asupra acestui punct

asupra acestor

asupra acestei chestiuni

vă rog

rugîndu-vă

vă mulţumesc

în acelaşi timp

de asemenea

industrie

industria chimică

industria petrolului

industria metaluigică

bunuri de larg consum

agricultura

există, existenţă

coexistenţă paşnică

Căile Ferate Române

căi ferate

căi de comunicaţii

suficient

insuficient

sfîrşit

în sfîrşit

recunosc, recunoştinţă

aduce la cunoștință	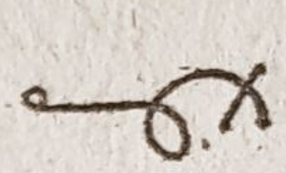	general	
face cunoscut		mai ales	
prin prezenta	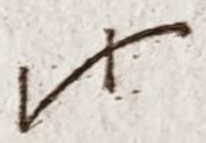	mai cu seamă	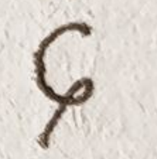
organizație		de ordin	
organizare	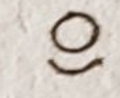	zi cu zi	
administrație (ad-ție)		ordine de zi	
avut obștesc	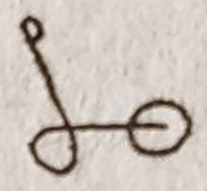	atunci	
tehnic	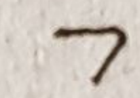	atunci cînd	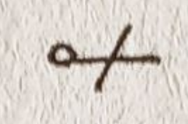
bază materială	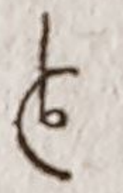	energie nucleară	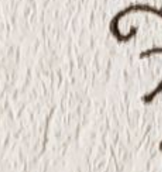
tehnic-științific	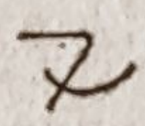	ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost	
tehnic-organizatoric	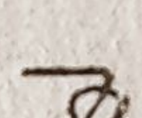	oamenilor muncii	
tehnic-economic	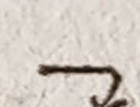	asigurarea deosebitei mele considerații	
tehnic-ingineresc			
		norme de consum	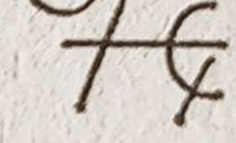

Înainte de a trece la exerciții de scriere și descifrare* în stenografia integrală, sînt necesare cîteva îndrumări:

1. Sistemul de față fiind cu vocale, cuvintelor mai lungi li se poate reteza cîte o silabă, două de la sfîrșit, fără să se îngreuieze prin aceasta

* Vezi și textele date pentru exerciții de scriere la p. 74.

descifrarea. De pildă, se va scrie *întrep* în loc de *întreprindere*; *specif* pentru *specific*; *insuf* pentru *insuficient*; *coef* pentru *coeficient*; *prod de larg con* pentru *produse de larg consum*; *sector s* pentru *sectorul socialist*; *recun* pentru *recunosc*, *recunoştinţă* etc.etc.

Stenografia, neavînd majuscule, numele proprii (oraşe, ţări, fluvii etc.) se vor sublinia.

2. Literele străine se înlocuiesc cu corespondentele lor fonetice: **w** prin **v**; **qu** prin **cu**; **ph** prin **f**; **th** prin **t** etc.

3. Virgula, liniuţa etc. nu se vor pune decît în caz de absolută nevoie, şi atunci numai încercuite, spre a nu fi confundate cu semnele stenografice. În loc de punct se poate pune o steluţă sau pur şi simplu să se înceapă propoziţia următoare de la capăt.

Capitolul VII

TEXTE PENTRU EXERCIŢII DE SCRIERE ŞI DESCIFRARE

Această primă parte a manualului se încheie cu un număr de texte scrise pe două coloane (de o parte cu litere latine, de alta stenografic) pentru exerciţii de scriere stenografică şi descifrare. Se va respecta procedeul indicat în cap. II (p. 18—19).

1

Fructul* acesta e crud de tot, deci fără val(oare) pentru consum.

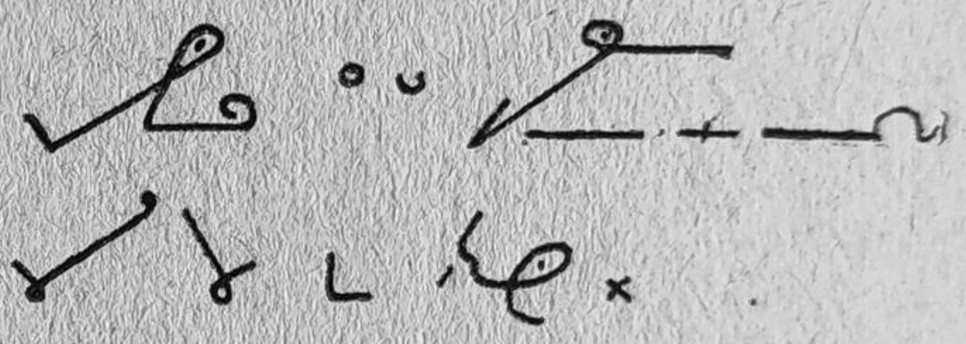

Mobila e plină de praf.

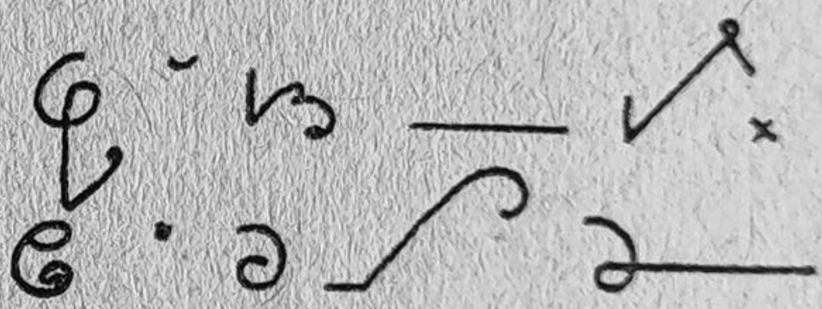

Omul acesta nu trece niciodată pragul cramei.

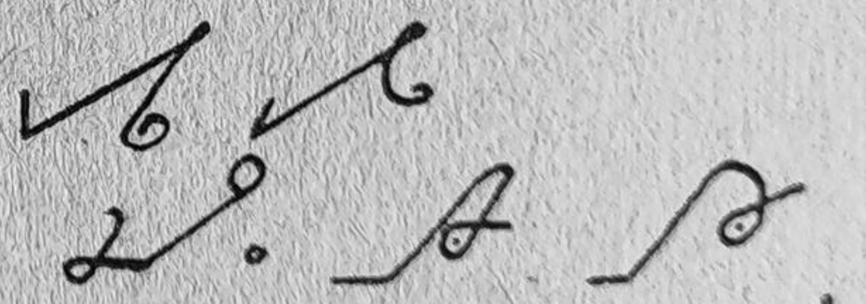

Încotro a trecut trenul?

Cînd timpul îmi va permite, îl voi primi pe cel premiat.

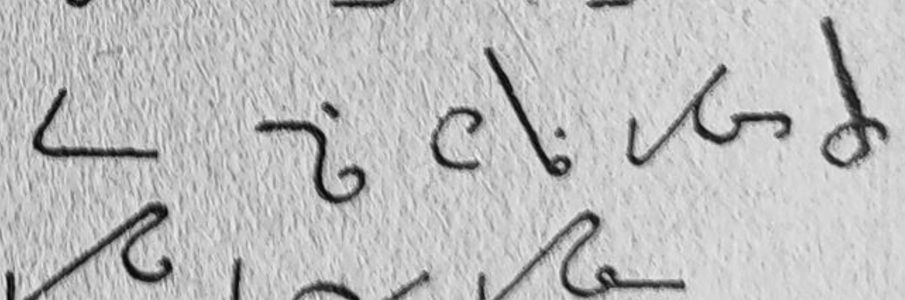

* Substantivele masculine, la singular, forma articulată se pot nota mai simplu (ca în limba română veche): *fructu*, *omu*, *satu*, *patu*, *anu* etc.

Vatra e(ste) foarte veche. Datează de peste un secol.

Traducerea acestui act e perfectă și trebuie copiată cu grabă.

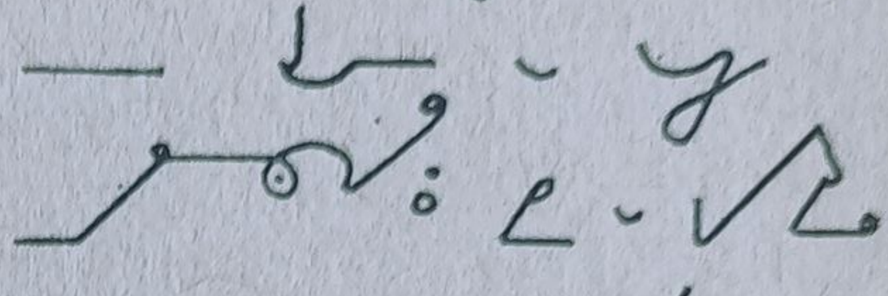

Năravu(l) din fire n-are lecuire.

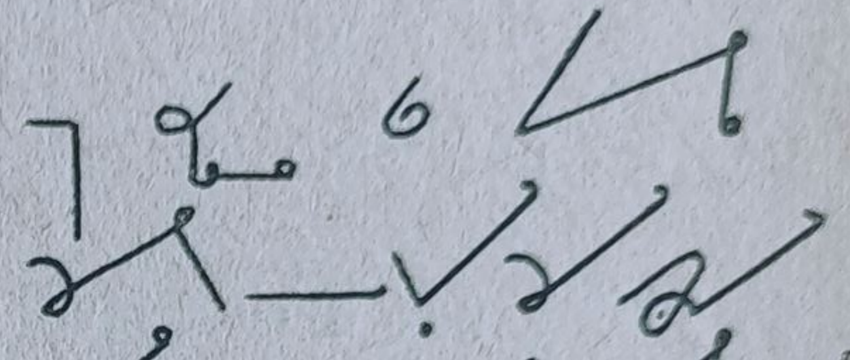

Afară e ger de crapă pietrele.

Admir mult pe acest pictor și sînt amator să-i cumpăr un tablou.

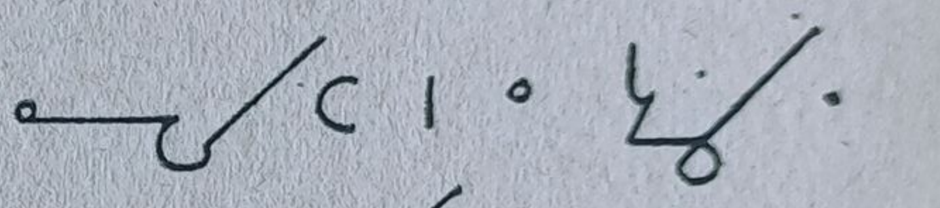

În amurg merg pe un murg la gară.

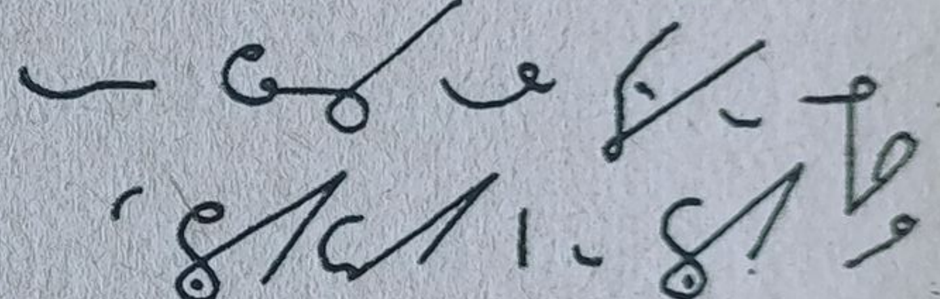

Sectorul s(ocialist) e prosper.

Primul nost(ru) gînd trebuie să ni-l îndreptăm spre înflorirea patriei.

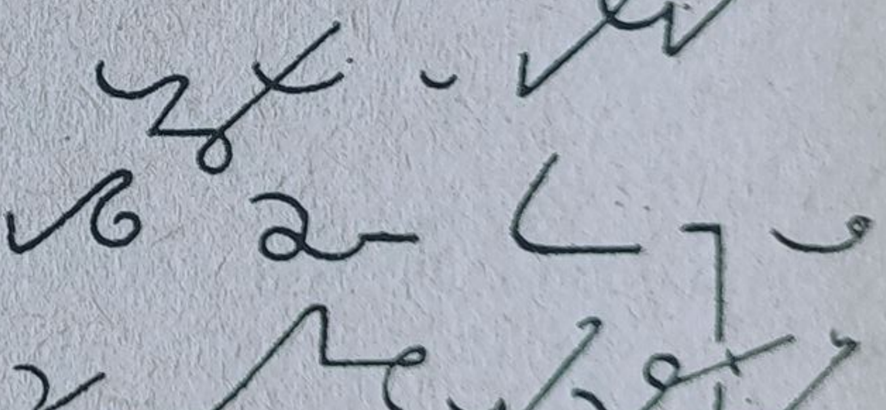

Renunț la odihna de azi pentru că trebuie să repar un motor care nu merge bine.

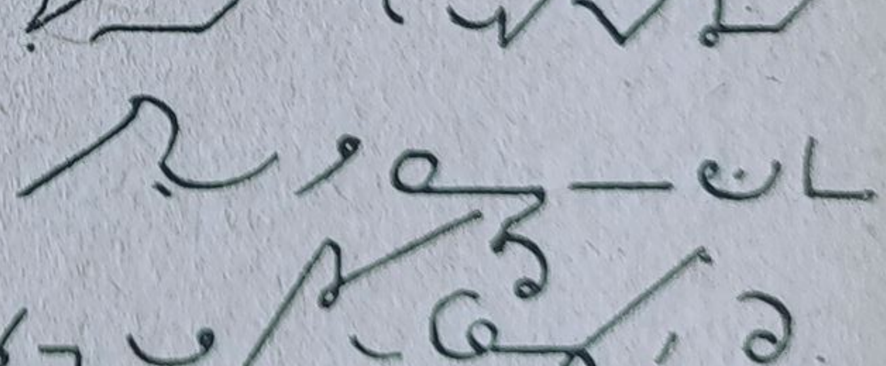

Ieșind din uzina n(oastră) am zărit un stol de păsări călătoare.

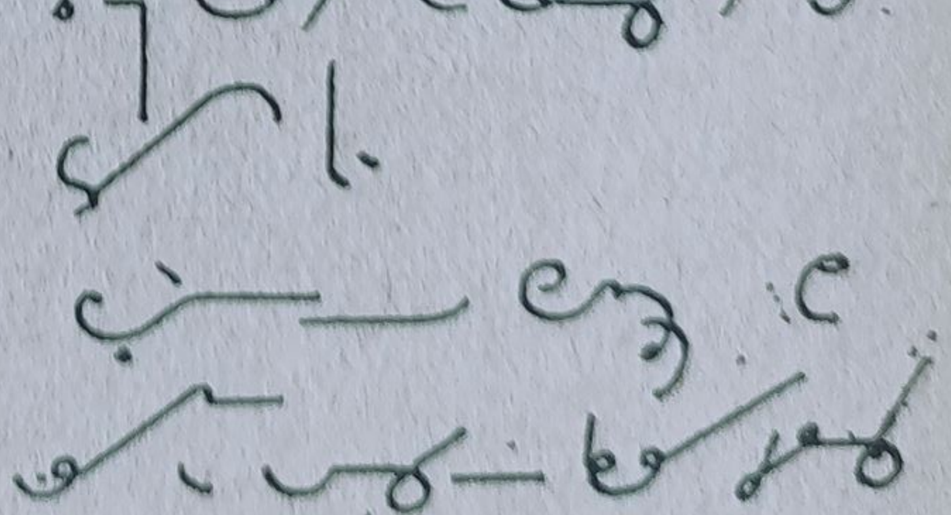

Gheorghe, Ion, Vasile și Dumitru sînt lucrători într-o podgorie.

Bradul cel mare se află în grădina noastră publică.

Primăvara e tinerețea anului; tinerețea e primăvara vieții.

După grădinar, și florile.

Bordura trotuarului e de granit.

Am avut ieri, la întrep(rindere), o consf(ătuire) de producție.

Agravarea bolii mă tulbură.

Gravura aceasta arată un călăreț berber.

Nu-ți tăia craca de sub picioare.

Cui i-e frică de vînt și de furtuni, pe mare să nu călătorească.

Cap ce nu gîndește numai la bostan se g(ăsește).

Plopu(l) e dest(ul) de mare, dar roade n-are.

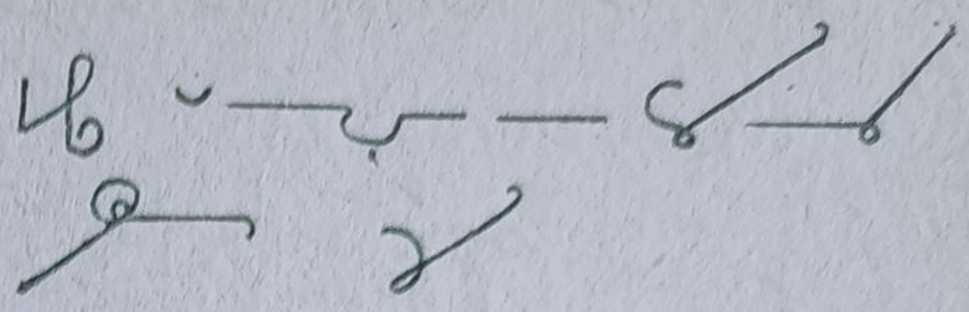

Nu e pădure fără uscături.

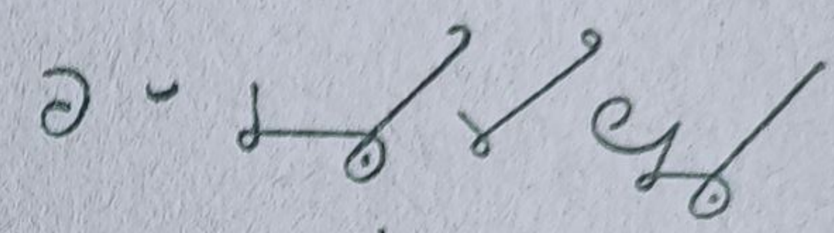

Caută de pune stavilă acestor certuri.

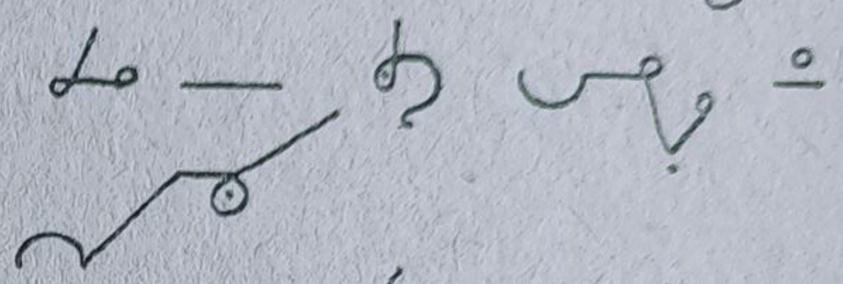

S-a făcut transpunerea acestui text.

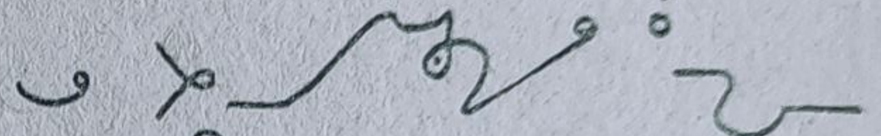

Apostrofa magistratului era la locul ei.

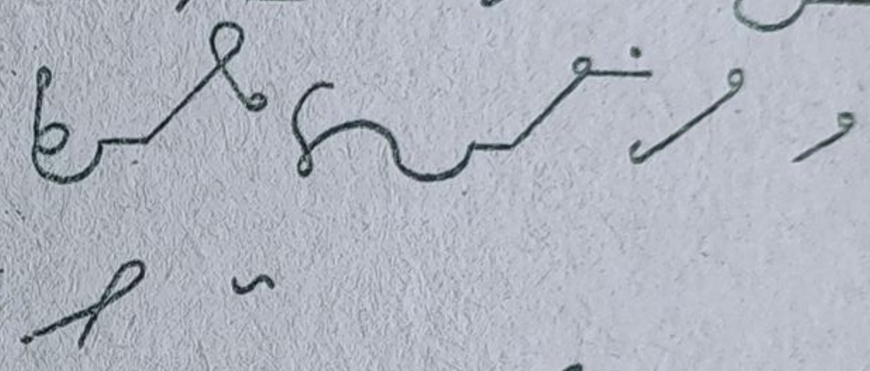

Timpul s-a stricat.

Mare, dar minte n-are.

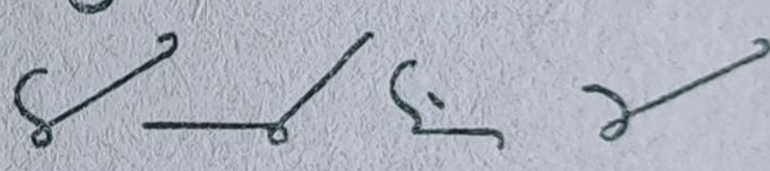

Cu adevărat sărac e cel ce n-are minte.

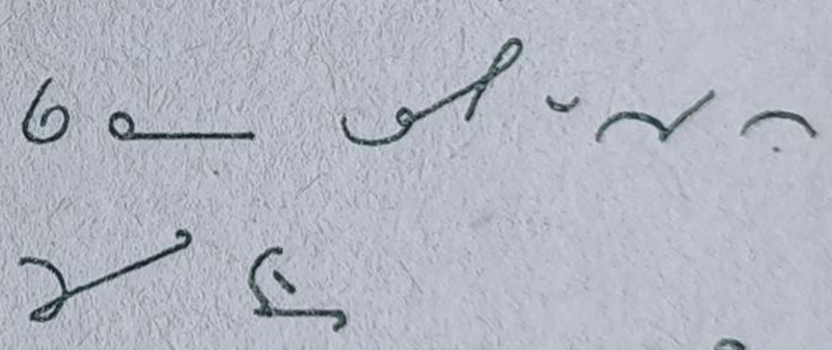

Unde sînt doi, puterea crește.

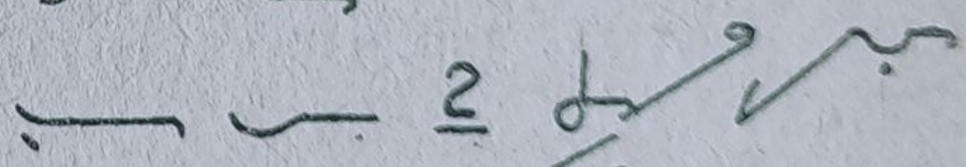

Iată un scriitor român cu mare renume.

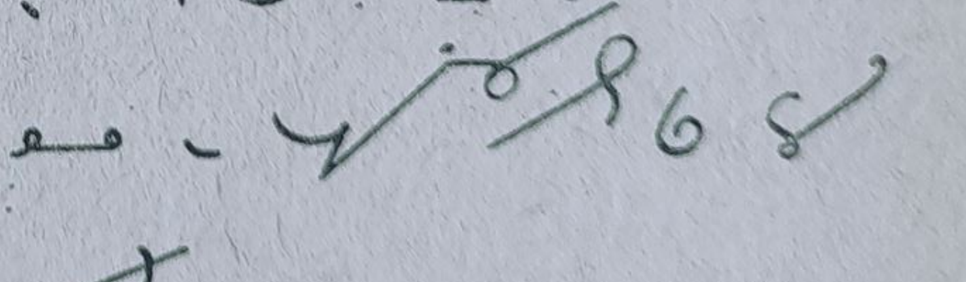

Acest desen e de asemenea făcut de mine.

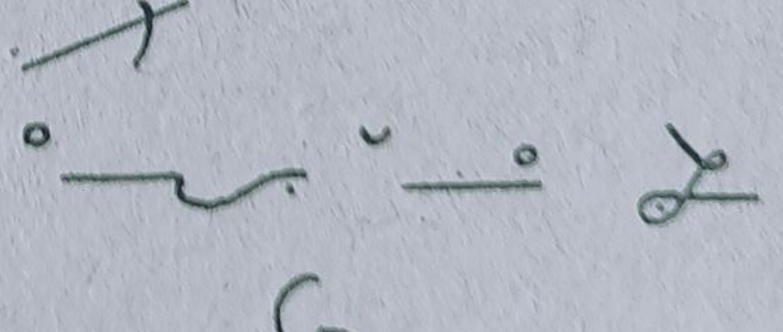

Marea Ad(unare) N(ațională) a adoptat proiectul (de) l(ege) bug(etar).

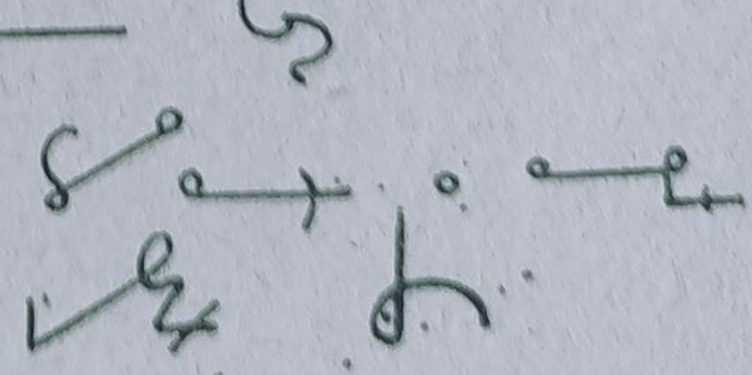

Nu consimt să dau acest cronometru, pe care-l am ca amintire de la tată(l) meu.

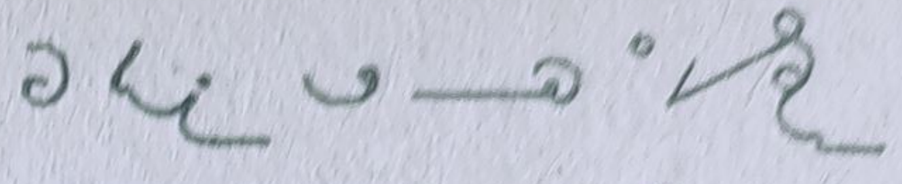

Vorba fără glumă e ca mîncarea fără sare.

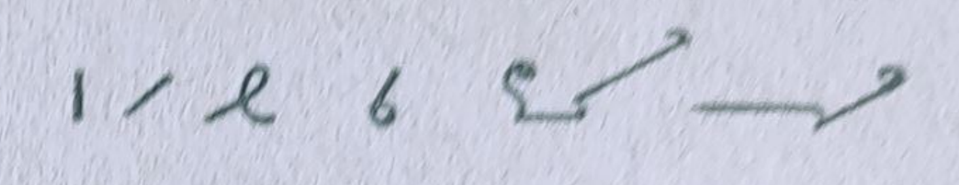

Mlădița tînără se poate îndrepta.

Cîțiva oameni, lucrînd în condiții vitrege, își luminară o lună întreagă cu lumînări de seu.

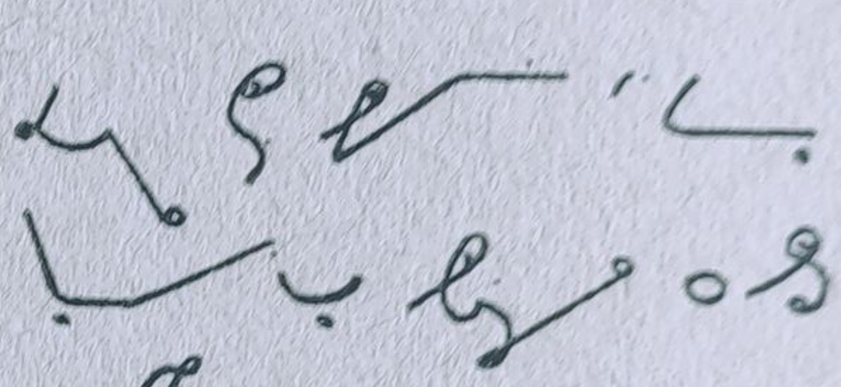

Dinspre mlaștini aud o melodie pe care o cunosc de m(ult).

Bravura ostașilor n(oștri) e cunoscută.

Mă uit la frumoasele lanuri de grîu.

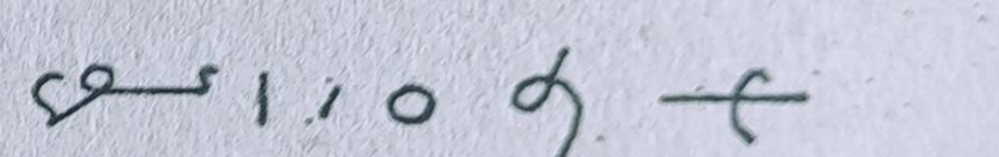

E penibil să fii bolnav toc(mai) cînd, fiind chemat la datorie, nu te poți duce cît mai grabnic.

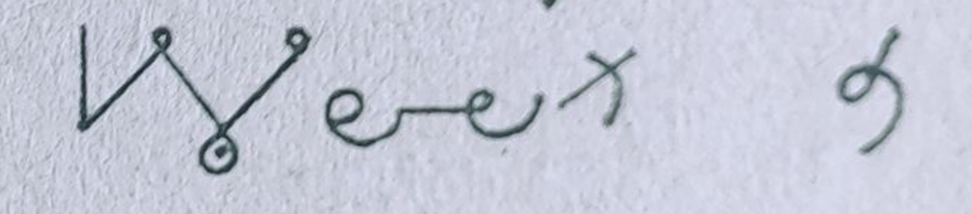

Recolta din an(ul) acesta este mai

bună decît cea din anul preced(ent),

care era totuși suf(icient) de bună.

Ne putem declara m(ulțumiți).

Ionel e un băiat modest și timid,

dar f(oarte) simpatic.

Eu nu cun(osc) întreaga ta fa-

milie.

Un asemenea îndemn e nedemn.

E de necrezut cît e de încrezut.

M-am mutat din vechea locuință

în(tr-)una mai spațioasă și mai con-

for(tabilă).

La fîntînă bună, mulți flăcăi se

adună.

Convenția aceasta e convenabilă.

E(ste) evident că tînărul a muncit

intens.

Acest pictor diletant e decadent.

Excedentul din acest an e foarte important.

Argumentul tău e convingător.

Întîmpinarea celui în cauză nu e concludentă.

Teoria fără practică e ca roata fără axă.

Nu toți cîinii care latră, mușcă.

Cuvîntul la viclean, ca undița la pescar.

Am rămas perplex în fața acestui complex de împrejurări.

Nu sînt deprins cu nerecun(oștința).

Evident că acest explorator, care străbate distanțe mari pe un pămînt arid, nisipos, nelocuit, e nespus de optimist.

De pe vasul cu vîsle se aude un vals frumos.

Echilibrul e nestabil.

Negativ sau p(ozitiv), tot vei afla ce s-a decis.

Fructificarea banilor prin depunere la C.E.C. e o operație sănătoasă.

Doctorul nu poate spune întotdeauna care va fi mersul evolutiv al bolii.

Acest cîmp e fertil.

Tehnicianul acesta atît de capabil, îndată ce e intimidat, își pierde cumpătul.

Hotărîrea s-a pronunțat în favoarea lui.

Pedagogul nostru e(ste) f(oarte) erudit.

Cununa e splendidă. Mare bucurie pe acei care-și văd copiii încununîndu-se cu lauri!

Arareori am cumpărat o cantitate atît de mare de cafea.

Cota disponibilă s-a fixat.

Pe piață e o mare abundență a tuturor alimentelor și produselor de larg consum în general, oricît de mult te-ai depărta de la centru la periferie.

Acest om ursuz mi-a pricinuit o mare supărare.

Înfumurarea e tot ceea ce poate fi mai neplăcut și mai condamnabil.

Sănătatea e mai scumpă decît toate.

Calea dreaptă e cea mai scurtă.

Sînt bătrîni tineri și tineri bătrîni.

Oricît de mare e exportu(l), dacă e întrecut de import, echilibrul economic se sfărîmă.

De bună s(eamă) că întrep(rinderea) e rentabilă.

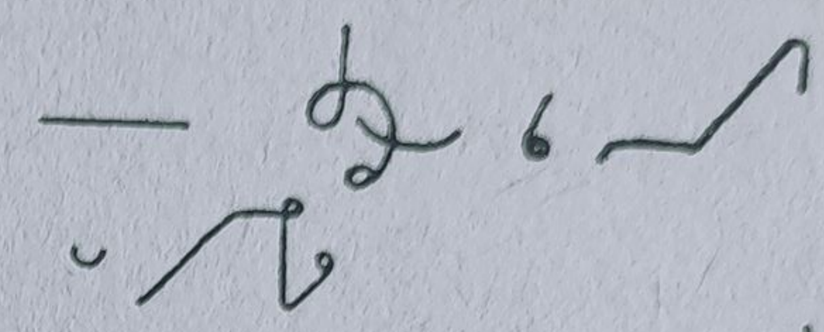

Să faci totdeauna fapte bune.

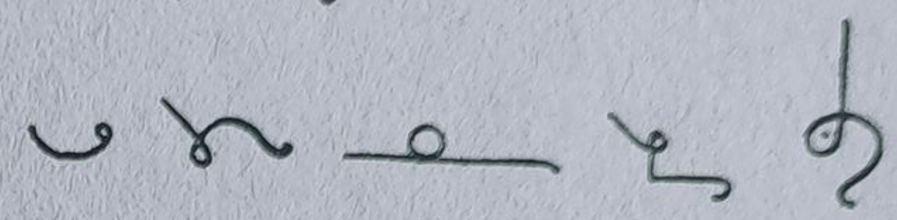

Nepoftitul n-are scaun.

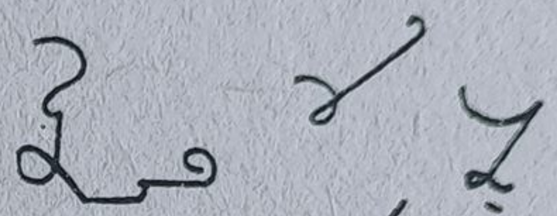

Am speranța că pînă în cele din u(rmă) vom fi de acor(d) în toate priv(ințele) a(supra) tuturor punctelor aduse în discuție.

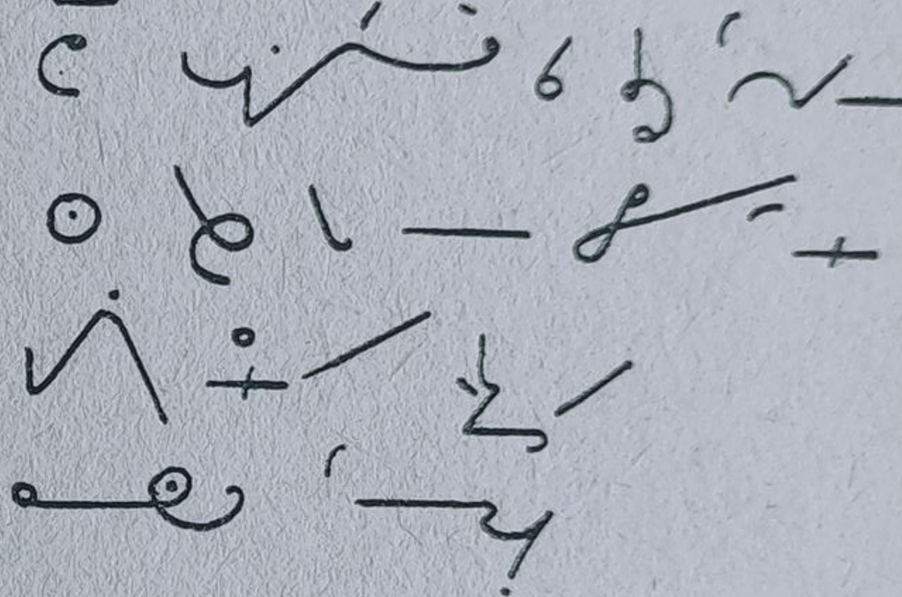

2

Pentru a realiza cît mai multe economii de material, fiecare muncitor, frezor, strungar, rectificator trebuie să respecte cu cea mai mare strictețe di(s)ciplina tehnică. Acest lucru presupune în primul rînd o temeinică cun(oaștere) a profesiunii, a planului de operație a întregului proces de producție.

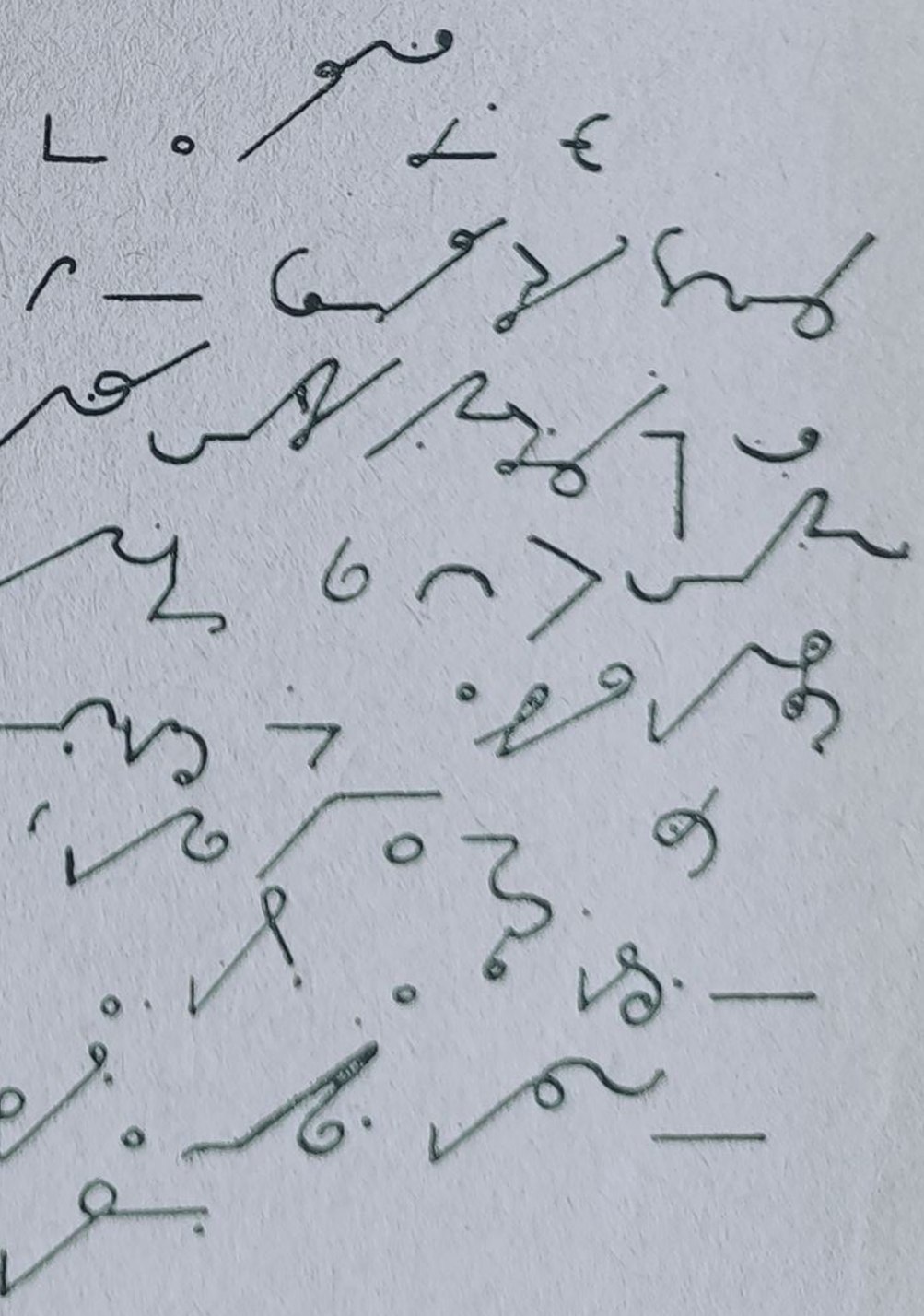

În acest scop s-a trecut la antrena-

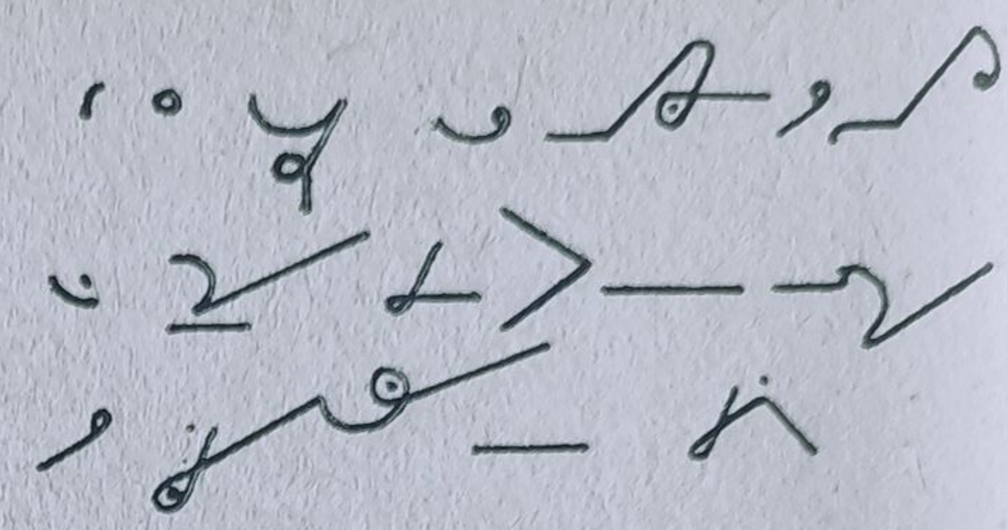

rea unui număr cît mai mare de tineri

la cursuri de calificare.

Vînzătorii acestei unități com(er-

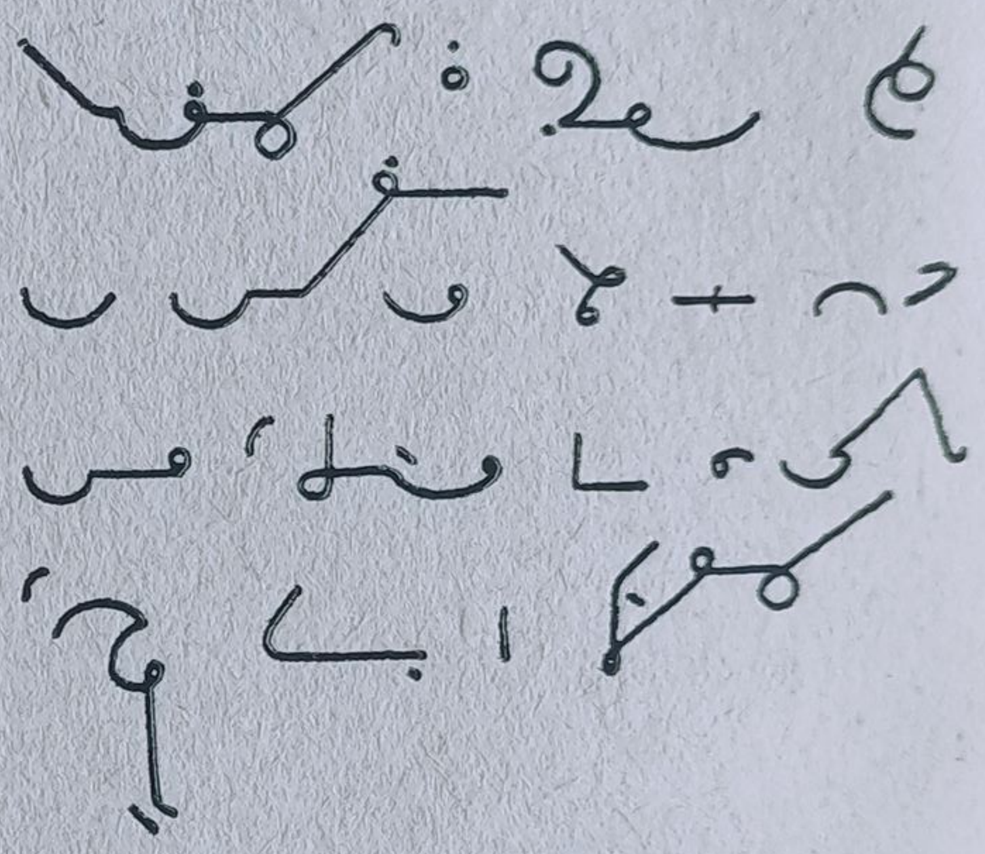

ciale) se străduiesc să facă tot ce le

stă în putință pentru a-i servi în cele

mai bune condiții pe cumpărători.

În alfabetul Duployé se ține s(ea-

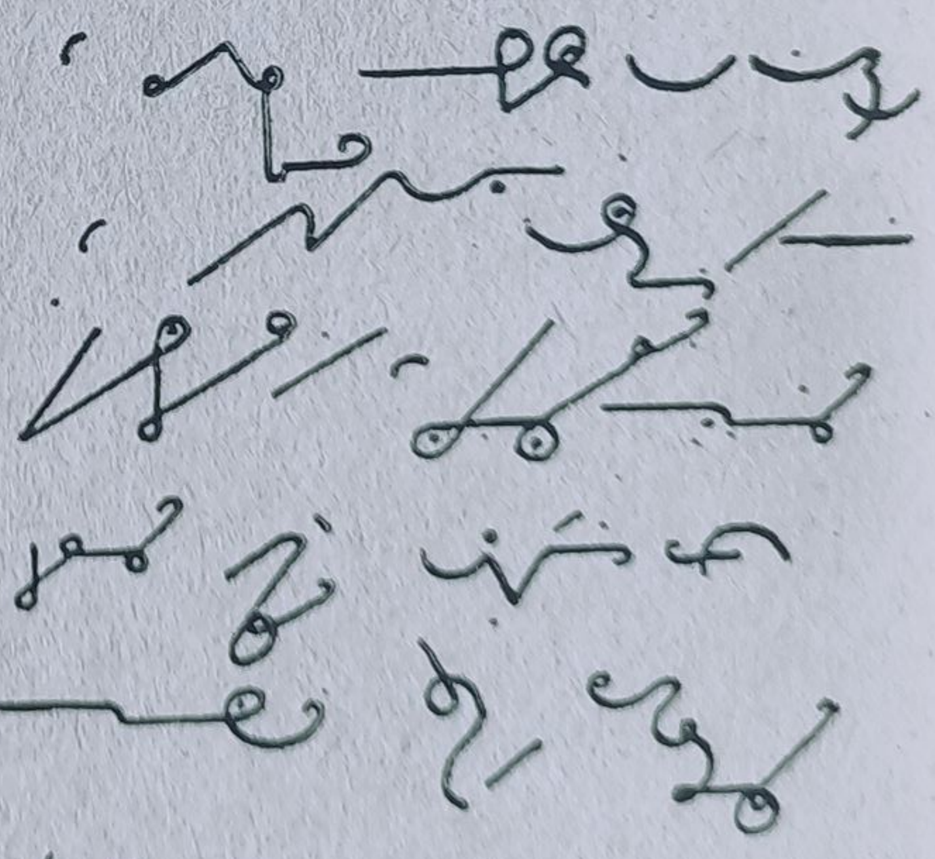

ma), în reprezentarea sunetelor, de

gruparea lor în guturale, dentale,

palatale, linguale, siflante etc., dîn-

du-se fonemelor asemănătoare semne

asemănătoare.

Scrisul n(ostru) stenografic e fone-

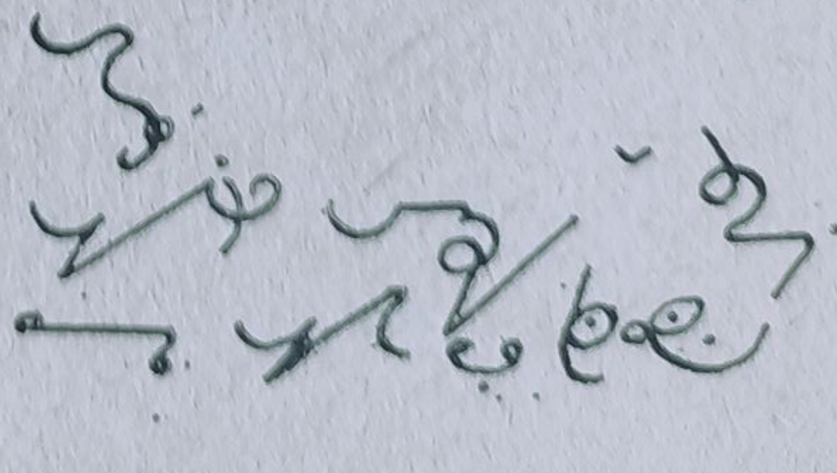

tic, adică scriem așa cum auzim; nu se

întrebuințează majuscule, liniuțe, apostrofuri, iar *i* scurt nu se notează.

Virgula e înlocuită prin lăsarea unui mic spațiu între cuvinte, punctul prin scrierea de la capăt sau printr-un mic semn al înmulțirii.

5

Mișcarea noastră teatrală din ultimele două stagiuni are apoi meritul de a fi prezentat un tablou — aproape — la zi — al orientărilor artistice în teatrul contemporan și de a prilejui controverse fertile în legătură cu o tendință sau alta. Vitalitatea unei culturi — spunea o dată un scriitor — se verifică și după capacitatea ei de recepție. Or, scenele noastre au fost —

deschise celor mai interesante și mai diverse formule teatrale, extinzîndu-și nebănuit de mult sfera preocupărilor, trimițîndu-și departe antenele lor.

Noi, care știm foarte bine că fenomenele artistice aparțin unor largi ansambluri și trebuiesc judecate în perspectiva și în lumina acestora, va trebui să integrăm fenomenul în preocuparea generală a culturii noastre de a întreține un dialog viu cu produsele inteligenței și fanteziei tuturor popoarelor, considerînd teatrul un fragment dintr-o totalitate.

Nu-i însă mai puțin adevărat că în sfera teatrului procesul de recepție și triere a valorilor universale de azi

s-a desfășurat mai rapid și mai organic decît în alte domenii ale culturii.

Evident, dramaturgia originală — intrată direct într-o dezbatere cu toate valorile teatrului contemporan — a fost determinată să-și sporească exigența față de ea însăși, manifestîndu-și din plin o personalitate în care cred și pe care o consider investită cu nestinse resurse de creație. Va veni, curînd, ceasul cînd din incandescența unor arderi autentice va triumfa opera înrădăcinată în realitățile românești contemporane, cuceritoare prin frumusețe și fulgerătoare prin adevăr*.

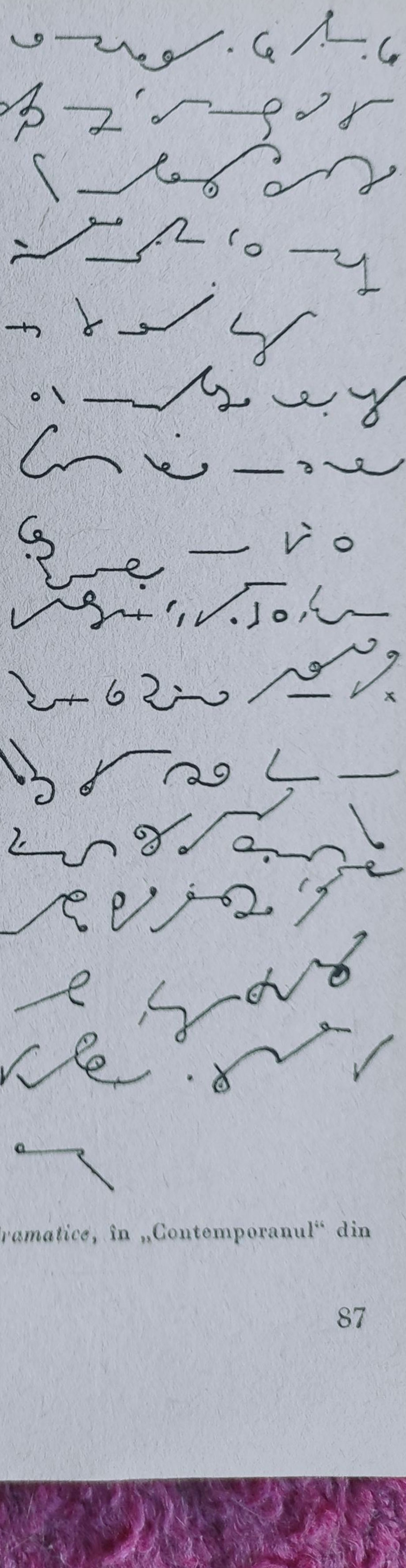

---

* Fragment din articolul *Decada teatrelor dramatice*, în „Contemporanul" din 11 iunie, 1965.

Calculul tehnic se caracter(izează) prin rapiditate, prin repetarea frecventă, dar cu date dif(erite) a aceluiași calcul și prin faptul că nu necesită rigurozitate matematică, ci o precizie cel mult egală cu eroarea inevitabilă obținută în mod practic prin măsurători sau construcții. Deseori el se reduce numai la utilizarea tabelelor, nomogramelor și celorlalte reprezentări grafice, care au și avantajul că pot fi folosite mecanic chiar de persoane care nu au pregătirea necesară pentru a înțelege calcule complicate sau modul în care aceste mijloace de calcul au fost alcătuite. Se apreciază că mărirea preciziei unei valori prin

obținerea unei noi cifre semnificative necesită un timp de zece ori mai mare decît timpul necesar pentru determinarea cifrei semnificative precedente.

În general este suficientă o precizie relativă (raportată la valoarea mărimii măsurate) de 1% și numai excepțional este nevoie în tehnică de o precizie de 1‰.

Mijloacele cele mai importante care ajută tehnicianului la rezolvarea problemelor tehnice pe care le întîlnește în practică sînt calculele numerice și calculele grafice.

În prima categorie intră: calculele matematice propriu-zise, calculatorul cu bile, rigla de calcul, mașinile de calculat, tabelele pentru calculul lo-

garitmic și tabelele numerice de funcții, iar în a doua: diagramele, reprezentarea grafică a calculelor (aritmetice și algebrice) și nomogramele*.

Amploarea volumului de construcții realizat în ultimul deceniu în România a permis arhitecților și constructorilor să acumuleze o bogată experiență.

Fără îndoială că în viitor, condițiile în ansamblu și politica statului vor determina un și mai mare avînt, un ritm și mai susținut în construcții.

Rostul acestor rînduri este ca, în preajma Conferinței pe țară a

---

* Text din *Memoratorul tehnic și matematic*, Editura Tehnică, București, 1957.

Uniunii Arhitecților, să încerce a descifra problematica actuală și de perspectivă considerată prin prisma unei experiențe trăite.

Dintre problemele practice ale arhitecturii, care cred că se pun și acum și se vor pune și în viitorul apropiat, m-aș opri la următoarele:

Sistematizarea în continuare a aglomerațiilor, fie a celor urbane, care pun problema continuării unui însemnat efort deja înfăptuit, fie a celor rurale, în care totul trebuie inițiat.

Transformarea întregului proces de producție din agricultură duce la radicale schimbări ale peisajului rural, atît ale ariilor cultivate, ale construcțiilor destinate conservării, prelucrării

și valorificării produselor, cît și ale locuințelor și ale nenumăratelor dotări, altă dată absente.

Preocuparea pentru sistematizarea urbană, pentru continua desăvîrșire a acesteia, se impune datorită fenomenului de continuu aflux către oraș; de asemenea, datorită creșterii numărului de clădiri destinate unor ramuri de producție în continuă dezvoltare.

Această preocupare, ca și problema locuințelor, va avea ca urmare o permanentă și accentuată cerere de spațiu locativ: cazare, dotare, sector social-cultural, sanitar etc.

Un element hotărîtor al evoluției previzibile, și deci de luat în seamă în modul cel mai serios, ca unul din

factorii determinanți ai sistematizărilor, este dezvoltarea transportului în general, și a celui auto în special. La orașe, între orașe, între toate zonele de interes ale țării și dincolo de hotarele ei — interes economic, cultural, turistic sau de agrement — este necesară dezvoltarea rețelei de circulație*.

---

* Fragment din articolul *Probleme actuale ale arhitecturii*, în „Contemporanul" din 21 mai, 1965.

Partea a doua

APLICAREA SISTEMULUI DUPLOYÉ LA UNELE LIMBI STRĂINE

Capitolul I

PRINCIPII GENERALE

Sistemele stenografice bazate pe eliminarea mai mult sau mai puțin masivă a vocalelor (Taylor, Stahl) dau rezultate bune îndeosebi în limbile al căror lexic vădește un schelet consonantic foarte puternic, cum ar fi rusa și germana. În schimb, stenografia Duployé, permițînd notarea exactă a tuturor vocalelor, se potrivește prin excelență limbilor în care rolul vocalelor în formarea cuvintelor este preponderent, cum sînt engleza, franceza, italiana*, limbi în care acest sistem dă, chiar în stenografia integrală (de gradul I), un traseu comod și destul de concis, dar mai ales perfect citeț. El se dovedește a fi, în același timp, un instrument util pentru însușirea pronunției în limbile franceză și engleză,

* E de menționat aici că posibilitatea de a se distinge vocala **e** de **i**, ca și vocala **o** de **u** este considerată de unii autori de sisteme drept un lux de care te poți lipsi, fără ca aceasta să atragă după sine vreo dificultate în descifrarea corectă a stenogramei. Dacă în limba română, al cărei lexic vădește un schelet consonantic relativ puternic, acest principiu se dovedește, într-o oarecare măsură, corespunzător (exceptînd, bineînțeles, terminologia tehnică și cea medicală, care cer de multe ori o notare riguros exactă a fiecărei litere din partea unui stenograf care n-ar fi, întîmplător și inginer, respectiv, medic), într-o altă limbă, ca, de pildă, cea franceză, unde vocalele au în formarea cuvintelor o pondere mai mare decît în limba noastră, nevoia unei notări diferențiate a vocalelor devine, în nenumărate cazuri, imperioasă. Aceasta pentru a se evita o citire șovăielnică sau chiar eronată prin confundarea posibilă a unor cuvinte — mai ales a celor monosilabice, care abundă în limba franceză —, cuvinte care altminteri ar trebui scrise în același fel, ca de exemplu:

édit — idée
port — pour
volez — voulez
prêt — prit
forer — fourer
vos — vous
etc. etc.

a căror ortografie etimologică ridică, după cum se știe, o serie nesfîrșită de dificultăți.

Într-adevăr, în limba franceză, numai pentru a pronunța vocala **a** trebuie să cunoști cîteva zeci de combinații posibile de litere, ca, de exemplu, în cuvintele: *âme (am)*, *paon (pan)*, *baptême (batem)*, *draps (dra)*, *gars (ga)*, *bas (ba)*, *chat (șa)*, *combats (comba)*, *Jeanne (jan)*, *femme (fam)*, *moi (moa)*, *croître (croatr)*, *froid (froa)*, *poids (poa)*; *voie (voa)*, *voient (voa)*, *doigt (doa)*, *bois (boa)*, *toit (toa)* etc. etc. La fel pentru vocala **o**, ca, de pildă, în cuvintele: *aoriste (orist)*, *Saöne (son)*, *étau (eto)*, *Foucauld (fuco)*, *saut (so)*, *chaux (șo)*, *landau (lando)*, *peau (po)*, *rougeaud (rujo)*, *cadeaux (cado)*, *rougeole (rujol)*, *album (albom)*, *haut (ho)*.

Din limba engleză, unde deosebirile dintre scrierea cuvintelor și pronunțarea lor merg uneori pînă la anomalie, justificînd în bună măsură cunoscuta expresie „englezul scrie *gumă arabică* și pronunță...

Pentru a ilustra cît de departe poate să ajungă în lipsa vocalelor această labilitate de înțelesuri, dăm mai jos, cu titlu de curiozitate, trei monograme luate din dicționarul sistemului Prévost-Délannay (o adaptare la limba franceză a sistemului Taylor), alături de multitudinea de sensuri pe care le pot căpăta, după caz.

Într-adevăr, semnul **poate însemna:**

passons, paissons
paton, pesons
peut-on, poison
poisson, posons
poussons, pyton;

semnul **poate însemna:**

sautons, s'étonne
soudons, suçons
cédons, sait-on
cessons, ce sont
citons, saison
s'adonne, soupçon;

iar semnul **poate însemna:**

débilité, débilement
d'habilité, d'habiliter
individuellement
individualisé
déploiement, doublement
individualité
duplicité
etc.

Desigur, contextul te va ajuta „să descoperi", într-o asemenea puzderie de înțelesuri posibile, pe cel potrivit; aceasta implică însă, în general, o mare concentrare a atenției, un timp de gîndire asupra sensului exact al întregii fraze, de multe ori și solicitarea memoriei, într-un cuvînt un efort intelectual deosebit, care n-ar trebui niciodată irosit.

Considerentele de mai sus justifică, credem, în suficientă măsură afirmația că nu într-o asemenea direcție trebuie să se îndrepte preocuparea și efortul în vederea unei continue perfecționări a stenografiei, ci, dimpotrivă, în direcția unui sistem de scriere desigur cît mai rapid cu putință, dar a cărui concizie să nu fie obținută în nici un caz în dauna clarității și lizibilității.

gutapercă", se pot da, firește, exemple și mai grăit oare. Iată cîteva: *enough (inaf)*, *minute (mainiut)*, *right (rait)*, *behind (bihaind)*, *hiccough (hicap)*, *patient (peișent)*, *word (uă* — cu **ă** lung), *war (uo* — cu **o** lung), *whirlwind (uăluind)*, *why (uai)* etc.

Deși nu există propriu-zis ortografii pur fonetice*, respectiv pur etimologice (istorice), totuși se poate închipui o scară a fonicității la al cărei capăt *etimologic* se situează, fără doar și poate, limba engleză, iar la capătul opus — *fonetic* — limba română ș.a. Cu cît o limbă are o ortografie mai etimologică — și ortografia engleză este, sub acest raport, cea mai „perfidă" dintre scrieri — cu atît mai necesar devine ajutorul unei riguroase transcrieri fonetice, în care să se noteze printr-un singur semn — în locul atîtor combinații de litere — doar sunetul efectiv auzit în rostire, deci fără a se mai ține seama de regulile ortografice. Iată de ce în învățarea corectă a pronunției limbii engleze, ca și a limbii franceze, utilitatea unei stenografii cu vocale este vădită.

Stenografia Duployé nefiind, în fond, decît o fonografie a *limbii vorbite*, ca una ce lasă la o parte toate literele corespunzătoare unor *sunete moarte* și notează doar sunetele ce reprezintă graiul viu al prezentului, *se menține exclusiv în domeniul fonetic*, instrumentul pentru învățarea ortografiei, adică a scrierii etimologice, rămînînd, firește, cel tradițional, adică alfabetul latin.

---

* Într-adevăr, însăși ortografia noastră este departe de a fi strict fonetică, alfabetul latin neavînd semne speciale pentru distincții mai fine, ca, de pildă, diacriticul pentru vocalele nazalizante, indicarea accentului tonic etc.

BIBLIOTECA DE PEDAGOGIE-PSIHOLOGIE

Capitolul II

SISTEMUL DUPLOYÉ ÎN LIMBA FRANCEZĂ

§ 1. *Reguli şi exemple.* Pentru cei care cunosc limba franceză şi doresc să stenografieze în această limbă, se dau următoarele îndrumări:

I. Sfertul de cerc mare, care în adaptarea românească poate reprezenta în unele cazuri nazala **an***, este folosit în stenografia franceză pentru redarea vocalelor **ö** şi **ü**; pentru **ö** se pune un punct în interiorul sfertului de cerc, iar pentru **ü** nu se pune nici un punct.

EXEMPLE:

une (ün)

heure (ör)

eurent (ür)

ceux (sö)

abus (abü)

lui (lüi)

eusse (üs)

II. Nazalele **an** şi **en**, care în limba franceză se pronunţă la fel (*an*), precum şi nazalele **in** (*en*), **on** (*on*) şi **un** (*ön*), sînt redate, ca şi în adaptarea românească, printr-un sfert de cerc mic, punîndu-se la nevoie accentul respectiv.

* Vezi p. 58

EXEMPLE:

sang (san)

encore (ancor) 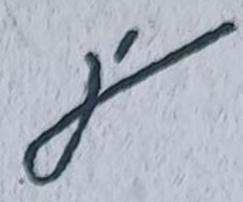

sein (sen)

ensemble (ansambl) 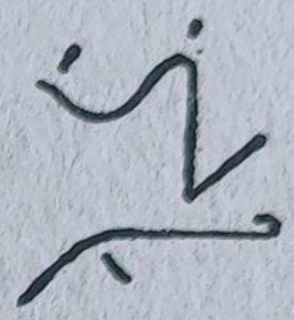

façon (fason)

lundi (löndi)

III. Semicercul cu deschizătura în jos se va citi ş în loc de ce.

EXEMPLE:

chaque (şac) 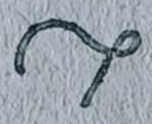

chapeau (şapo)

château (şato)

lâche (laş)

IV. Semicercul cu deschizătura spre stînga şi cu punct în interior, care în adaptarea românească înseamnă nici, va reprezenta grupul gne.

EXEMPLE:

règne (renj)*

bagne (banj)*

ligne (línj)*

gagne (ganj)*

signe (sinj)*

aligne (alinj)*

digne (dinj)*

V. Consoana de legătură s nu se notează în stenografia franceză, spre deosebire de consoana de legătură t, care se notează întotdeauna.

---

* Litera j din transcrierea fonetică reprezintă aici un i consonantic, cum întîlnim în cuvinte româneşti ca: *iată*, *iute*, *pai*, *dai* etc.

EXEMPLE:

les hommes (le om)

'y a-t-il (iatil)

les enfants (le anfan)

faut-il (fotil)

Cu aceste cîteva „adaptări", vom putea stenografia ușor și în limba franceză, notînd cuvintele strict fonetic.

ALTE EXEMPLE:

veuillez (vöie)

il est (il e)

fuyez (füie)

nous sommes (nu som)

vieille (viei)

vous êtes (vu et)

veilleur (veiör)

ils sont (il son)

tailleur(taiör)

J'avais (jave)

ayant (eian)

il y avait (iliave)

oeil (öi)

il y aura (iliora)

puisse (puis)

il n'y a pas (il niapa)

suisse (süis)

as-tu? (atü)

lutte (lüt)

asseyez-vous (aseievu)

lui (lüi)

eussent-ils? (üstil)

loin (loen)

je suis (jö süi)

tu es (tü e)

action* (acsion)

punition* (pünision)

nation* (nasion)

§ 2. *Texte pentru exerciţii de scriere şi descifrare*

1

Les racines de la science sont
amères, mais les fruits en sont doux.

La rose est entourée d'épines,
mais son parfum est bon.

Le péroquet imite la voix de
l'homme, mais il ne sait pas ce
qu'il dit.

Le vin est fortifiant, mais il ne
faut pas en abuser.

---

* Aici aplicăm abrevierea cu ajutorul punctului, învăţată în cuprinsul primei părţi a volumului (vezi p. 46).

Il ne pleut jamais en Égypte, mais pourtant les innondations périodiques du Nil la fertilisent.

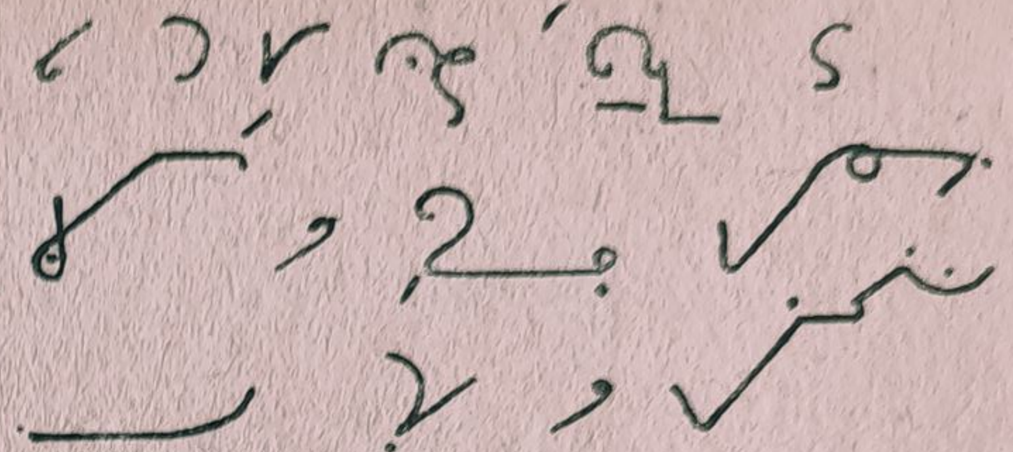

Un bon père doit aimer ses enfants, mais ne pas les gâter.

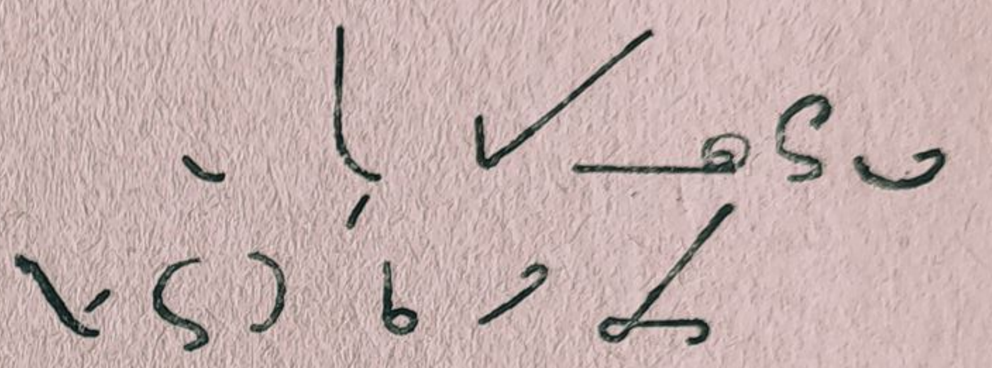

Les remèdes sont mauvais à prendre, mais ils sont salutaires.

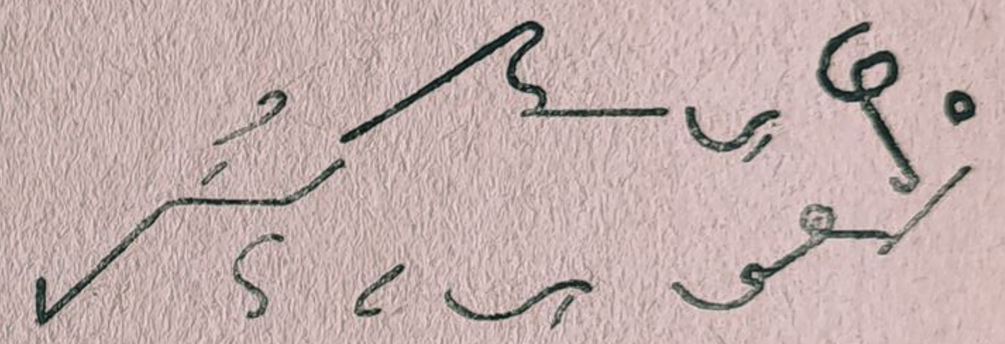

La violette se câche sous le buisson, mais son parfum la fait rechercher.

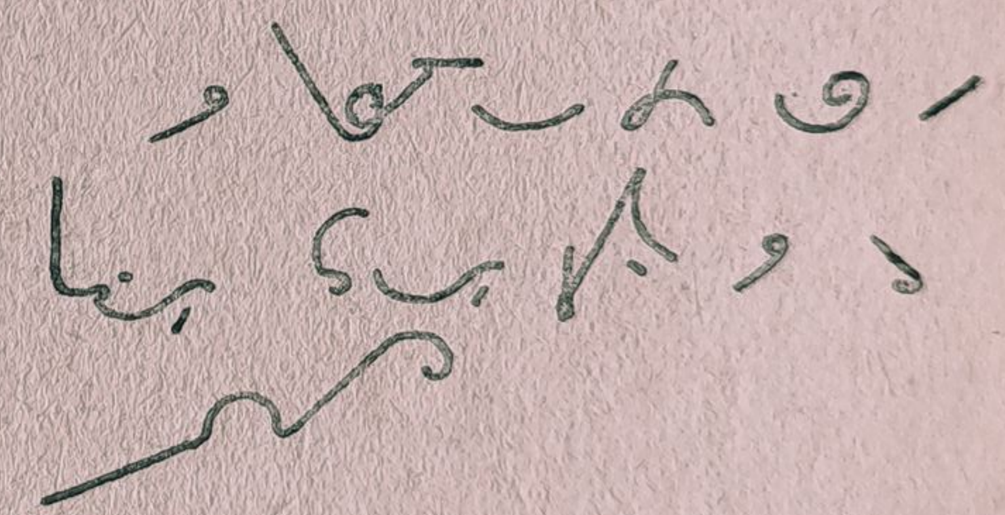

2

Un jour de voyage entre deux camps, nous avions cassé l'embrayage de notre Jeep. Réparation dans un petit village (le dernier traversé) et poursuite avec le gros de la cara-

vane. La nuit tombait déjà. Nous étions tout seuls dans les plaines de Serengeti, les plus fournies en bêtes fauves du monde, et des hordes de toutes sortes galopaient devant nous.

A un tournant de la piste nous manquons de percuter dans un groupe de lions. Freinage brusque, coup de volant et le moteur se cale. J'en profite pour compter les bestiaux. Vingt deux femelles, quatre mâles et une bonne douzaine de lionceaux. Drôle de ménagerie! Le moteur ronronnait mais nous étions cernés et nous ne pouvions faire un mètre! Une lionne plus curieuse mit ses pattes sur le pare-choc. Une autre lècha un pneu. Une autre se coucha devant les roues

et se mit à jouer avec son petit. Une autre gratta l'arrière de ses griffes. Un mâle rugit sans doute pour s'amuser, mais nous eûmes froid dans le dos, etc... Finalement le chasseur qui m'accompagnait fut obligé de tirer en l'air avec son révolver pour les faire déguerpir un peu. Ils bougèrent enfin et nous pûmes passer sans écraser de pattes.

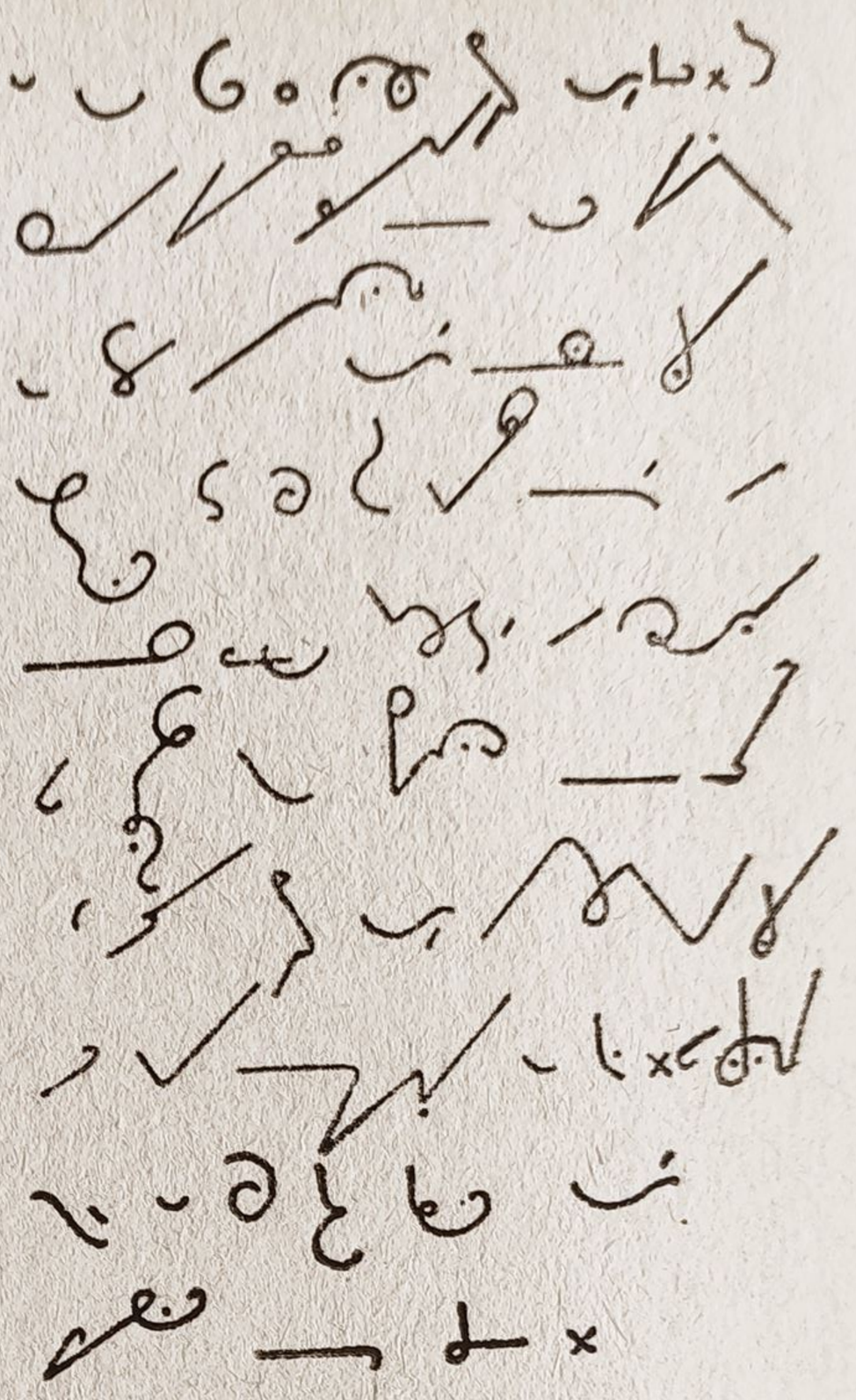

3

C'est par un automne doré qu'à l'Auberge d'Ancoutza, j'ai entendu conter mainte belle histoire. Mais cela se passait au temps jadis, il y a bien longtemps, l'année où des pluies torrentielles étaient tombées

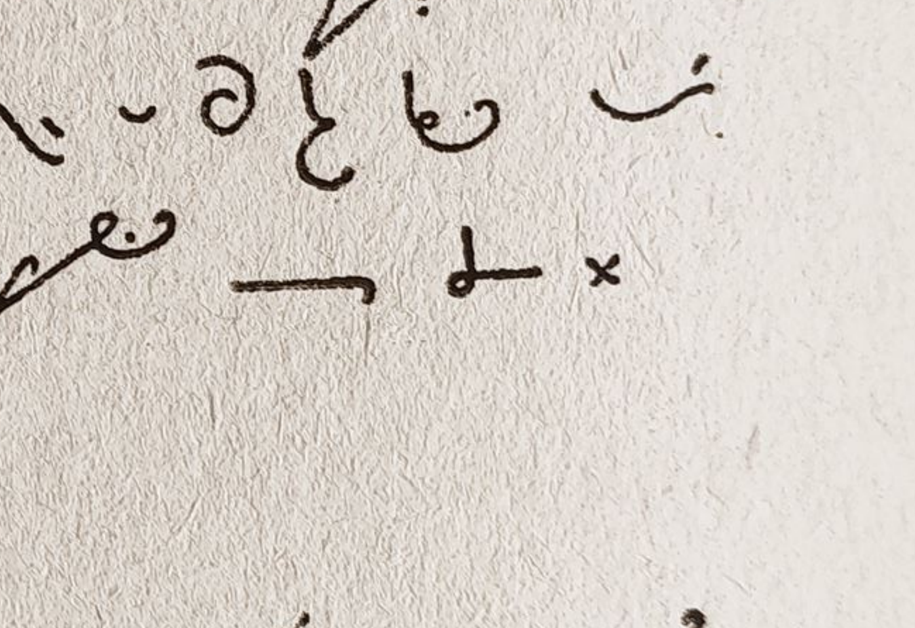

à la Saint-Elie et que les habitants prétendaient avoir vu le dragon noir dans les nuages, juste au-dessus des eaux démontées de la Moldova. Puis, des oiseaux étranges s'étaient élevés en tourbillon au beau milieu de la tempête, pour se diriger à tire-d'aile vers le levant; et le père Léonté avait consulté son livre du zodiaque et tout en interprétant les signes de l'Empereur Eraclé, a prouvé que ces oiseaux égarés, au plumage couleur de givre, venaient des îles sises au bout du monde et qu'ils présageaient guerre entre rois et abondance de vin*.

* M i h a i l S a d o v e a n u, *L'auberge d'Ancoutza*, Ed. „Le livre", Bucarest, 1953.

S'il n'avait pas plu dans la nuit du 17 au 18 juin 1815 l'avenir de l'Europe était changé. Quelques gouttes d'eau de plus ou de moins ont fait pencher Napoléon. Pour que Waterloo fût la fin d'Austerlitz, la providence n'a eu besoin que d'un peu de pluie, et un nuage traversant le ciel à contresens de la saison a suffi pour l'écroulement d'un monde.

La bataille de Waterloo, et ceci a donné à Blücher le temps d'arriver, n'a pu commencer qu'à onze heures et demie. Pourquoi? Parce que la terre était mouillée. Il a fallu attendre un peu de raffermissement pour que l'artillerie pût manoeuvrer.

Napoléon était officier d'artil-

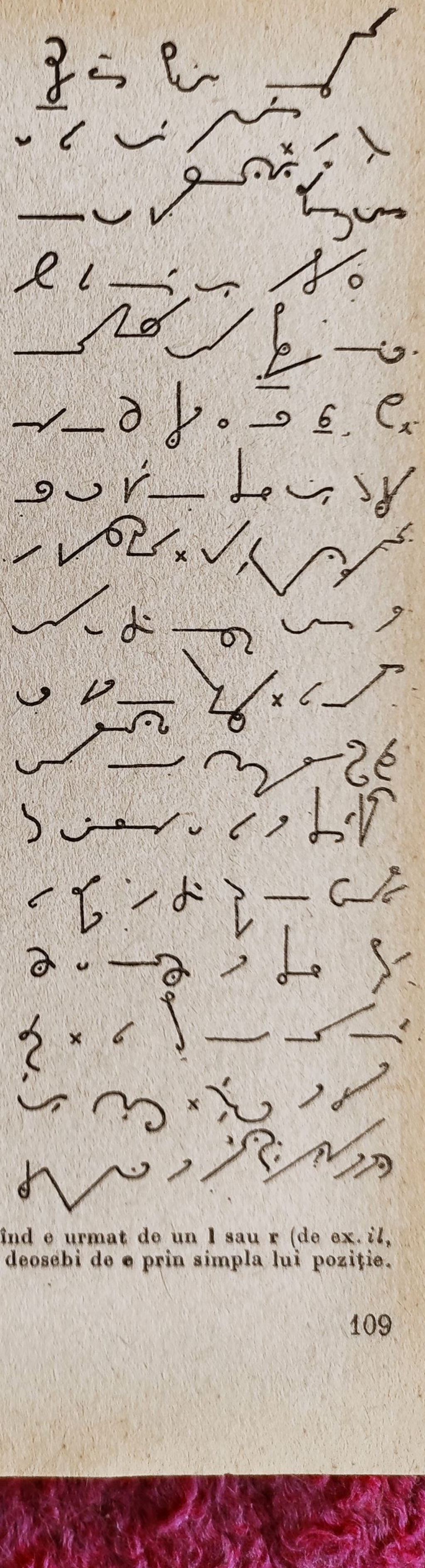

lerie, et il* s'en ressentait. Le fond de ce prodigieux capitaine, c'était l'homme qui, dans le rapport au Directoire sur Aboukir, disait: Tel de nos boulets a tué six hommes. Tous ses plans de bataille sont faits pour le projectile. Faire converger l'artillerie sur un point donné, c'était là sa clef de victoire. Il traitait la stratégie du général ennemi comme une citadelle, et il la barrait en brèche. Il accablait le point faible de mitraille; il nouait et dénouait les batailles avec le canon. Il y avait du tir dans son génie. Enfoncer les carrés, pulvériser les régiments, rompre les lig-

---

* Prin derogare de la regulă, **i** iniţial, cînd e urmat de un **l** sau **r** (de ex. *il*, *ira*, *irise* etc.), se va trasa dextrogir, spre a-l deosebi de **e** prin simpla lui poziţie.

nes, broyer et disperser les masses, tout pour lui était là, frapper, frapper, frapper sans cesse, et il confiait cette besogne au boulet. Méthode redoutable, et qui, jointe au génie, a fait invincible pendant quinze ans ce sombre athlète du pugilat de la guerre.

Le 18 juin 1815, il comptait d'autant plus sur l'artillerie qu'il avait pour lui le nombre. Wellington n'avait que cent cinquante-neuf bouches à feu; Napoléon en avait deux cent quarante.

Supposez la terre sèche, l'artillerie pouvant rouler, l'action commençait à six heures du matin. La bataille était gagnée et finie à deux heures,

trois heures avant la péripétie prus-
sienne.

Quelle quantité de faute y a-t-il de la part de Napoléon dans la perte de cette bataille? Le naufrage est-il imputable* au pilote?

.....

Nous ne le pensons point.

Son plan de bataille était, de l'aveu de tous, chef-d'oeuvre. Aller droit au centre de la ligne alliée, faire un trou dans l'ennemi, le couper en deux, pousser la moitié britannique sur Hal et la moitié prussienne sur Tongres, faire de Wellington et de Blücher deux tronçons, enlever Mont-Saint-Jean, saisir Bruxelles, jeter l'al-

---

* Atunci cînd trasarea unui ũ stenografic (sfert de cerc mare) este anevoioasă, se va putea folosi în locul lui un *u* stenografic. Astfel vom scrie: *emputabl*, *persuade*, *umōr* etc.

lemand dans le Rhin et l'anglais dans la mer. Tout cela, pour Napoléon, était dans cette bataille. Ensuite on verrait.

Il va sans dire que nous ne prétendons pas faire ici l'histoire de Waterloo; une des scènes génératrices du drame que nous racontons se rattache à cette bataille; mais cette histoire n'est pas notre sujet; cette histoire d'ailleurs est faite, et faite magistralement, à un point de vue par Napoléon, à l'autre point de vue par toute une pléiade d'historiens. Quant à nous, nous laissons les historiens aux prises; nous ne sommes qu'un témoin à distance, un passant dans la plaine, un chercheur

perché sur cette terre pétrie de chair humaine, prenant peut-être des apparences pour des réalités; nous n'avons pas le droit de tenir tête, au nom de la science, à un ensemble de faits où il y a sans doute du mirage, nous n'avons ni la pratique militaire, ni la compétence stratégique qui autorisent un système; selon nous, un enchaînement de hasards domine à Waterloo les deux capitaines; et nous jugeons comme le peuple, ce juge naif*.

5

De tous les environs de Paris, Meudon est celui que je préfère, non pas pour son village, dont les rues

* Victor Hugo, *Les misérables*, vol. I, Ed. Nelson, Paris, 1915.

montueuses, au sol jonché de caillous fatigueraient la marcheuse la plus exercée, mais pour les bois qui l'environnent. De quelque côté qu'on y arrive, tout est plaisir et surprise; nulle part ne se trouvent des points de vue plus ravissants, des solitudes plus délicieuses, vallées, collines, allées à perte de vue, routes cavalières, précipices, étangs, jusqu'à des champs en plein rapport, tout s'y trouve réuni. Si j'étais peintre je l'aurais voulu reproduire sous les mille aspects que lui prêtent les diverses modifications de la lumière, ne sachant auquel donner la préférence soit du moment ou le soleil l'inondait d'un flot de lumière qui la

fait paraître gaie, radieuse, presque

coquette, soit du moment plus doux

où le crépuscule, l'enveloppant de ses

ombres, l'empreint d'une teinte de

mélancolie qui s'empare de l'âme et la

plonge dans une douce rêverie.

6

Traduire ce n'est pas seulement

faire passer dans un idiome le sens

des phrases que vous avez lues, c'est

conserver son style, son mouvement,

sa grâce, sa noblesse, c'est reproduire

l'intention d'une épithète et la nuance

d'un synonyme. Que de traducteurs,

aux abois, se sont laissé vaincre par

l'original et quel que fut leur bon

fait paraître gaie, radieuse, presque

coquette, soit du moment plus doux

où le crépuscule, l'enveloppant de ses

ombres, l'empreint d'une teinte de

mélancolie qui s'empare de l'âme et la

plonge dans une douce rêverie.

6

Traduire ce n'est pas seulement

faire passer dans un idiome le sens

des phrases que vous avez lues, c'est

conserver son style, son mouvement,

sa grâce, sa noblesse, c'est reproduire

l'intention d'une épithète et la nuance

d'un synonyme. Que de traducteurs,

aux abois, se sont laissé vaincre par

l'original et quel que fut leur bon

vouloir, quelque exercée que fut leur plume, se sont vus contraints de donner une copie, froide et décolorée, de ses morceaux intraduisibles.

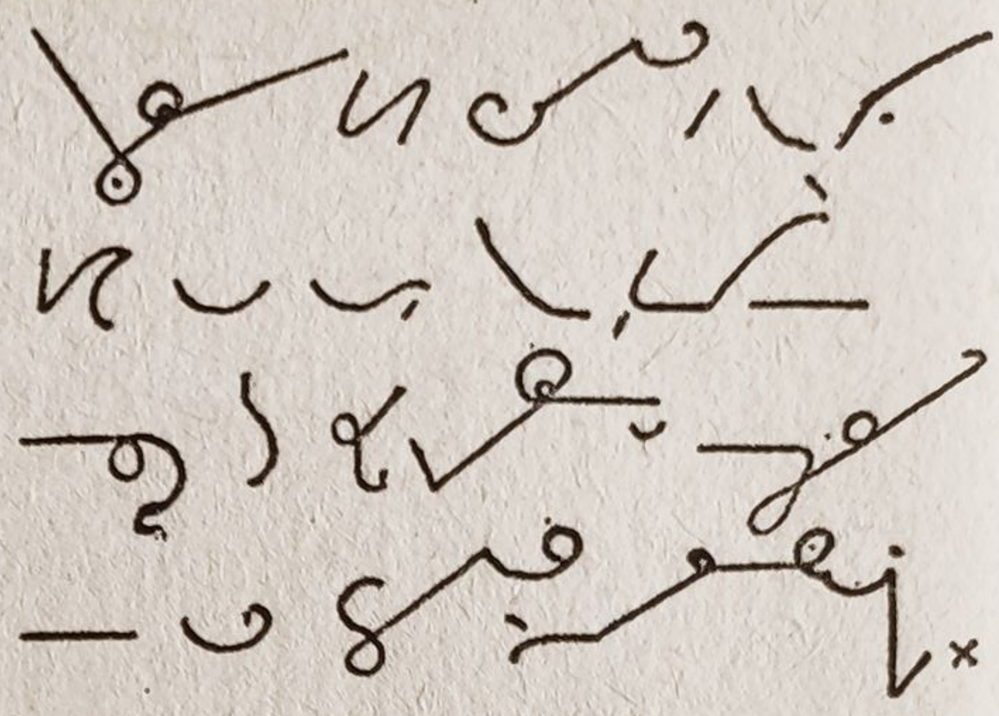

Capitolul III

ADAPTAREA SISTEMULUI DUPLOYÉ LA LIMBA ENGLEZĂ

§ 1. *Reguli și exemple.* Cei care doresc să stenografieze în limba engleză vor ține seama de următoarele îndrumări:

I. Consoana **r** se notează printr-un **r** stenografic; el va reprezenta însă pentru limba engleză un **r** nevibrant, lichid, care n-are echivalent în limba noastră.

EXEMPLE:

ragged (ragid) 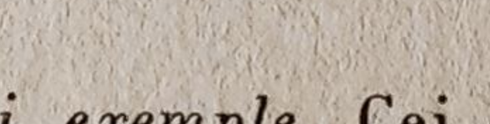

racy (reisi)

rail (reil) 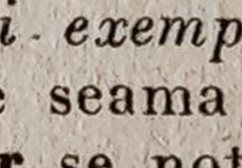

rain (rein) 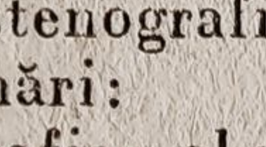

II. Semivocala **w**, care în limba engleză se pronúnță ca un **u** scurt, se va reprezenta, în general, printr-un **u** stenografic.

EXEMPLE:

when (ucn).

win (uin)

sweep (suip)

wince (uins)

swell (suel) 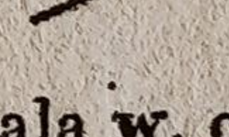

want (uont) 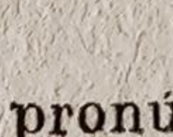

twist (tuist)

wild (uaild)

twine (tuain)

whine (uain)

work (uăṛk) 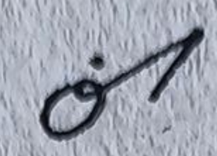

III. Prin derogare de la această regulă, cînd **w** inițial este urmat în pronunțare de **e**, **i** sau **ei**, diftongul rezultat (**ue**, **ui**) va putea fi reprezentat mai comod prin vocala dominantă respectivă, adică prin semnul stenografic al vocalei **e** sau **i**, însă trasat de data aceasta nu după regula obișnuită, ci *cu colț*, și anume:

a) În cazul cînd **w** inițial este urmat în pronunțare de vocala **e**, vom folosi semnul unui **e** stenografic, alegînd întotdeauna, dintre cele două poziții disponibile, pe cea care permite o legare mai comodă, cu colț, de litera următoare:

EXEMPLE:

web (ueb)

welter (ueltă)

wedding(ueding) 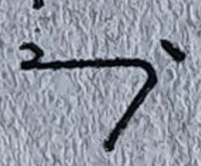

wend (uend)

ware (uer)

b) Cînd **w** inițial este urmat în pronunțare de vocalele **ei**, vom folosi tot semnul de mai sus, adăugîndu-i un punct.

EXEMPLE:

wave (ueiv)

wail (ueil)

waif (ueif)

waist (ueist)

wake (ueik)

c) Cînd **w** inițial este urmat de vocala **i**, vom folosi semnul unui **i** stenografic, trasat tot cu colț, ca de pildă în cuvintele:

weal (uil)

weave (uiv)

weak (uic)

weaken (uikn)

wisdom (uisdăm)

IV. În trasarea vocalelor **a, o, i, u** vom deosebi vocalele lungi de cele scurte cu ajutorul unui accent ascuțit.

EXEMPLE:

a lung

divulge (daivaldj) 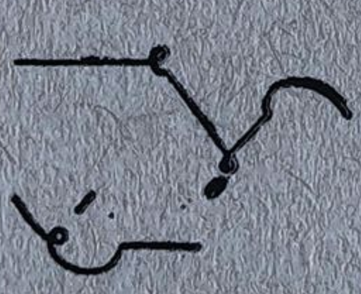

arbor (abă) 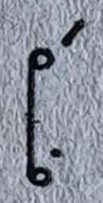

fast (fast)

halve (hav)

farce (fas)

harp (hap)

o lung

i lung

war (uór)

lea (li)

ward (uód)

lead (lid)

lawn (lón)

leader (lidă)

U lung va putea fi notat printr-un cerc cu o buclă interioară:

woo (uu)

wood (uud)

womb (uum)

interview (intăviu)

beautiful (biutăful) 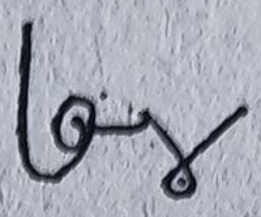

V. Semnul stenografic al vocalei **ă** (a cu punct) va reprezenta un ă scurt, iar pentru **ă** lung vom pune în locul punctului un accent grav.

EXEMPLE:

ă scurt		**ă lung**	
waver (ueivă)		whirlwind (uăluind)	
citadel (sitădl)		whirr (uă)	
certificate (sătifikit)		fertilize (fătilaiz)	

VI. Diftongul inițial, final sau izolat **ău** (**ou**) se notează printr-un **o** stenografic alungit, iar în celelalte cazuri printr-un **o** cu punct.

EXEMPLE:

o! (ău!)		notice (năutis)	
oak (ăuk)		notify (năutifai)	
oaken (ăukn)		mithology (mitholăugi)	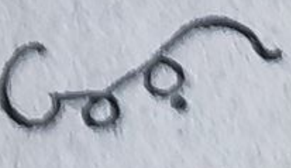
show (șău)		notary (năutări)	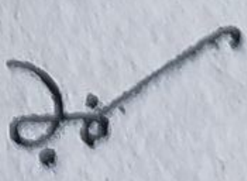

VII. Sufixul **ness** se notează printr-un **n** stenografic mărit.

EXEMPLE:

happiness (hăpines)

holiness (hăulines)

VIII. Sunetul **th** se notează:

a) Printr-un **t** stenografic îngroșat, în cuvintele în care **th** corespunde unui **s** rostit cu limba puțin scoasă printre dinții strînși.

EXEMPLE:

theme

thrash 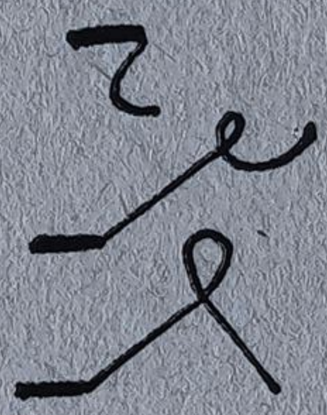

throve

b) Printr-un **d** stenografic îngroșat, în cuvintele în care **th** corespunde unui **z** rostit cu limba puțin scoasă printre dinții strînși.

EXEMPLE:

weather (uithă) 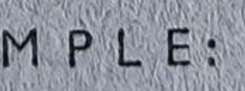

neither (naithă)

c) Avînd în vedere frecvența mare a articolului definit **the**, invariabil în toate cazurile, și a cuvîntului **that**, care poate fi, după caz, adjectiv demonstrativ, pronume demonstrativ, pronume relativ sau conjuncție, vom conveni să le notăm prin derogare de la principiul fonetic:

the printr-un punct

that printr-un **t** stenografic.

EXEMPLE:

we say that the sun 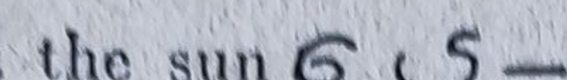 to a museum 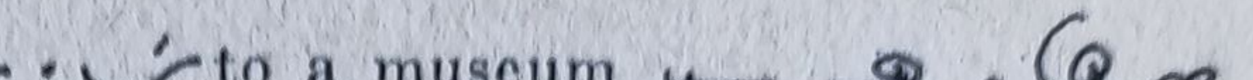

sets in the west the farmer the man 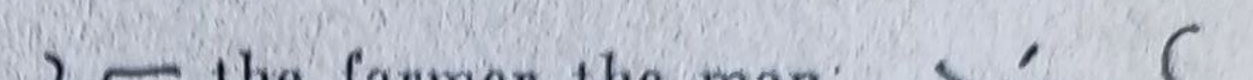

he said that he went the women

IX. Semnul care în versiunea românească reprezintă nazala **în** va însemna în stenografia engleză **ăn** sau **en (cu e** deschis) . Este vorba de un sunet intermediar între **e** și **a**, fără echivalent în limba română.

EXEMPLE:

antipathi (antipăthi)

unless (ănles)

union (iuniăn)

angry (engri)

X. Punctul așezat dedesubtul ultimei litere a rădăcinii cuvîntului va reprezenta sufixul **-tion** (*șn*) sau **-sion** (*zn*).

EXEMPLE:

action (ecșn)

adoration (ădoreișn)

occasion (ăkeizn) 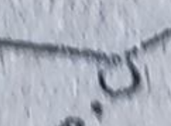

XI. Pentru notarea silabei **new** (*niu*), fie că este izolată, fie că constituie un prefix, vom folosi un **n** stenografic cu punct.

EXEMPLE:

new (niu)

newly (niuli)

newspaper (niuspeipă)

Regulile de mai sus, coroborate cu cele învățate în cadrul predării stenografiei generale, permit o notare aproape tot atît de precisă ca și semnele fonetice internaționale și, în orice caz, una mai nuanțată decît prin alfabetul latin.

Bineînțeles, toate aceste adăugiri de accente acute, grave, puncte etc., care ne permit să-l distingem pe **ă** scurt de **ă** lung, pe **i** scurt de **i** lung etc., constituie totuși, în materie de stenografie, un balast. De aceea vom restrînge treptat, pe măsură ce ne vom însuși pronunțarea exactă a cuvintelor, aplicarea acestor reguli speciale de notare numai la cazurile în care neglijarea lor ar putea da loc unor confuzii.

§ 2. *Texte pentru exerciții de scriere și descifrare*

1

Karl Marx

*Speech at the anniversary of the people's paper**

The so-called Revolutions of 1848 were but poor incidents — small frac-

---

* Vezi Leon Levițki — Dan Duțescu, *Învățați limba engleză fără profesor*, ediția a IV-a, p. 483, Editura Științifică, București, 1964.

tures and fissures in the dry crust of European society. However, they denounced the abyss. Beneath the apparently solid surface, they betrayed oceans of liquid matter, only needing expansion to rend into fragments continents of hard rock. Noisily and confusedly they proclaimed the emancipation of the Proletarian, i.e., the secret nineteenth century, and of the revolution of that century. That social revolution, it is true, was no novelty invented in 1848. Steam, electricity, and the self-acting mule were revolutionists of a rather more dangerous character than even citizens Barbès, Raspail and Blanqui. But, although the atmosphere in

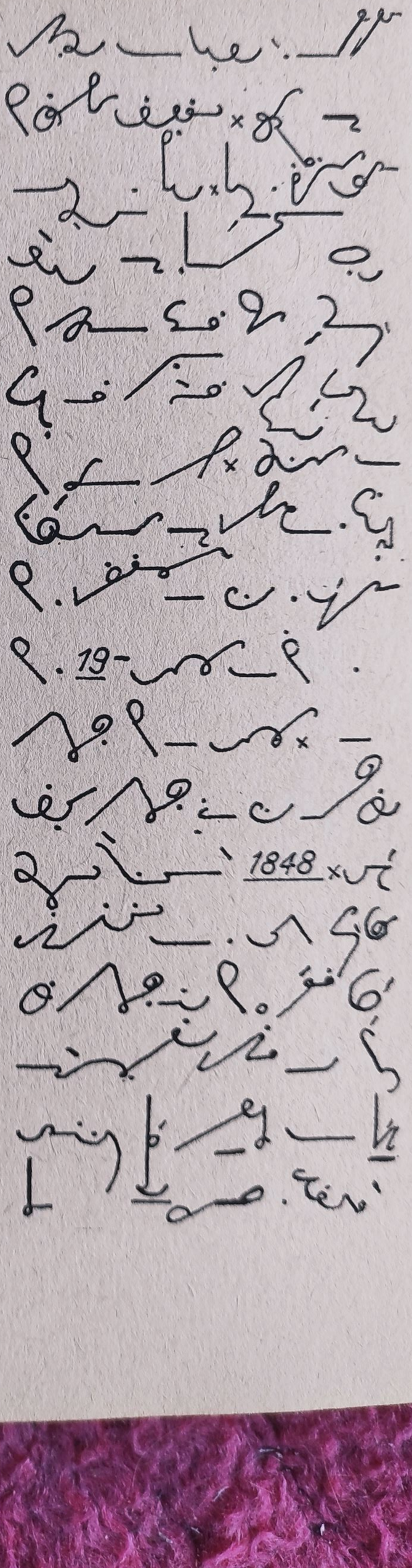

which we live, weighs upon every one with a 20,000 lb.force, do you feel it? No more than European society before 1848 felt the revolutionary atmosphere enveloping and pressing it from all sides. There is one great fact, characteristic of this our nineteenth century, a fact which no party dares deny. On the one hand there have started into life industrial and scientific forces, which no epoch of the former human hostory had ever suspected; on the other hand, there exist symptoms of decay, far surpassing the horrors recorded of the latter times of the Roman empire. In our days everything seems pregnant with its contrary. Machinery, gifted with

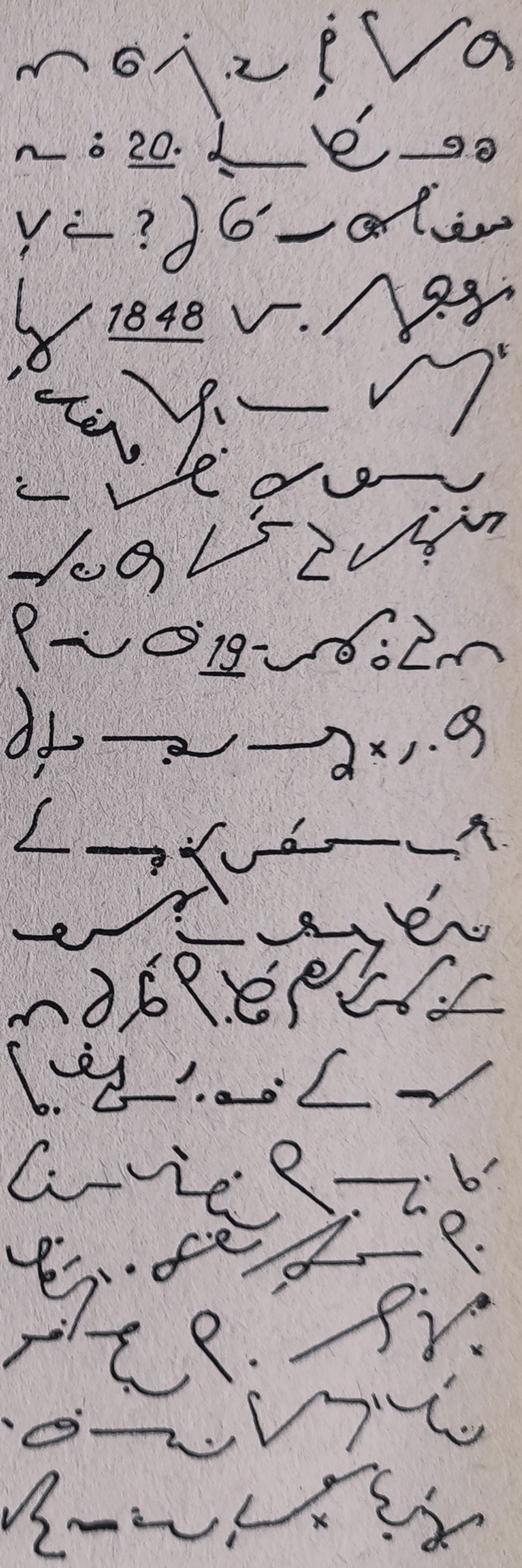

the wonderful power of shortening and fructifying human labour, we behold starving and overworkind it. The new-fangled sources of wealth, by some strange weird spell, are turned into sources of want. The victories of art seem bought by the loss of character. At the same pace that mankind masters nature, man seems to become enslaved to other men or to his own infamy. Even the pure light of science seems unable to shine but on the dark background of ignorance. All our invention and progress seem to result in endowing material forces with intellectual life, and in stultifying human life into a material force. This antagonism bet-

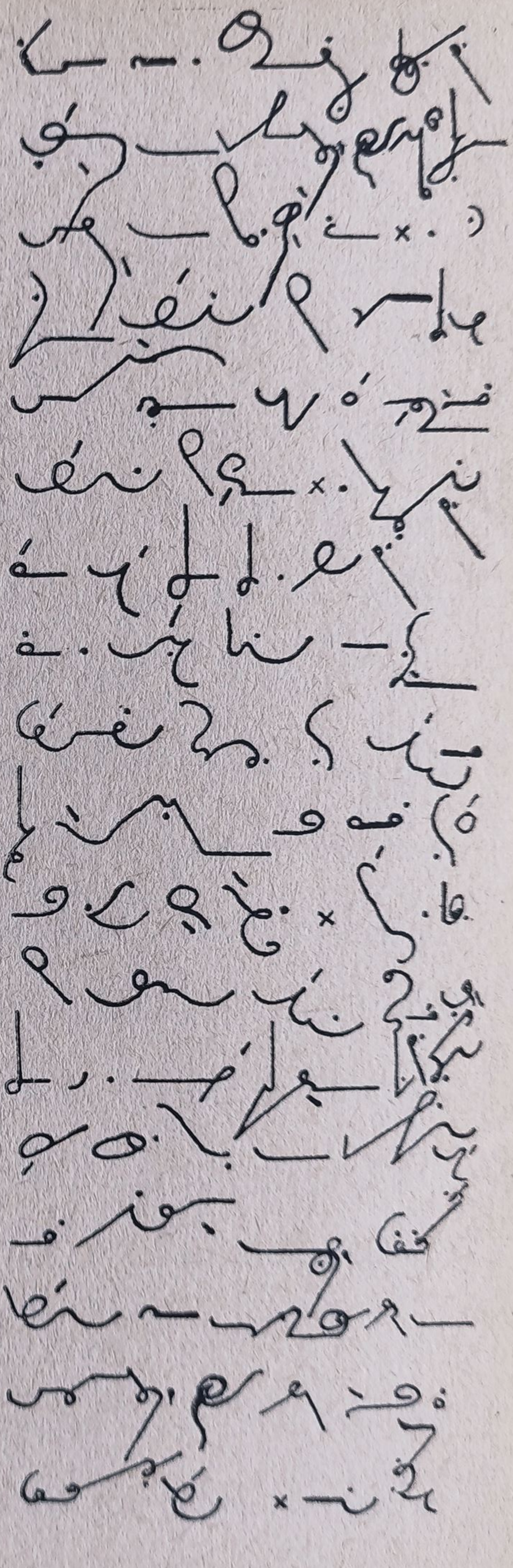

ween modern industry and science on the one hand, modern misery and dissolution on the other hand; this antagonism between the productive powers, and the social relations of our epoch is a fact, palpable, overwhelming, and not to be controverted. Some parties may wail over it; others may wish to get rid of modern arts, in order to get rid of modern conflicts. Or they may imagine that so signal a progress in industry wants to be completed by as signal a regress in politics. On our part, we do not mistake the shape of the shrewd spirit that continues to mark all these contradictions. We know that to work well the new-fangled forces of society,

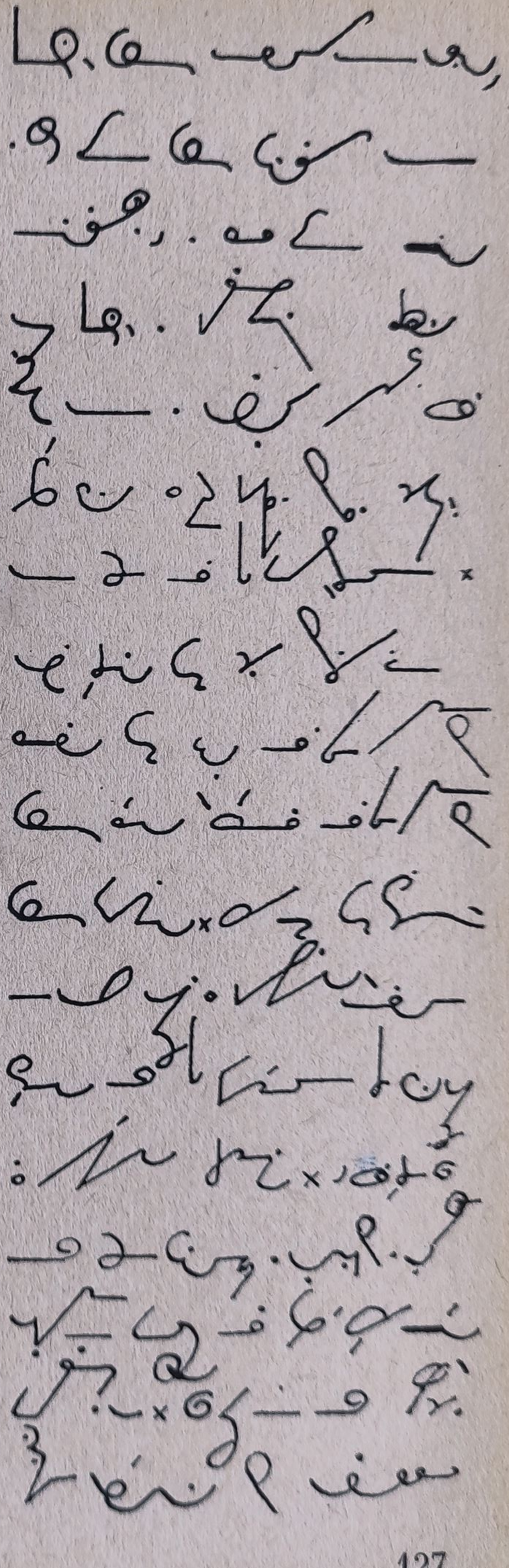

they only want to be mastered by new-fangled men — and such are the working-men. They are as much the invention of modern times as machinery itself. In the signs that bewilder the middle class, the aristocracy and the poor prophets of regression, we do recognise our brave friend, Robin Goodfellow, the old mole that can work in the earth so fast, that worthy pionner — the Revolution. The English working-men are the first born sons of modern industry. They will then, certainly, not be the last in aiding the social revolution produced by that industry, a revolution which means the emancipation of their own class all over world,

which is as universal as the capital-rule and wages-slavery. I know the heroic struggles the English working-class have gone through since the middle of the last century — struggles not less glorious, because they are shrouded in obscurity, and burked by the middle-class historian. To revenge the misdeeds of the ruling class, there existed in the middle ages, in Germany, a secret tribunal, called the „Vehmgericht". If a red cross was seen marked on a house, people knew that its owner was doomed by the „Vehm". All the houses of Europe are now marked with the mysterious red cross. History is the judge — its executioner, the proletarian.

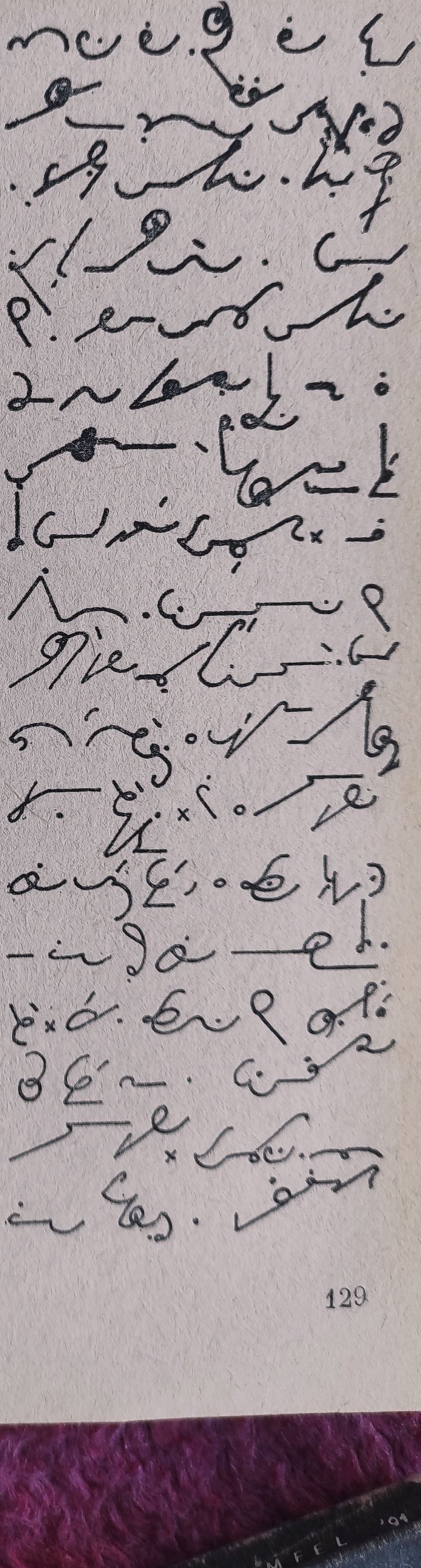

(*Speech delivered by Marx on April 14, 1856. Published in the newspaper „People's Paper“ of April 19, 1856*)

2

From TYPHOON

*Joseph Conrad**

The motion of the ship was extravagant. Her lurches had an appaling helplessness: she pitched as if taking a header into a void, and seemed to find a wall to hit every time. When she rolled she fell on her side headlong, and she would be righted back by such a demolishing blow that Jukes felt her reeling as a clubbed man reels before he collapses.

---

* Vezi Leon Levițki — Dan Duțescu, *Învățați limba engleză fără profesor*, ediția a IV-a, p. 503, Editura Științifică, București, 1964.

The gale howled and scuffled about gigantically in the darkness, as though the entire world were one black gully. At certain moments the air streamed against the ship as if sucked through a tunnel with a concentrated solid force of impact that seemed to lift her clean out of the water and keep her up for an instant with only a quiver running through her from end to end. And then she would begin her tumbling again as if dropped back into a boiling cauldron. Jukes tried hard to compose his mind and judge things coolly.

The sea, flattened down in the heavier gusts, would uprise and overwhelm both ends of the *Nan-Shan* in snowy

rushes of foam, expanding wide, beyond both rails, into the night. And on this dazzling sheet, spread under the blackness of clouds and emitting a bluish glow, Captain MacWhirr could catch a desolate glimpse of a few tiny specks black as ebony, the tops of the hatches, the heads of the covered winches, the foot of a mast. This was all he could see of his ship. Her middle structure, covered by the bridge which bore him, his mate, the closed wheelhouse where a man was steering shut up with the fear of being swept overboard together with the whole thing — her middle structure was like a half-tide rock awash upon a coast. It was like an

outlying rock with the water boiling up, streaming over, pouring off, beating round — like a rock in the surf to which shipwrecked people cling before they let go — only it rose, it sank, it rolled continuously, without respite and rest, like a rock that should have miraculously struck adrift from a coast and gone wallowing upon the sea.

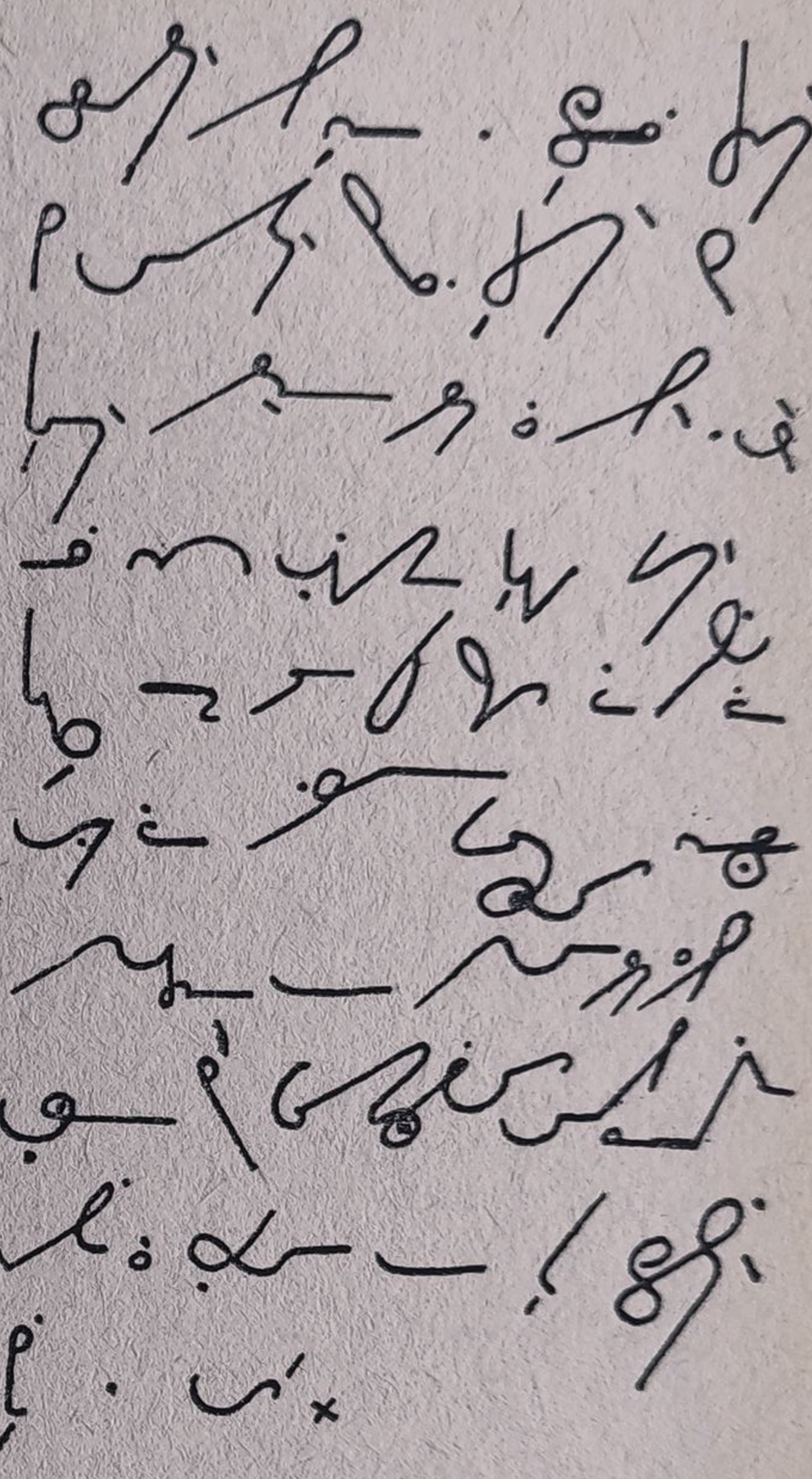

Partea a treia

TEHNICA ABREVIERILOR

Capitolul I

NOŢIUNI GENERALE

Stenografia integrală, care s-a studiat în partea întîi a volumului, nu constă, de fapt, decît în înlocuirea unui alfabet greoi printr-un alt alfabet mai simplu (stenografic).

În dorința însă ca sistemul să poată fi folosit pentru atingerea unor iuţeli de 160—180 de cuvinte pe minut — ceea ce reprezintă aproape dublul vitezei ce o realizează stenografia integrală, care, la rîndul ei, permite o iuțeală de aproximativ 3—4 ori superioară scrisului cu litere latine —, pentru a se ajunge deci la notarea pînă la trei cuvinte pe secundă (ceea ce corespunde vitezei vorbirii), o serie de stenografi profesioniști s-au străduit şi au izbutit să aducă acestui sistem anumite prescurtări raționale care schimbă şi simplifică fizionomia inițială a traseului, creînd astfel o stenografie superioară, o așa-numită „metagrafie“*, înlăturînd în acelaşi timp unele dezavantaje ale scrisului integral**.

Regulile de aplicare a acestor abrevieri, care fac obiectul părţii a treia a prezentului manual, se vor împărți în următoarele capitole:

— eliminări de vocale, consoane, cuvinte şi propoziţii; prescurtări de proverbe, locuţiuni etc.;

— prefixe şi sufixe;

— simplificarea traseului prin evitarea unor consoane în poziţii defectuoase.

---

* *Metagrafie* — sistem de stenografie prescurtată după reguli stabilite ştiinţific; de aici *metagramă*, un cuvînt scris prescurtat conform acestor reguli.

** Aceasta nu înseamnă însă că existenţa abrevierilor face inutil scrisul integral. Dimpotrivă, în fiecare clipă se poate ivi un nume propriu, un termen tehnic etc. În asemenea cazuri nu se mai folosesc abrevierile, ci se scrie integral. Tocmai în aceasta constă superioritatea sistemului nostru faţă de stenografia englezului Taylor, de pildă, care, din cauza lipsei vocalelor, este nevoită să recurgă foarte des la folosirea literelor latine. De aceea recomandăm insistent celor ce doresc să stăpînească într-adevăr frumoasa artă a stenografiei să nu treacă la studiul abre-

Capitolul II

ELIMINĂRI DE LITERE, CUVINTE, LOCUȚIUNI ETC.

Pot fi eliminate vocale, consoane, cuvinte și propoziții și pot fi abreviate proverbe, locuțiuni etc. care nu prezintă dificultăți în reconstituirea și descifrarea lor, care nu necesită pentru aceasta un efort prea mare al memoriei.

a) Asemănător procedeului de redactare a telegramelor, în stenografia de gradul II, unde trebuie evitată și cea mai mică pierdere de timp, se vor elimina orice vocale și consoane incomode sau inutile pentru o citire corectă, precum și formele articulate ale substantivelor, desinențele de feminin, de plural la adjective etc. care, la descifrare, pot fi reconstituite aproape în mod automat. În cele mai multe cazuri se va renunța și la punctele care în stenografia integrală (gradul I) se utilizează pentru precizarea vocalelor. De asemenea, în locul diftongilor va fi suficientă deseori notarea vocalei dominante, scriindu-se, de exemplu, „otomatizare“ în loc de *automatizare*, „omeni“ în loc de *oameni*, „otomobil“ în loc de *automobil* etc.;

b) În același timp, sînt fraze din care nu trebuie scrise decît primele cuvinte, cele următoare fiind subînțelese și putînd fi reconstituite cu absolută certitudine. În asemenea cazuri, eliminarea unor cuvinte se va indica prin tăierea ultimei consoane scrise cu o secantă mare sau cu două (dacă se elimină prea mult).

Se pot abrevia proverbe, îmbinări de cuvinte, citate celebre, clișee des utilizate, repetări, antonime etc.

---

vierilor pînă ce nu-și vor fi însușit pe deplin stenografia integrală, de care vor avea întotdeauna nevoie pentru a scrie și descifra orice cuvînt cu aceeași ușurință cu care recitesc scrierea lor cu litere latine.

EXEMPLE:

Cu o floare (nu se face primăvară)*.

Nu cerceta aceste legi (căci ești nebun de le-nțelegi).

Errare (humannum est; perseverare diabolicum).

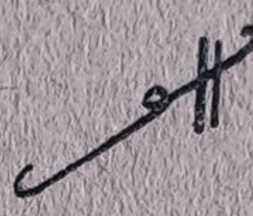

Pentru unii mumă (pentru alții ciumă).

Ochi (pentru ochi, dinte pentru dinte).

Alb (și negru).

Fel (de fel).

Începutul (cu începutul).

Etc.

c) Dacă pentru diferite locuțiuni, nume proprii cunoscute, expresii tehnice etc. simpla secantă pe ultima consoană n-ar fi suficientă, putem tăia, pentru ajutorarea memoriei, primul cuvînt cu inițiala cuvîntului sau a cuvintelor suprimate.

EXEMPLE:

Plan de muncă	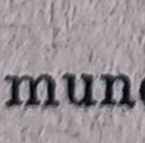	Căi ferate	
Casă de cultură	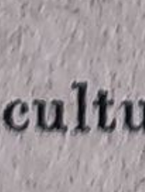	Mase plastice epoxidice	
Cabinet medical	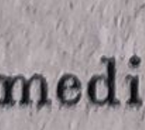	Apă freatică	

* Cuvintele puse în paranteză nu se mai stenografiază.

Firește, aceste două categorii de abrevieri, care se referă la îmbinări de cuvinte de largă circulație, au un pronunțat caracter subiectiv: fiecare va putea abrevia astfel acele proverbe, expresii, termeni tehnici etc. cu care *el personal* este mai familiarizat;

d) În locuțiuni ca: *într-un fel sau altul, într-un rînd sau altul, și unul și altul, într-un chip sau altul, într-un mod sau altul, într-o țară sau alta, un om sau altul* ș.a., vom scrie, respectiv, doar „fel", „rînd" „și", „mod", „țară", „om" etc., punîndu-le în loc de secantă un **a** (pentru precizarea noțiunii de „altul").

EXEMPLE:

într-un fel sau altul

într-un mod sau altul

și unul și altul

e) Se întîmplă ca, în cuprinsul unei fraze, un șir întreg de cuvinte să se repete de mai multe ori. În asemenea cazuri, ele se vor scrie o singură dată, notîndu-se doar cuvîntul sau cuvintele care diferă.

EXEMPLE:

Atît în ceea ce privește orașele

(cît și în ceea ce privește)* satele.

Nici din punct de vedere economic, 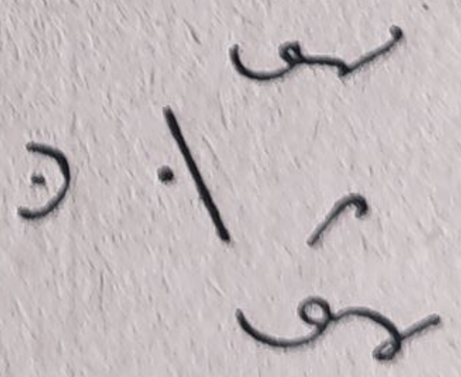

(nici din punct de vedere) social,

(nici din punct de vedere) financiar.

---

* Cuvintele puse în paranteză nu se mai notează, lăsîndu-se spațiu.

VERSIUNEA 1

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

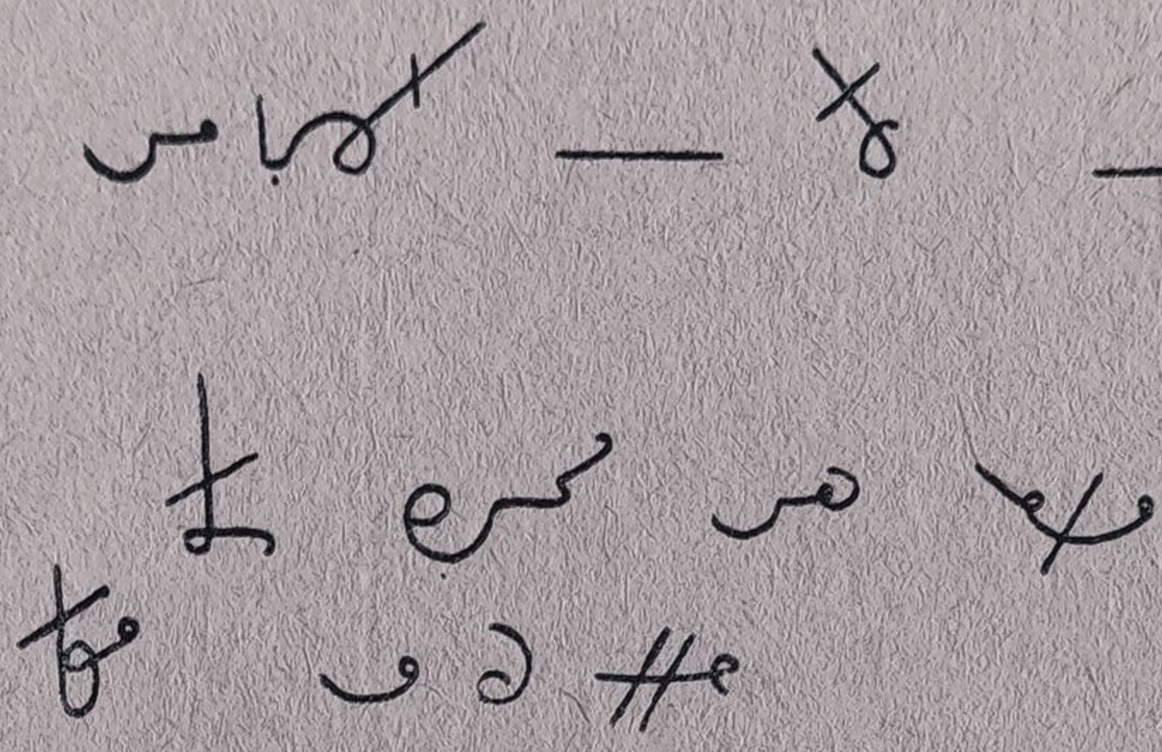

TEMA 1

Să se scrie stenografic:

Nu știi nici înmulți, nici împărți. L-a legat de mîini și de picioare. Ori știi, ori nu știi. Este animat de același ideal, de aceeași iubire de țară. Nu numai din punct de vedere tehnic, dar și din punct de vedere financiar.

Capitolul III

PREFIXE ŞI SUFIXE

Abrevierile expuse în acest capitol și în cel următor urmăresc nu prescurtarea a absolut tuturor cuvintelor din limbă, ci au drept scop *de a reduce* numai cuvintele al căror traseu stenografic este prea lung și prea complex *la maximum trei consoane* stenografice, legate prin vocale, nazale sau colțuri. Într-adevăr, în sistemul nostru, fonogramele, adică cuvintele scrise fără prescurtări, alcătuite din una, două sau trei silabe, au în general un traseu conform mișcării naturale a mîinii; dificultățile încep la cuvinte formate din cel puțin patru consoane. Încîlcirea semnelor răpește din siguranța și suplețea mîinii. Suprimînd acest balast, abrevierile de mai jos vor fi suficiente pentru a se putea atinge viteza vorbirii. De altfel, dacă s-ar prescurta orice cuvînt și stenograma n-ar oferi decît un șir de probleme ale căror soluții ar depinde una de alta, pe ce bază am putea sprijini descifrarea corectă a textului? Ar însemna să cădem într-un adevărat cerc vicios. Și, totuși, puțini autori de sisteme au știut să-l evite!

Este deci absolut necesar, pentru ușurința descifrării, ca un anumit număr de cuvinte să fie scrise mai departe integral: stenograful are nevoie de unele puncte de reper, de jaloane care să-l orienteze în timpul citirii, și orice cuvînt scris integral îi va înlesni reproducerea fidelă a șirului neîntrerupt al ideilor.

Nu ar avea deci rost să se prescurteze fonogramele de 1, 2 și 3 consoane al căror traseu este scurt și conform cu mișcarea firească a mîinii. Cu atît mai mult, cu cît orice abreviere cere totuși un efort cerebral, care nu trebuie nici o dată irosit. Într-adevăr, rezultatul aplicării abrevierilor este, principial, acela de a ușura efortul fizic al mîinii, sporind în schimb munca creierului. Aceasta din urmă însă nu trebuie în nici un caz s-o copleșească pe cea dintîi. „Cînd prescurtarea este însă bine făcută — scrie Duployé — se constată (ceea ce practica a dovedit cu prisosință, deși la prima vedere pare paradoxal), că citirea cuvintelor

abreviate prezintă mai puține dificultăți decît citirea celor scrise în întregime". Astfel, întreaga teorie a abrevierilor este dominată de dublul principiu al minimului de efort intelectual și al minimului de efort mecanic. Experiența demonstrează că orice sistem bun trebuie să se ferească, deopotrivă, de un exces de simplificare, cît și de o extremă complexitate.

Cele mai lungi cuvinte sînt, în general, cele care, pe lîngă rădăcină, au un adaus de prefixe și sufixe. Acestea, identice pentru foarte multe cuvinte, au o importanță mult mai mică decît rădăcina cuvîntului, care cuprinde viața, ideea din care au izvorît toate cuvintele din familia respectivă. Este deci nevoie să se detașeze rădăcina de prefixe și sufixe. Prin această detașare se obține răgazul necesar trasării cît mai corecte a *radicalului* cuvintelor.

Vom studia deci în primul rînd sistemul de abreviere a prefixelor și sufixelor.

§ 1. *Abrevieri cu ajutorul unui punct.* După poziția pe care o va ocupa, punctul va da șase serii de prescurtări, și anume:

— deasupra primei litere a rădăcinii va însemna:
trans-, **tram-** (prin extensiune: **tran-**, **trîn-**, **trun-**, **triun-**);
— înaintea primei litere a rădăcinii va însemna:
inter-, **între-**, **intro-** (prin extensiune: **îndre-**, **îndru-**, **îndăr-**);
— dedesubtul ultimei litere a rădăcinii va însemna:
-țiune (**-ție**), **-siune** (**-sie**), **-ziune**, **-ciune**;
— la dreapta ultimei litere a rădăcinii (jos) va însemna:
-tiv, **-siv**, **-ziv**;
— deasupra ultimei litere a rădăcinei va reprezenta terminațiile de genitiv — dativ: *-lui* (*-ui*, *-ei*);
— deasupra rădăcinii, indiferent unde, va însemna:
-tate, **-tăți**.

EXEMPLE:

transform 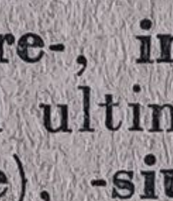

transpun

tranzit

tranziție

Transval 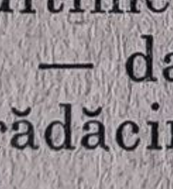

transpoziție

tranzacție 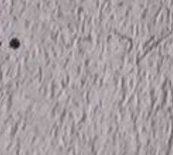

captiv

interim 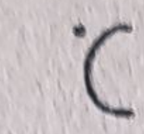

intervin

interval

interpun 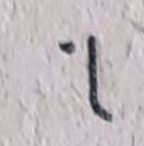

intern

întreg

întrec

întrece 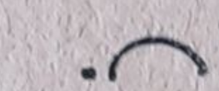

cesiune

che(s)tiune 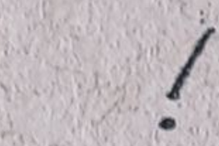

sesiune

concesiune

tranzitiv

obiectiv 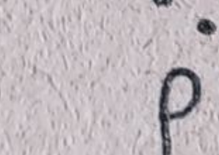

optativ

vocativ 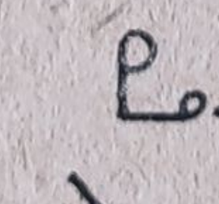

evaziv 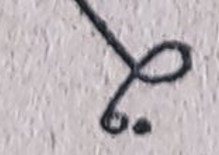

inventiv

interogativ

corosiv 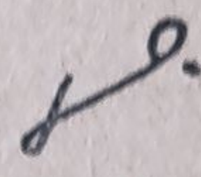

arabului 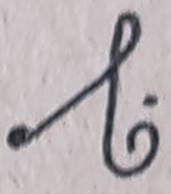

capitalului 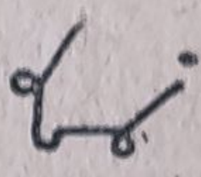

podului

unui, unei 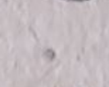

omului

sistemului 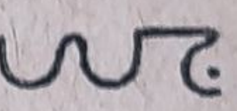

timidului 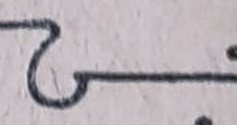

carului 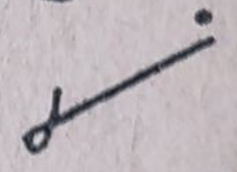

autorului 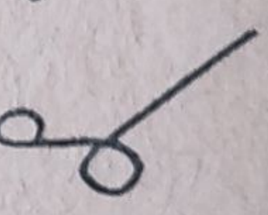

fatalului 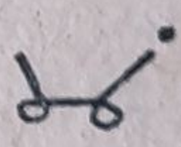

cetate

autoritate 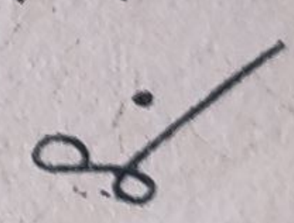

emotivitate

caritate 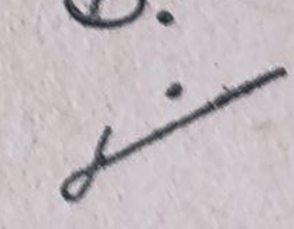

timiditate 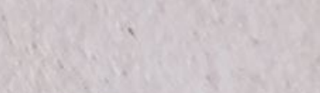

fatalitate

VERSIUNEA 2

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

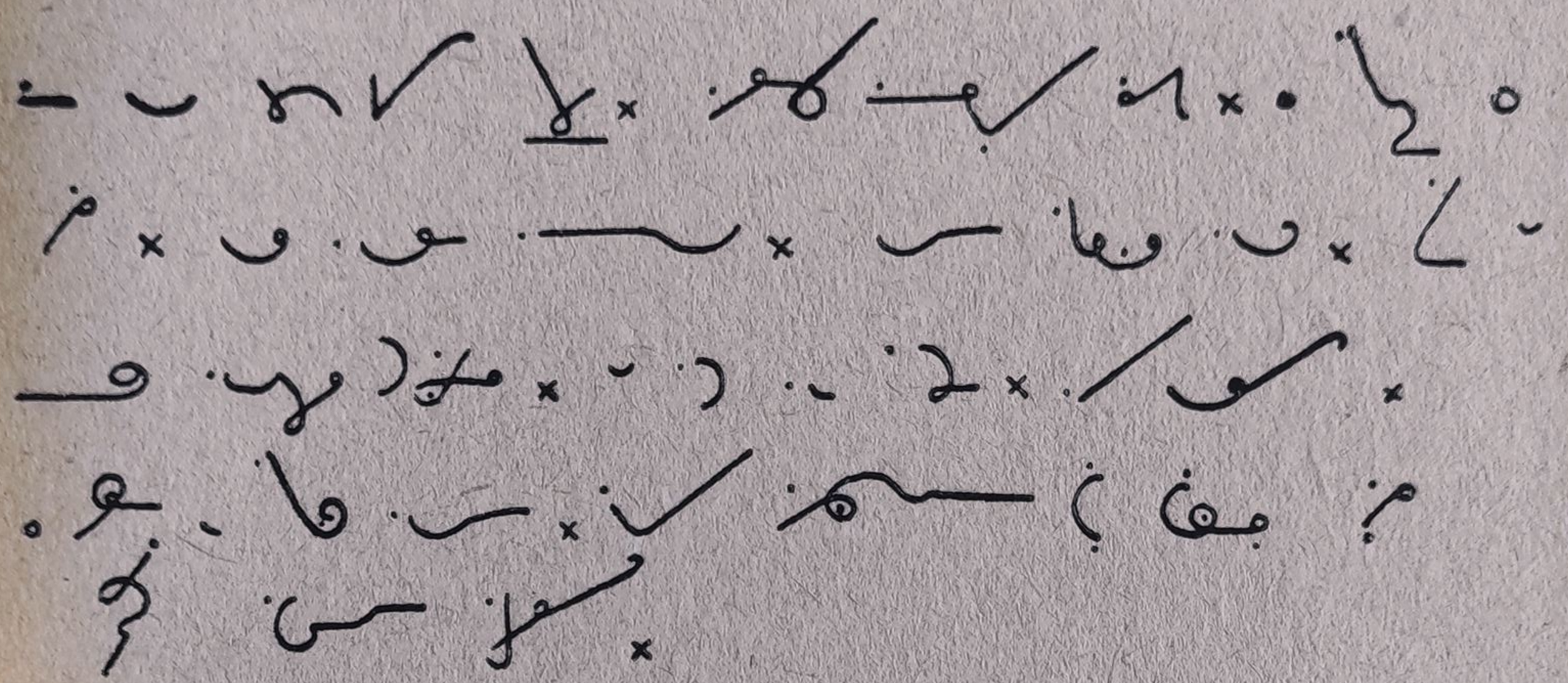

TEMA 2

Să se scrie stenografic:

Mă întreb dacă pot să te întrec. Introduc o întreagă acțiune în acea chestiune. O tranzacție tranzitorie. Întrerup întreaga întrunire. Mă îndrept către pensiune. Se transmite comanda. Se interzice tranzitul transalpin. Transplantare, transpoziție, intersecție, intertip, interval, într-adins, intravilan, întrecere, combinație, vaccinație, imaginație, dominație, mașinație, detonație, intonație, ocupație, declarație, operație, notație, vegetație, incitație, imitație, plantație.

VERSIUNEA 3

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

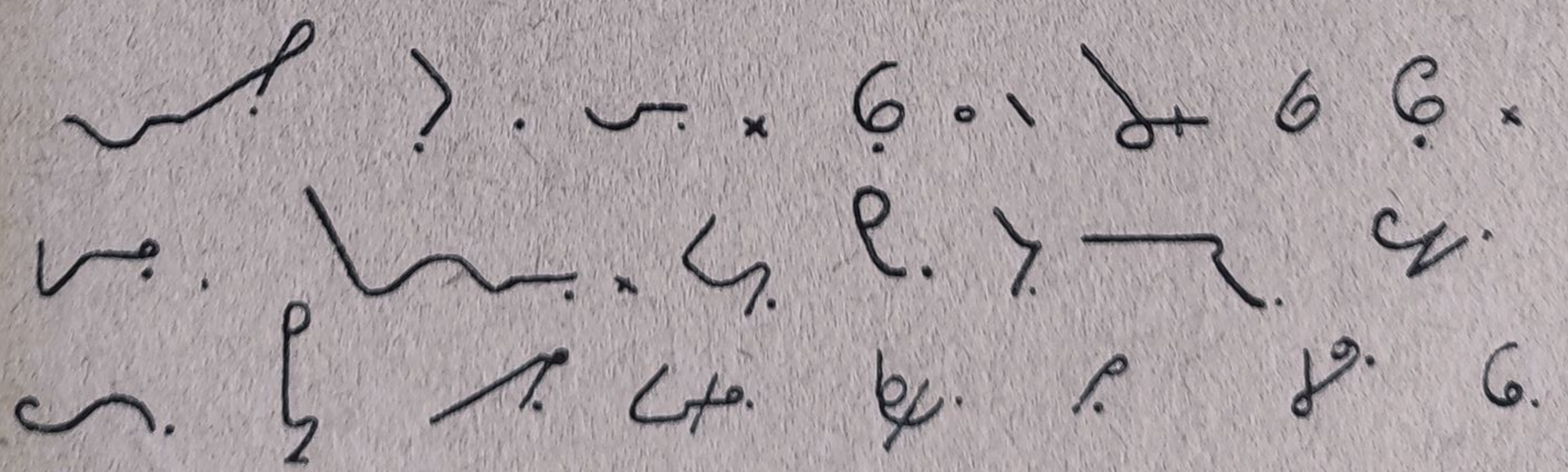

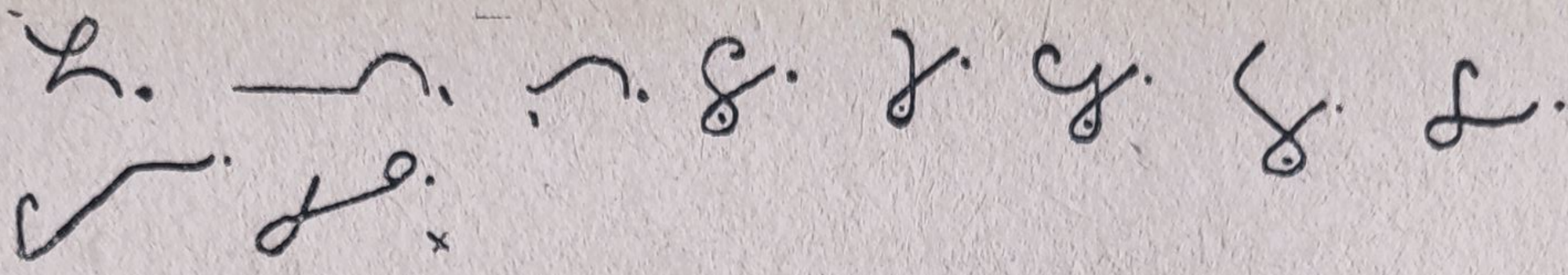

TEMA 3

Să se scrie stenografic:

Nu-mi fac iluzii. Palpitații, digestie, dilatație, inflamație, consultație, inhalație, injecție, inovație, ediție, educație, populație. Tranzitiv și intranzitiv, obiectiv și subiectiv, relativ și interogativ, activ, pasiv și reflexiv, diminutiv și majorativ, expansiv, expeditiv și inventiv, asociativ, cumulativ, imaginativ, germinativ, narativ, operativ, vegetativ, limitativ, cantitativ, facultativ, rotativ, stativ, fixativ, reactiv, inactiv, radioactiv, selectiv, colectiv, captiv, intensiv, evolutiv.

VERSIUNEA 4

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

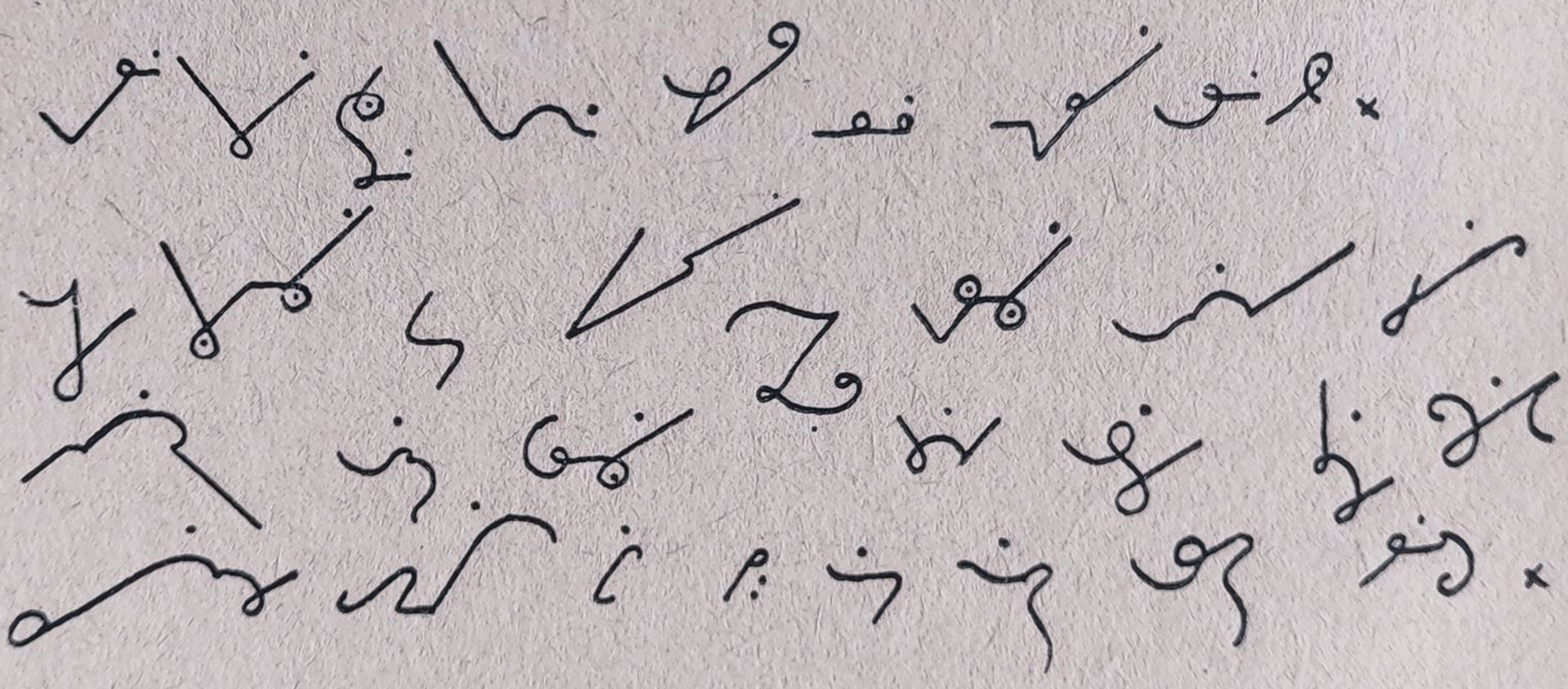

TEMA 4

Să se scrie stenografic:

Frunzele mărului, prunului, caisului au îngălbenit. Răcnetul leului, mugetul taurului, copitele calului. Paliditatea palidului. Falsitatea

falsului. Umanitatea omului. Răutatea e rară într-o societate cu moralitate. I-a mulțumit cu simplitate și sinceritate.

§ 2. *Abrevierea* ! *sufixelor* **-mant, -ment, -mînt - minte, -lor.** Dintre acestea, sufixele **-mant, -ment, -mînt** se redau printr-un accent ascuțit pus deasupra rădăcinii cuvîntului; sufixul **-minte,** printr-un accent grav.

Terminațiile *-lor*, *-ilor*, *-lelor* etc. se redau printr-un **r** stenografic, scris deasupra sau la dreapta radicalului.

EXEMPLE:

fundament, element, document

cantonament, alarmant

moment, angajament, pămînt

zăcăminte, aminte, lineament

frămînt, românilor, viilor

căilor ferate, legilor, banilor.

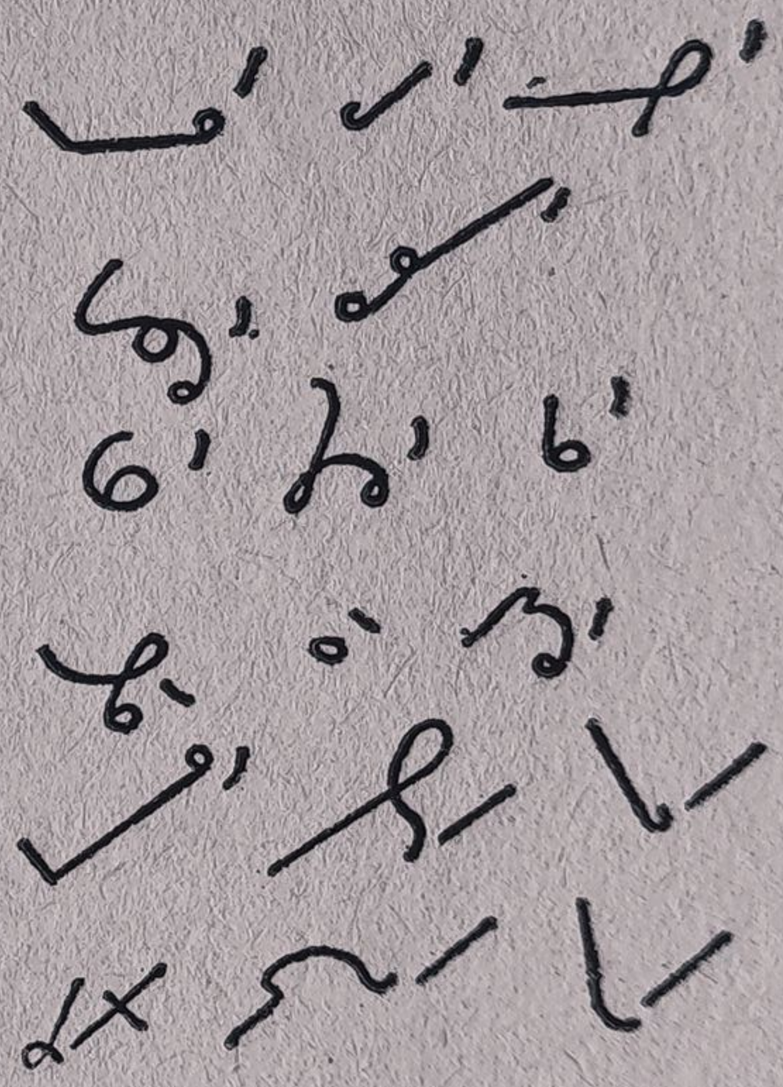

§ 3. *Abrevierea terminațiilor* **-mentar, -mintire, -mîntare.** Acestea se redau printr-un accent circumflex răsturnat, aplecat spre dreapta, pus deasupra sau la dreapta rădăcinii cuvîntului.

reglementare, înmormîntare

comentar, rudimentar

parlamentar, sedimentar

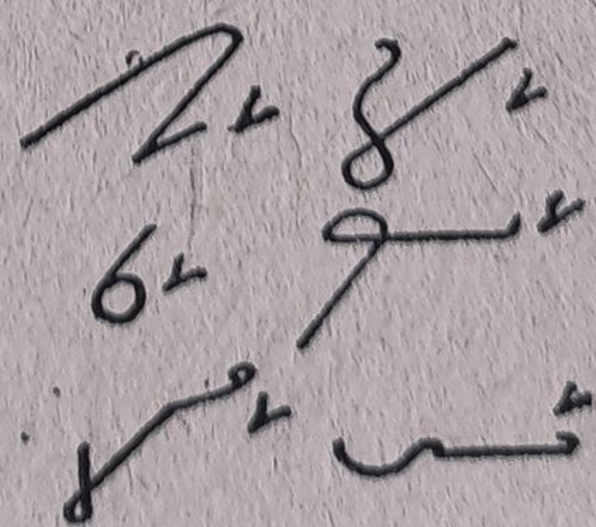

VERSIUNEA 5

Să se citească şi să se transcrie în litere latine:

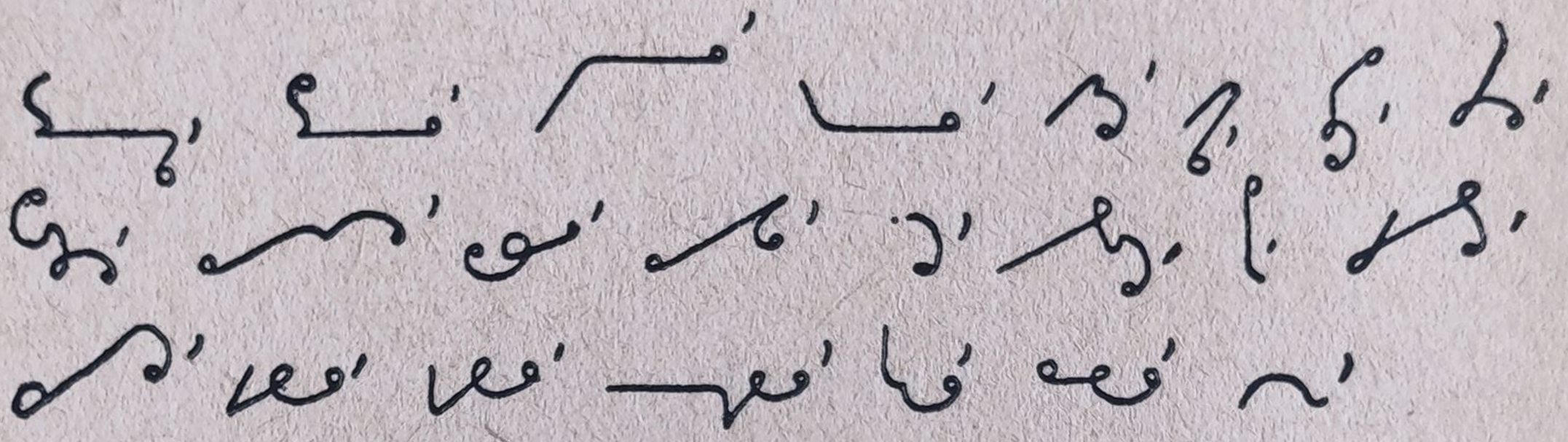

TEMA 5

Să se scrie stenografic:

Faliment, abonament, realmente, devotament, sentiment, eminamente. I-a dat pămînt după recensămînt. Detaşament, armament, vehement, regiment, cantonament, jurămînt, amendament, fundament, randament. În goana curselor nu simt vraja florilor şi codrilor.

§ 4. *Combinarea abrevierilor anterioare*

a) Sufixele **-ţiune** (**-ţie**), **-tiv**, **-tate**, **-lor**, **-ment** se pot combina între ele.

EXEMPLE:

documentaţie, documentaţiilor

alimentaţie, alimentaţiilor

activitate, activităţilor

b) De asemenea, pentru precizarea anumitor nuanţe, vom înlocui punctul reprezentînd sufixele **-ţiune**, **-tate** sau **-tiv** prin adaosul terminaţiei respective.

EXEMPLE:

acționat, emoționat, pasionat,

pasional, reacționăm, pensionăm,

cultivator, menționăm

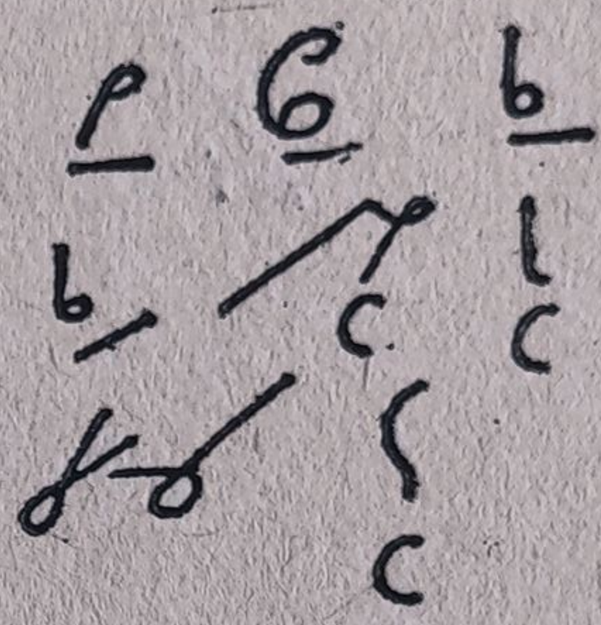

VERSIUNEA 6

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

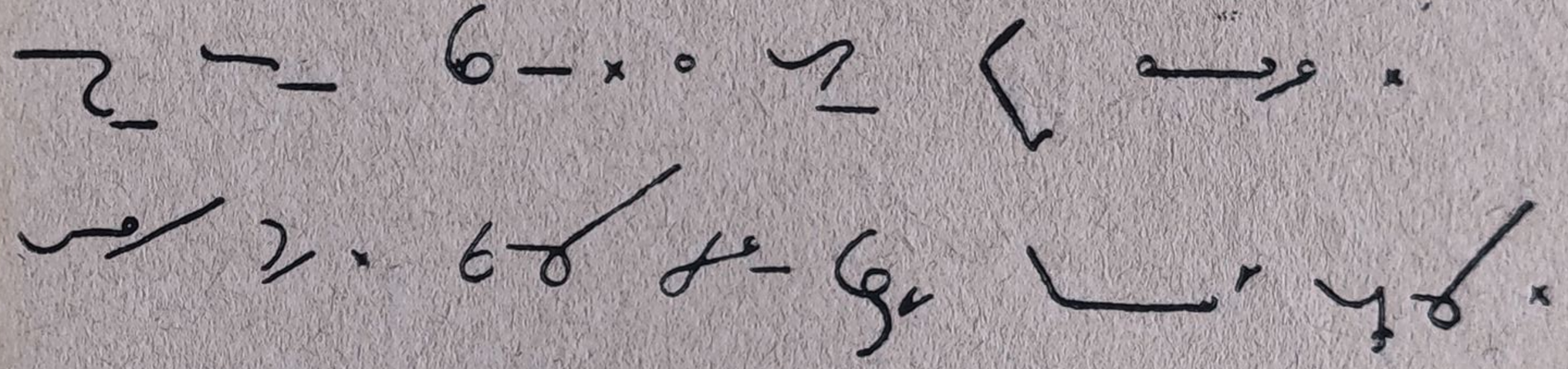

TEMA 6

Să se scrie stenografic:

Cuvintele tale emoționante au impresionat comisia. Argumentarea este rațională, deși pare elementară și rudimentară. Trei funcționari au confecționat un chestionar. Era un vizionar sentimental și pasionat. Petiționar, recompensă națională, constituțional.

§ **5.** *Abrevierea sufixelor* **-anță, -ență, -ință, -onț, -unț.** Aceste sufixe se redau printr-o nazală stenografică (**an, in, on** etc.), scrisă însă intenționat cu colț.

EXEMPLE:

ambianță, balanță

esență, clemență

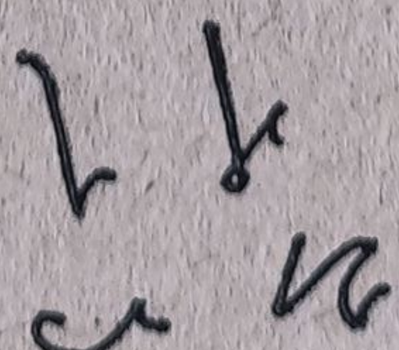

voință, ființă

glonț, munți

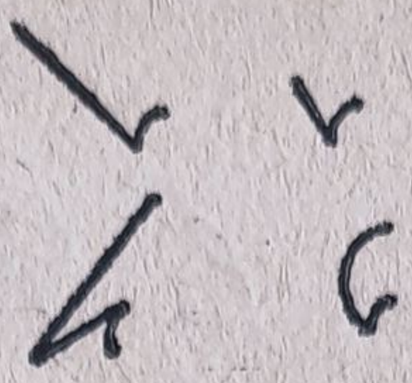

VERSIUNEA 7

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

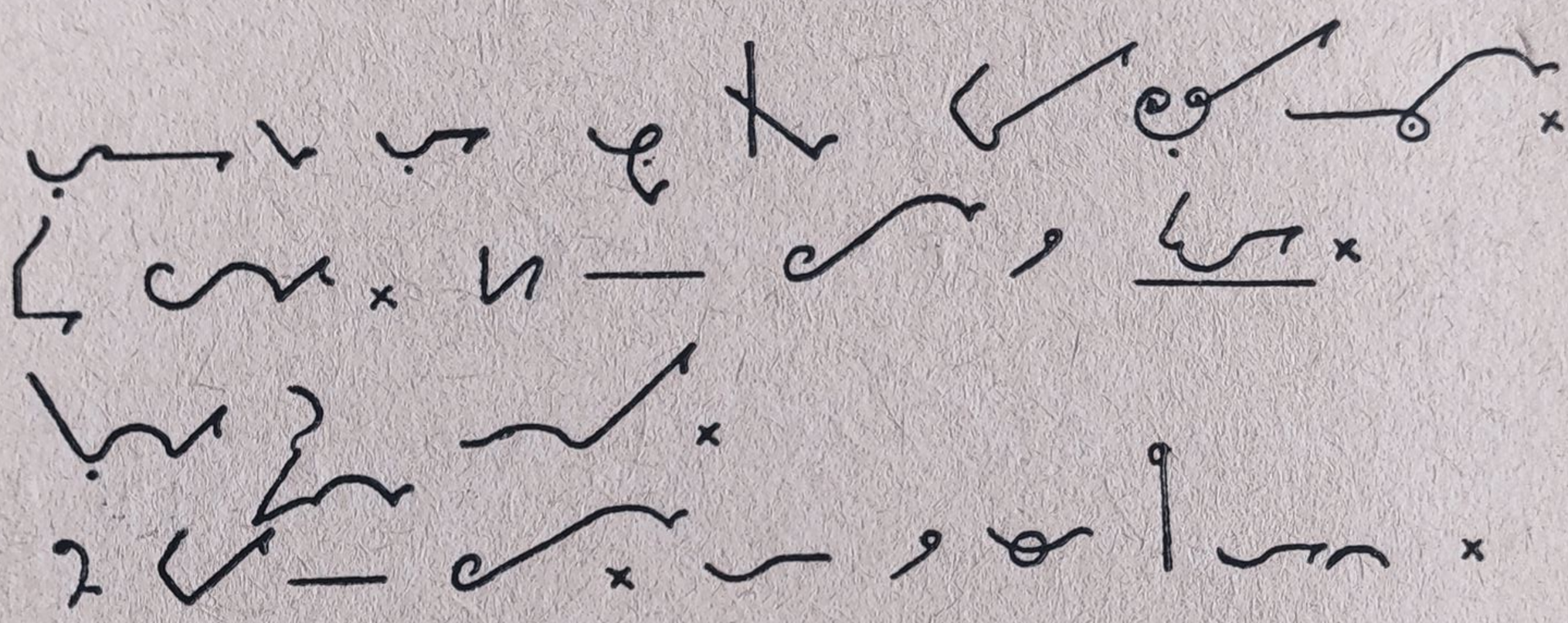

TEMA 7

Să se scrie stenografic:

Dorobanț, clanță, bilanț, vacanță, doleanță, creanță, balanță, alianță, ambulanță, rezonanță, independență, experiență, interferență, esență, absență, rea-voință, regență, Franța, chitanță, scadență, excelență. Anunță de urgență ambulanța. Eleganță, aroganță, ignoranță, voință, căință, Bizanț, glonț. Este cu putință să-ți impui voința la conferință. Pentru vacanță te anunț că am dorința să plec în munți.

§ **6.** *Abrevierea sufixelor* **-escu** (**-ischi**), **-ească, -ești.** Aceste terminații se redau printr-un dublu **e** stenografic legat cu colț, și anume:

— cu deschizătura în sus, semnul se va citi: **-escu**;
— cu deschizătura în jos, semnul se va citi: **-ească**;
— cu deschizătura la stînga, semnul se va citi: **-ești, -este.**

EXEMPLE:

gîndesc, citesc, iubesc, voiesc

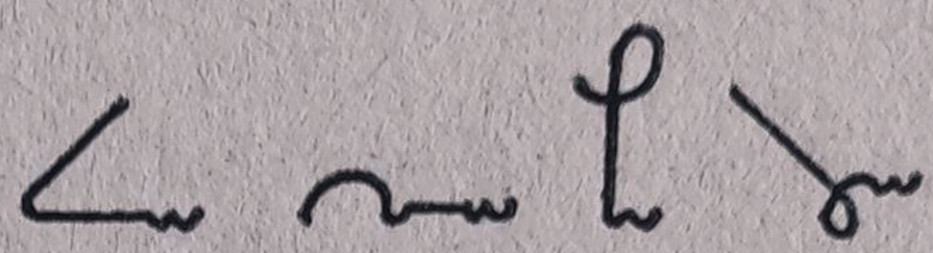

căiesc, urăsc, feresc, tușesc

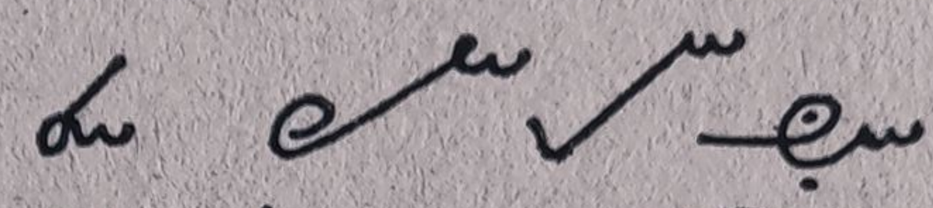

Ionescu, Popescu, Georgescu

gîndească, citească, iubească

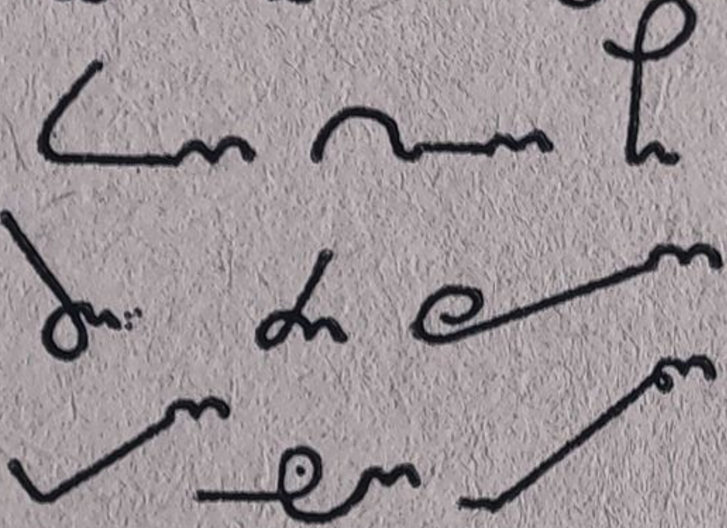

voiască, căiască, urască

ferească, tușească, trăiască

VERSIUNEA 8

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

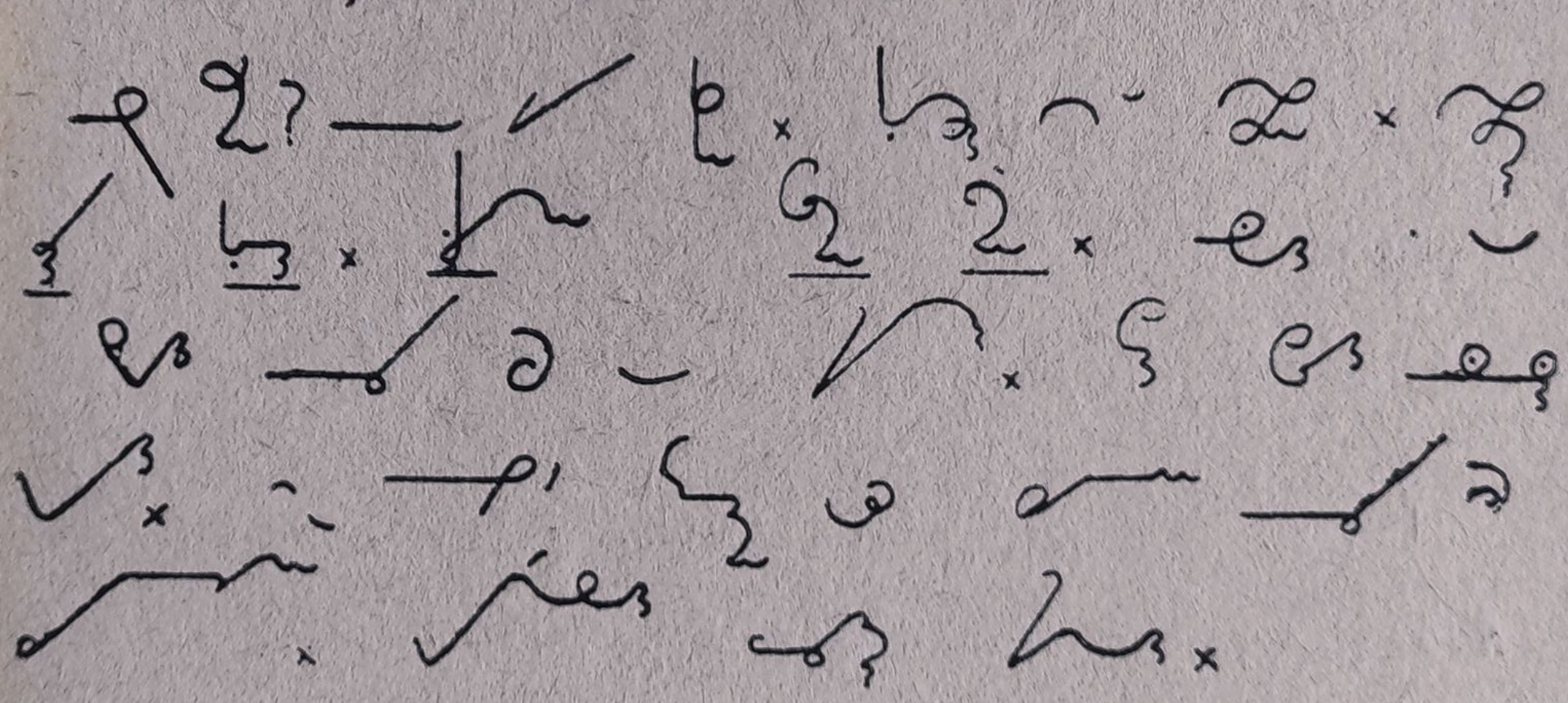

TEMA 8

Să se scrie stenografic:

Translatorul știe arăbește, grecește, latinește, englezește, spaniolește, rusește, nemțește. Sădesc, plivesc. Pomii înfloresc, rodesc. Albinele

roiesc. Niște pești. Chefuiește, hoinărește, benchetuiește, se răfuiește, cheltuiește, răcește, se îmbolnăvește.

§ 7. *Abrevierea sufixelor* **-ism, -asm.** Aceste sufixe se redau printr-un **i** sau **e** stenografic pus perpendicular pe ultima consoană a rădăcinii cuvîntului.

Cînd sufixul **-ism** se combină cu sufixele **-tiv, -ție, -mental,** punem semnul **-ism** în locul unde ar fi trebuit să figureze punctul lui **-tiv, -ție** sau accentul lui **-ment.**

EXEMPLE:

monoteism, panteism, ateism

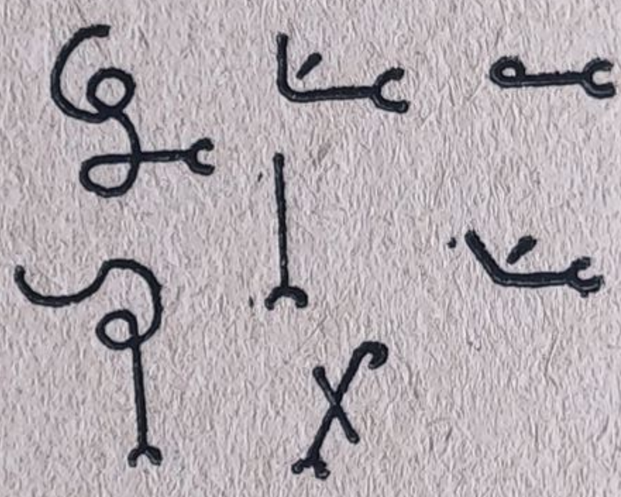

snobism, basm, fantasm

egoism și altruism,

alcoolism, pozitivism

negativism, intervenționism

constituționalism

sentimentalism, colectivism

VERSIUNEA 9

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

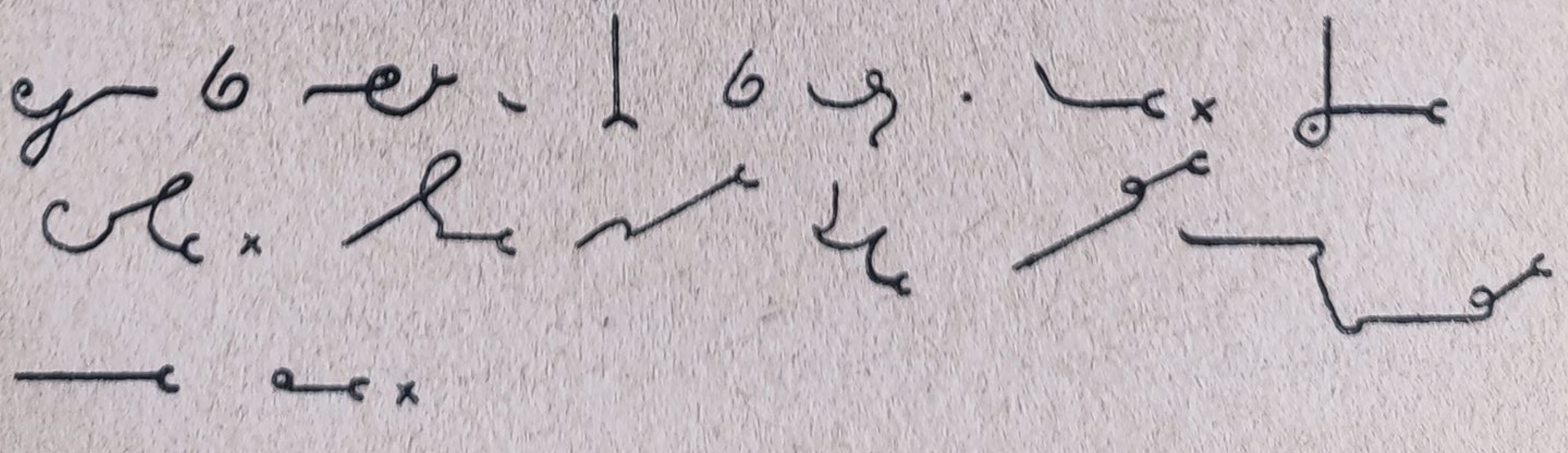

TEMA 9

Să se scrie stenografic:

Anarhismul neagă statul. Cu egoism nu fac acte de eroism. Cine zice fetișism zice de multe ori și canibalism. Oamenii muncii din țara noastră îndrăgesc turismul. Echipele de fotbal trebuie să dea dovadă de mult dinamism.

§ **8.** *Abrevierea sufixelor* **-titudine, -bil, -grafie** (**-graf**) și **-logie** (**-log**). Aceste terminații se vor scrie după cum urmează:

-titudine se redă printr-un **d** stenografic apăsat;
-bil se redă printr-un **b** stenografic apăsat;
-grafie, -graf se redau printr-un **f** stenografic apăsat;
-logie, -log (**-lege, -leg**) se redau printr-un **g** stenografic apăsat.

EXEMPLE:

atitudine, beatitudine

amplitudine, gratitudine

platitudine, aptitudine

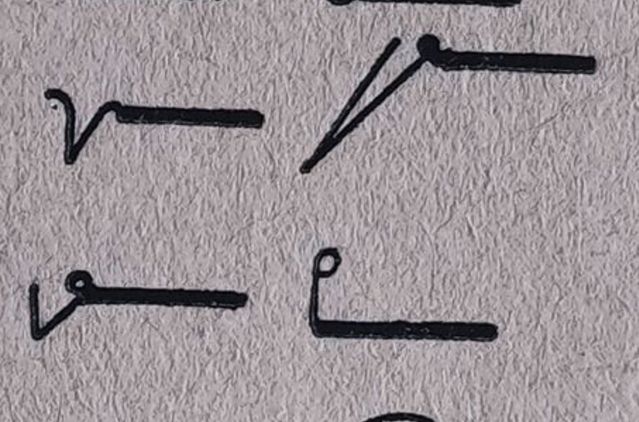

latitudine, longitudine

abil, contabil, afabil

amabil, băubil

mobil și imobil

geografie, litograf, fotograf

stenograf, scenograf

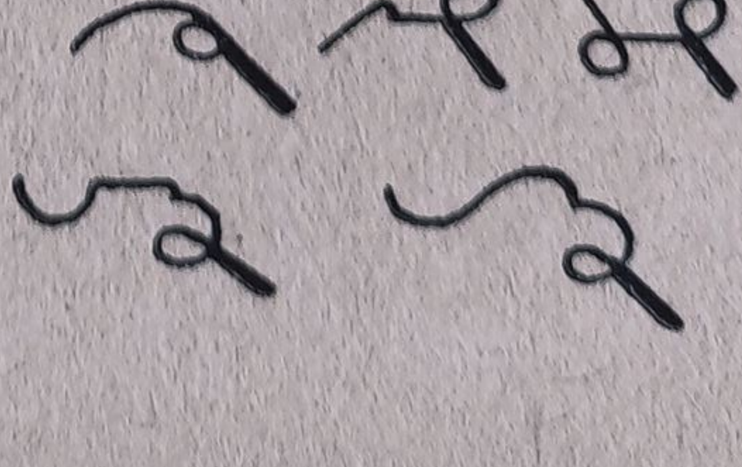

geologie, filologie, fiziologie

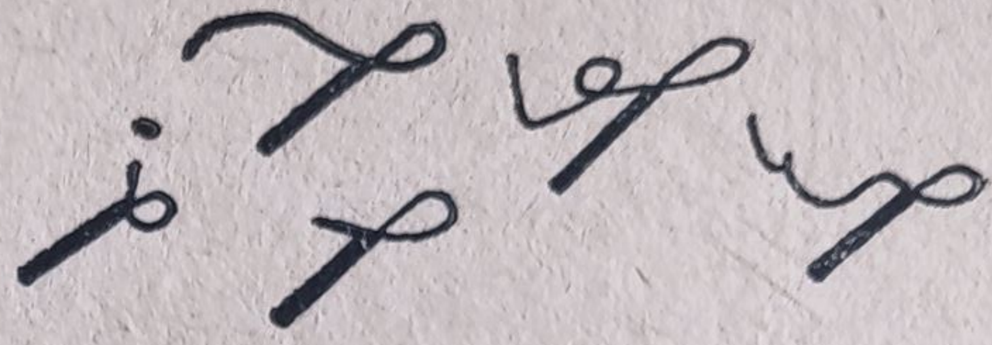

antropologie, teologie

VERSIUNEA 10

Să se citească şi să se transcrie în litere latine:

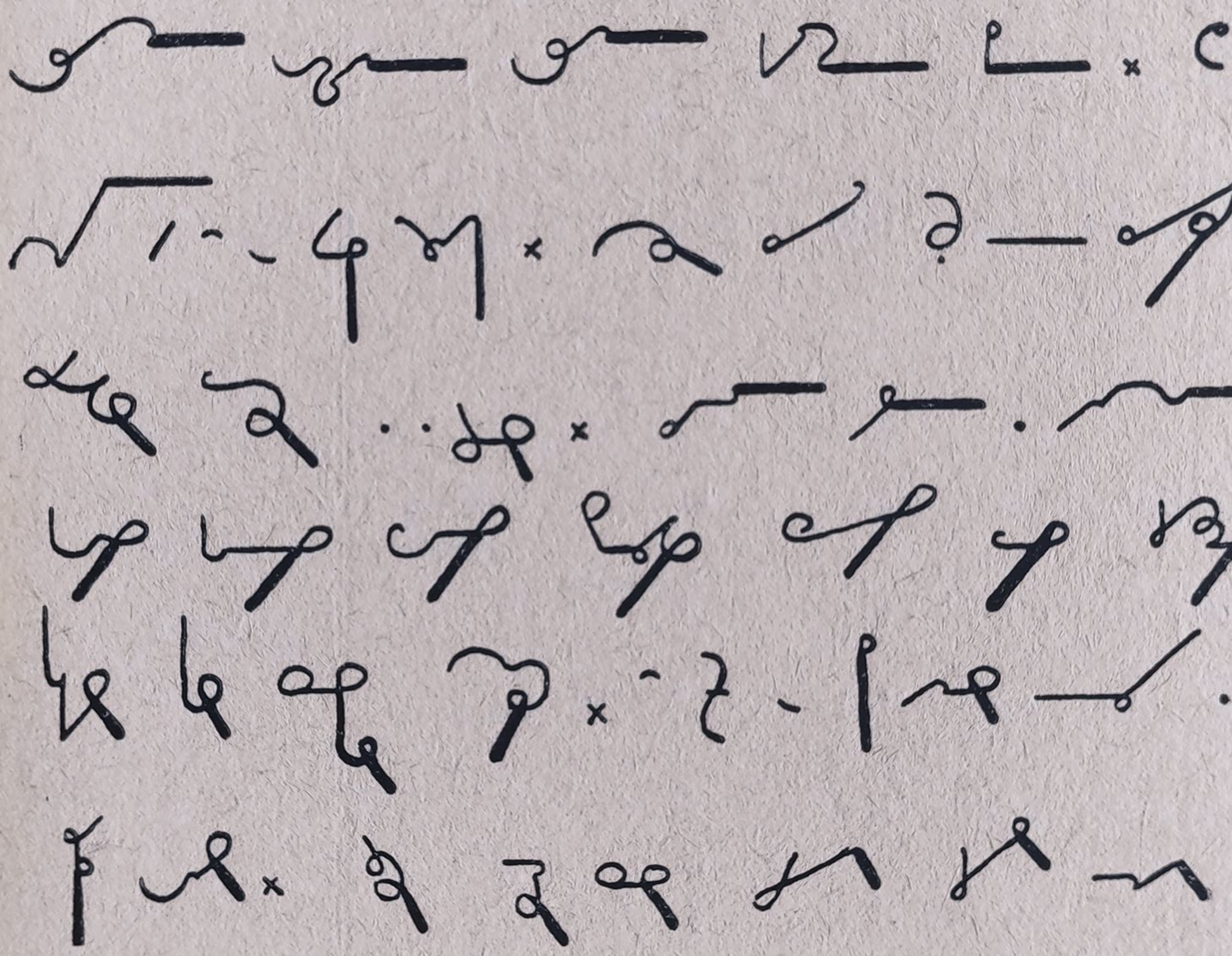

TEMA 10

Să se scrie stenografic:

Scenograful a făcut şi facultatea de filologie. Ion Popescu are aptitudini pentru biologie. Am certitudinea că un geolog ştie geografie. Ne aflăm la 26°42′ 05″ longitudine şi 48°15′06″ latitudine. Averea mobilă şi imobilă.

§ 9. *Abrevierea grupurilor* **str** (**zdr**) și **st.** Grupurile **str** (**zdr**) și **st** se redau printr-o liniuță pusă tangent la consoana de care se leagă. Ele se întrebuințează atît la început de cuvînt, cît și la sfîrșitul și în mijlocul cuvintelor. În acest din urmă caz, secanta care reprezintă grupul **str** sau **st** se prelungește în litera care urmează.

EXEMPLE:

st, str inițial străduință, strabism, zdravăn

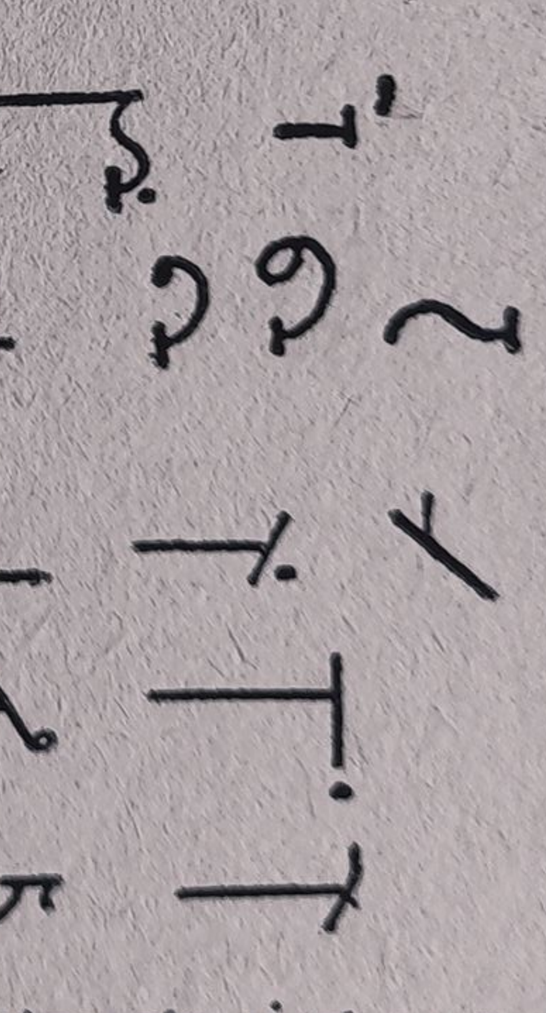

strig, stabulație, stagiu

stabilesc, stăvilar, stimă

stîlp, stînă

st, str final industrie, învățătură, alpestru

demonstrativ, testament

peste, anost, onest, cinste, cost

st, str medial păstrat, distractiv, păstrăv

catastrofă, distribuție

asistența, distincția

În rarele cazuri cînd identitatea semnului pentru **str** și **st** ar putea da loc la o confuzie, se va avea grijă ca secanta să fie mai apăsată pentru **st.**

Dacă **str** este precedat de vocala *a*, *e*, *i* sau *o*, secanta se înlocuiește prin vocala respectivă.

EXEMPLE:

austriac, asteroid, Australia 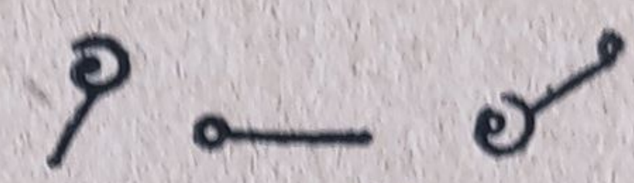

astronom, ostrogot 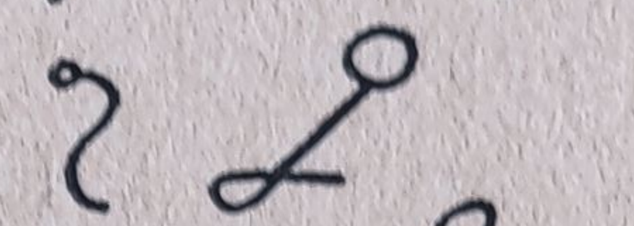

istoric, extracţie, ostrov

VERSIUNEA 11

Să se citească şi să se transcrie în litere latine:

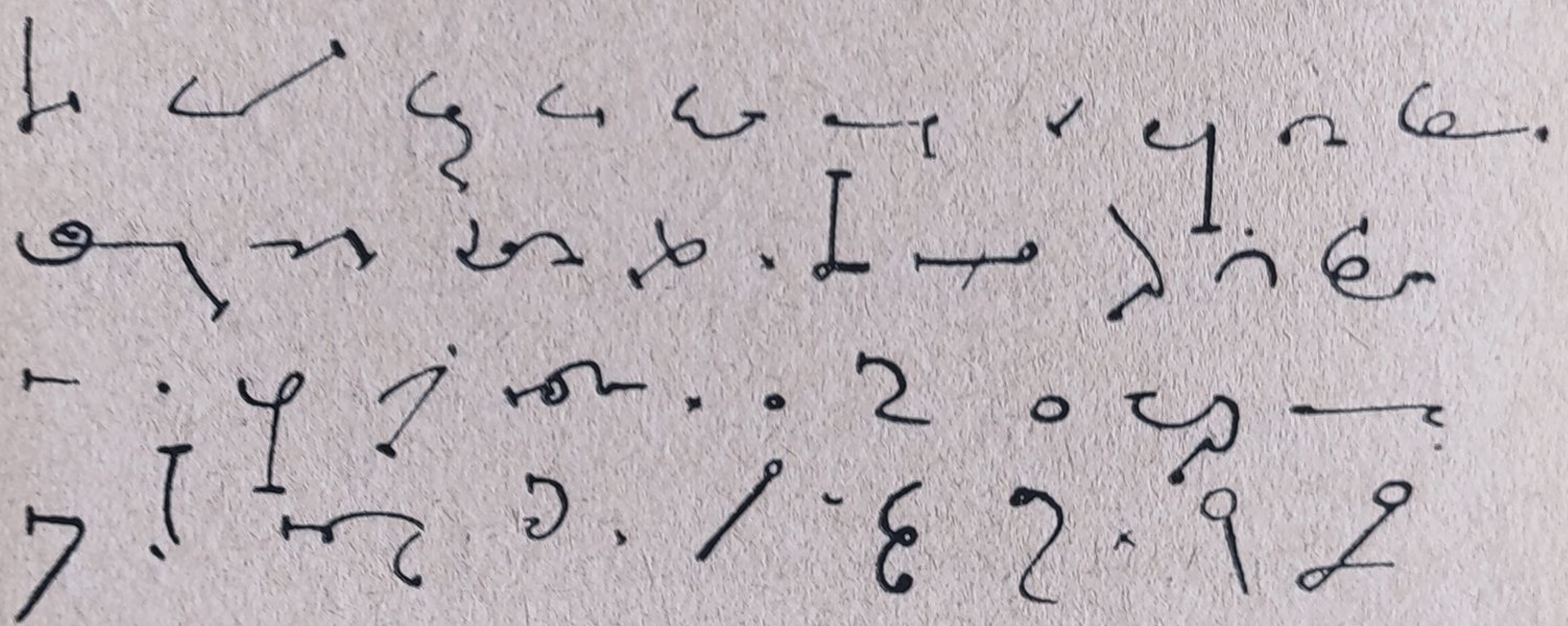

TEMA 11

Să se scrie stenografic:

Nuvelist, moralist, realist, optimist. Este un artist modest, dar foarte înzestrat şi plin de gust. E un text anost, fără nici un rost. Păstrăv, pastramă, ostropel, lăcustă, indigest, langustă, lustruită, balustradă, străvechi, legalist, specialist, socialist, realist, ilegalist, comunist, jurnalist, tanchist, colonialist, centralist, automobilist, fabulist, oculist, polemist, chimist, alchimist, atomist, anatomist pesimist, botanist, alpinist, dentist.

Capitolul IV

SIMPLIFICAREA TRASEULUI PRIN EVITAREA UNOR CONSOANE ÎN POZIŢII DEFECTUOASE

Stenogramele ideale ar fi acelea care nu s-ar extinde prea mult nici în sus, nici în lături, nici în jos; care ar fi condensate, compacte, simple. Din păcate însă, nu s-a putut întocmi un alfabet stenografic care, compus din simple linii — drepte sau curbe —, să permită în scrisul integral realizarea acestui traseu ideal. Astfel, în sistemul nostru, literele **r, s, t, d,** intrînd în cele mai numeroase combinații, produc, prin faptul repetării lor în cuprinsul aceluiași cuvînt, prea multe ridicări succesive de creion (în cazul lui **r**) și un scris prea întins în lături (în cazul celorlalte trei consoane).

Aceste neajunsuri, inerente oricărui alfabet stenografic, sînt înlăturate în metagrafia Duployé, prin:

— utilizarea a două categorii de grupuri biconsonantice* pentru evitarea literilor **s** și **r** în poziții defectuase;

— abrevierea unghiulară pentru evitarea literii **t** (**d**) în poziții defectuoase.

§ **1.** *Grupurile biconsonantice cu* **s.** Orice *consoană dreaptă mare* și orice consoană curbă mărită se presupun a fi urmate de **s**. Astfel:

— un **m** stenografic dublu se citește **ms** (**mz**)
— un **n** stenografic dublu se citește **ns** (**nz**)
— un **c**(**e**) stenografic dublu se citește **ces** (**jes, ges**)
— un **s** stenografic dublu se citește **ss** (**zs, sz**)
— un **b** stenografic dublu se citește **bs** (**bz**)
— un **d** stenografic dublu se citește **ds** (**dz**)
— un **v** stenografic dublu se citește **vs** (**vz**)

---

* Prin „grupuri biconsonantice" se înțelege reprezentarea grupurilor de cîte două consoane printr-un singur semn.

— un **g** stenografic dublu se citeşte **gs** (**gz**)

— un **r** stenografic dublu se citeşte **rs**, (**rz**)

EXEMPLE:

mesaj, iniţiativă*, transmis

amuzament*, strămoşesc

mascat, Veneţia*, necesitate

maşină, cnezat, mincinos

rămas, oficios, jos, interzis

aşezământ, succes, abces

absenţă, făinos, subzistenţă

discuţie, maşinaţie, băştinaş

contagios, ovăz, existenţă

găsesc, vasalitate, întrevăzut

viaţă*, războiesc, respectiv

responsabilitate, rezoluţie

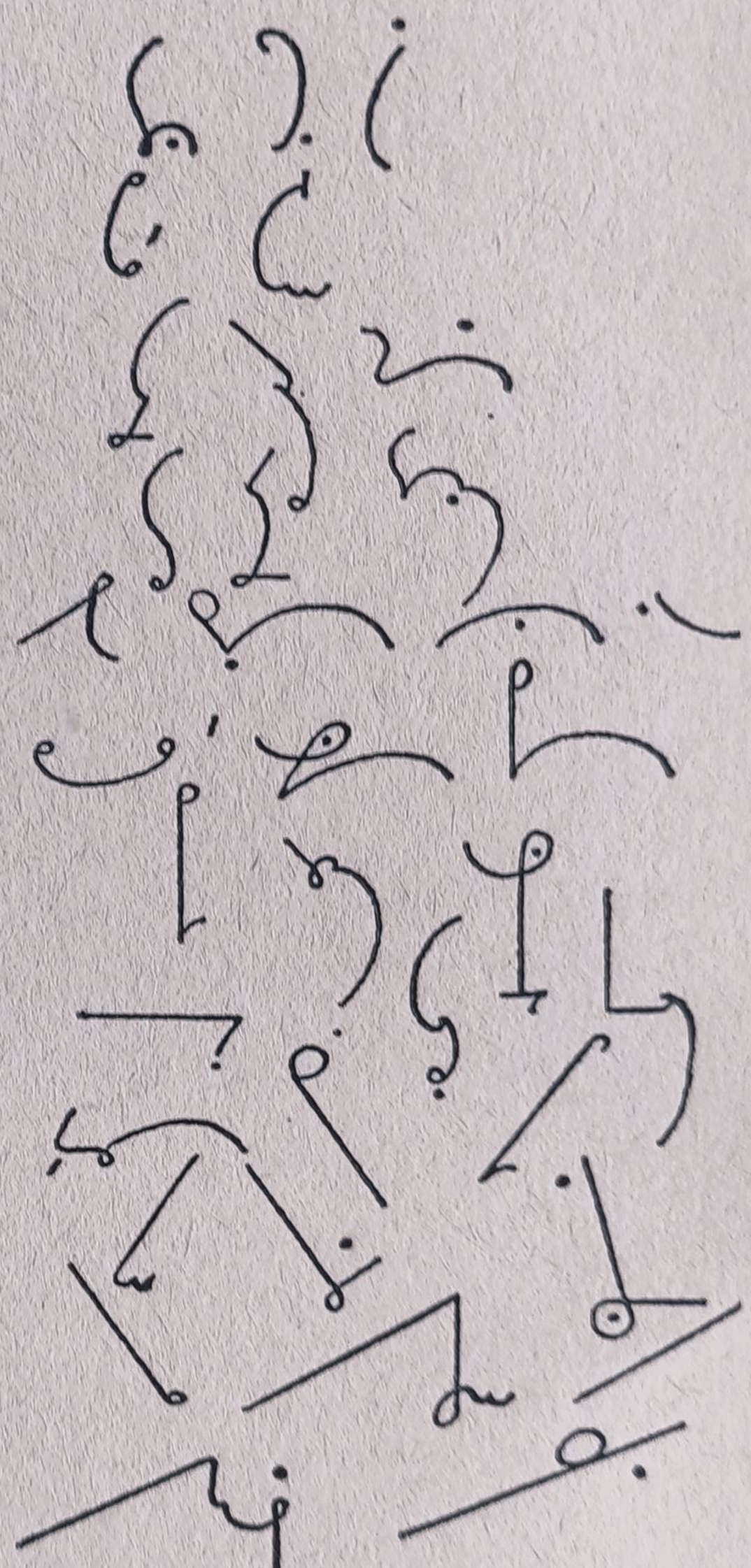

---

* Spre a putea beneficia de scurtimea pe care o oferă aceste grupuri, se va scrie stenografic: *inisiativă*, *amusament*, *Venesia*, *viasa*, etc. şi se va citi corect fără nici o greutate.

VERSIUNEA 12

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

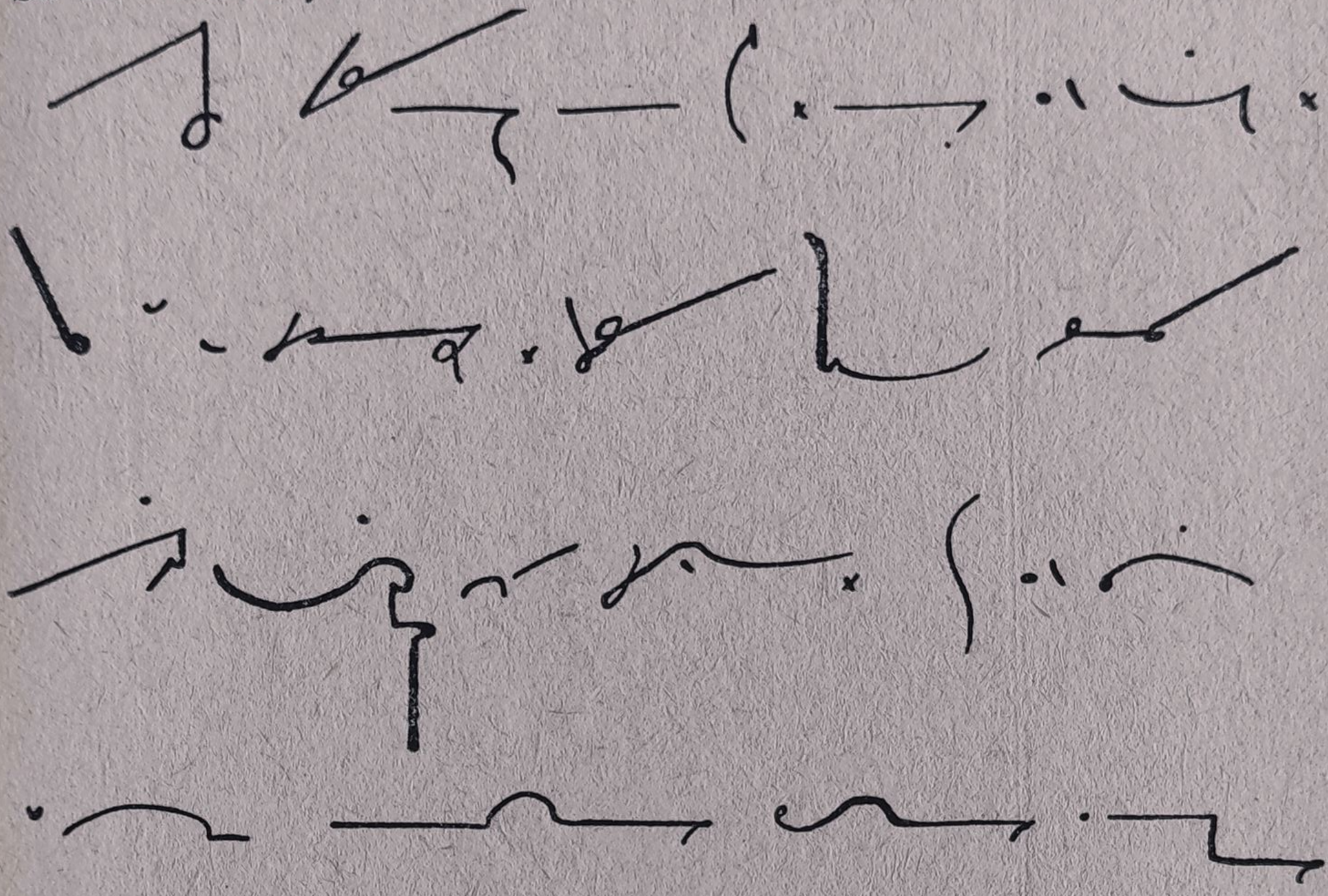

TEMA 12

Să se scrie stenografic:

Îndrăzneț, cîntăreț, scăunaș, lucios, salonaș. O japoneză cîntă cu mult simț muzical în „Cio-cio-san". Discuțiile ce s-au desfășurat au adus bune rezultate. Înnăscut, înmagazinat, respins, răspuns, desfacere.

§ 2. *Grupurile biconsonantice cu* **r**. O serie de grupuri biconsonantice se vor obține prin micșorarea tuturor consoanelor curbe și a consoanei drepte **t**.

În prima parte a acestei lucrări s-au învățat regulile privind trasarea corectă a vocalelor. Ori de cîte ori semnele respective ale vocalelor se vor așeza într-o poziție intenționat opusă celei normale, se va obține o altă serie de grupuri biconsonantice cu **r**.

Iată, pe rînd, cele două categorii de grupuri:

a. *Abrevieri obținute prin micșorare* (*pentru grupurile* **mr, nr, sr, cr,** și **tr**). Orice consoană curbă micșorată se presupune că este urmată de **r**:

– un **m** stenografic micșorat se va citi **mr**

— un **n** stenografic micșorat se va citi **nr**

— un **s** stenografic micșorat se va citi **sr** (**zr, șr, țr**)

— un **c(e)** stenografic micșorat se va citi **cr (gr)** și tot astfel:
— un **t** stenografic micșorat se va citi **tr (dr)**

EXEMPLE
pentru grupele **mr** și **nr**

marfă, mortalitate*, murdar*

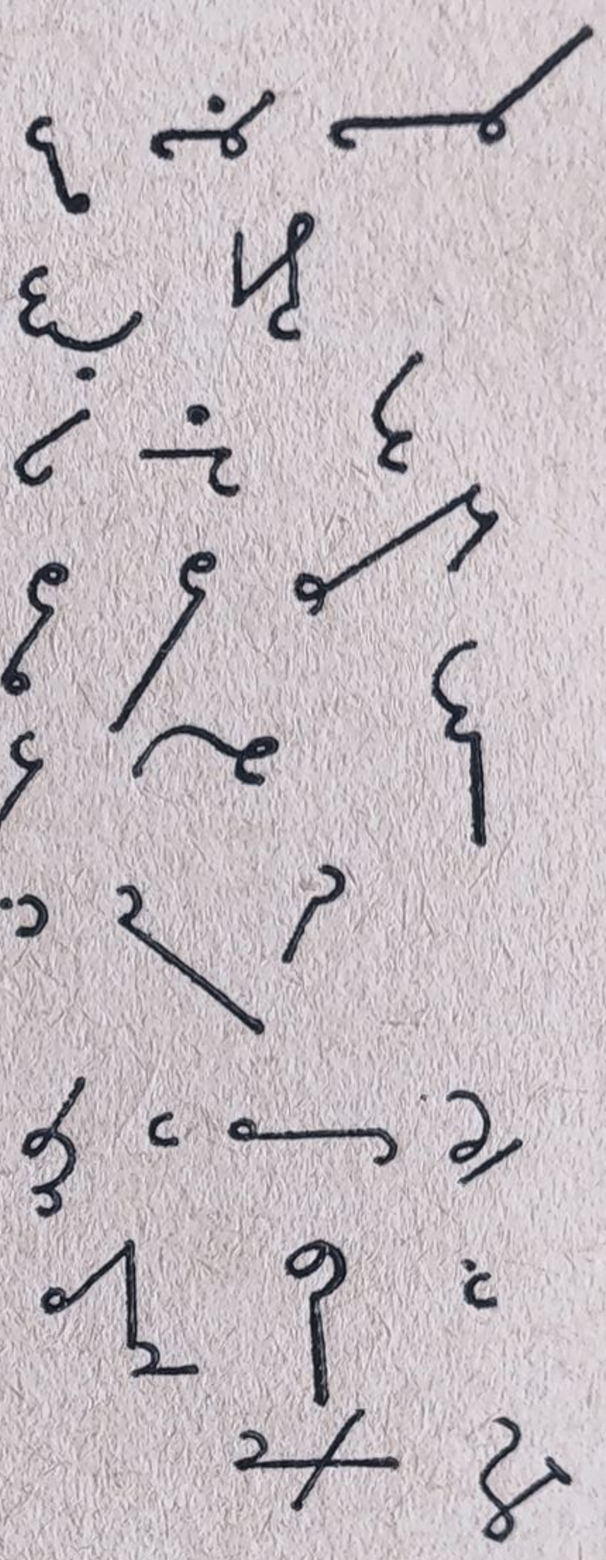

Maramureș, plăpumar

moral*, temeritate, memorie

America, amurg, iarmaroc

merg, geamuri, memorabil

întrunire, nervos, noroc

canonieră, Marea Adunare Națională

albinărit, onorabil, îndrumare,

nord și sud, favoritism, normalist, generalisim

VERSIUNEA 13

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

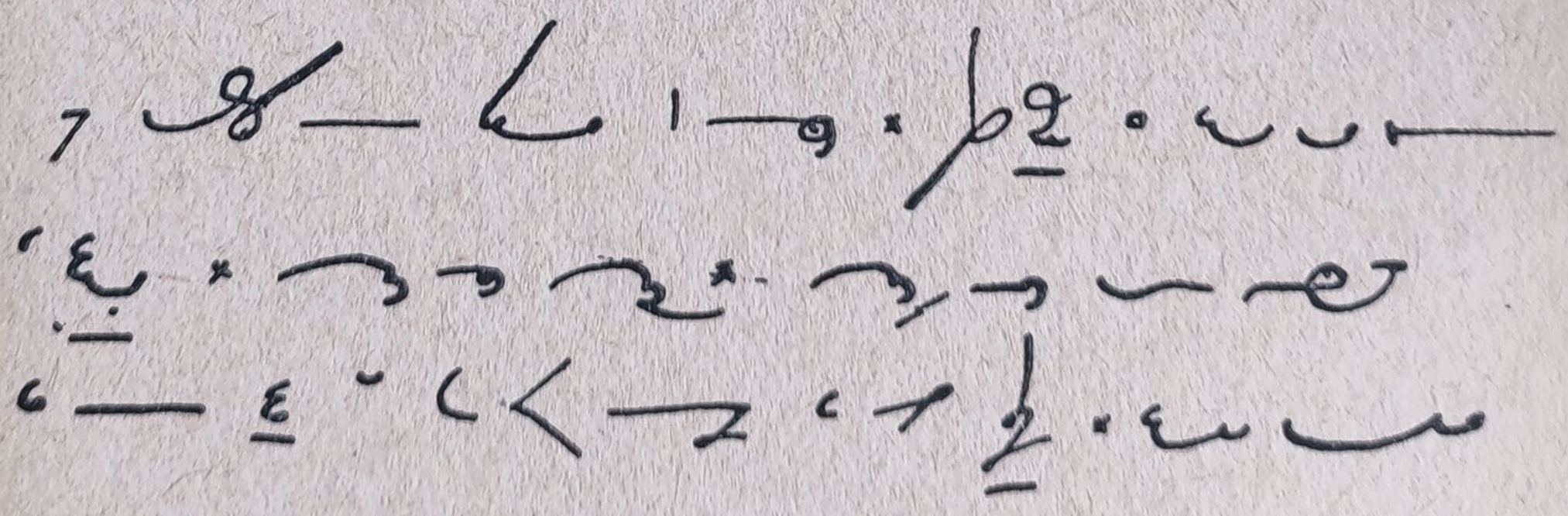

* Spre a nu fi confundat cu **e** sau **i** inițial, grupul **mr**, cînd este urmat de **t** (**d**), **l** și **r**, se va scrie în mod excepțional de jos în sus.

TEMA 13

Să se scrie stenografic:

Sumarul s-a admis fără murmure. Arămarii, alămarii, plăpumarii, morarii merg cu marfa la Comarnic miercuri sau vineri. Marfa vine de la nord, din Maramureș. E un moralist morocănos. Palmier măreț și rămuros. Un remorcher a remorcat o canonieră pe Dunăre. Timpul e ploios. Iarmaroc. Venus din Milo merită admirația tuturor. Marinari, marinată.

EXEMPLE

pentru grupurile **sr (zr, șr, țr)** și **cr (gr)**:

seriozitate, sîrbesc, sort, sortare

sortiment, soartă, sîrguință

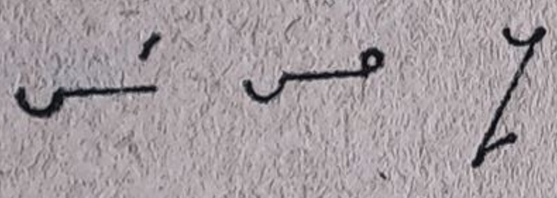

sărman, tezaur, merseseră

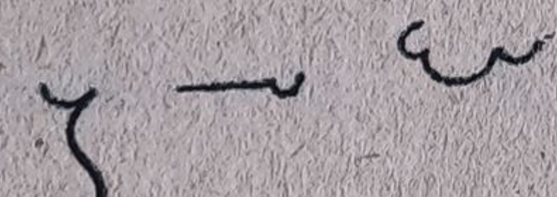

Cezar, țărănește, dezarmare

desărcinare, rezervă, sarcasm

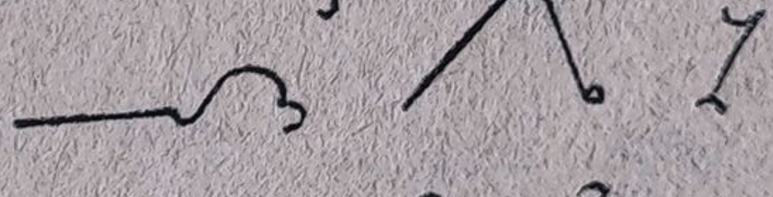

deșertăciune, cărbunar, curg

criticare, curiozitate, răcoare

măcar, mișcare, sinecură

cecuri, fiecare, pe care*

cu care*, autocrat, ipocrit

descuraja, oricare, acei care*

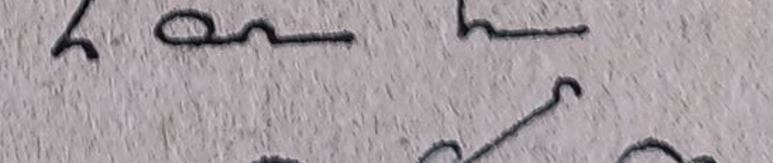

---

* Spre a putea beneficia de **abreviere**, vom contopi cele două cuvinte.

VERSIUNEA 15

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

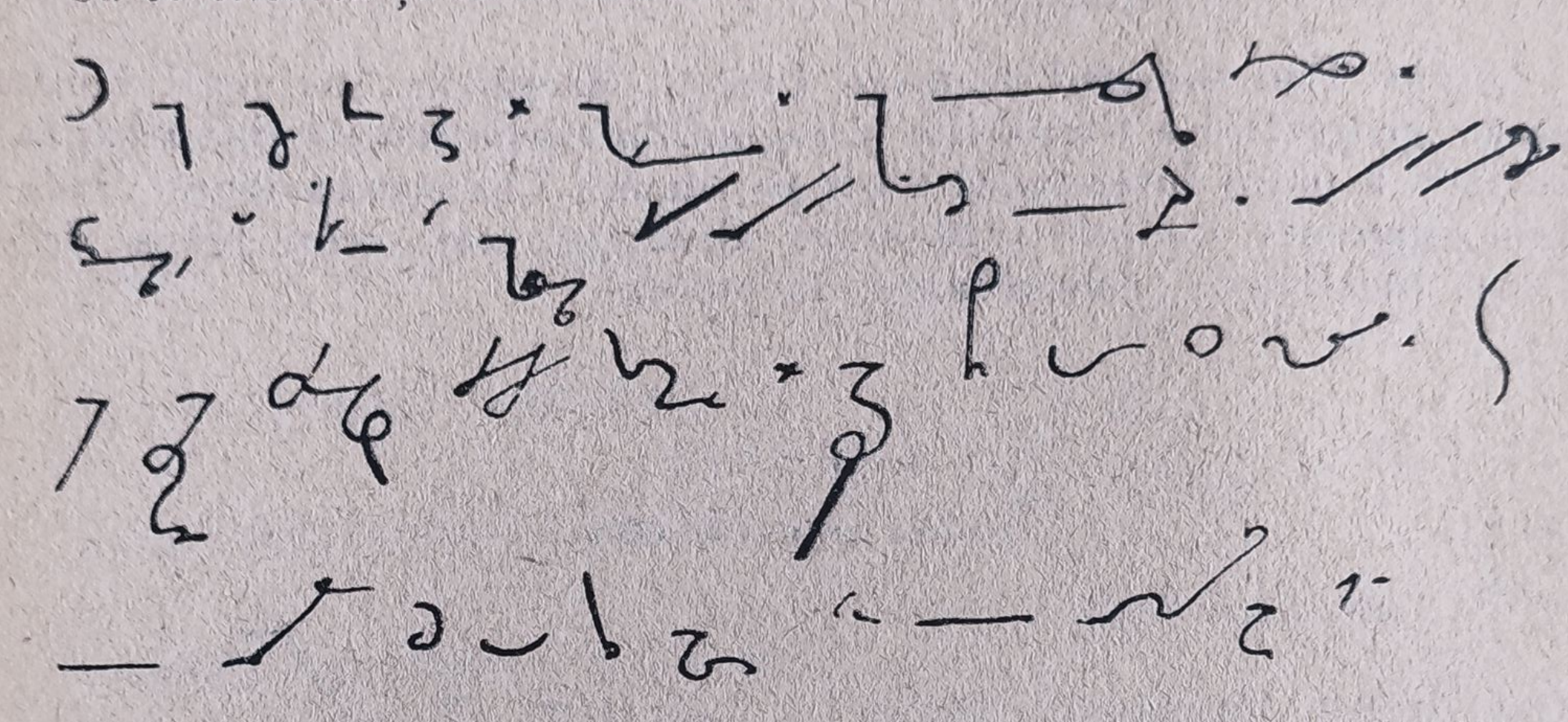

TEMA 15

Să se scrie stenografic:

Dragoș Dragomir. Dramă, derivat, tras, atras, drumuri, dărîma, terenuri, turnare, cauterizare, atribuție, trăvaliu. Anul trecut am fost în trecere prin Tîrgoviște și Turnu Măgurele.

b. *Abrevieri obținute prin inversarea buclei* (*pentru grupurile* **pr, br, fr. vr**). Inversînd intenționat buclele care reprezintă vocalele „rotunde" **a** și **o**, se vor obține următoarele **grupuri biconsonantice extrem** de frecvente:

— bucla mică (**a**) inversată va însemna **pr, br.** Spre a distinge grupul **br** de **pr** se va da buclei o formă ovală pentru **br**;

— bucla mare (**b**) inversată va însemna **fr, vr.** Spre a distinge grupul **vr** de **fr** se va da buclei o formă ovală pentru **vr.**

EXEMPLE

pentru grupurile pr, br

(Bucla mică inversată)

pr: priveghere, purificare

preparație, prototipuri

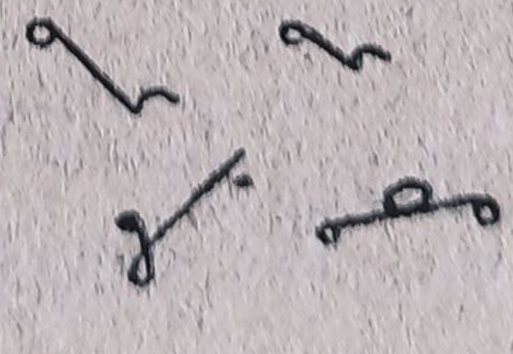

proces tehnologic, presărat

parlamentar, permis, permisie

precizie, dispariție, precauție

antreprenor, antrepriza

produs, producție-sincron

producție, proiect de lege

Nipru, vapor, preocupare

pricepere, prosperitate, parte

tipărit, departament

acoperit, părere, ceaprazar

proces-verbal, export și

import, problemă

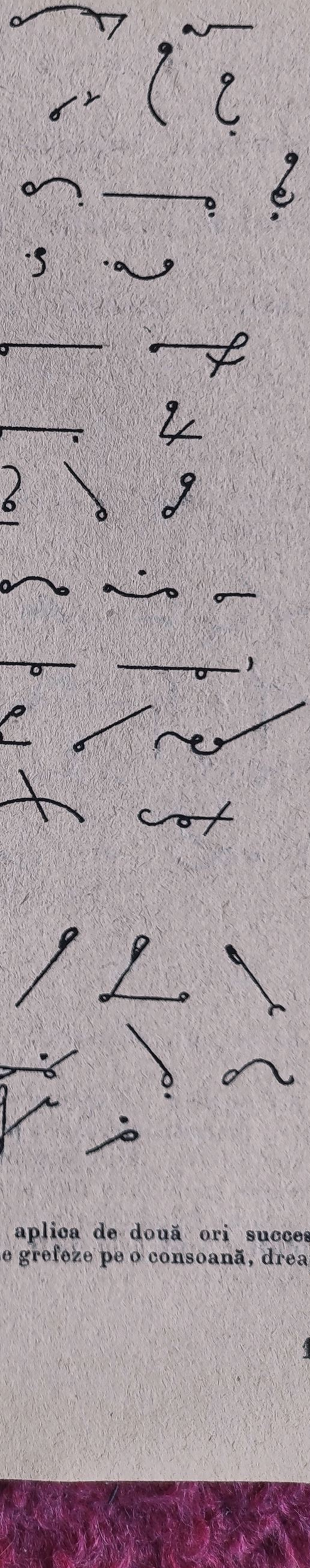

br: burghez, brigadă, bravisimo

brutalitate, vibrație, bărci

barbarism*, libertate

---

* Abrevierile prin inversarea buclei nu se pot aplica de două ori succesiv: ca să se vadă că bucla este inversată, ea trebuie să se grefeze pe o consoană, dreaptă sau curbă, ca, de pildă, în cuvîntul „barbarism“.

libertate, egalitate și

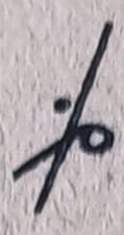

fraternitate, despăgubire

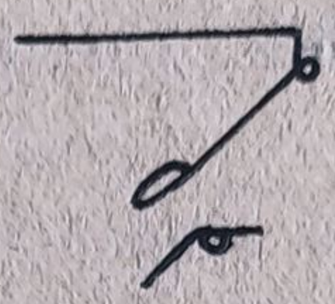

laborator, fabricație, algebră

debarcat, decembrie, zbîrcit

VERSIUNEA 16

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

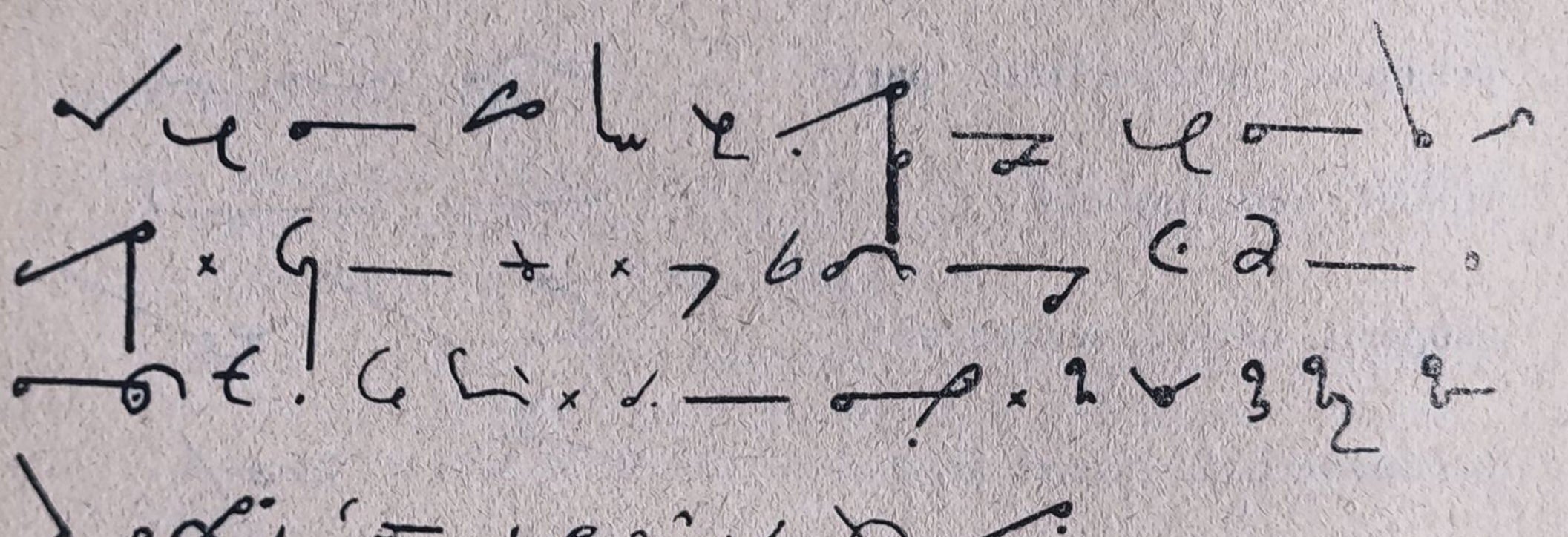

TEMA 16

Să se scrie stenografic:

Antrepriza a executat în pripă prima parte a lucrărilor prevăzute pentru primul trimestru pe perimetrul provenit din comasarea parcelelor primitive. Din reprofilarea întreprinderii, producția proprie și întreaga economie națională vor trage precis foloase mari. Avem o brigadă de bună deservire. Afluența de cumpărători este fără precedent. Produsele sînt proaspete. Propagarea fenomenului s-a produs așa cum se prevăzuse.

EXEMPLE

pentru grupurile fr, vr
(Bucla mare inversată)

fr: forfecare, fragmentare, furt

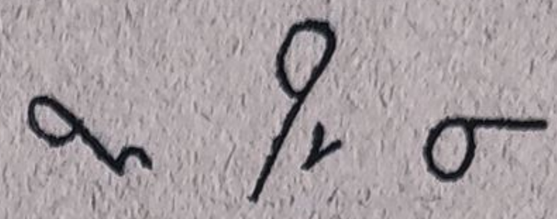

frecvență, frazeologie, forțat

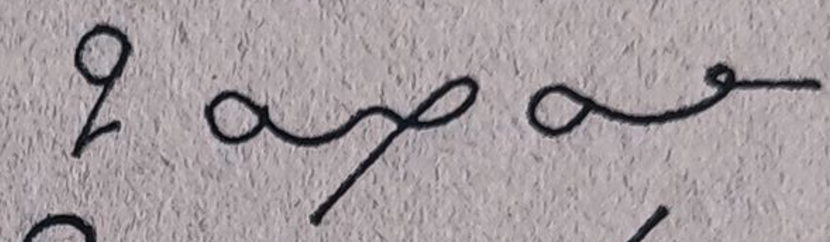

farmacie, fortificație, cofraj

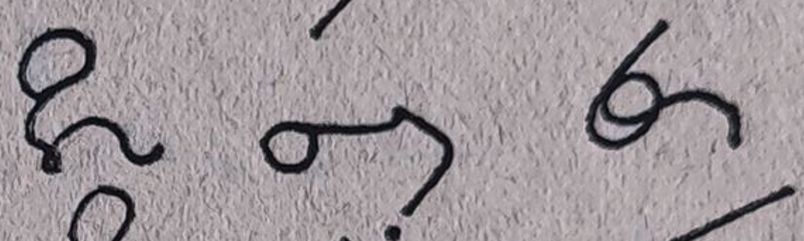

furnizor, confortabil, frizer

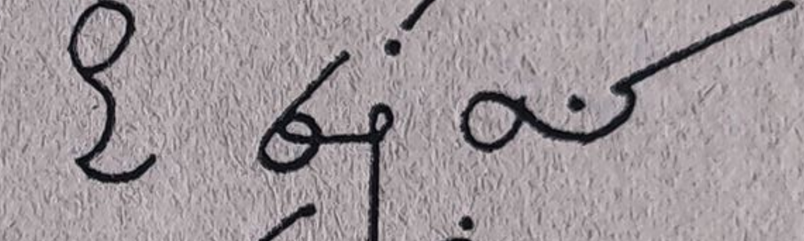

frezor, formă, transformație

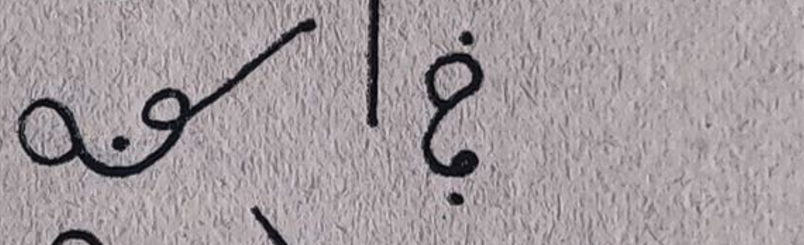

fructifer, vifor, cifră, sufăr

uniformă, uzufruct, atmosferă

conformitate, referat

vr: rever, vorbesc, vertebră

verifica, vărgat, vrednic

giuvaer, livrat, persevera

pridvor, primăvară, carnivor

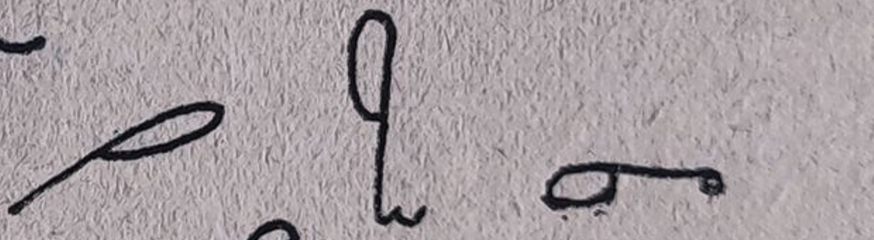

favoritism, Bavaria

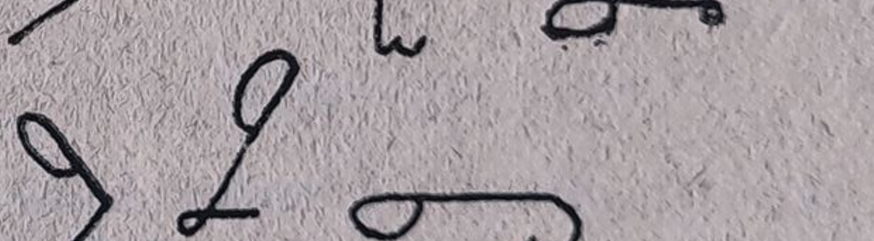

suveranitate, adversitate

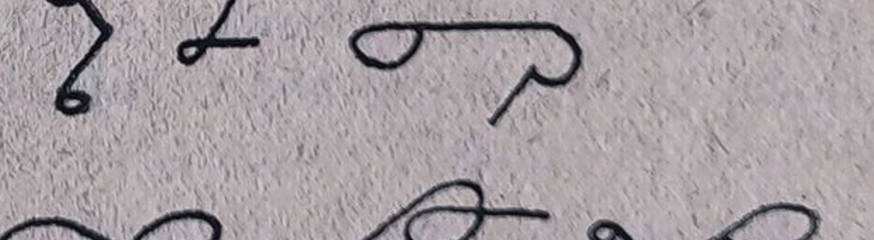

VERSIUNEA 17

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

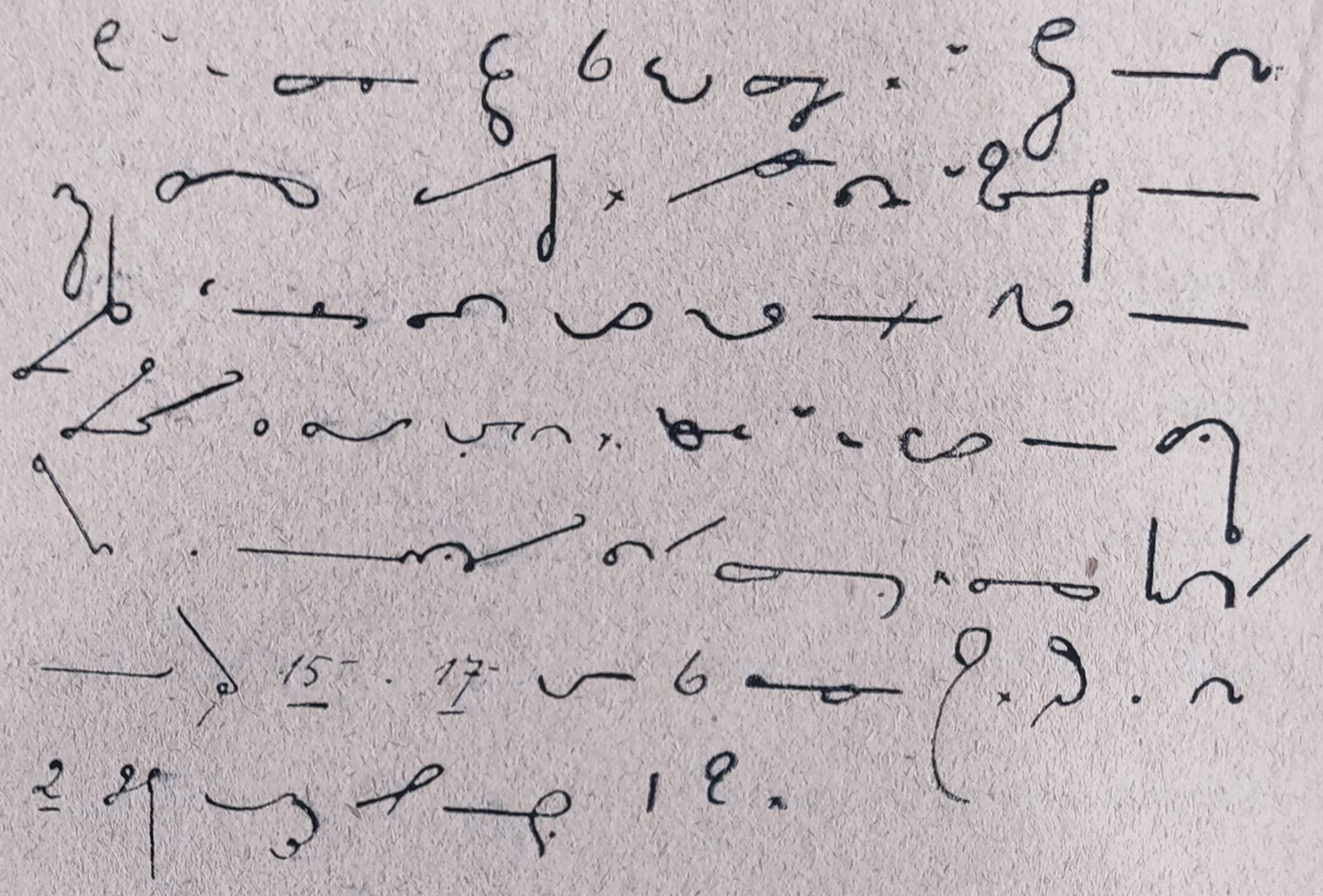

TEMA 17

Să se scrie stenografic:

Fruntaș, front, frunte. Apartamentul a fost reparat. Afirmația ta e formală. Avertismentul a folosit. E un frig aprig. Raportul a furnizat diferite informații. Propunerea a fost verificată. Propunerile de premiere și de promovare au fost pregătite spre a fi prezentate la primul prilej. Farmacistul are într-adevăr o formație profesională din cele mai frumoase.

§ 3. *Alte utilizări pentru abrevierea grupurilor* **pr** (**br**) și **fr** (**vr**)

1. Dacă la începutul cuvintelor grupurile de mai sus sînt precedate de nazala **în** sau **in**, vom scrie întîi sfertul de cerc al nazalei, apoi, în continuare, buela inversată a grupului biconsonantic respectiv și, în sfîrșit, vom nota consoana următoare.

EXEMPLE:

învîrt, îmbrăcăminte, import

importanță, imperialism

împresurat, inferioritate

infraroșii, îmbrîncesc

impreviziune, improvizație

imprimat, împerecheat

îmbărbăta, infracțiune

imprecație, îmbrăcat*

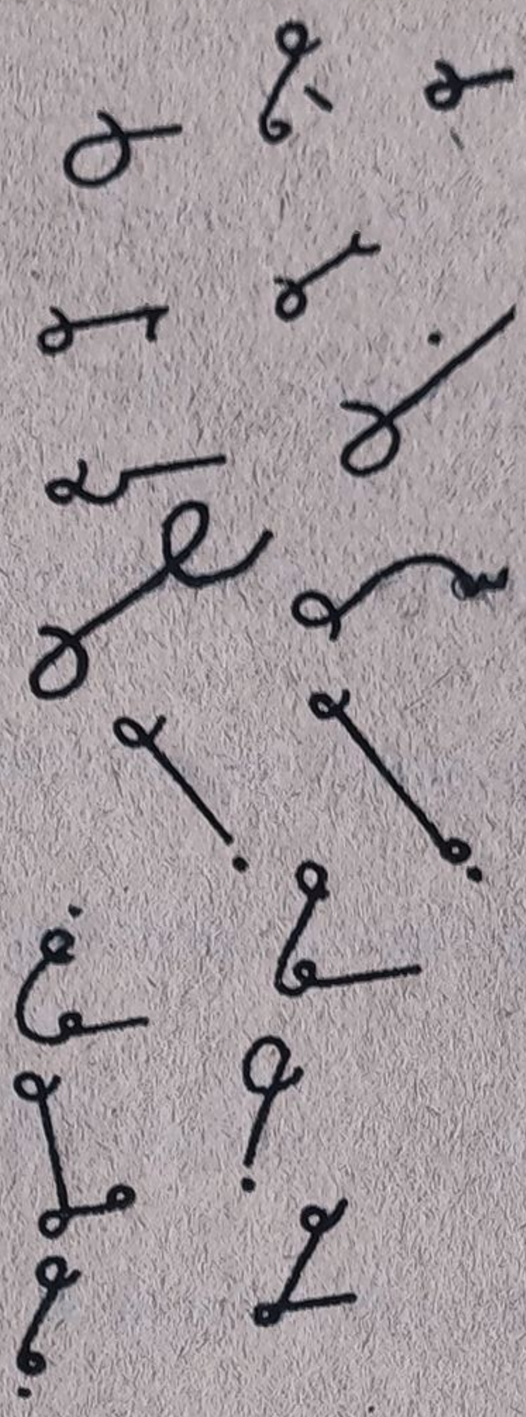

2. Cînd grupul **pr** (**br**) este precedat de o vocală în formă de buclă (**a, o, u**), vom utiliza nu bucla inversată simplă, ci două bucle mici contopite — una reprezentînd vocala, iar cealaltă grupul biconsonantic —, puse, fără ridicarea condeiului, în capul consoanei următoare.

Pentru grupul **fr,** (**vr**) precedat de vocala **a**, **o** sau **u,** vom utiliza același semn, dar mărit.

Această abreviere se aplică numai la începutul cuvintelor.

---

* Grupurile **inpr** (**inbr**), **infr** (**invr**) nu pot fi confundate cu diftongii inițiali **ia,** respectiv **io,** care, după cum am văzut la capitolele respective se trasează întotdeauna în direcții opuse grupurilor de mai sus, adică levogir. De exemplu:

Ionel, infernal

áată, importă

áal, imperial

iaca, îmbrăca

ian, impreună

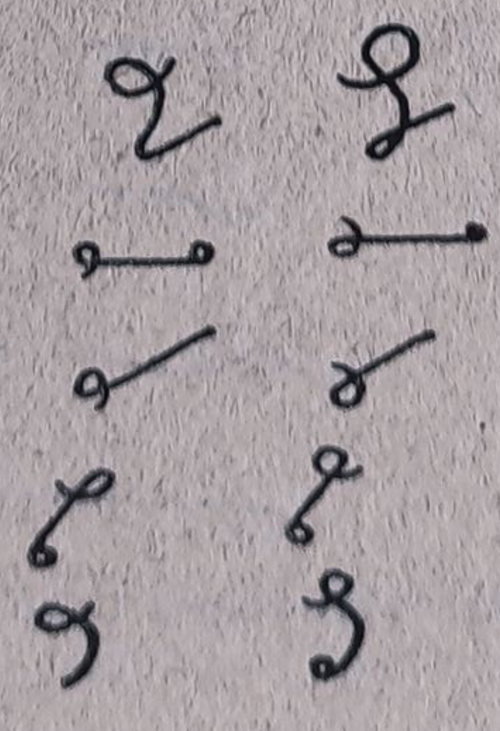

EXEMPLE

apr, opr, upr: aprobativ, abrogat, aparat

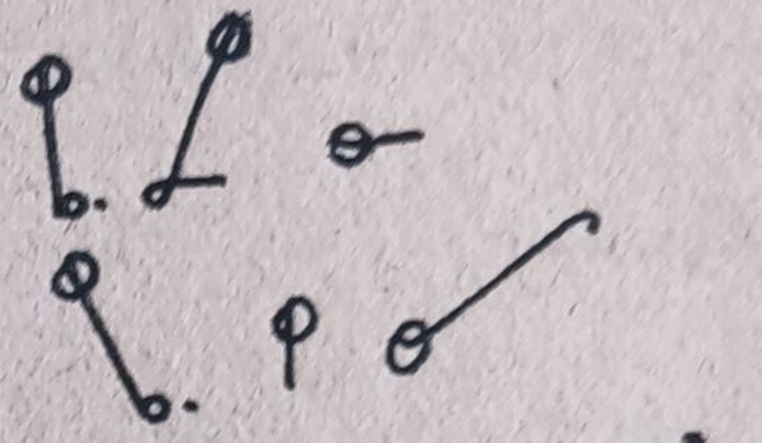

abreviativ, aproape, apriori

aparţin, aprod, oportunitate

apreciat, aprovizionare

oprimat, oprobriu, obroc

afr, ofr, ufr: Africa, afirmaţie,

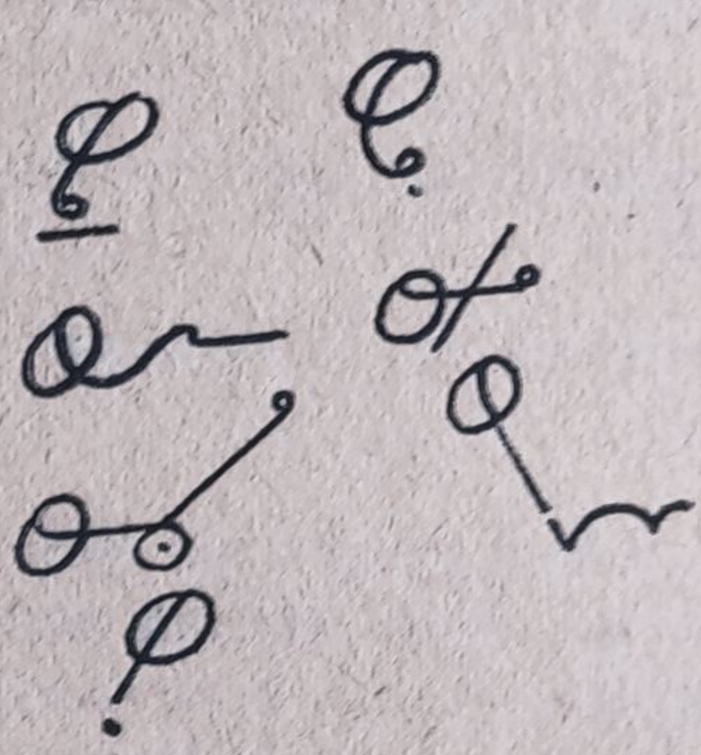

afurisit, ofertă şi cerere

uvertură, efervescenţă*

efracţie*

Cînd grupurile **pr** (**br**), **fr** (**vr**) şi **cr** (**gr**) sînt urmate de o nazală, ataşată, la rîndul ei, de o consoană, se va omite, pentru simplificarea traseului, semnul propriu-zis al nazalei, punînd însă în caz de nevoie, la locul cuvenit, accentul respectiv.

Exemplele de mai jos vor lămuri pe deplin această regulă:

prind, întreprind, aprind, prins

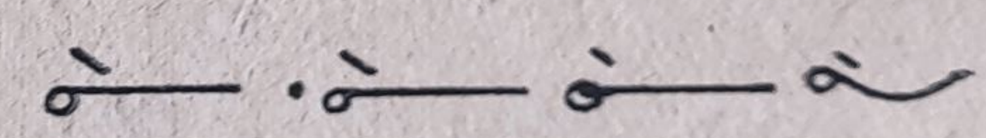

sprinten, prundiş, brontozaur

prinţ, aprins, front, frunte

variind, warantare, oferind

* Vom putea aplica fără dificultate abrevierea şi în cele cîteva cazuri în care grupul este precedată de **e** sau **i**.

ofrandă, referind, suferind 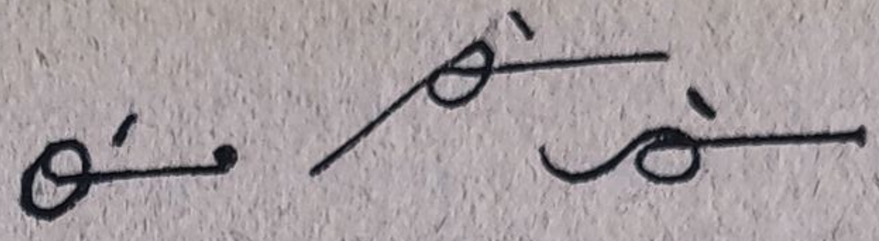

garant, grund, crunt 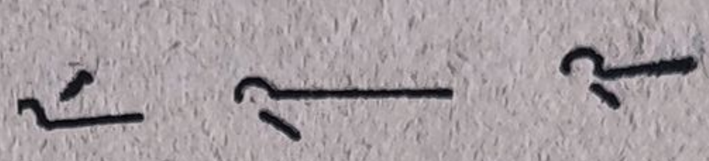

De notat că aceste accente nu pot fi confundate cu terminațiile -ment, -minte, care, după cum s-a văzut, se aplică în mod firesc numai la sfîrșitul cuvintelor, și anume la capătul ultimei litere a radicalului, deasupra sau la dreapta.

EXEMPLE:

aprind — apartament

afront — avertisment

VERSIUNEA 18

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

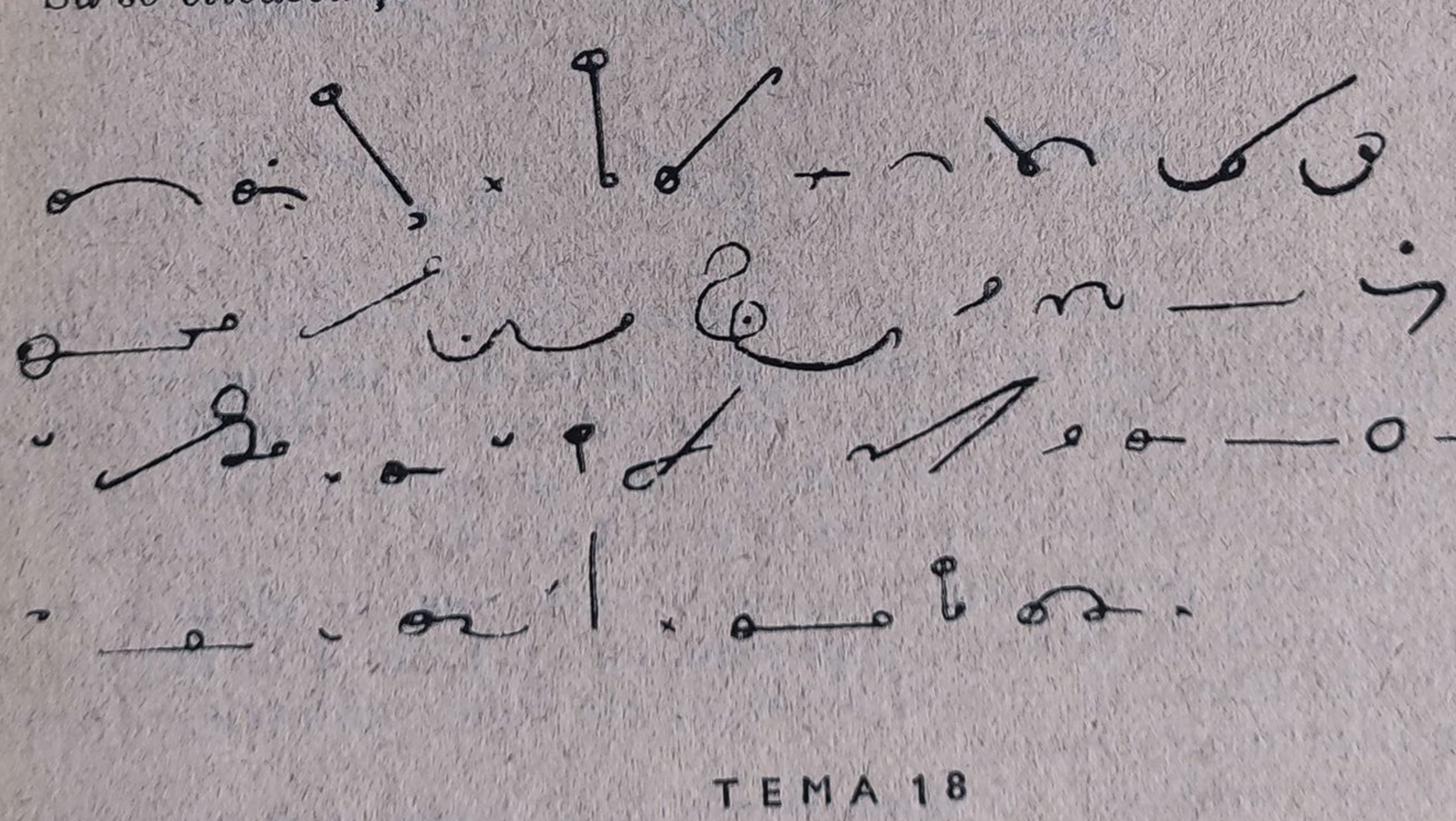

TEMA 18

Să se scrie stenografic:

Fruntaș în producție. Vorbește frumos, n-are complexe de inferioritate. Cu abreviațiile noastre se abreviază aproape 7 000 de cuvinte.

Apartamentul costă aproximativ 20 000 de lei. Afirmația este greșită. S-a aprobat proiectul de lege în precedenta sesiune. Sesiunea ordinară s-a prorogat. Fregata a pornit spre Africa, cu un echipaj care nu cunoaște frica, spre a furniza diferite informații care se vor confrunta, cu multă severitate, cu cele existente.

§ 4. *Abrevierea unghiulară pentru eliminarea literei* **t** *în poziții defectuoase.* Din paginile precedente s-au învățat o serie de grupe biconsonantice cu *s* și cu *r*, menite să simplifice traseul stenografic, și anume:

Grupurile	*In loc de*
ms ns ss ces(ges),	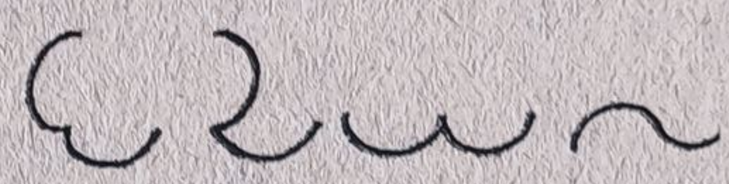
vs bs pr (br), fr(vr),	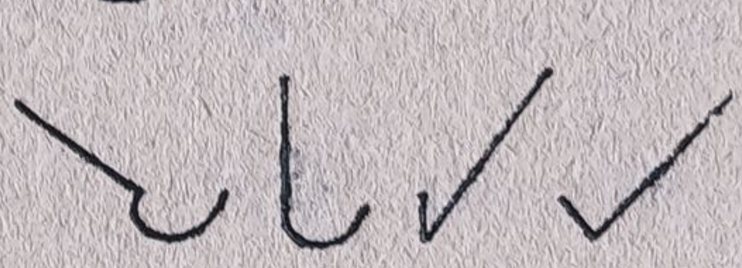
mr nr cr sr tr	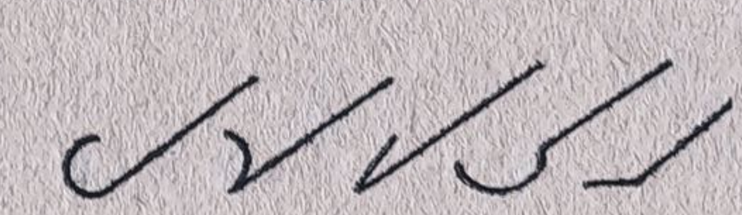
inpr(inbr)	infr(invr)
apr(abr)	afr(avr)
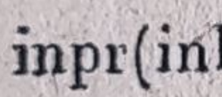	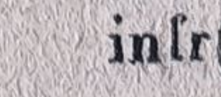

Combinațiile de semne în care nu apar vocale mediale sau finale (vezi coloana din dreapta) și la care se pot aplica deci abrevierile pentru grupurile biconsonantice respective (vezi coloana din stînga) creează anumite disponibilități. Profităm de aceasta pentru a stabili că orice colț sau traseu normal* indică prezența unui **t** sau **d.**

În felul acesta, generalizînd regula de mai sus, se obțin o serie întreagă de grupuri de cîte trei consoane, cu un **t** sau **d** la mijloc, în care însă aceste litere nu se mai notează, ele fiind subînțelese. Acest lucru simplifică mult traseul.

Tabelul care urmează va lămuri mai bine întrebuințarea acestei abrevieri, cunoscută și sub numele de „regula incompatibilității".

---

* Ori de cîte ori este cazul să se aplice o abreviere (prin folosirea grupului biconsonantic) sau să se noteze o vocală (între două consoane care alcătuiesc grupul) și acest lucru nu se face (în cazul de față, intenționat), avem un traseu normal.

	Traseu normal	*Traseu cu colț sau anormal* (deci cu t sau d presupus)	
întrebare, întrebător		(btr)	
predă, putredă		(ptrd)	
vrea, viitor		(vtr)	
strigare, strigător		(gtr)	
mimică, matematică		(mtmtc)	
obuz, obtuz		(bts)	
Tell, total		(ttl)	
sat, stat		(stt)	
răcoare, redactor		(rdcrt)	
reacție, redacție		(rdc)	
cracare, contractare (cotractare)		(ctractr)	
ședință, studenți		(std)	
mor, materie		(mtr)	
sar, stare		(str)	
par, putere		(ptr)	
prepar, proprietar		(ptr)	

	I	II
	Traseu normal	*Traseu cu colț sau anormal* (deci cu **t** sau **d** presupus)
doresc, datoresc	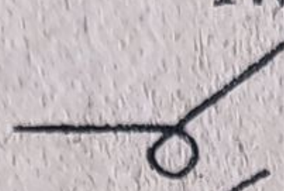	(dtr) 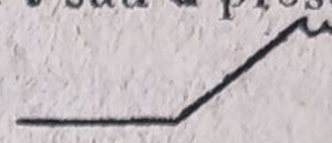
acar, actor	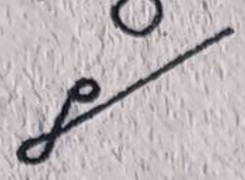	(ctr) 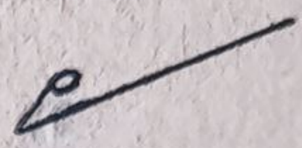
mod, metodă	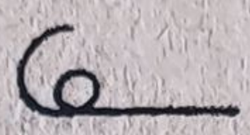	(mtd) 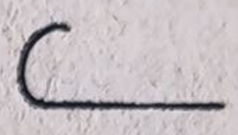

După cum rezultă și din tabelul de mai sus (coloana I), dacă aceste grupuri de consoane conțin o vocală medială, deci sînt notate fără colț, sau chiar dacă sînt cu colț (conținînd deci o vocală finală), ele își păstrează mai departe semnificația inițială, deoarece *formează un cuvînt (silabă) cu un înțeles precis.*

masa, nas, sas, ceas, gaz, vas

pom, mor, nor, car, sar, Nisa

zis, fier, vor, var, vrea, vreau

viriment, frîu, par, paritate

varietate, modă etc.

Spre a ne familiariza cu această abreviere, se va da întîi un text scris pe două coloane, verificînd pe loc corectitudinea descifrării, respectiv a scrierii.

Era gazetar, prim-redactor. 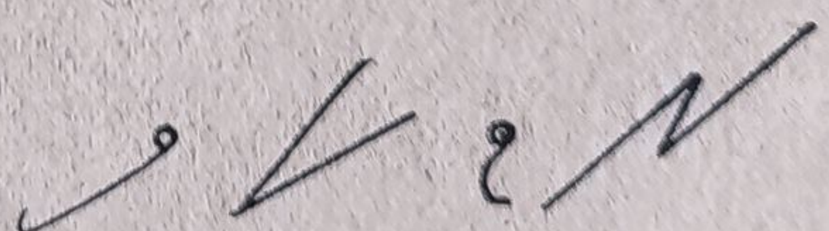

Se aud pocnituri.

De la producător la consumator. 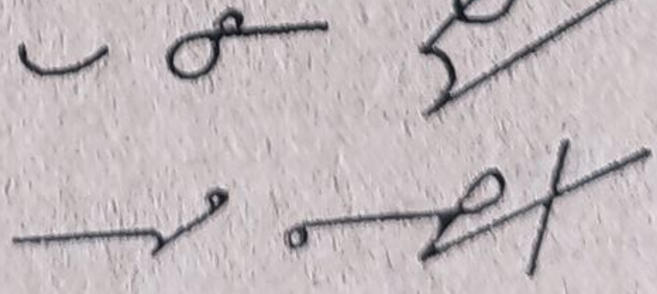

Contractul a fost contrasemnat.

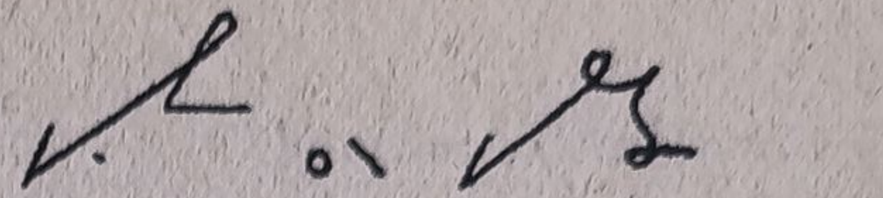

La matematică este sistematic corigent.

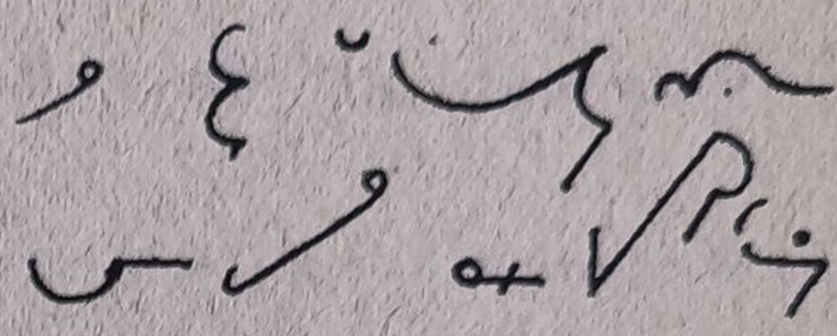

Statul era atotputernic în antichitatea greco-romană.

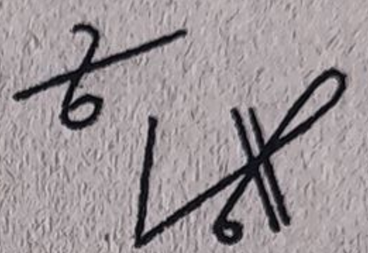

Buturuga (mică răstoarnă carul mare).

Încurcătură, apucătură, traducător.

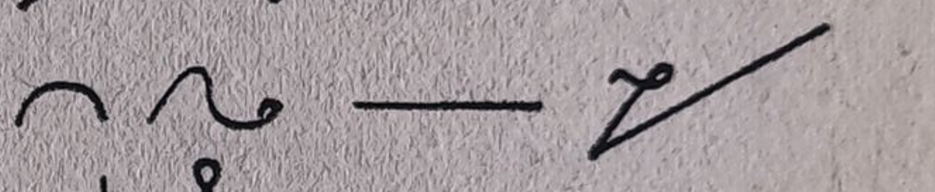

Ce lipsă de caracter!

Bătrînețea s-o cinstești!

Creditor și debitor, prieteni mai rar.

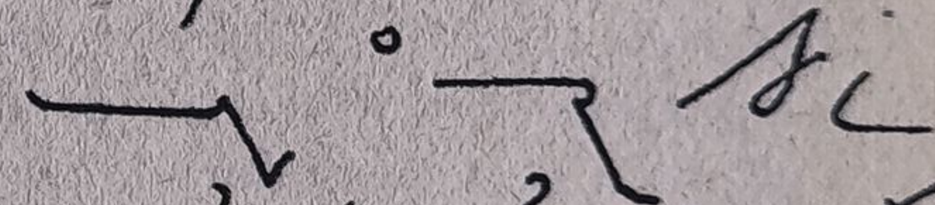

Individul acesta devine ridicol cînd își închipuie că are talent literar.

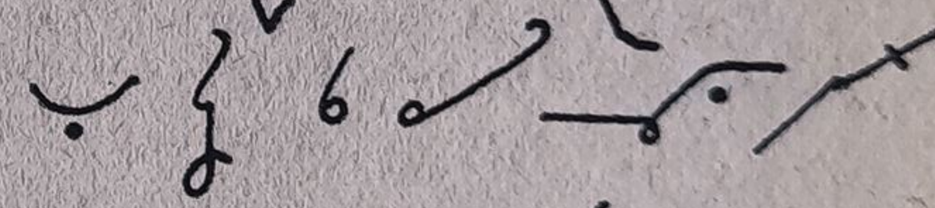

Acesta îi lipsește total.

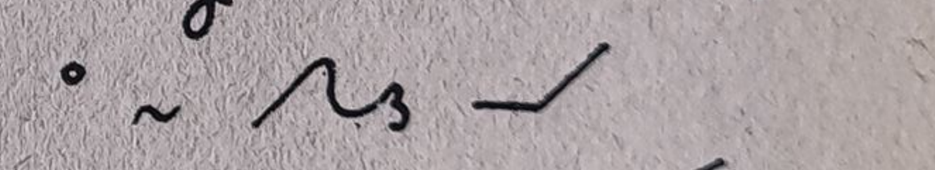

Judecător, jucător, jignitor, dătător, adăpător.

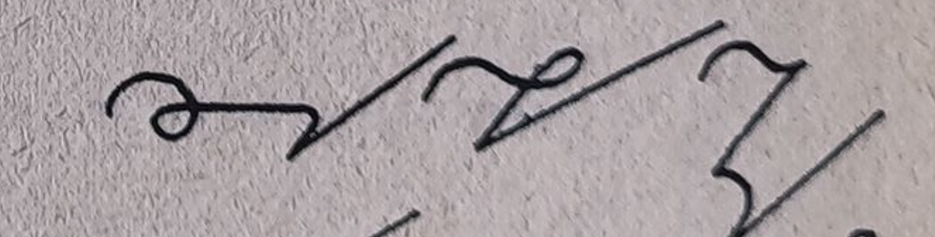

Contribuabil, proces de contravenție.

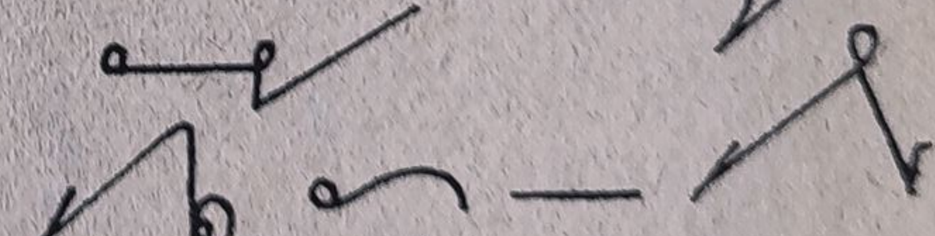

O controversă tranșată dă naștere deseori la controverse.

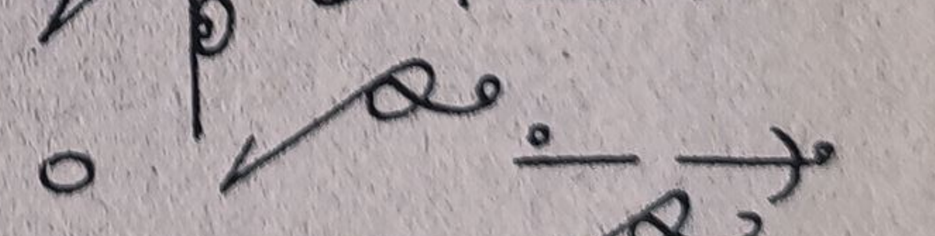

La Polovraci sînt stalactite și

stalagmite frumoase.

Nedreptate strigătoare la cer!

Student studios.

Vînătorul pare vegetarianului

un asasin odios.

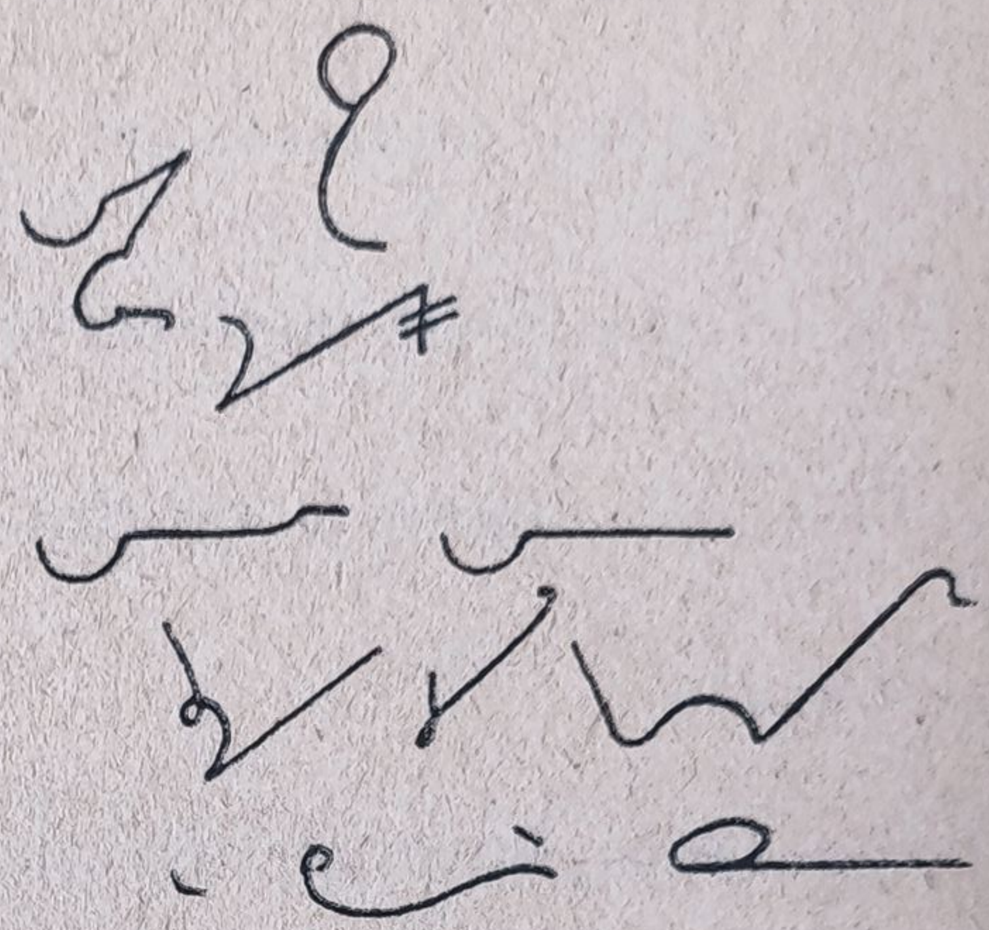

TEMA 19

Să se scrie stenografic:

S-au înțeles datorită citirii atente a tratatului. Am constatat că antica cetate număra foarte mulți locuitori. Această consfătuire interesează atît pe producători, cît și pe consumatori. În viitor voi fi mai prevăzător. Lectura articolului de către redacție a ridicat o serie de controverse. Starea de asediu este caracteristică unor vremuri excepționale. Cuvintele delegaților sînt pătrunse de o puternică dorință de pace. În perioada jurasică a erei secundare trăiau reptile zburătoare, printre care și pterodactilul.

VERSIUNEA 19

Să se citească și să se transcrie în litere latine:

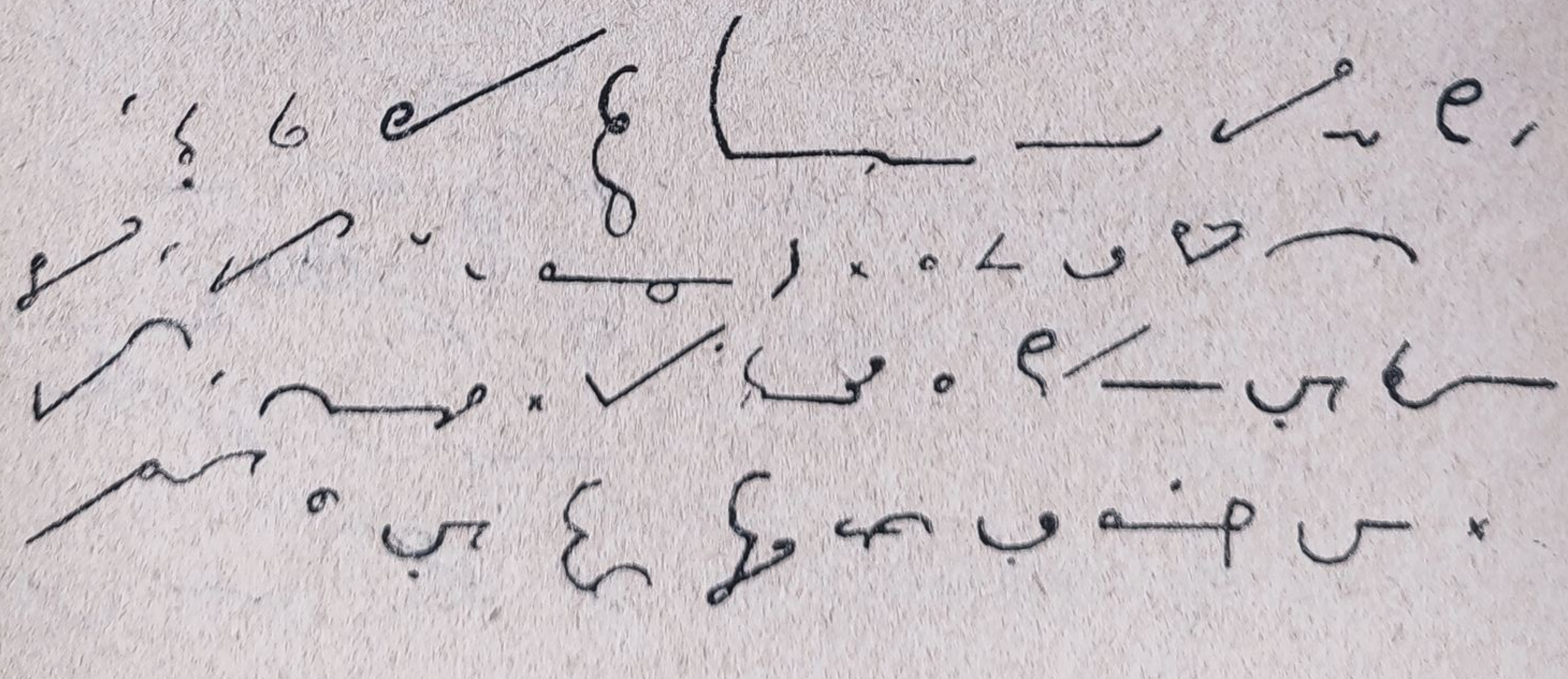

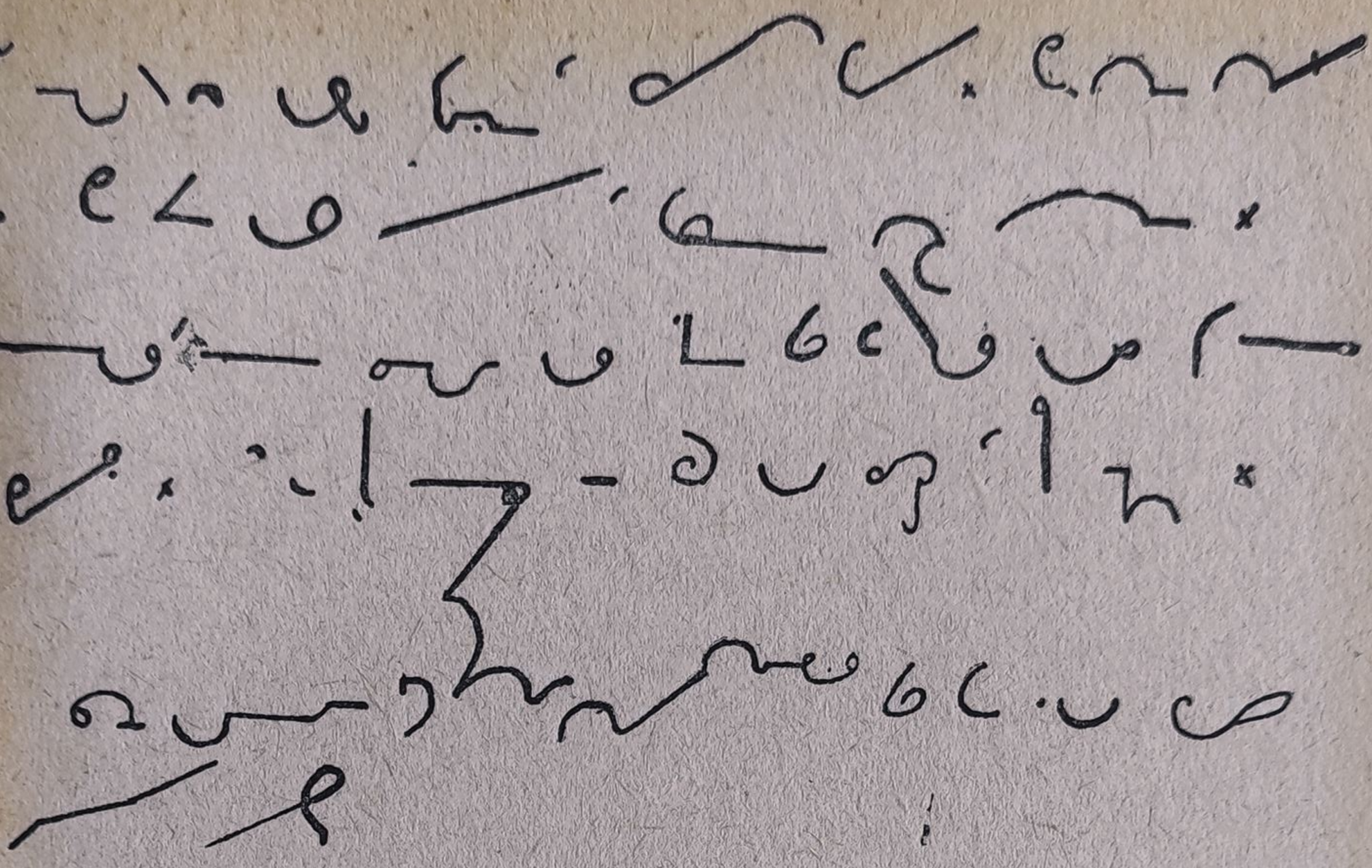

§ **5.** *Abrevieri obținute prin îngroșare.* Este vorba de următoarele două abrevieri, care însă se vor aplica facultativ:

a) Deși în mai mică măsură decît **r** (care este de trei ori mai lung decît **l**), litera **l** prezintă și ea uneori neajunsul de a forma unghiuri obtuze cu alte litere, ceea ce îngreuiază traseul,și de a lungi stenograma în sens suitor.

Aceste inconveniente vor putea fi evitate stabilind următoarea regulă: *Orice consoană îngroșată se presupune a fi urmată de* **l.**

Recomandăm aplicarea acestei abrevieri în special pentru cuvinte lungi ca *sericicultura*, *legumicultura*, *amalgamare* etc. în cazul cărora citirea se face corect chiar dacă s-ar omite, pur și simplu, litera **l.**

apicultura, viticultura

legumicultura, silvicultura

diplomat, amalgamare

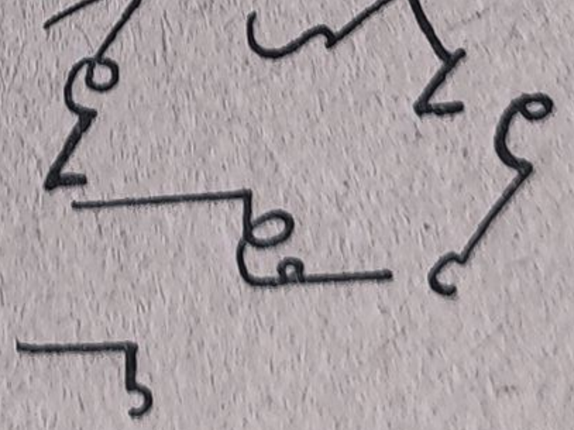

îndeplinire etc.

Această regulă se poate aplica și în cazul unor cuvinte mai scurte al căror traseu devine totuși anevoios datorită literii **l.** Spre a se asigura

însă descifrarea corectă, îngroșarea va trebui să fie, aici, foarte vizibilă, lipsa ei putînd da stenogramei un alt înțeles.

EXEMPLE:

	în loc de	*mai simplu*
plecare, aplicare, Bulgaria	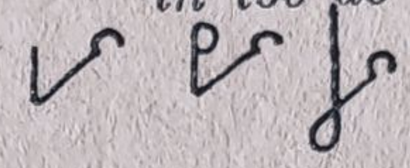	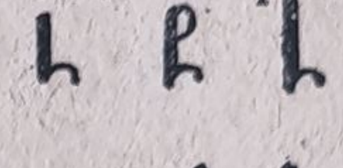
telegramă, cultura, plenară		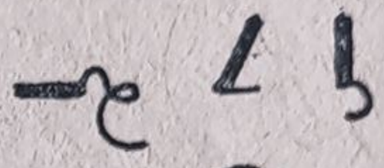
împlinire, omologare		

b) Îngroșînd semnul grupului biconsonantic **nr** vom obține grupul **rn** care permite, de asemenea, în unele cazuri, o considerabilă simplificare și ușurare a traseului.

Astfel vom putea scrie:

	în loc de	*mai simplu*
orientare		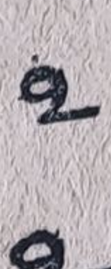
oriental		
orientalism		
rînduri	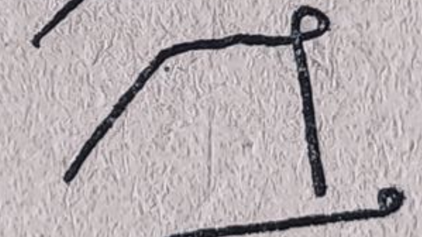	
rentabil		
arenda	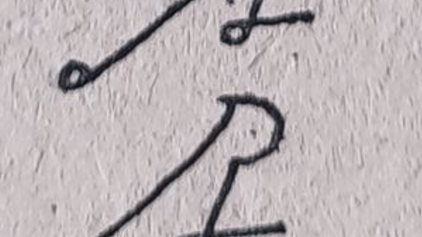	
aruncat		
renegat	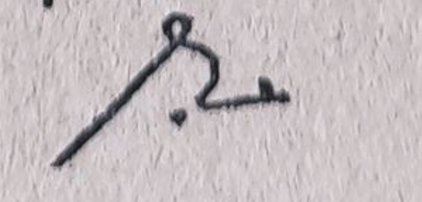	
reînființat		
rănit		

	în loc de	*mai simplu*
reinstaurat	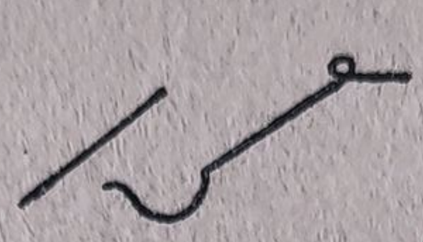	
arondisment	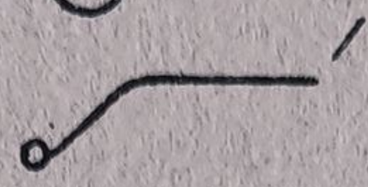	
reîmpădurit	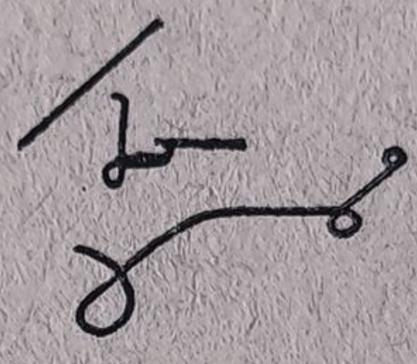	
neorînduială		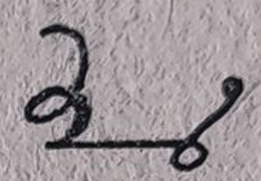
ranguri		

În sfîrșit, o recomandare privind aplicarea prescurtărilor:

În cazul cînd un cuvînt comportă două genuri de abreviere care nu se pot cumula, cum se va proceda?

Dacă ne gîndim la cuvinte ca: *paritate*, *varietate*, *biroului*, *ferment*, vedem că ele se pot scrie în două feluri, și anume:

	I	II
paritate		
varietate		
biroului		
ferment		

În asemenea situații, care soluție va fi de preferat?

Dacă prefixele și sufixele stenografice vin în concurență cu grupurile biconsonantice, se vor prefera primele, ele prezentînd marele avantaj de a păstra intactă rădăcina cuvîntului și ușurînd astfel scrisul, cît și cititul.

*

Cu acestea se încheie studiul abrevierilor, care în ansamblul lor constituie metagrafia Duployé, suprastructură clădită cu migală peste stenografia integrală.

Din textele care urmează, ca și din exemplele date pînă aici, cititorul își poate da ușor seama de scurtimea și extrema simplificare a traseului care se obțin prin aceste abrevieri, a căror asimilare și aplicare reclamă, firește, atenție și perseverență din partea celor dornici de perfecționare.

Capitolul V

TEXTE PENTRU EXERCIŢII DE SCRIERE STENOGRAFICĂ ŞI DESCIFRARE

1

În ansamblul variatelor valori de întrebuințare sau corpuri de mărfuri își găsește expresia un ansamblu de munci utile tot atît de variate, care diferă după gen, specie, familie, subspecie, varietate — *o diviziune socială a muncii*. Această diviziune socială a muncii este o condiție pentru existența producției de mărfuri, cu toate că producția de mărfuri nu este, invers, o condiție pentru existența diviziunii

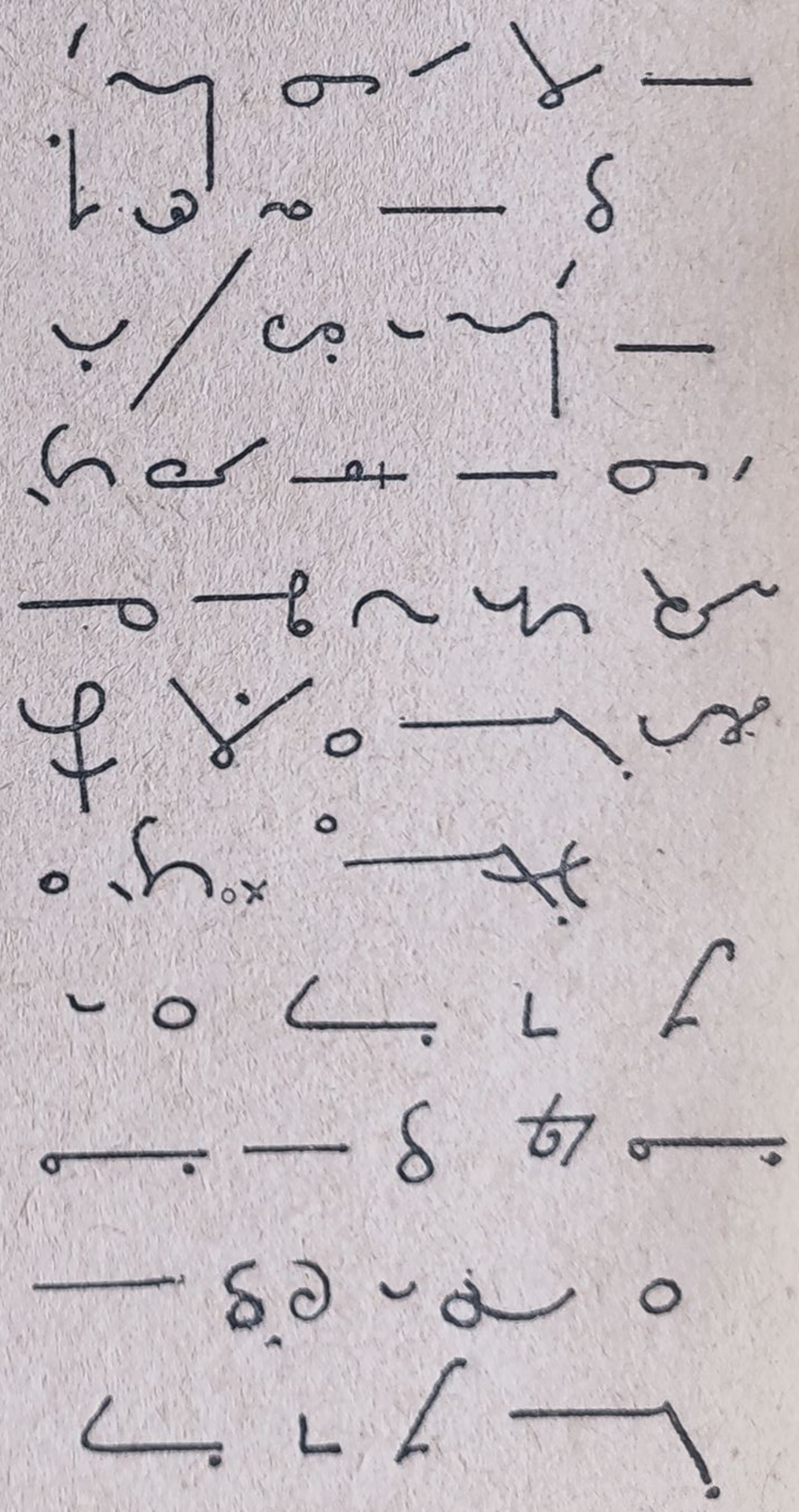

sociale a muncii. În vechea comunitate hindusă munca este socialmente divizată, fără ca *produsele* să devină *mărfuri*. Sau, ca să luăm un exemplu mai apropiat: în orice fabrică munca este divizată în mod sistematic, dar această diviziune nu este mijlocită prin aceea că muncitorii ar schimba între ei *produsele lor individuale*. Numai produsele unor *munci particulare* autonome și *independente unele de altele* se întîlnesc *în calitate de mărfuri*.

S-a văzut, așadar, că în valoarea de întrebuințare a oricărei mărfi se află o anumită activitate productivă potrivită, adică o muncă utilă. Valorile de întrebuințare nu se pot întîlni în calitate de *mărfuri* dacă ele nu conțin munci

utile, diferite din punct de vedere calitativ. Într-o societate ale cărei produse iau *în mod general* forma de *marfă*, adică într-o societate de producători de mărfuri, această deosebire calitativă între muncile utile care se execută independent unele de altele ca îndeletniciri particulare ale unor producători autonomi se dezvoltă și devine un sistem complex: o diviziune socială a muncii.

De altfel, pentru haină e indiferent dacă o poartă croitorul sau clientul croitorului. În ambele cazuri ea are rolul de valoare de întrebuințare. Tot astfel raportul dintre haină și munca de care e produsă nu se modifică în sine prin faptul că croitoria devine o

profesiune deosebită, o verigă autonomă în diviziunea socială a muncii. Acolo unde nevoia de îmbrăcăminte l-a silit, omul a făcut croitorie milenii de-a rîndul înainte de a fi devenit croitor. Dar existența hainei, a pînzei sau a oricărui element al *avuției materiale* care nu se găsește în natură avea totdeauna drept condiție o activitate productivă potrivită, specială, care să adapteze anumite materii naturale unor anumite nevoi omenești.

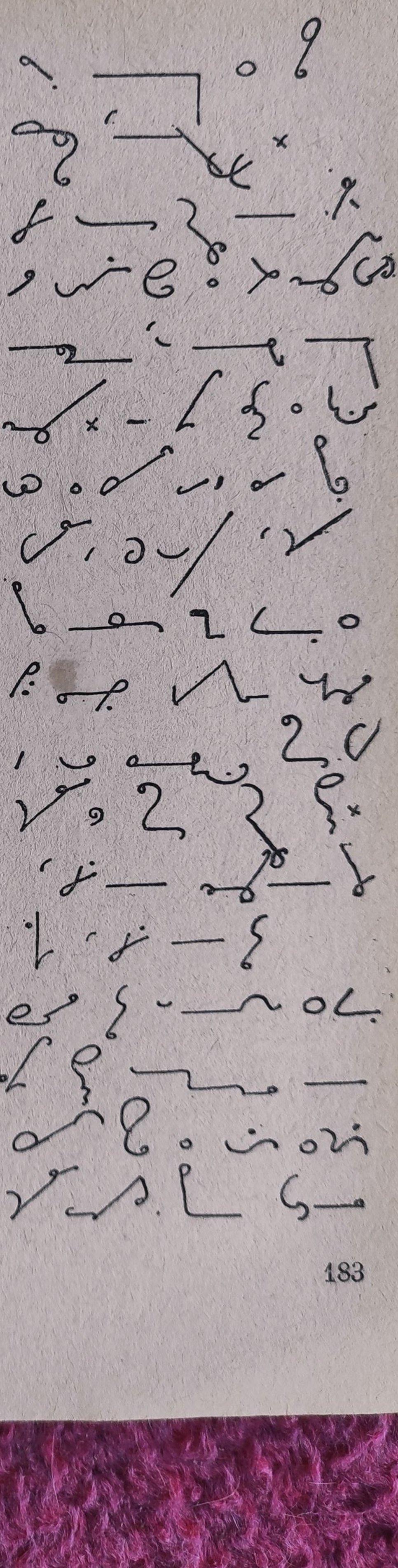

În calitate de creatoare de valori de întrebuințare, în calitate de *muncă utilă*, munca este deci o condiție a existenței omenești, independentă de orice formă a societății, o necesitate naturală eternă, avînd menirea de a

mijloci schimbul de substanţe dintre om şi natură, adică viaţa omenească*.

Forţa de muncă, principala forţă de producţie a societăţii, este şi ea subordonată legilor reproducţiei. După cum se ştie, reproducţia socialistă lărgită, caracteristică ţării noastre în toţi anii de dezvoltare planificată a economiei naţionale, include deopotrivă — ca momente ale unei legături dialectice obiective — reproducţia lărgită a forţelor de producţie şi a relaţiilor de producţie. An de an a sporit masa avuţiei naţionale, an de an maşinile, utilajele, instalaţiile s-au „re-

* Text din Karl Marx, *Capitalul*, vol. I, Cartea I, Ediţia a IV-a Editura Politică, Bucureşti, 1960.

produs“ în proporţii tot mai mari, an de an au crescut produsul social şi venitul naţional al ţării, s-a consolidat proprietatea socialistă. După încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii în 1962, economia ţării a căpătat un caracter socialist unitar şi, în mod corespunzător, legile reproducţiei socialiste lărgite au cuprins în cîmpul lor de acţiune întreaga economie naţională, toate ramurile ei, ceea ce are, fără îndoială, o uriaşă eficienţă socială şi economică.

Noţiunea de reproducţie lărgită a forţei de muncă ar putea sugera o înţelegere unilaterală — aceea a creşterii numerice, an de an, a masei forţei de muncă din ţară. În realitate,

procesul acestei reproducții este mult mai complex: alături de o latură cantitativă, concretizată în sporirea numerică a forței de muncă, în creșterea numărului membrilor apți de muncă de care dispune societatea, există o latură calitativă de importanță hotărîtoare: ridicarea calificării forței de muncă, a nivelului tehnic-cultural, ceea ce echivalează cu „potențarea“ muncii, cu creșterea forței productive a muncii. Această latură calitativă, de ordin intensiv, se impune tot mai mult drept moment principal în reproducția forței de muncă.

. . . . . .

La nivelul modern de înzestrare a muncii și la cel de calificare pe care-l

solicită tehnica actuală, un muncitor calificat reprezintă astăzi echivalentul productiv a cîțiva muncitori necalificați. Un exemplu simplu va arăta — fie și numai aproximativ — sensul și eficacitatea acestui proces. În anul 1950 în industrie lucrau 813 500 salariați, iar în 1964 numărul lor a crescut la 1 586 400, deci s-a dublat aproape (indice 195 la sută). În același interval de timp, producția globală a industriei a crescut de circa 6 ori (indice 573 la sută). Presupunînd că productivitatea muncii nu ar fi crescut în această perioadă, în 1964 ar fi fost necesar un număr de aproape 4 900 000 de salariați pentru realizarea volumului producției industriale, care, de fapt, a

fost obținut cu un număr de numai 1 586 400 salariați. Cu alte cuvinte, eficiența forței de muncă, creșterea productivității muncii este în acest caz echivalentă cu „economisirea“ unui număr de aproximativ 3 300 000 de salariați. Fără îndoială că eficiența muncii va crește și mai rapid în viitor*.

3

Pentru executarea unui calcul matematic propriu-zis, mai lung, se fac următoarele recomandări:

Pentru fiecare calcul mai complicat să se întocmească o tabelă care conține în rînduri rezultatele calculelor intermediare, iar în coloane repetarea

* Fragment din articolul *Economie, populație, forță de muncă*, în „Contemporanul“ din 11 iunie, 1965.

calculelor pentru diferite puncte sau cazuri considerate.

Cînd se calculează un proiect, să se întocmească o tabelă pentru fiecare element sau aparat calculat. În coloane se notează mărimea care se calculează, simbolul mărimii, unitățile, valoarea calculată, indicații sumare de calcul. Diferite lucrări se notează în coloane paralele.

Este bine să se utilizeze hîrtie cu pătrățele în foi volante, scriindu-se numai pe o singură pagină.

Operațiile aritmetice se vor face pe marginea hîrtiei cu calculul principal, iar nu pe alte notițe; în acest mod se poate verifica oricînd calculul efectuat.

Se va da o mare atenție unităților în care se exprimă diferitele valori. Fiecare cifră trebuie să fie urmată de unitățile în care este exprimată și se va urmări plasarea exactă a virgulei, care — în special în tehnică — are o importanță deosebită, greșita ei așezare constituind pentru tehnician cea mai mare eroare posibilă.

Dată fiind precizia mai puțin riguroasă care se cere în tehnică pentru calculele matematice numerice, se folosesc foarte des aproximațiile.

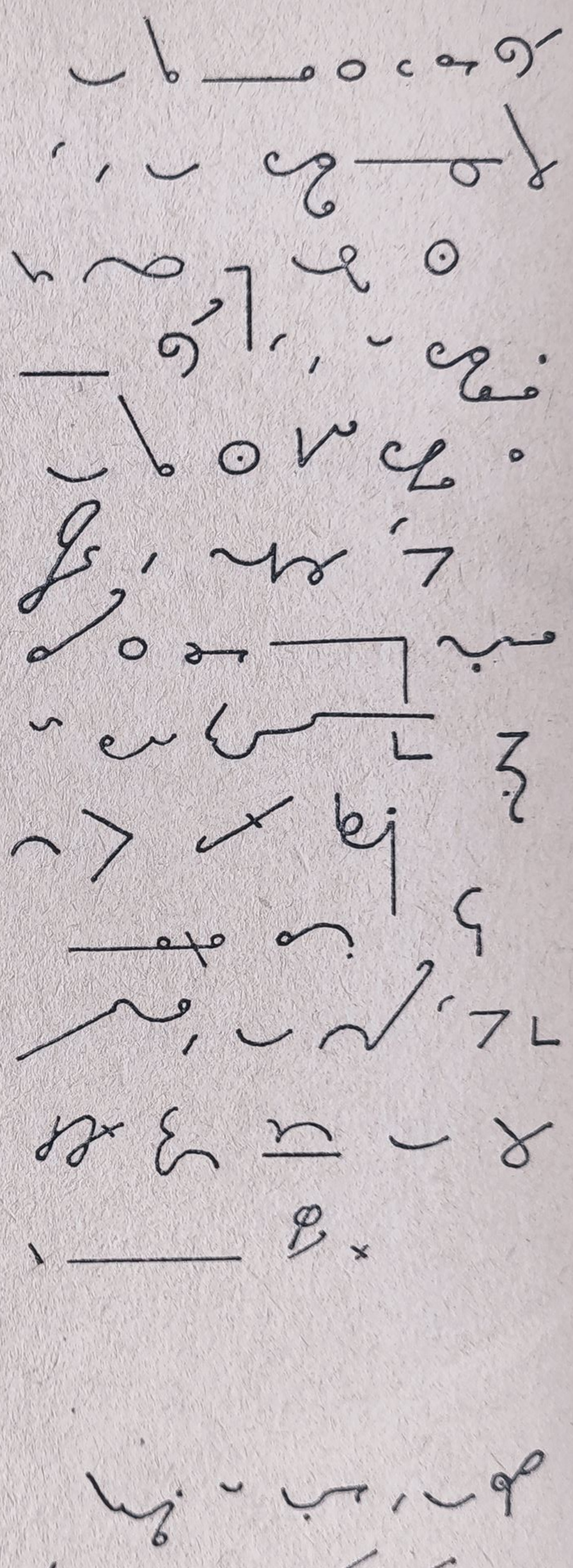

4

Fizica este știința care se ocupă cu studiul proprietăților celor mai generale ale materiei.

Domeniile principale ale fizicii sînt: mecanica și gravitația, căldura și termodinamica, acustica și optica, electromagnetismul, structura materiei.

Mecanica și electricitatea fac obiectul altor capitole ale Memoratorului tehnic și matematic.

5

Constituenții materiei

Principalii constituenți ai materiei cunoscuți în prezent pot fi clasificați în modul următor:

Fotonul — particule de radiație.

Leptonii sînt particule ușoare: neutronul, electronul, pozitronul.

Mezonii sînt particule instabile.

Cele mai importante particule din

această categorie sînt mezonii. Nucleonii sînt particule care constituie nucleul atomic: protonii și neutronii.

Hiperonii sînt particule instabile, mai grele decît nucleonii.

Nucleonii și electronii sînt particule care intră în constituția tuturor atomilor: celelalte particule apar în radiație.

Cîmpurile stabilite pînă în prezent:

— cîmpul magnetic;

— cîmpul electric;

— cîmpul gravitațional;

— cîmpul nuclear.

6

Densitatea și greutatea specifică

Densitatea absolută a unui corp este masa unității de volum din acel

corp. În unități MKS se exprimă în kg/m³, iar în unități CGS în g/cm³.

Ponderitatea absolută a unui corp este raportul dintre densitatea absolută a acelui corp și densitatea absolută a unui corp de referință aflat într-o stare dată. Pentru lichide sau pentru solide, corpul de referință este apa distilată la o temperatură dată; pentru gaze, corpul de referință este aerul atmosferic uscat, la o temperatură și o presiune dată.

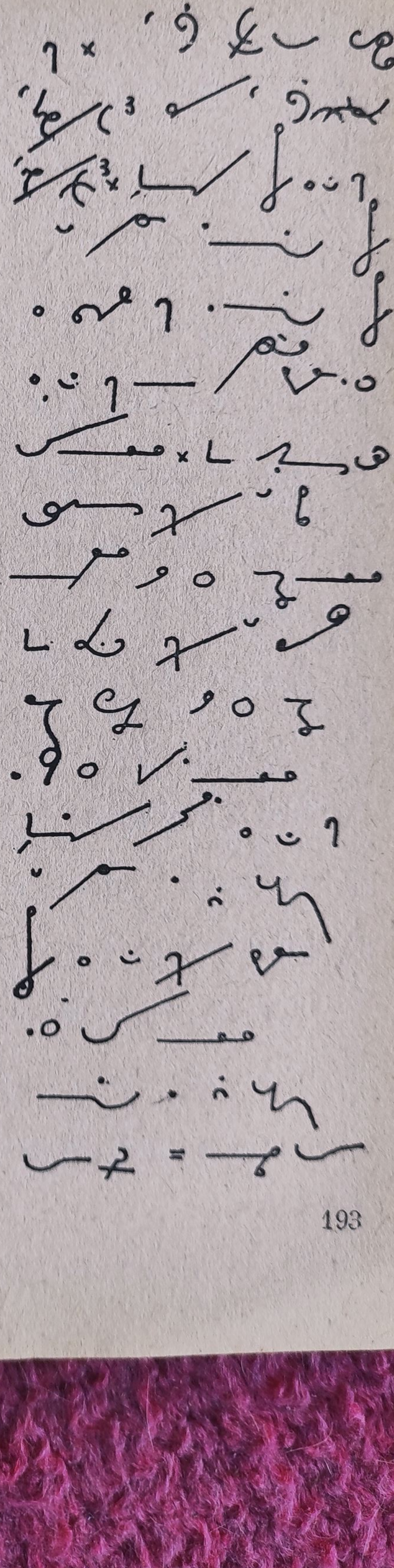

Ponderitatea relativă a unui corp este raportul dintre greutatea specifică absolută a unui corp de referință aflat într-o stare dată.

Densitatea și greutatea specifică sînt numeric egale dacă sînt deter-

minate față de același corp de referință.

7

Oscilații și unde

Fenomenul în care energia trece dintr-o formă în alta în mod periodic, pseudoperiodic sau aproape periodic este un fenomen oscilatoriu.

În mișcările oscilatorii, mărimile periodice se reproduc identic la intervale de timp egale.

Ciclul = totalitatea valorilor succesive pe care le ia mărimea periodică în timpul unei perioade.

Alternanța = totalitatea valorilor succesive pe care le ia mărimea periodică sau pseudoperiodică în timpul

unei jumătăţi de perioadă, respectiv de pseudoperioadă.

Perioada = T = intervalul de timp minim după care mărimea periodică ia aceeaşi valoare. Elongaţia unui punct material care oscilează = x = distanţa, la un moment dat*, a punctului faţă de poziţia sa de echilibru.

Amplitudinea = A = valoarea absolută maximă a elongaţiei.

Mărime alternantă = mărime oscilantă = mărime care îşi schimbă periodic semnul**.

Mărime pulsatorie = mărime ondulantă = mărime care variază periodic fără a-şi schimba semnul**.

---

* Aici s-a scris integral: „la un moment dat". În general se va aplica însă prescurtarea arătată în tabelul abrevierilor convenţionale.

** În metagrafie, articolul substantivelor se notează numai atunci cînd lipsa lui ar putea îngreuia citirea corectă.

Mărime alternativă = mărime oscilantă a cărei valoare medie în timpul unei perioade este nulă.

8

Se numește substanță fiecare formă diferită a materiei care, în condiții determinate, are proprietăți fizice constante, ca de exemplu apa, fierul, varul etc.

Fiecare substanță poate fi recunoscută după proprietățile ei. Mărimile care caracterizează proprietățile fizice ale unei substanțe pure se numesc constante fizice.

Impuritățile, chiar în cantități foarte mici, pot modifica valorile numerice ale constantelor substanței date. Puri-

tatea unei substanțe poate fi controlată prin determinarea constantelor sale fizice.

Pentru purificarea unei substanțe se folosesc diferite metode: filtrare, cristalizare, sublimare, distilare etc.

Prin corp se înțelege o porțiune de materie cu formă și volum determinat. Un corp poate fi alcătuit din substanțe diferite.

În natură, substanțele pure intră, în majoritatea cazurilor, în compoziția unor amestecuri. Acestea pot fi:

— omogene, dacă particulele substanțelor componente nu pot fi identificate nici direct nici cu ajutorul microscopului, ca de exemplu: aerul, unele aliaje etc.;

— neomogene, dacă particulele substanțelor componente pot fi identificate direct sau cu ajutorul microscopului, ca de exemplu: rocile, sîngele, apa tulbure etc.

În amestecuri, fiecare dintre substanțele componente își păstrează proprietățile.

În condiții determinate, substanțele pot suferi diferite transformări. Fenomenele însoțite de modificări radicale ale materiei, prin care unele substanțe se transformă în alte substanțe, noi, se numesc fenomene chimice. Ele sînt însoțite totdeauna de transformări fizice.

Pentru a putea fi explicate, fenomenele sînt observate, descrise și

reproduse artificial, prin experiențe de laborator.

Chimia este știința care se ocupă cu studiul transformărilor substanțelor în alte substanțe, cu studiul fenomenelor care însoțesc aceste transformări și cu studiul compoziției și structurii substanțelor și al legăturilor dintre ele.

Utilizarea cît mai economică a materiilor prime naturale, a produșilor secundari și a deșeurilor și găsirea unor metode noi, mai rentabile, de obținere a diferitelor substanțe sînt de asemenea preocupări ale chimiei.

Metodele de cercetare folosite curent în chimie sînt:

— analiza — separarea substanțe-

199
BIBLIOTECA DE PEDAGOGIE-PSIHOLOGIE

lor compuse în substanțe mai simple, și — sinteza — obținerea substanțelor compuse din substanțe simple.

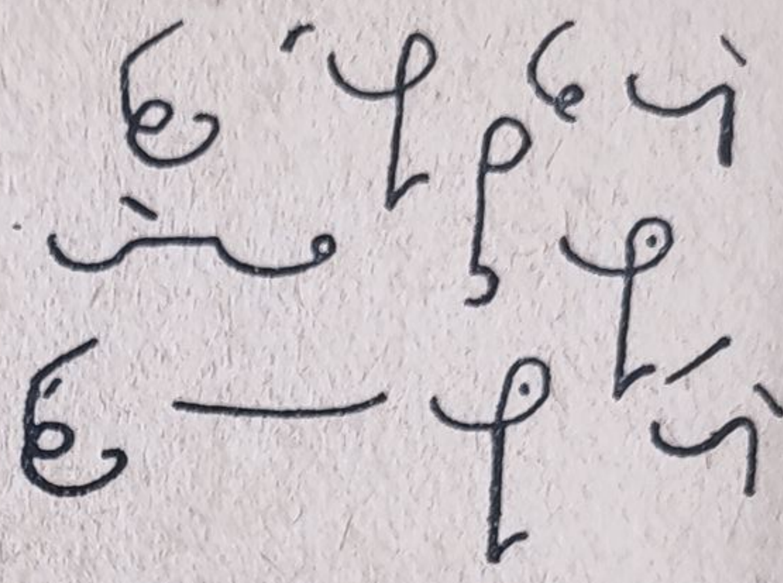

9

Mecanica corpurilor solide

Noțiuni și mărimi fundamentale

Mecanica este știința despre mișcarea sistemelor de puncte materiale și este o parte a fizicii.

Mișcarea mecanică, forma cea mai simplă dintre numeroasele forme ale mișcării materiei, este mișcarea în care un corp sau părți dintr-un corp își modifică poziția față de alte corpuri într-un timp dat. Așadar, mișcarea mecanică are loc în spațiu și în timp. În studiul mecanicii, mișcarea mecanică este numită, pe scurt, mișcare.

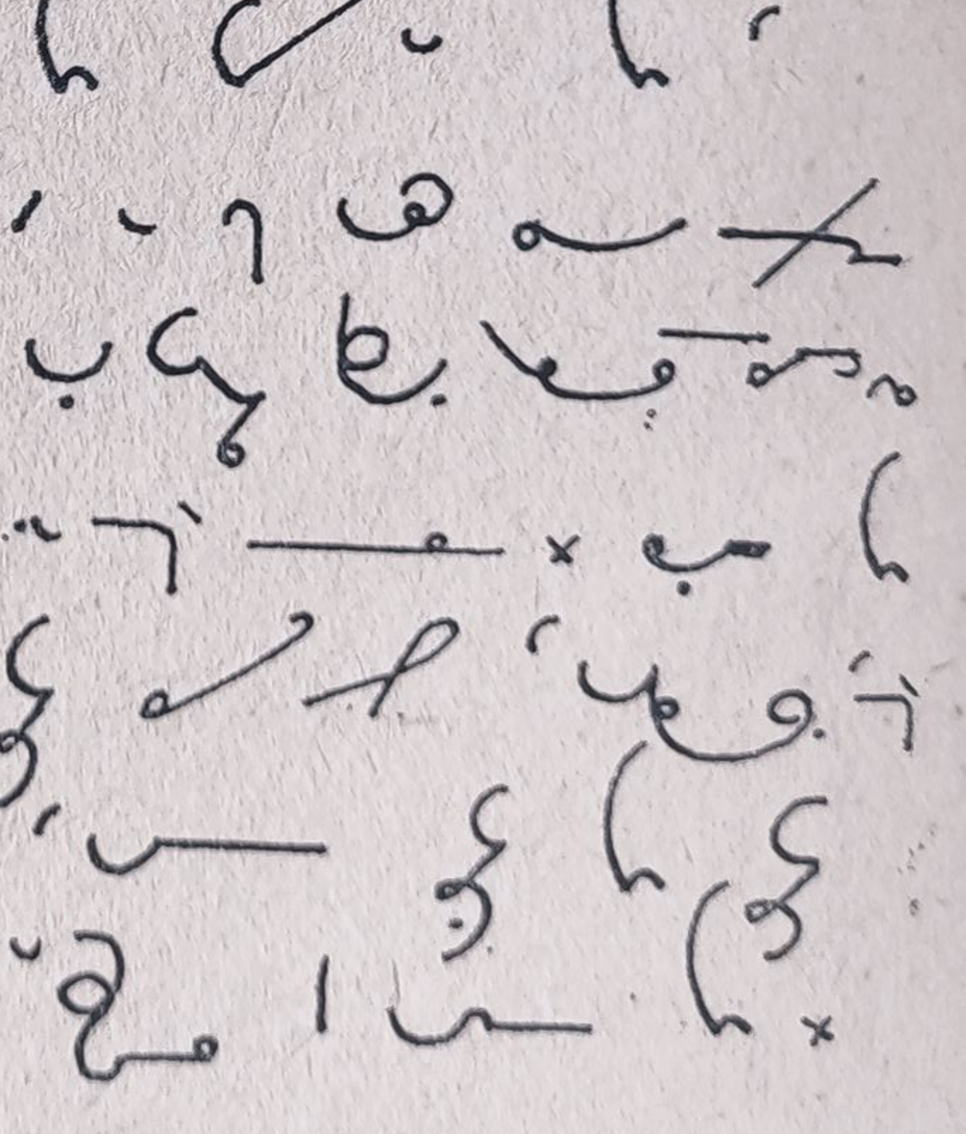

Cum în natură totul este în permanentă mișcare, nu există corpuri fixe; mișcarea este un fenomen absolut. Mișcarea mecanică a unui corp se studiază prin raportarea la un alt corp, presupus fix. Aceasta înseamnă că atît mișcarea, cît și repausul, așa cum sînt considerate în mecanică, sînt fenomene relative.

Corpul fix în raport cu care se studiază mișcarea unui corp se numește sistem de referință sau reper.

Spațiul în care se petrec fenomenele mecanice este spațiul euclidian cu trei dimensiuni.

Timpul apare în mecanică ca o variabilitate independentă, care ia orice valoare reală. Interval de timp

este timpul scurs între două evenimente, iar momentul este granița dintre două intervale de timp.

Din noțiunea de materie, spațiu și timp decurg mărimile fundamentale de masă, lungime și timp.

Masa unui corp este cantitatea de materie pe care o conține acel corp.

Unitățile de măsură pentru mărimile fundamentale în mecanică sînt respectiv: kilogramul-masă, metrul și secunda.

În mecanică se folosesc unele noțiuni care nu coincid întocmai cu realitatea practică, dar prin aproximația introdusă, simplificînd metoda de studiu, se ajunge la rezultate su-

ficient de exacte pentru aplicațiile practice.

Punctul material este un corp redus la un punct geometric fără dimensiuni, căruia i se atribuie însă întreaga masă a corpului. Această simplificare se poate introduce cînd în problema de studiat deosebirea în mișcarea diferitelor părți ale corpului poate fi neglijată.

Rezistența materialelor este partea din mecanică care se ocupă cu studiul echilibrului intern al corpurilor solide supuse acțiunii unor forțe și cupluri exterioare, cu scopul de a stabili

reguli de calcul pentru dimensionarea sau verificarea pieselor. Dimensionarea urmărește în primul rînd ca aceste corpuri să reziste fără vreun pericol de rupere, prin alegerea potrivită a coeficientului de siguranță și prin asigurarea dispariției tuturor deformațiilor o dată cu încetarea forțelor exterioare aplicate. Sub acțiunea acestor forțe, în corpul solid se produce o stare de tensiune, caracterizată prin forțele interioare care iau naștere în corp, și o stare de deformație, caracterizată prin schimbările de formă pe care le suferă corpul. Deformațiile care dispar cînd acțiunea forțelor exterioare încetează se numesc deformații elastice, iar cele care rămîn

după încetarea acestora se numesc deformații remanente. Dimensionarea urmărește, în al doilea rînd, găsirea unor forme potrivite ale părților de mașină sau construcție, economia de material și de prelucrare, satisfacerea unor considerații estetice etc.

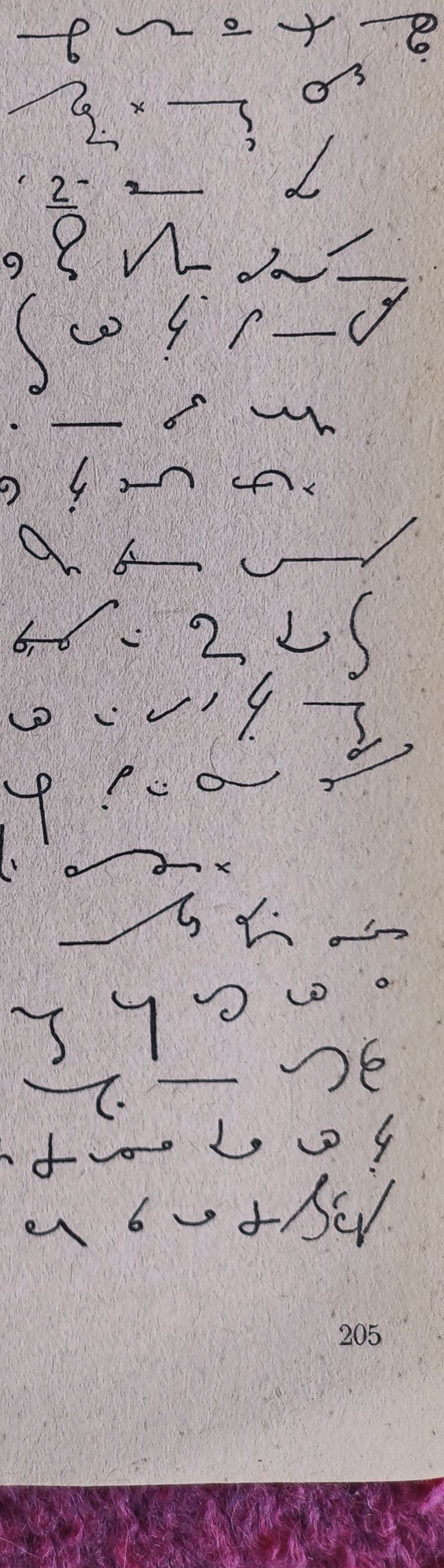

Verificarea cuprinde studierea comportării unei anumite piese de mașină sau a unui element constructiv dimensional sub acțiunea unei forțe exterioare bine precizate.

Determinarea capacității portante înseamnă stabilirea sarcinii sau a sistemului de sarcini maxime pe care le poate suporta piesa sau construcția astfel ca să poată rămîne în exploatare.

La solicitările simple se pot studia toate cele trei probleme, pe baza unei simple formule pusă sub diverse forme.

Elasticitatea solidelor este proprietatea lor de a se deforma sub acțiunea solicitărilor exterioare, revenind la forma și la mărimea inițială după încetarea solicitărilor.

Caracteristicile elastice ale corpurilor solide se determină cu ajutorul unei probe de material prin care li se dă acestora o formă specială, constituind epruvete, și care sînt supuse la încercări cu mașini speciale pentru încercarea materialelor, cu care se înregistrează — de obicei automat — relația dintre deformația pe unitatea

de lungime și forța repartizată pe unitatea de suprafață a secțiunii.

Teoria elasticității este o ramură a fizicii moderne care studiază acțiunea forțelor asupra corpurilor elastice din punctul de vedere al eforturilor unitare și al deformațiilor care apar în corp, după o metodă mai generală și mai exactă, cu scopul de a verifica soluțiile simplificate obținute în rezistența materialelor, cu scopul de a determina mărimea abaterilor și de a rezolva problemele care nu pot fi tratate cu ajutorul metodei obișnuite din rezistența materialelor sau problema eforturilor unitare locale care apar la punctele de aplicare a sarcinilor.

Plasticitatea solidelor este proprietatea acestora de a căpăta deformații permanente și fără fisurare cînd sînt solicitate de o stare de tensiune dată în care tensiunile principale nu sînt toate egale. În funcție de mărimea acestei deformații permanente se poate vorbi de plasticitatea sau de casanța unui corp.

Deformațiile plastice se produc în toate corpurile consistente, chiar la eforturi foarte mici, dar în anumite condiții acestea pot fi neglijate*. În general, deformațiile unui material sînt reversibile sub o anumită limită și ireversibile deasupra ei.

* Aici avem un exemplu de aplicare a abrevierii facultative pentru eliminarea lui **l** prin îngroșarea consoanei precedente.

În condiții potrivite, orice material compact poate ajunge în stare plastică, deci plasticitatea nu trebuie considerată ca o proprietate specifică a materialelor.

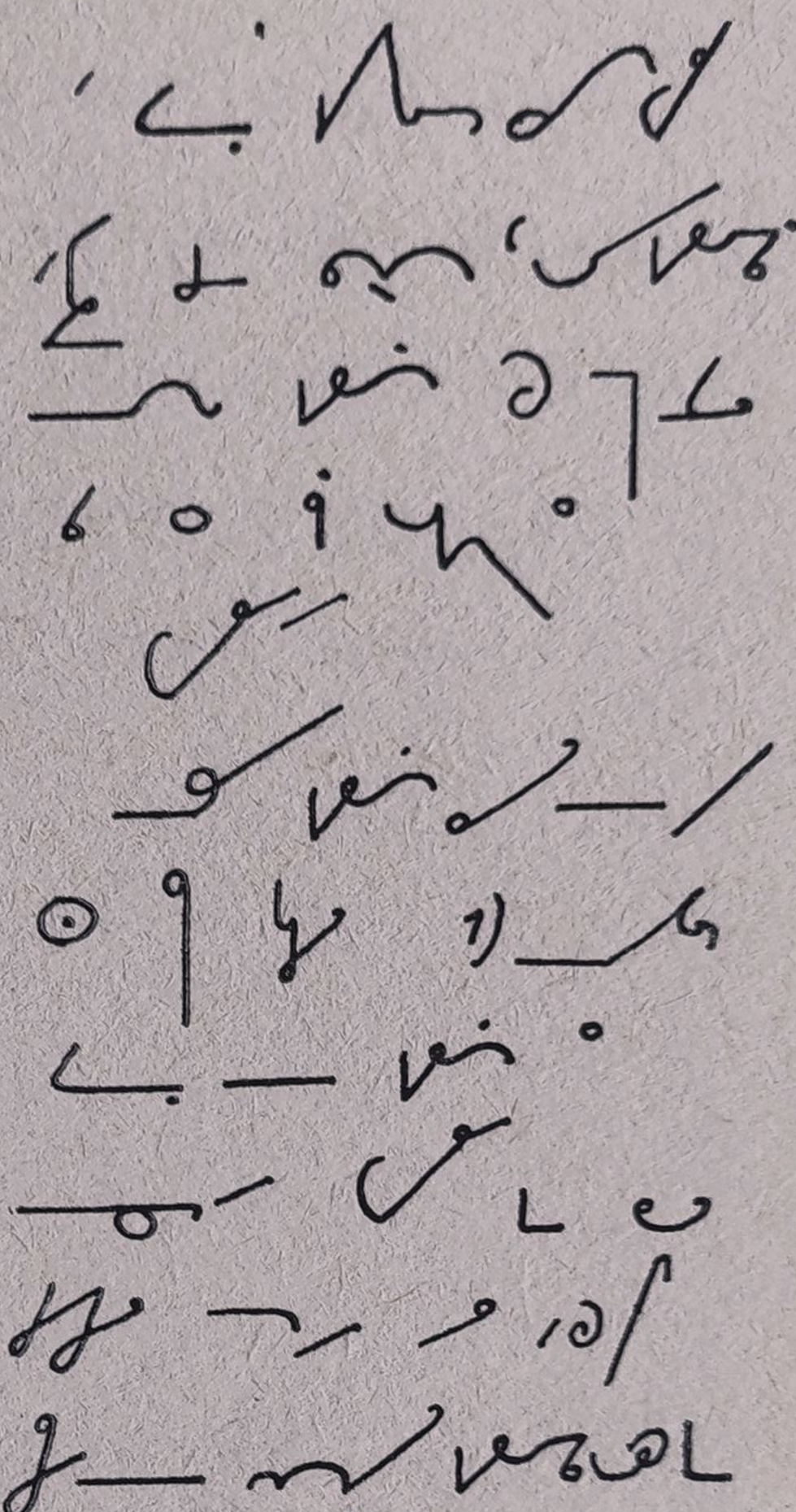

Teoria plasticității are de rezolvat următoarele probleme principale: 1) determinarea condiției de plasticitate a diferitelor materiale, pentru a se calcula tensiunile la care nu există pericol de curgere plastică sau pentru a se determina tensiunile minime prin depășirea cărora se pot obține tratamente și prelucrări prin deformare plastică; 2) descrierea deformațiilor plastice care sînt, practic, combinații a trei grupuri de deformații plastice: deformațiile substanțelor amorfe, de-

formaţiile corpurilor monocristaline, deformaţiile conglomeratelor policristaline; 3) stabilirea legilor deformaţiilor plastice; 4) stabilirea legilor mecanicii mediilor plastice*.

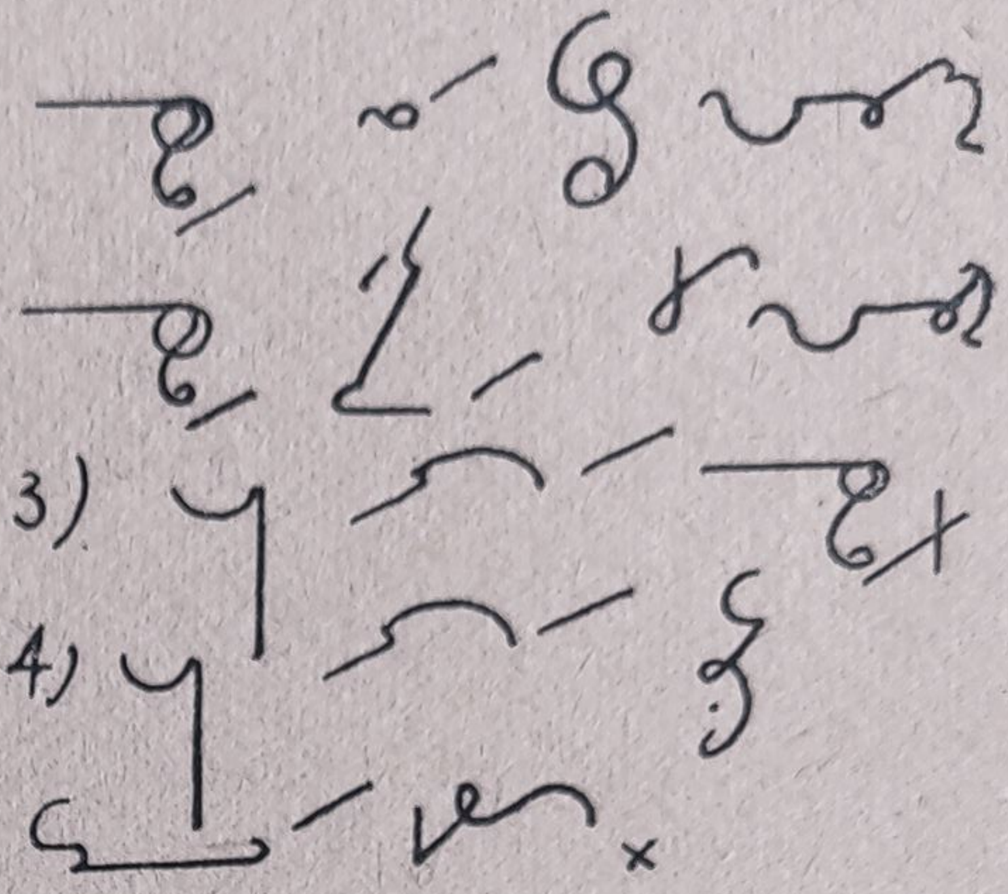

---

* Texte din *Memoratorul tehnic şi matematic*, Editura Tehnică, Bucureşt, 1957.

RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE

§ **1.** Dacă la începutul studiilor stenografice se recomandă folosirea unui caiet de dictando, mai tîrziu și mai ales în practică este indicat să folosim foi de hîrtie albă de bună calitate și destul de lucioasă ca să nu frîneze scrisul. Dacă folosim caietul, îi îndoim paginile spre a forma două coloane: astfel mîna va avea un spațiu mai mic de parcurs pentru a reveni la marginea rîndului; în același timp, monogramele, cuprinse în aceste limite mai restrînse, au mai puțin tendința de a se mări și a se deforma.

§ **2.** Munca stenografului este considerabil îngreuiată cînd el se află la o distanță mai mare de vorbitor; el va obosi foarte repede, căutînd să reconstituie neîncetat în minte frazele din care n-a auzit decît crîmpeie, ceea ce va avea repercusiuni și asupra calității notelor sale. Este deci deosebit de important ca stenograful să se așeze cît mai aproape de tribuna sau de locul de unde se vorbește.

§ **3.** Se întîmplă uneori — de ce n-am spune-o? — ca un vorbitor să depășească, la un moment dat, apogeul vitezei atinse de cea mai expertă mînă de stenograf. În asemenea situație, acesta se va înverșuna să noteze mai departe fiecare cuvînt, va prinde fără omisiuni prima frază, dar va scăpa aproape în întregime fraza următoare, pentru a nota din nou integral abia a treia frază. Atunci, cu incertitudinile memoriei și cu lipsa — mai mult sau mai puțin completă — a notelor, cum va putea reconstitui ulterior lacunele create? El are la îndemînă un mijloc mult mai sigur; acela de a face un rapid calcul al proporțiilor și, pe măsura desfășurării debitului oral, de a arunca hotărît peste bord o parte din cuvintele vorbitorului. Această operație presupune însă din partea steno-

grafului o judecată rapidă și sigură, el trebuind să aleagă, instantaneu și fără ezitare, părțile din discurs a căror lipsă n-ar putea da naștere unor confuzii. Este vorba aici de sacrificarea adjectivelor care se succedă mai mult sau mai puțin inutil, ca și de înlăturarea prepozițiilor, adverbelor și a altor mici vocabule — eventual ușor de reconstituit —, de folosirea stilului „telegrafic“ *. Este nevoie de toată prezența de spirit a stenografului pentru o justă apreciere a ponderii și valorii relative a acestui balast.

Să trecem însă la dificultățile de o natură superioară.

§ **4.** Să presupunem că ne aflăm în fața unor note stenografice de o exactitate ireproșabilă. În general, cuvîntarea rostită — nu citită — și, mai ales, adevărata improvizație oratorică rezistă greu unei riguroase transcrieri literale, impunînd deci o discretă și neîncetată muncă de epurare. Aceasta constă, de cele mai multe ori, în reconstituirea unei fraze pe cît posibil cu însăși elementele ei native, dar mai bine distribuite, dîndu-i astfel corectitudine și cursivitate față de versiunea primitivă. Această operă de „reparație“, plină de gust și de prudență în același timp, cere stenografului, înainte de toate, o înțelegere a subiectului tratat. Mai mult decît atît, pentru reușita acestei intervenții delicate, stenograful trebuie să se ferească de orice idei preconcepute sau preferințe personale și să intervină numai în prezența unei flagrante erori de formă sau de gîndire, comise de vorbitor.

Desigur, n-am putea trasa reguli precise orientării sigure care trebuie să stea la baza acestei transpuneri a limbii vorbite în limba scrisă. Totuși, nu considerăm inutil de a transmite celor interesați următoarele recomandări:

a) Ca regulă generală, trebuie să pornim de la faptul că, prin însăși natura sa, improvizația oratorică este exuberantă, păcătuiește mai mult prin exces de dezvoltare decît prin sobrietate și că deci, operînd o serie de reduceri, aducem un real serviciu vorbitorului.

b) Să completezi gîndirea altuia, mai ales cînd el posedă o competență deosebită în materie științifică, literară etc., înseamnă, desigur, să navighezi printre stîncile unui arhipelag care prezintă la tot pasul un pericol de naufragiu. Totuși, un stenograf inteligent trebuie să înfrunte acest pericol și să-și asume acest risc pentru a umple eventualele lacune ale unei improvizații. Stenograful trebuie să se ferească de „vedeți, dumneavoastră“, „ei bine“ și de toată puzderia de formule ba-

---

* De exemplu, din fraza: „Simpozionul (se va ține la) Iași (în ziua de) 20 iulie (și va discuta) tema (care a fost) anunțată“, cuvintele trecute în paranteze pot fi omise fără nici un pericol.

nale cu care încep unele fraze. Suprimarea acestora, aproape totdeauna lesnicioasă, uşurează şi elucidează fraza, conferindu-i cursivitate şi o formă mai elegantă. Să ne arătăm cît mai inexorabili cu putinţă în faţa pronumelui relativ „pe care“ * şi să degajăm fraza de parantezele prea lungi, dăunătoare clarităţii. Forma interogativă, atît de familiară în vorbire, prea des repetată, devine obositoare. Să-i preferăm deci forma afirmativă. De multe ori vom fi siliţi să tăiem în mai multe fraze perioadele interminabile folosite de unii vorbitori, inerente producţiei spontane de idei.

c) Pentru suplinirea gestului şi a intonaţiei, se impune uneori fie accentuarea unei expresii prea slabe, fie atenuarea alteia, excesive, curăţind în acelaşi timp fraza de cuvintele parazite, de succesiunea de verbe şi de adverbe ce nu reprezintă nici o progresie logică, nici o preocupare eufonică, ci pur şi simplu o ezitare în căutarea cuvîntului celui mai potrivit, încă negăsit de vorbitor. „Cred că“, „Sînt de părere că“, „Mă gîndesc că“, „Cred ... după părerea mea“, „Credeţi-mă“ trebuie suprimate în cele mai multe cazuri, ele constituind adevărate pleonasme. Vorbitorii întrebuinţează deseori asemenea locuri comune ca: „E evident că“, „E incontestabil că“ etc., etc. De ce n-am renunţa la aceste succesiuni inutile de vorbe goale? Ele nu au, de obicei, alt rost decît să dea vorbitorului răgazul necesar pentru concretizarea ideii însăşi, care, deşi proclamată „evidentă“, „incontestabilă“, este încă obscură, confuză, în plină gestaţie.

d) În fine, atragem atenţia asupra importanţei acestor recomandări, arătînd că nesocotirea lor poate da naştere unor serioase nemulţumiri: ca şi portretul fotografic, discursul vorbit impune aproape întotdeauna o atentă operaţie de retuş, menită să suprime imperfecţiuni, scăderi, de obicei imperceptibile „pe viu“, dar deosebit de vizibile şi supărătoare atunci cînd sînt fixate pe hîrtie...

---

* În loc de: „Întrebarea pe care o pune tovarăşul se referă...“ — „Întrebarea tovarăşului se referă; în loc de: „Analiza pe care vreau s-o fac priveşte...“ — „Analiza mea priveşte...“ etc., etc.

CHEIA TEMELOR ŞI A VERSIUNILOR

PARTEA ÎNTÎI

(Versiuni)

VERSIUNEA 1

p, b, t, d, c(k), g, f, v, l, r.

VERSIUNEA 2

a, o, u, ă, î, u, ă, o, î, a.

VERSIUNEA 3

ap, ab, ac, ag, at, ad, af, av, of, ov,
op, ob, uc, ug, ot, od, ut, ud, al, ol, ur, ar, or.

VERSIUNEA 4

pa, ba, ca, ga, ta, da, fa, va,
co, go, tu, du, la, ra, pu, bu,
lo, ro, lu, ru, fo, fu, vo, vu.

VERSIUNEA 5

pop, pat, pot, pac, poc, pal, pol, top, dop,
tot, toc, poc, vag, pod, lot, lut, lac, loc, rog,
cap, lat, dar, tar, tur, fur, for, vor, val,
var, par, păr, pur, laf, caf, cal, calc, culc.

VERSIUNEA 6

aprob, parada, tata, dat, tot, duba, toba, coca,
Abrud, turta, turba, apa, cofa, fac, fag,
covor, curat, crud, odată, gata, agapă, galop,
paguba, cuta, capac, baga.

VERSIUNEA 7

ce, s, m, n, ge, ț, j, ș, z, n, m, ț, ge, ce.

VERSIUNEA 8

mac, mal, măr, mor, nor, nul,
pas, apas, apos, apus,

jug, şoc, sap, sat, ciot, pace, face,
fugi, vagi, voce, duce, şal, ţol, apuce, aloce, roce, roge, gas,
gaz, agăţ, naval, pana, Dona, cabal,
anula, n-am, zar, ceata, suta, nota, muta, moda, soda.

VERSIUNEA 9

merg, melc, manevre, mei, neted, Iliada, fel de fel, mere, pere, amic, medic, ironic durere, revedere, ofiţer, Petre;
fidel, mititel, frumuşel; nisipul este adus de la carieră;
de regulă, mă duc rar la serate; lebădă, lac, mină, necesar.

VERSIUNEA 10

joi, noi, voi, doi; apoi ne suim la Copou; nuiele, miei, cacao; un duo; fluier, miere iaurt, Eugenia, Aida, geniu, ploaie, deasă, foaie, rouă.

VERSIUNEA 11

căpitan, otoman, buzdugan, iatagan. Un tîmplar şi-a prins mîna. Vînt, avînt, vînător, rîndunică. Cînd ştii să înoţi, nu te îneci. Mergînd, rîzînd, culegînd, căzînd. Fîntîni, crîng, curgînd; sînt convins că forînd această sondă, ea va ajunge curînd să producă din plin, atingînd şi chiar depăşind cifra noului plan. Vin doi oameni fugind ca la Maraton. Pictînd; ţăran, suman.

PARTEA A TREIA

(Versiuni)

VERSIUNEA 1

Stă picior peste picior. De voie, de nevoie. De la începutul actului I pînă la sfîrşitul actului V. Bate fierul cît e cald. Oştile stau faţă în faţă. Boală lungă, moarte sigură. Să nu dai vrabia din mînă pentru cioara de pe gard.

VERSIUNEA 2

Tranzitul se face prin Transvaal. Translator, trandafir, transalpin. A intervenit o tranzacţie. S-a interesat într-adins. Interesant, întrupează, interese. Intrigantul este de o îndrăzneală neîntrecută. Este intern într-un internat. Interiorul ţării. A luat un interviu interesant. Transfer, translucid, transmisie, transmutaţie, interacţiune, interconexiune, intermitent, interpolare.

VERSIUNEA 3

Instrucţie, funcţii, situaţii. Moţiunea a fost votată cu emoţie. Plantaţii şi vegetaţii. Consecutiv, ofensiv, fictiv, defensiv, exclusiv, excesiv, obiectiv, reactiv, cantitativ şi calitativ, pozitiv şi negativ, activ, paleativ, masiv, succesiv, decisiv, incisiv, emulsiv, impulsiv, expulsiv, convulsiv, hipotensiv, hipertensiv, corosiv.

VERSIUNEA 4

Fratelui, vărului, cumnatului, vecinului, socrului, tatălui, tîmplarului, satului, lui. Zborul vulturului; cîntecul greierului; gingăşia fluturelui; sinceritate, caritate, longevitate, seninătate, maturitate, facilitate, sonoritate, banalitate, enormitate, originalitate, electricitate, echitate, activitate, antichitate, însemnătate, solemnitate, latinitate.

VERSIUNEA 5

Medicament, amendament, randament, fundament, liniament, ligament, acompaniament, angajament, amenajament, aranjament, asolament, armament, antrenament, rafinament, abonament, coronament, ornament, clasament, plasament, deplasament, pansament, atașament, ciment.

VERSIUNEA 6

Demisionat, intenţionat, motivat. A sancţionat convenţia adiţională. Staţionar, internaţional. Comentator, colaţionat, monumental, fundamental, înspăimîntător.

VERSIUNEA 7

Ședință, ființă, știință, sămînță, bunăvoință, conferință, ușurință, indulgență, incompetență, excelență. Plec de urgență la Constanța. Vigilență, neglijență, ingerință. Anunță conferința de urgență. Sînt la ordinea zilei probleme științifice.

VERSIUNEA 8

Tov. Ionescu? Din contra, Popescu. Biciuiește ce este ciocoiesc. Ciocănești. Găești, Pitești. Bălcescu, Eminescu, Enescu. Tușește și se ofilește, dar nu se îngrijește. Uimește, umilește, tutuiește, firește. Este un document muntenesc sau oltenesc, dar nu ardelenesc. Franţuzește, italienește, englezește.

VERSIUNEA 9

Ascult cu entuziasm un basm cu zîne și fantasme. Budism, islamism. Romantism, lirism, pesimism, realism, individualism. Deism, ateism.

VERSIUNEA 10

Solicitudine, similitudine, solitudine, plenitudine, aptitudine. Am certitudinea că este un contabil infailibil. Geograful are noțiuni de arheologie, cosmografie, etnografie şi fotografie. Altitudine, latitudine și longitudine. Sociologie, psihologie, pedologie, histologie, oftalmologie, urologie, etiologie, paleontologie. Bibliograf, biograf, autobiografie, genealogie. Este nu numai un abil litograf, dar și un capabil xilograf. Fonograf, tipograf, autograf, coregraf, paragraf, telegraf, poligraf.

VERSIUNEA 11

Balast, contrast, manifest, contest, consistă, adăpost, cost, asbest, acest, modest sud-vest, telegrafist, peisagist, fochist. Străbat stradă cu stradă vechea cetate strămoşească. Strat şi substrat. Lingvist strălucit. A stîrnit o strașnică admirație. Strateg, străbun, stratagemă, stranie. Astrologia este mama astronomiei. Ostrov, ostrogot.

VERSIUNEA 12

Război glorios, demn de strămoşi. Discuţia a fost suspendată. Viaţa este un caleidoscop. Valoros, ambiţios, lăudăros. Respectaţi susceptibilitatea celor încărunţiţi. Maşina a fost ajustată. Este just. Descendenţă, ascendenţă, interdependenţă.

VERSIUNEA 13

Trec sloiuri de gheaţă pe Dunăre. Biologul Ionescu a mers să studieze în Maramureş. Ginere, tînăr, generos. Generaţiile tinere sînt entuziaste. Marea de Marmara este mult mai mică decît marele lac Baikal. Merseseră, sosiseră, aduseseră.

VERSIUNEA 14

Tezaur public. Godul fanariotului Caragea din 1818, la Bucureşti, şi al fanariotului Calimach, din 1819, la Iaşi, au fost scrise întîi în greceşte. Realizarea în 1863 a secularizării averilor mănăstireşti a fost, după Unire, o altă măsură prin care Cuza a rămas în istorie. Emigraţia lui Negru-Vodă din Făgăraş şi Almaş, peste Carpaţi. Cetatea Banilor. Lucrarea a necesitat mari cantităţi de cărămizi.

VERSIUNEA 15

Ne trebuie trifoi pentru turme. Trufanda. Terebentina dizolvă cauciucul. Medicamentul este întrebuinţat în terapeutică contra durerilor de ficat şi durerilor renale. Trilogie, trigonometrie, cosmografie, calculul infinitezimal. Terminologiile obscure sînt o greşeală. Maşina de treierat ni se va trimite înainte de trecerea trimestrului I.

VERSIUNEA 16

Prefer să-mi pierd echilibrul bănesc, fapt reprobabil, decît să-mi pierd viaţa, lucru ireparabil. Microbi de febră tifoidă. Tehnicianul cu pricepere descoperă noi mijloace de a produce mai mult şi mai ieftin. Cooperativa de producţie. Propagare, febril, propunere, preoponent, pripit. Vaporul a acostat în port, spre a i se face reparaţii.

VERSIUNEA 17

Omul este un vertebrat mamifer, cu mers vertical. Este omnivor, deci carnivor, frugivor, ierbivor. Referatul acesta este formidabil de bogat în date practice; suferă însă din cauza lipsei de pregătire a părţii ştiinţifice. Favoritismul este un izvor de vrajbă, provocare şi descurajare a celor vrednici. Pridvoarele bisericilor din veacul al XV-lea şi al XVI-lea sînt cu adevărat frumoase. Vornicul şi cei doi pîrcălabi ţineau locul domnului, pe vremuri.

VERSIUNEA 18

Apreciez oportunitatea aprovizionării. Aprobă apriori tot ce face superiorul său. Afrodita era zeiţa frumuseţii la grecii din antichitate. Afirmaţia este eronată; aparatul este aproape gol. Chirurgul l-a operat de o tumoare intercostală. S-a dat un avertisment public. Aborda, apropia, apreciat.

VERSIUNEA 19

În comparaţie cu uriaşul mamifer mastodont din era terţiară, omul, care apare în era cuaternară, este un adevărat pitic. A căutat să afle ce se petrece în citadelă. Federaţia mondială a oamenilor de ştiinţă, cuprinzînd reprezentanţi în ştiinţele matematice, medicale etc. şi-a adoptat statutul. Este totuşi foarte greu să fii competent în orice materie. Am citit cererea şi am căutat s-o rezolv în modul cel mai just. Detaşamentul de partizani s-a îndreptat cu mare viteză spre cîmpul de operaţii. E un destul de bun diagnostician, dar nu se pricepe în probleme terapeutice. Acest student străin cercetează cu mult interes izvoarele literaturii române.

PARTEA ÎNTÎI

(T e m e)

TEMA 1

TEMA 2

TEMA 3

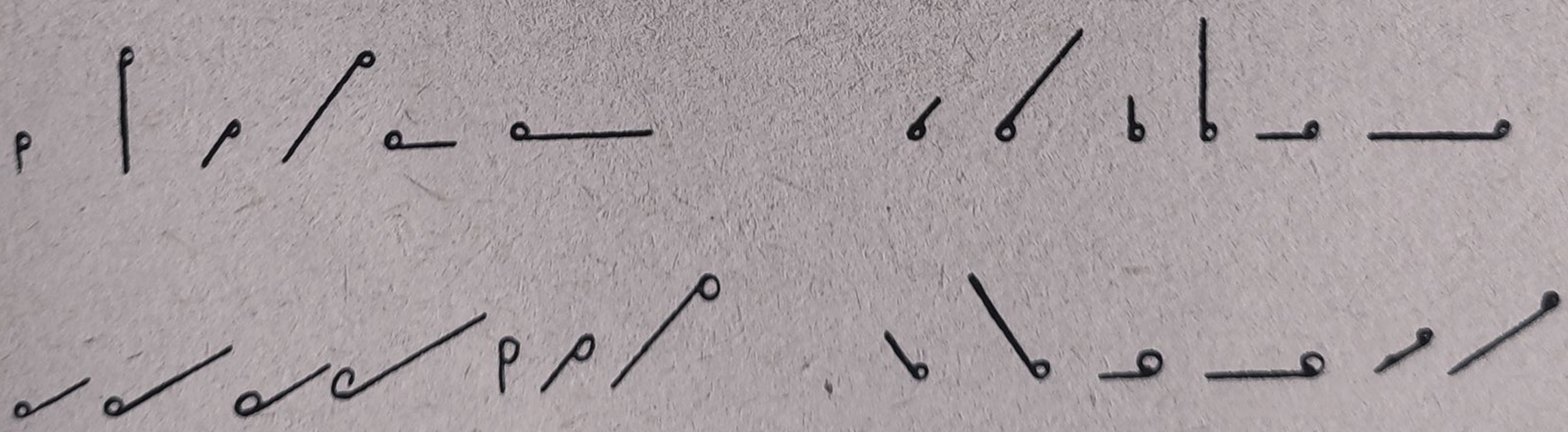

TEMA 4

TEMA 5

TEMA 6

TEMA 6
(continuare)

TEMA 9

(continuare)

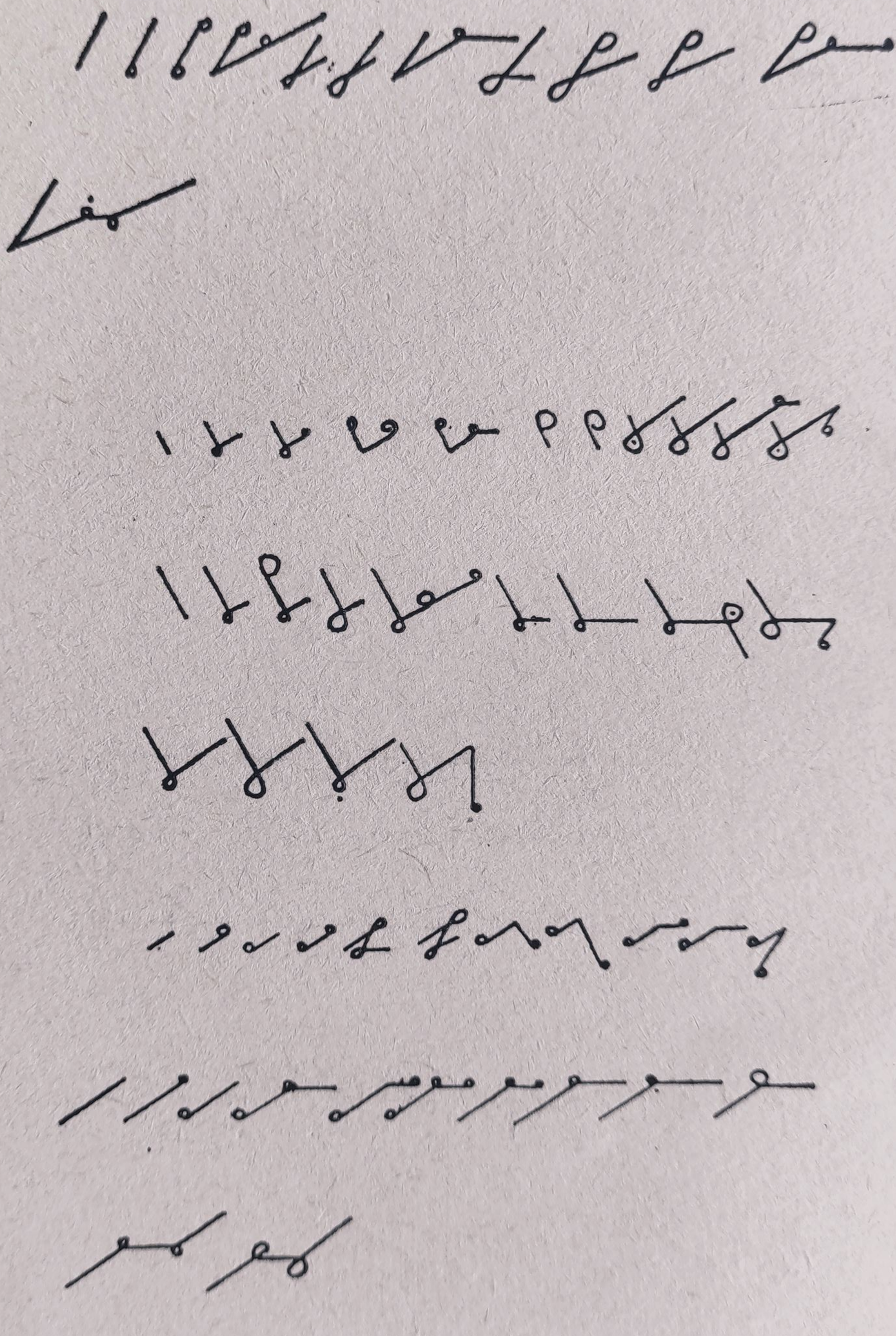

TEMA 6
(continuare)

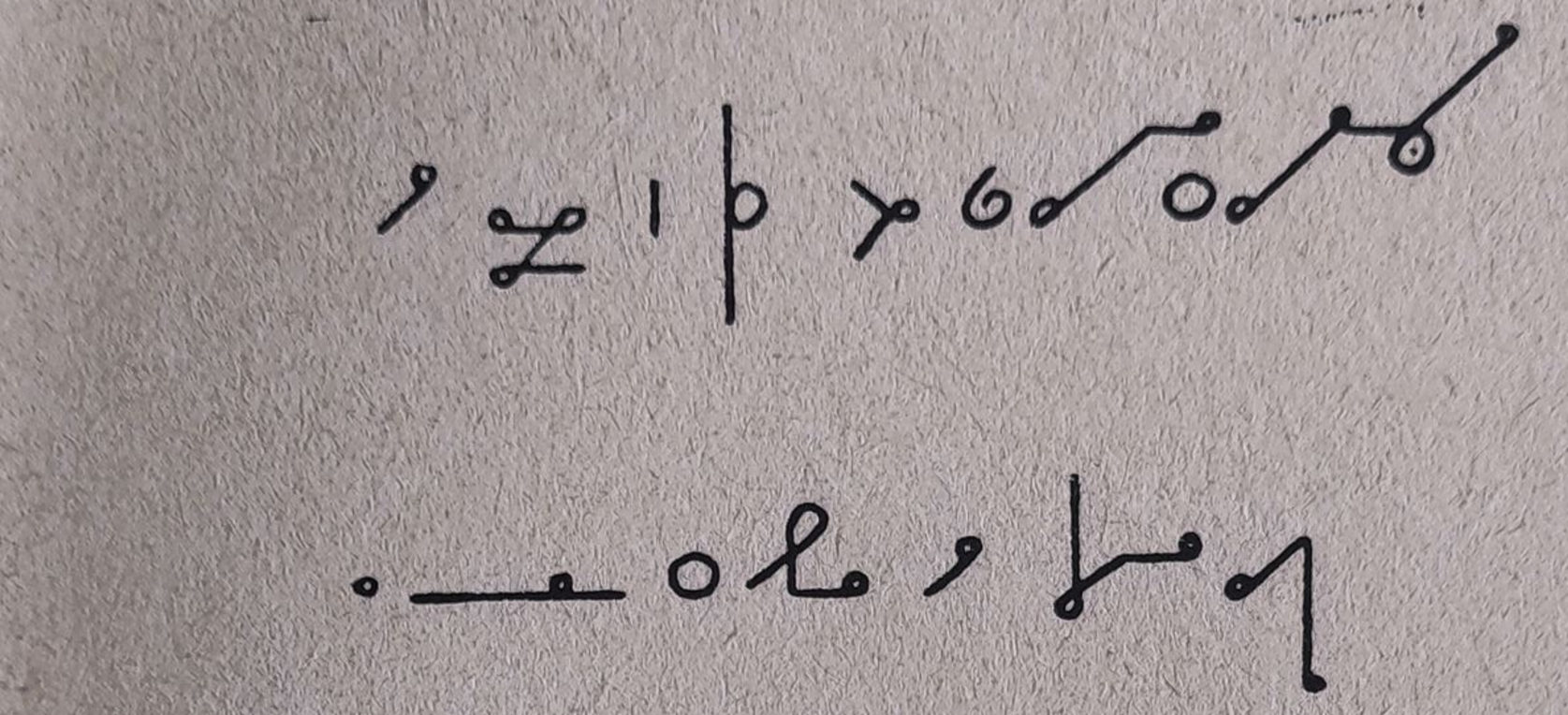

TEMA 7

TEMA 8

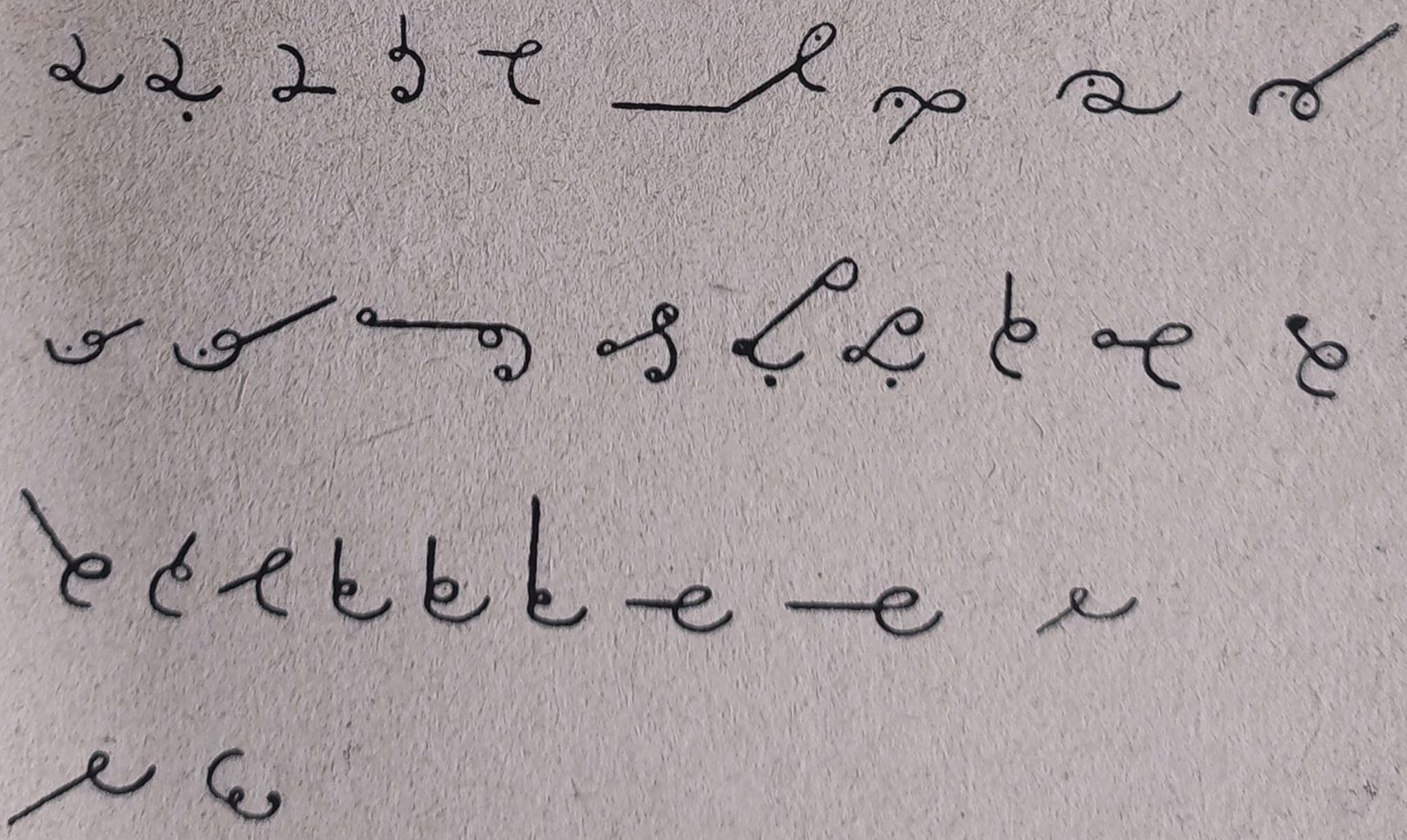

TEMA 8
(continuare)

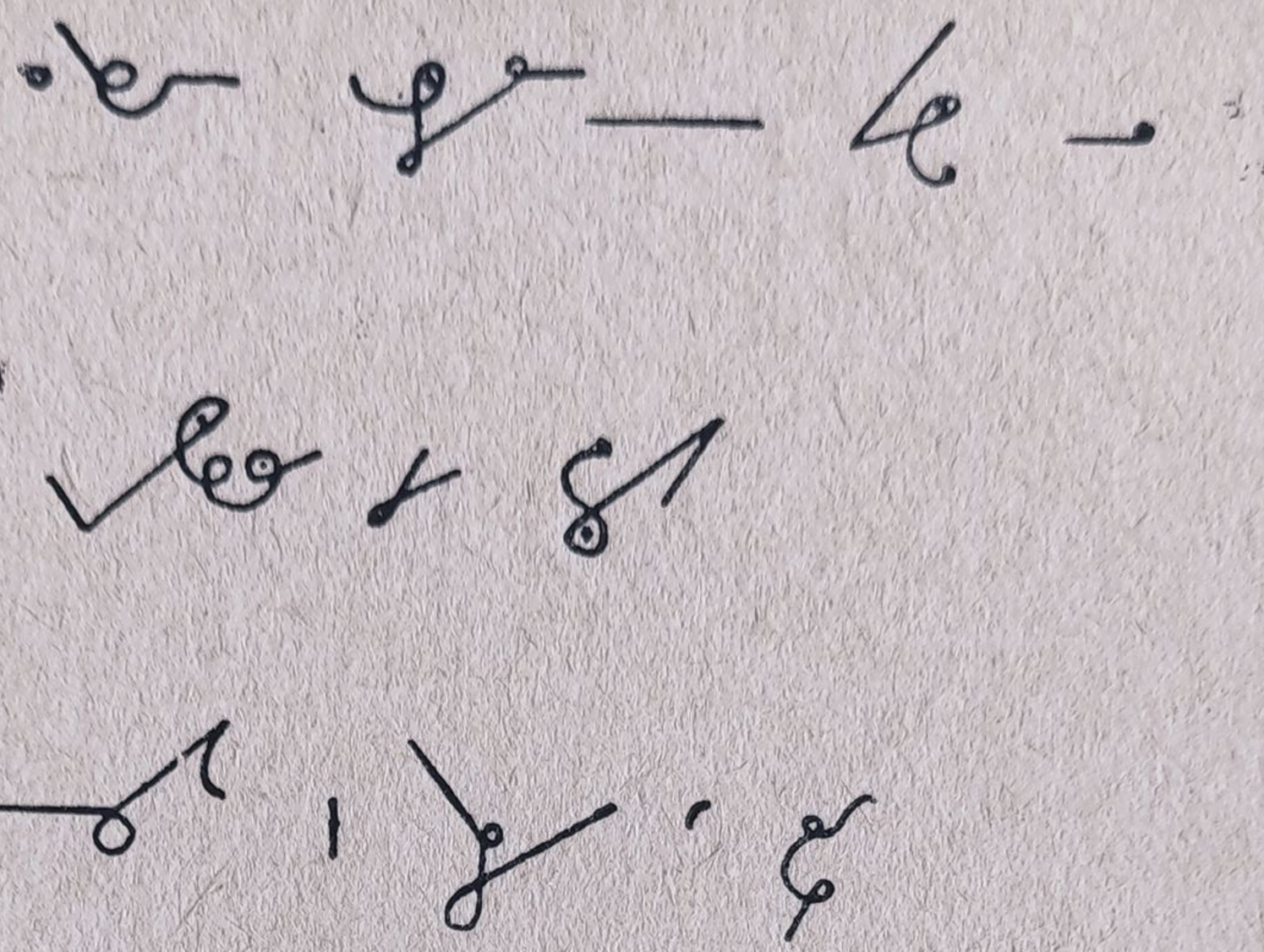

TEMA 9

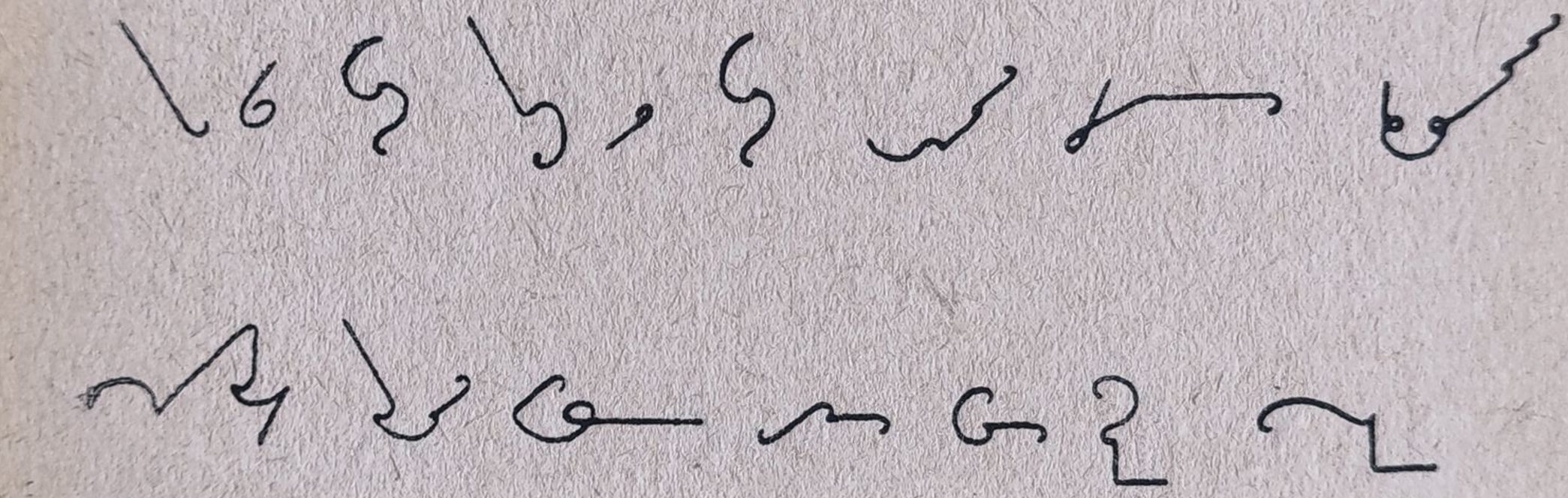

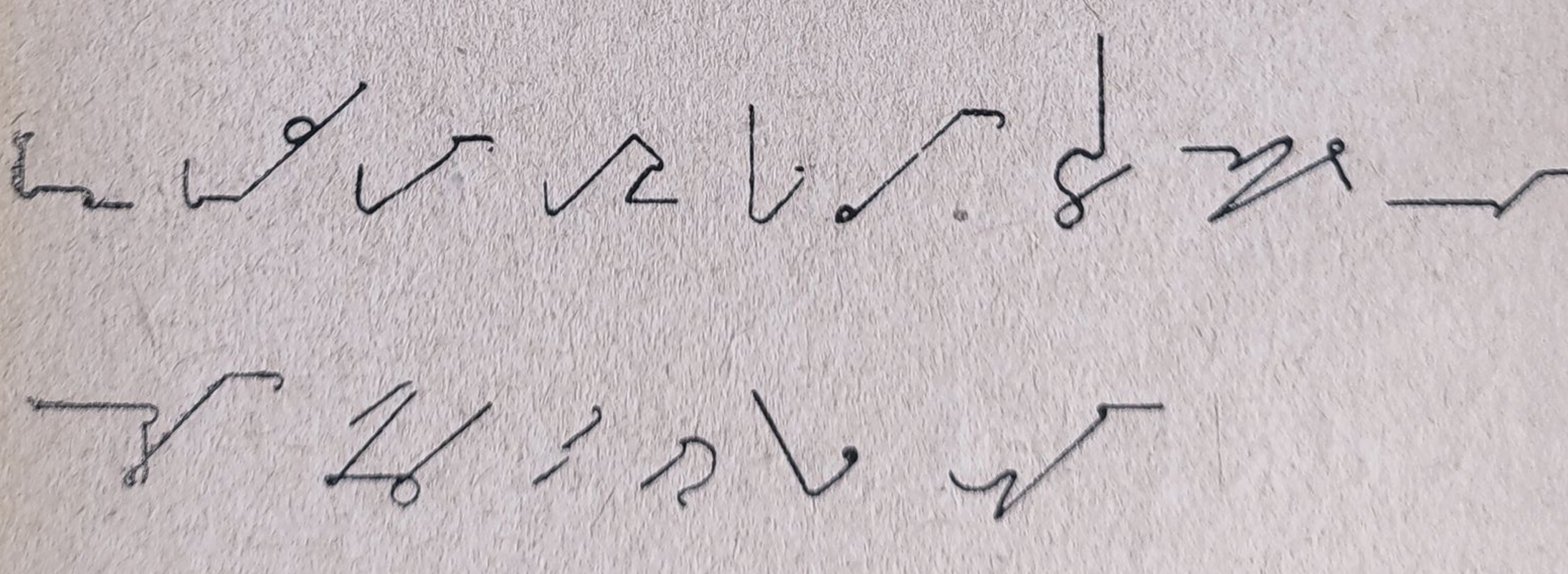

TEMA 9
(continuare)

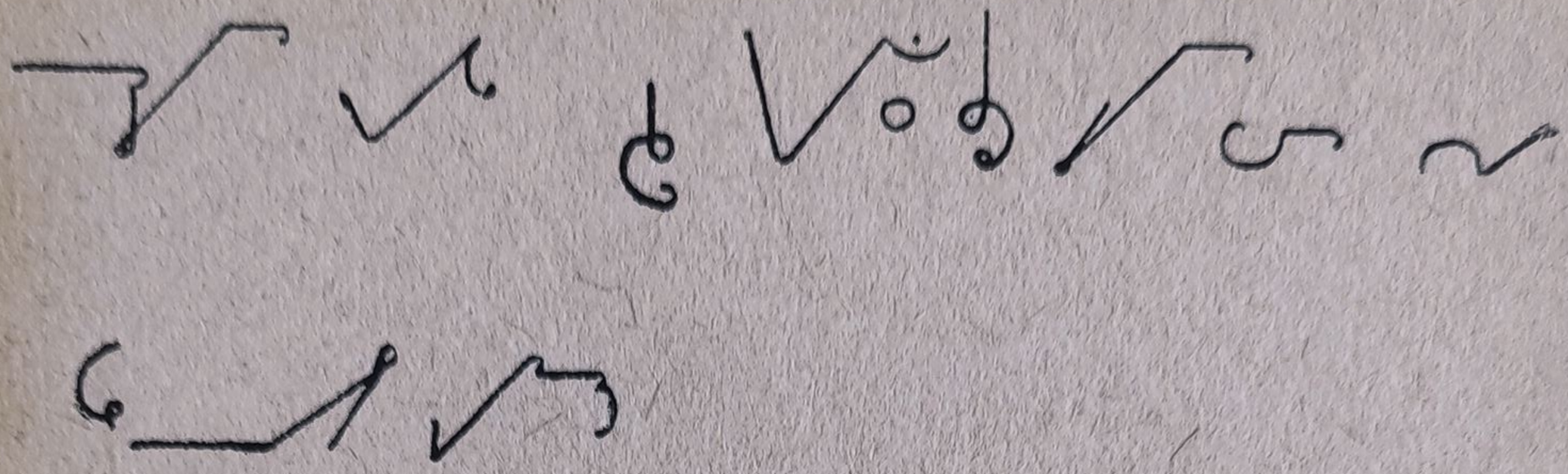

TEMA 10

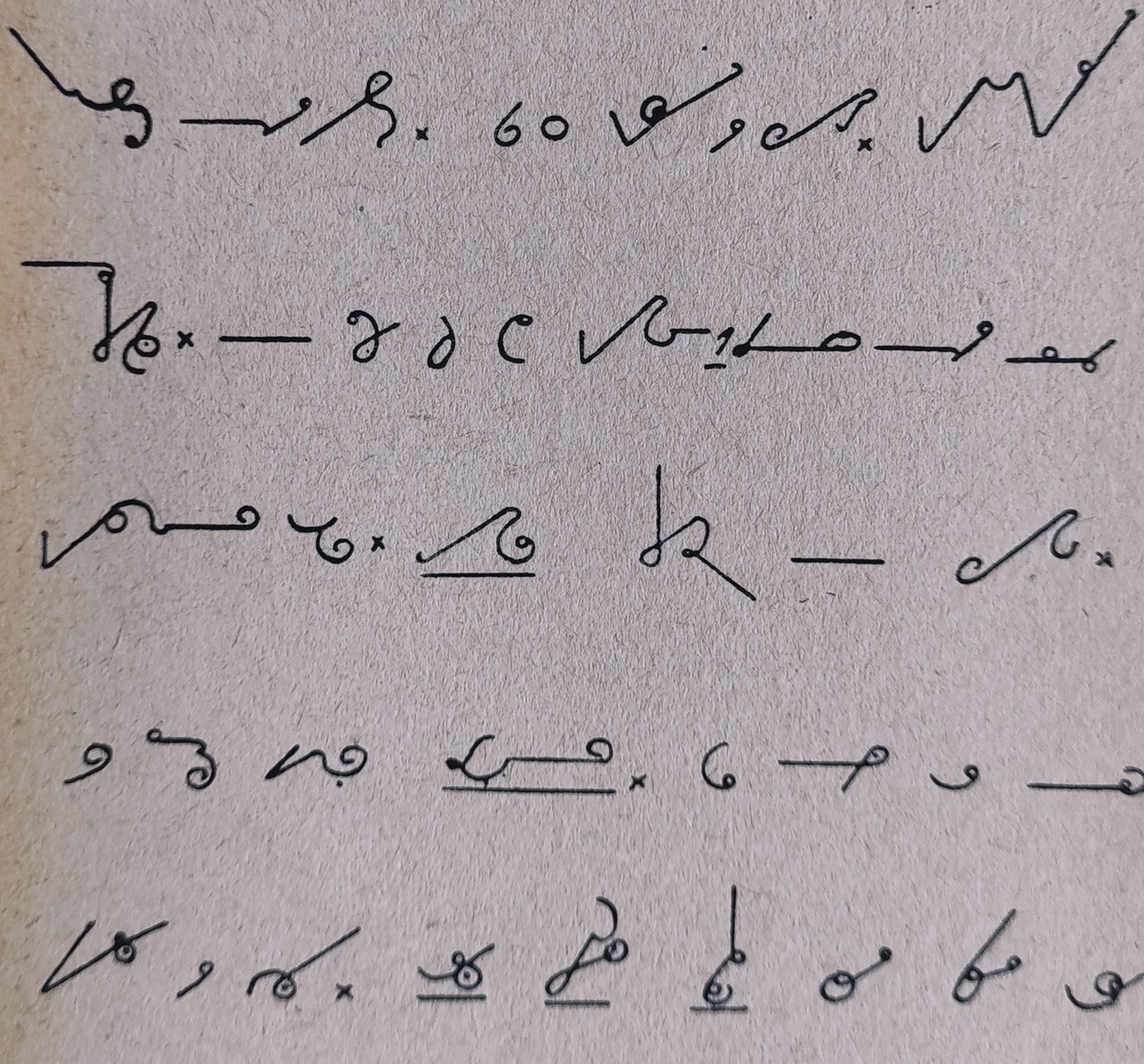

TEMA 11

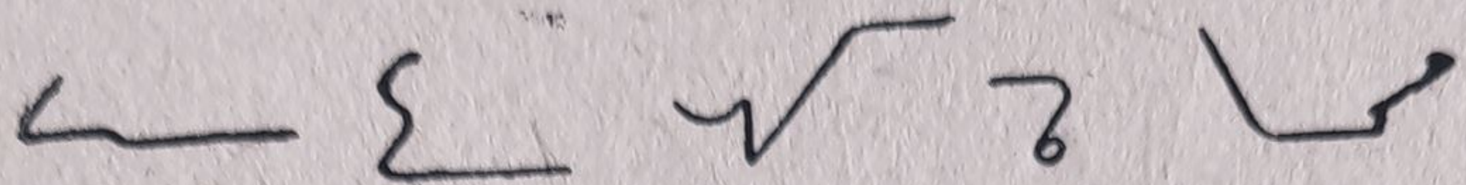

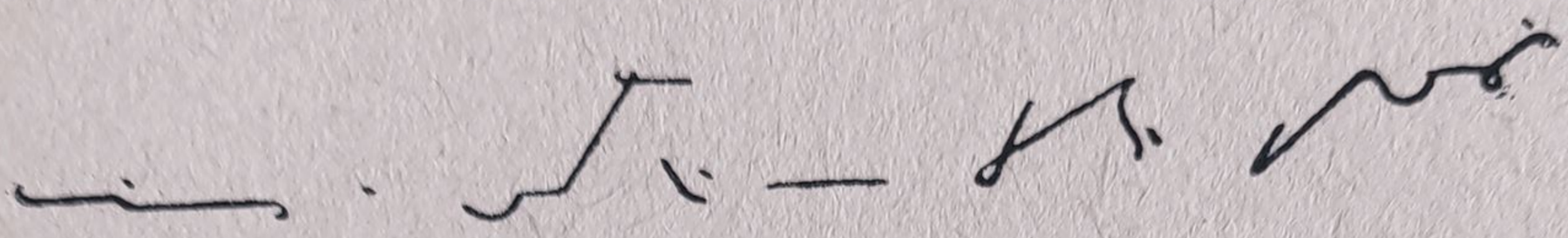

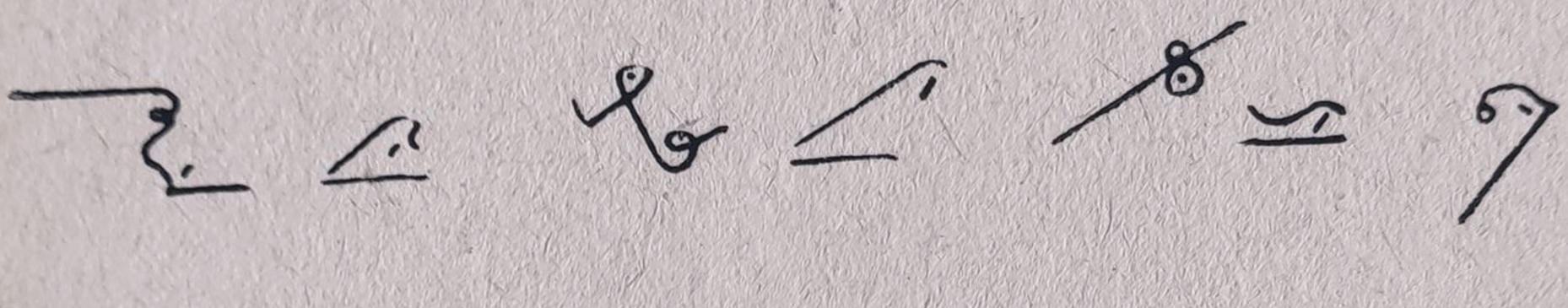

PARTEA A TREIA

(Teme)

TEMA 1

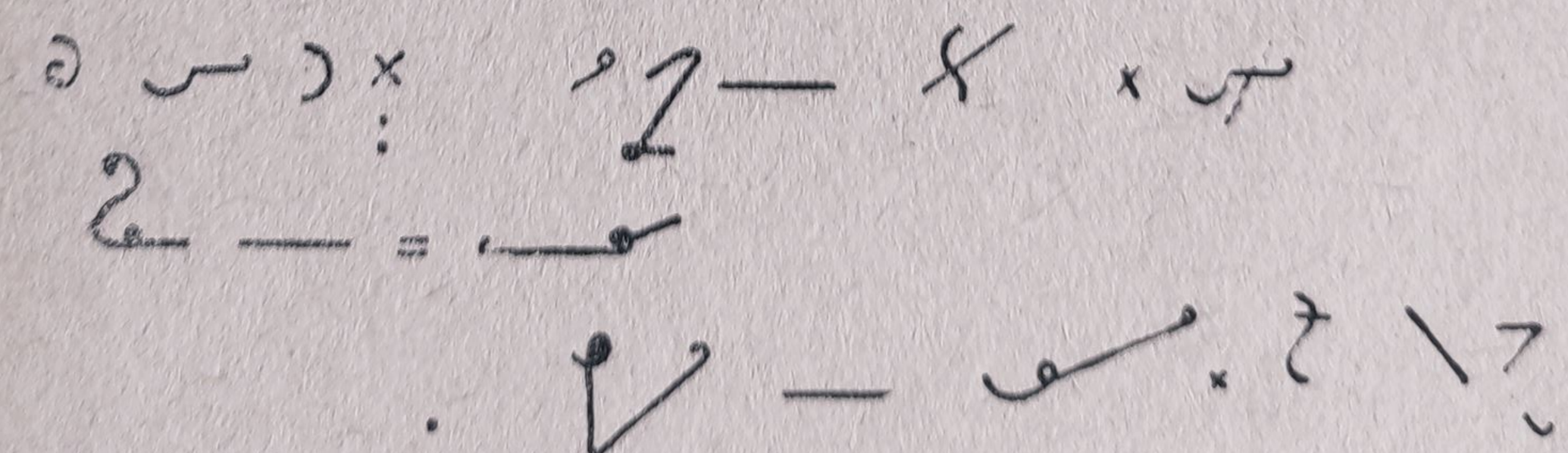

TEMA 3

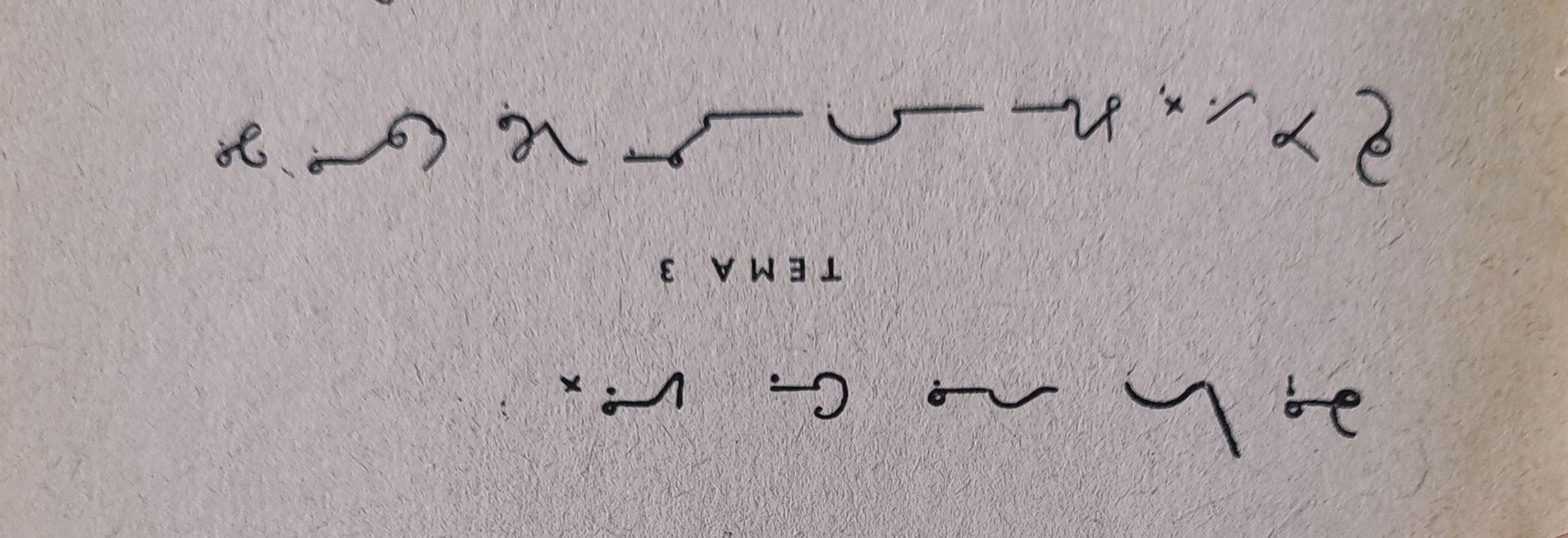

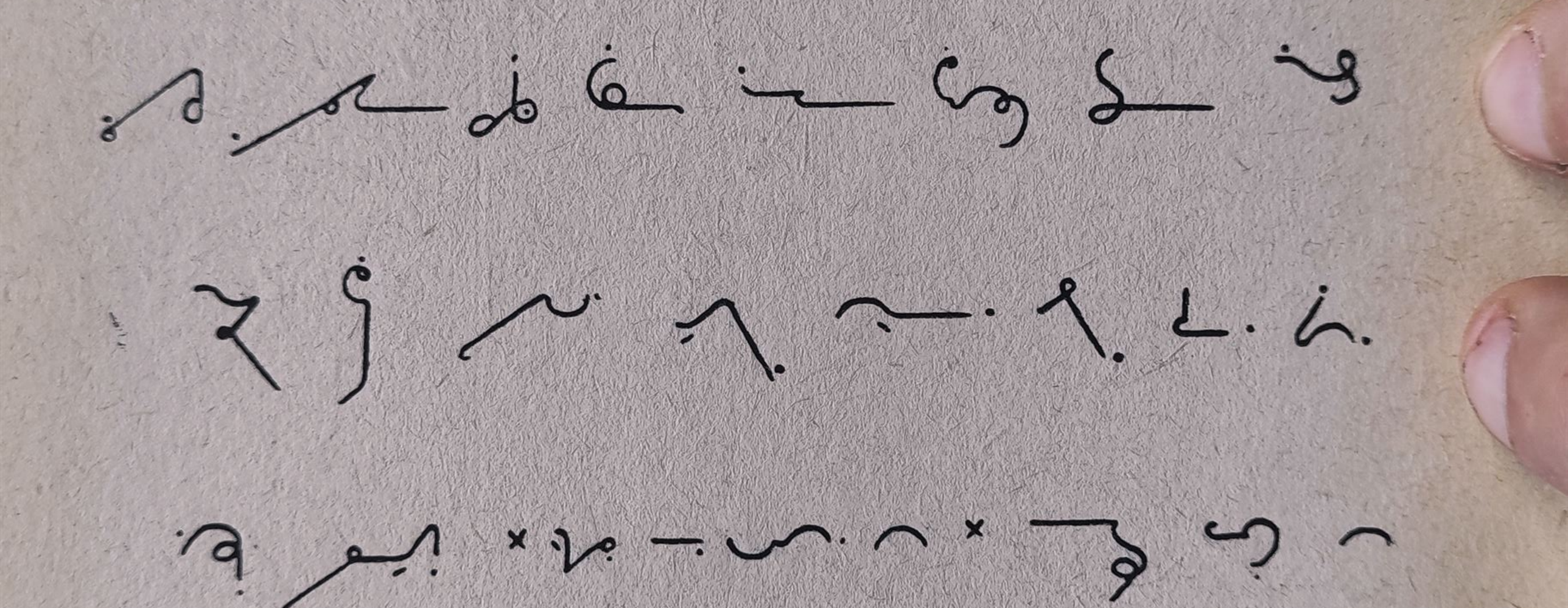

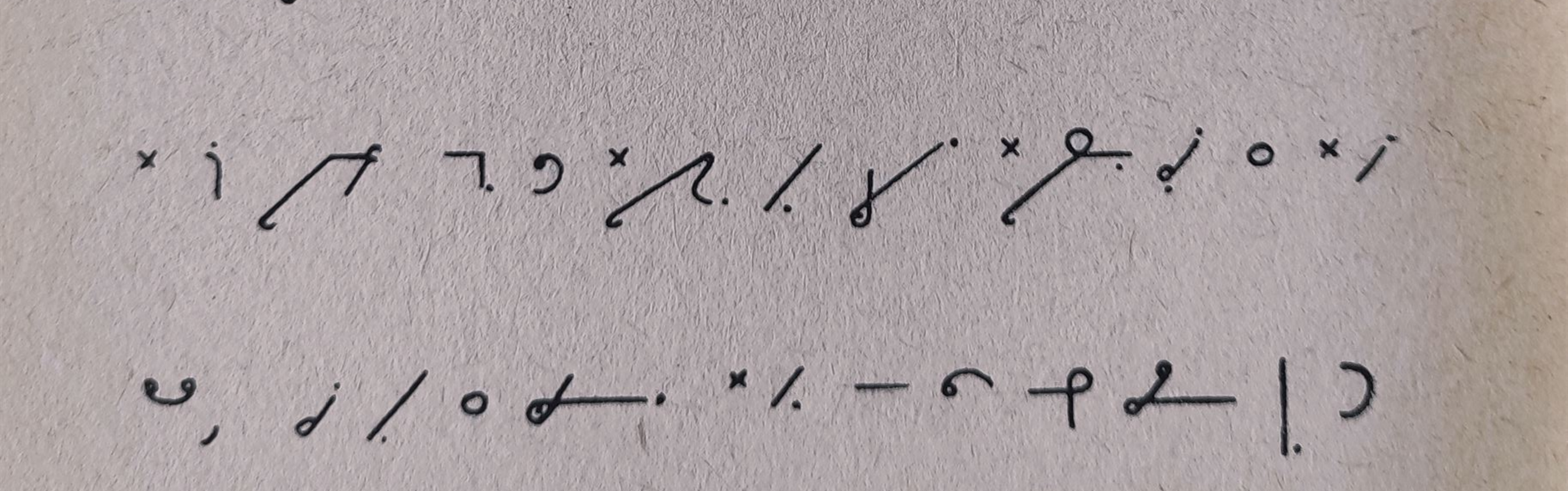

TEMA 2

TEMA 3
(continuare)

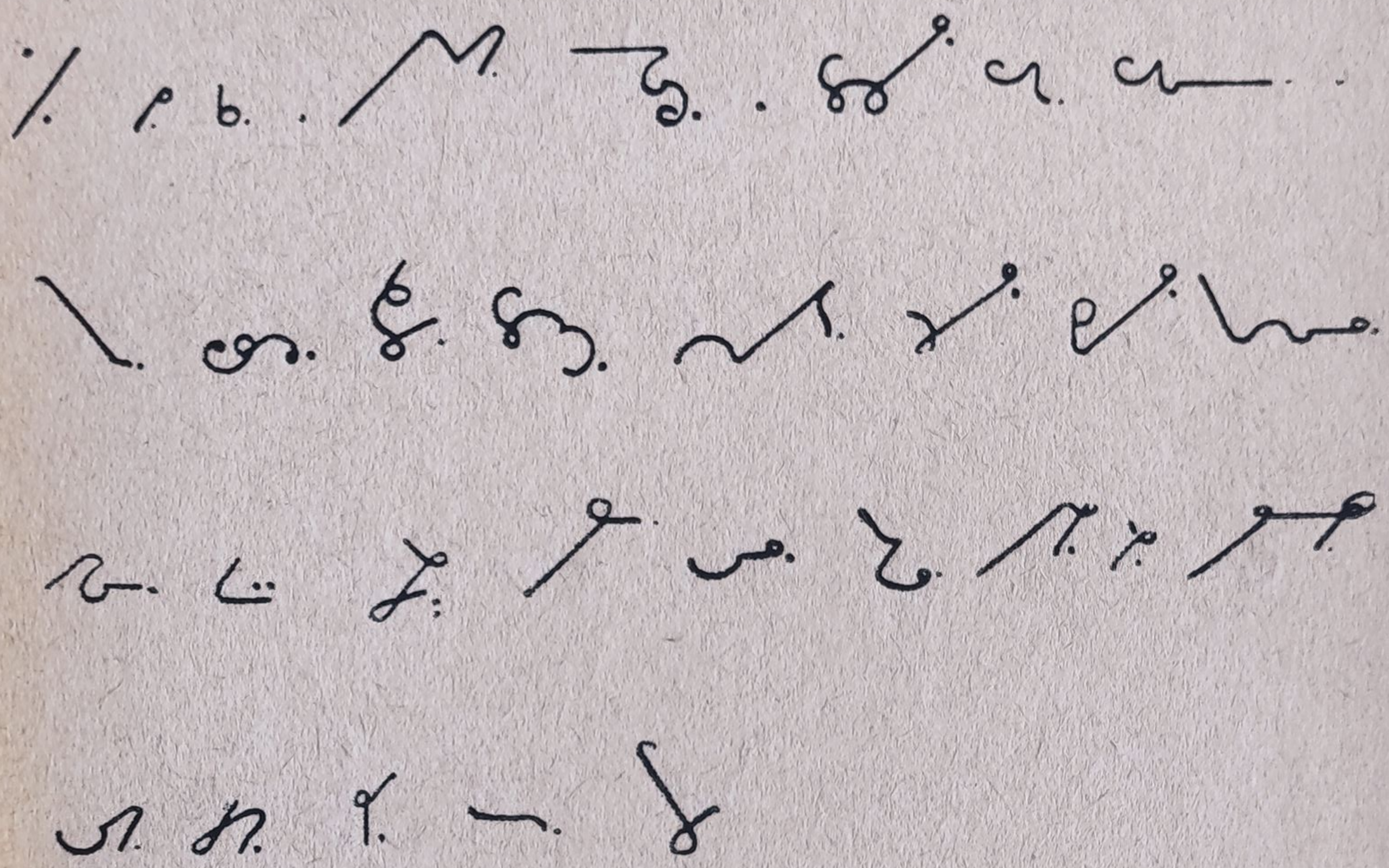

TEMA 4

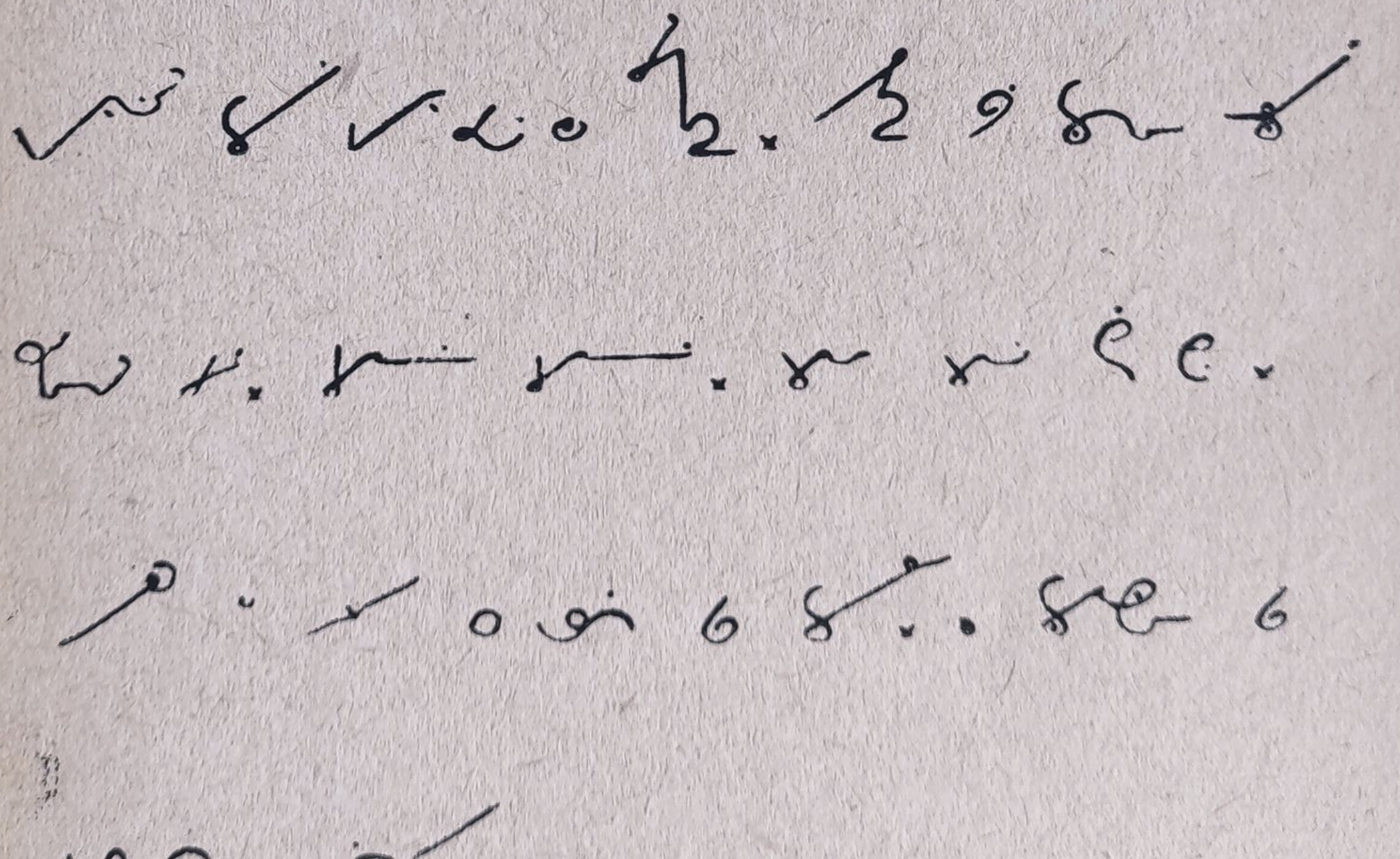

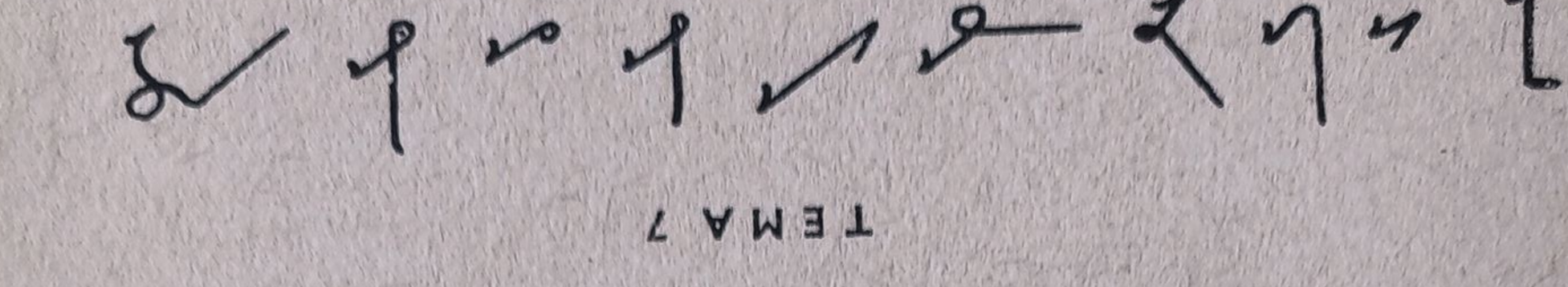

TEMA 7

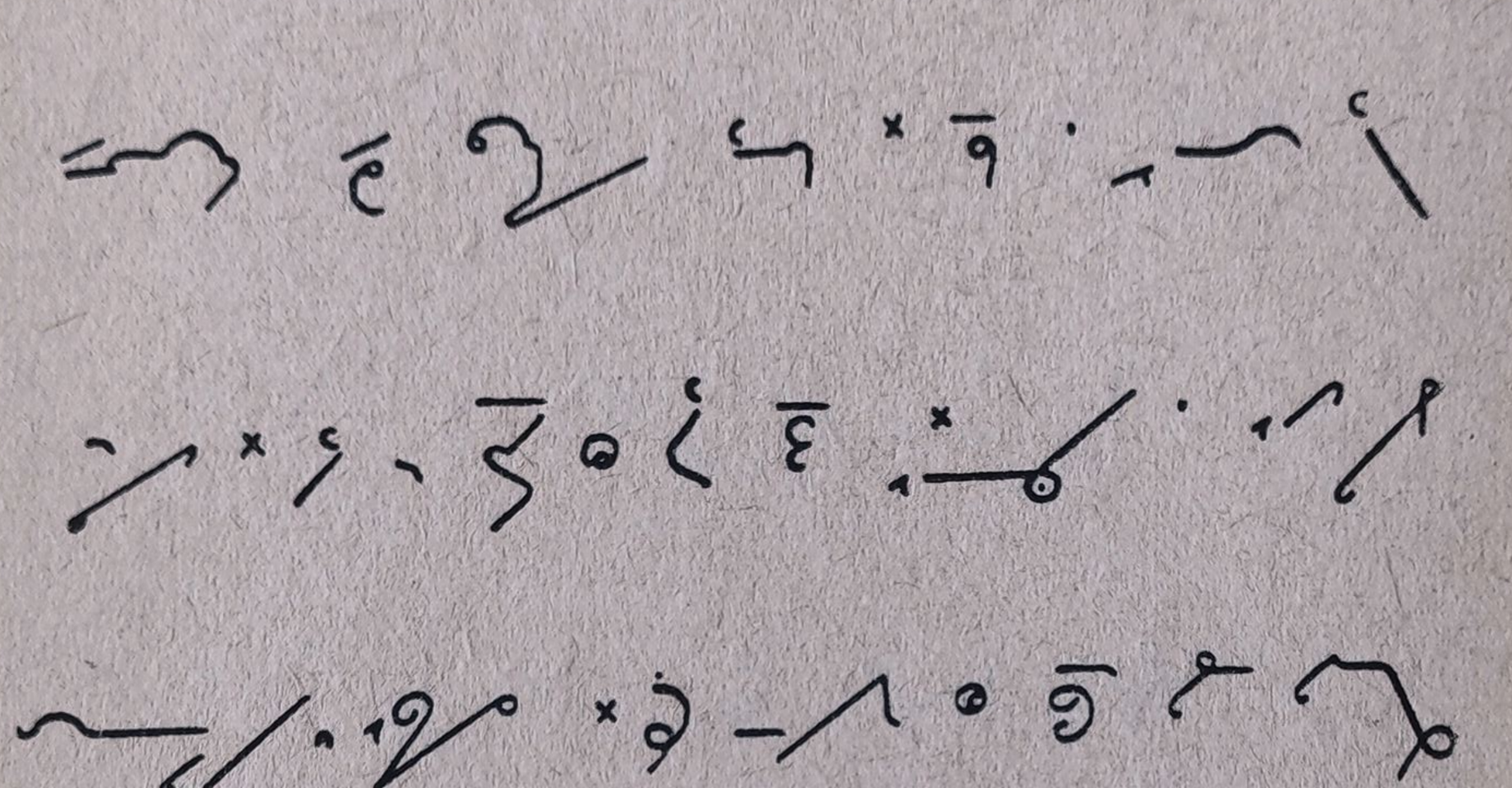

TEMA 6

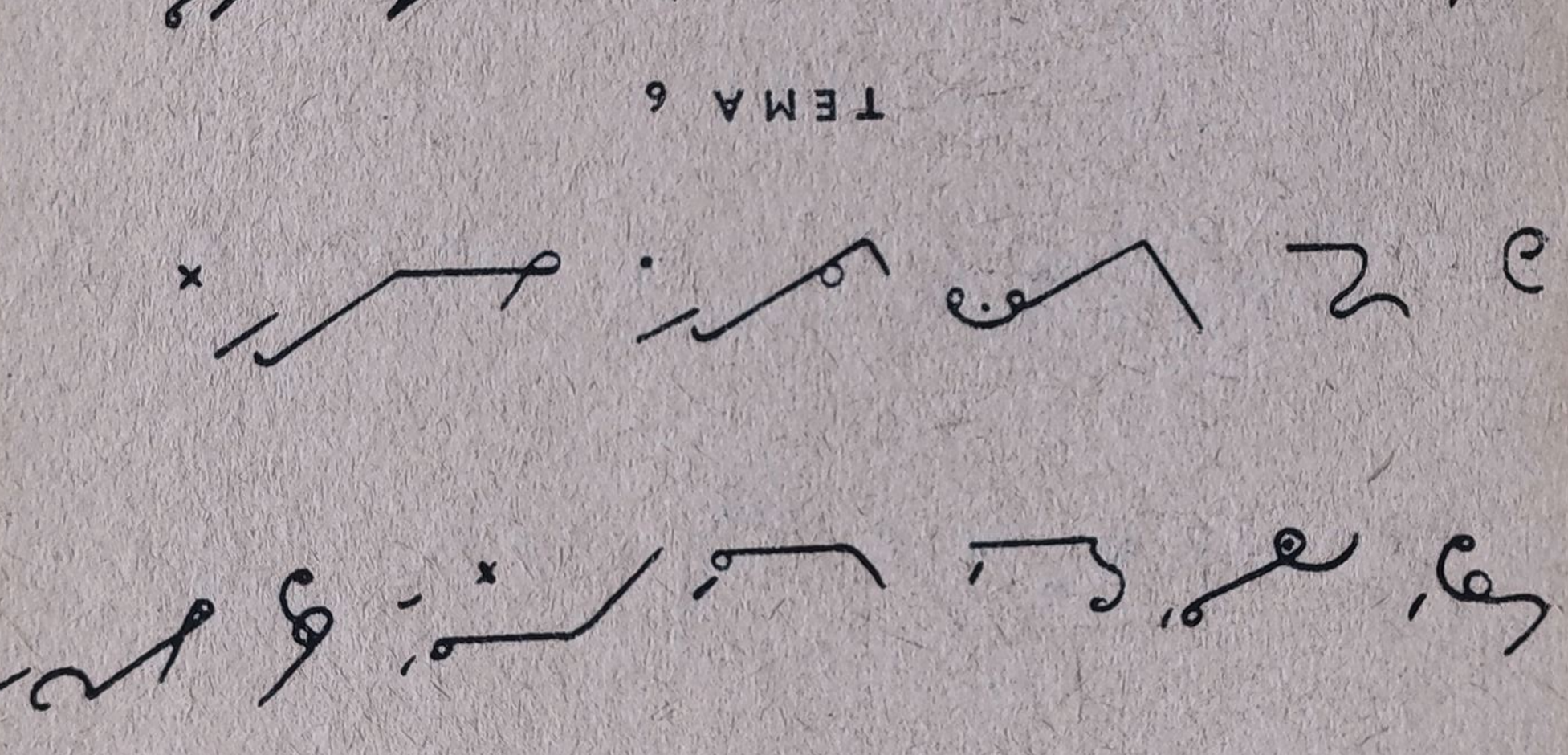

TEMA 5

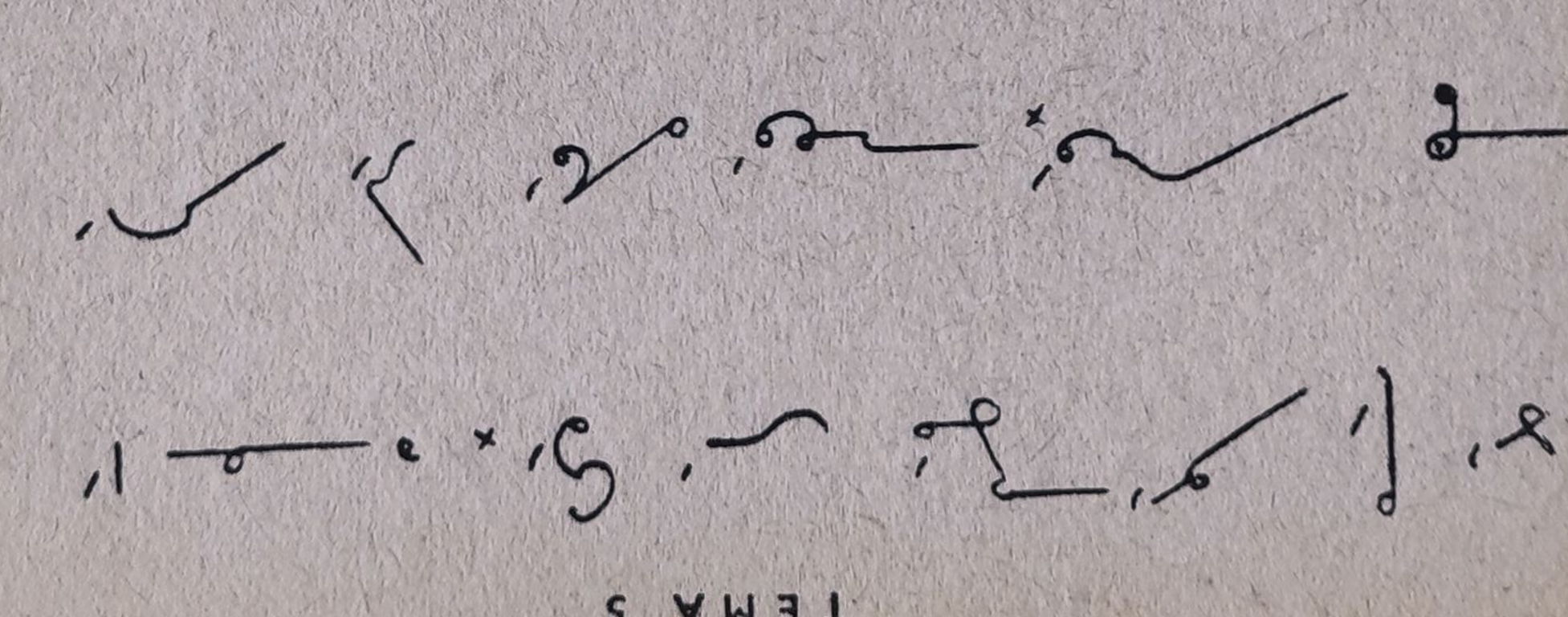

TEMA 7 (continuare)

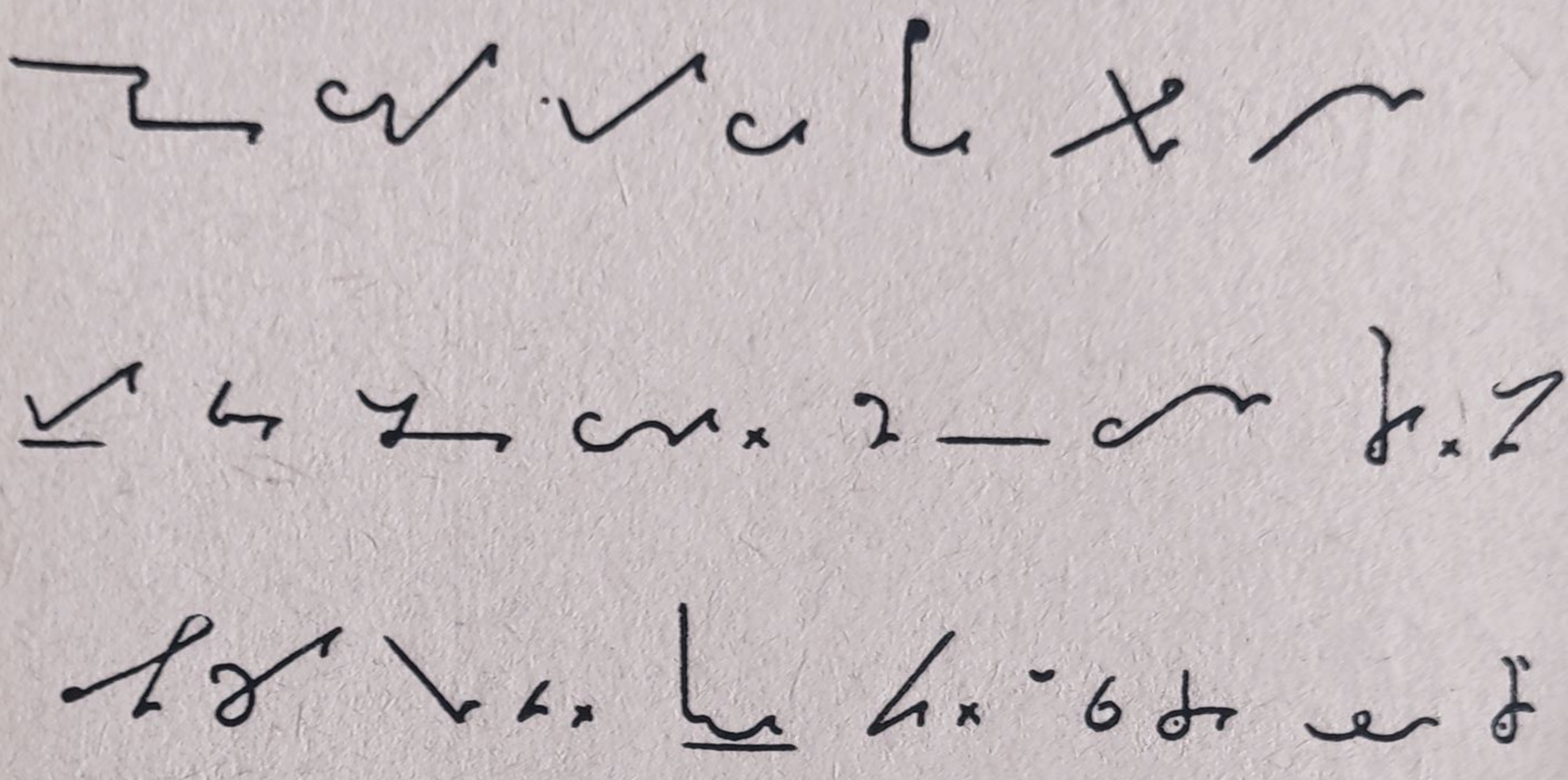

TEMA 8

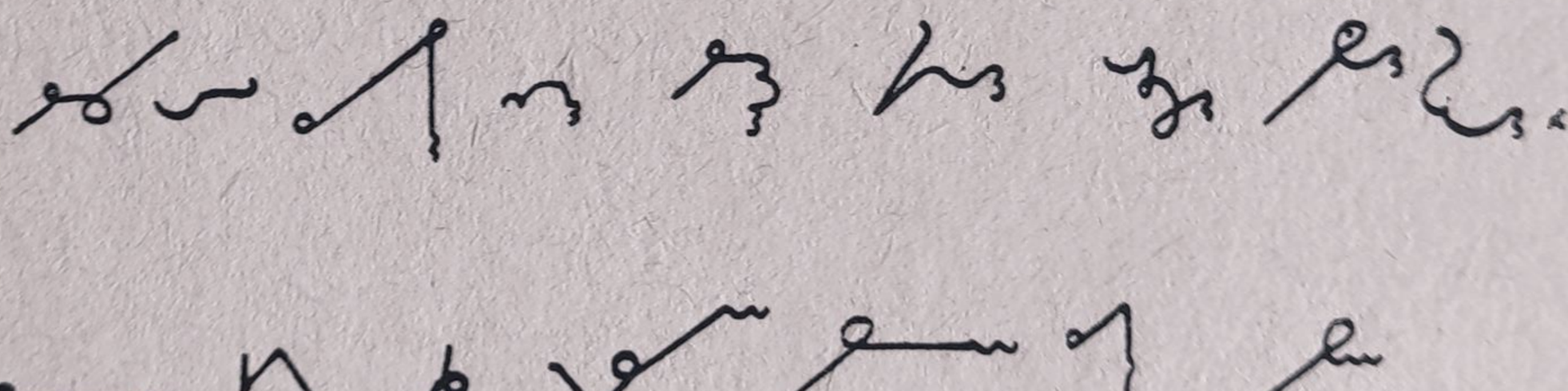

TEMA 9

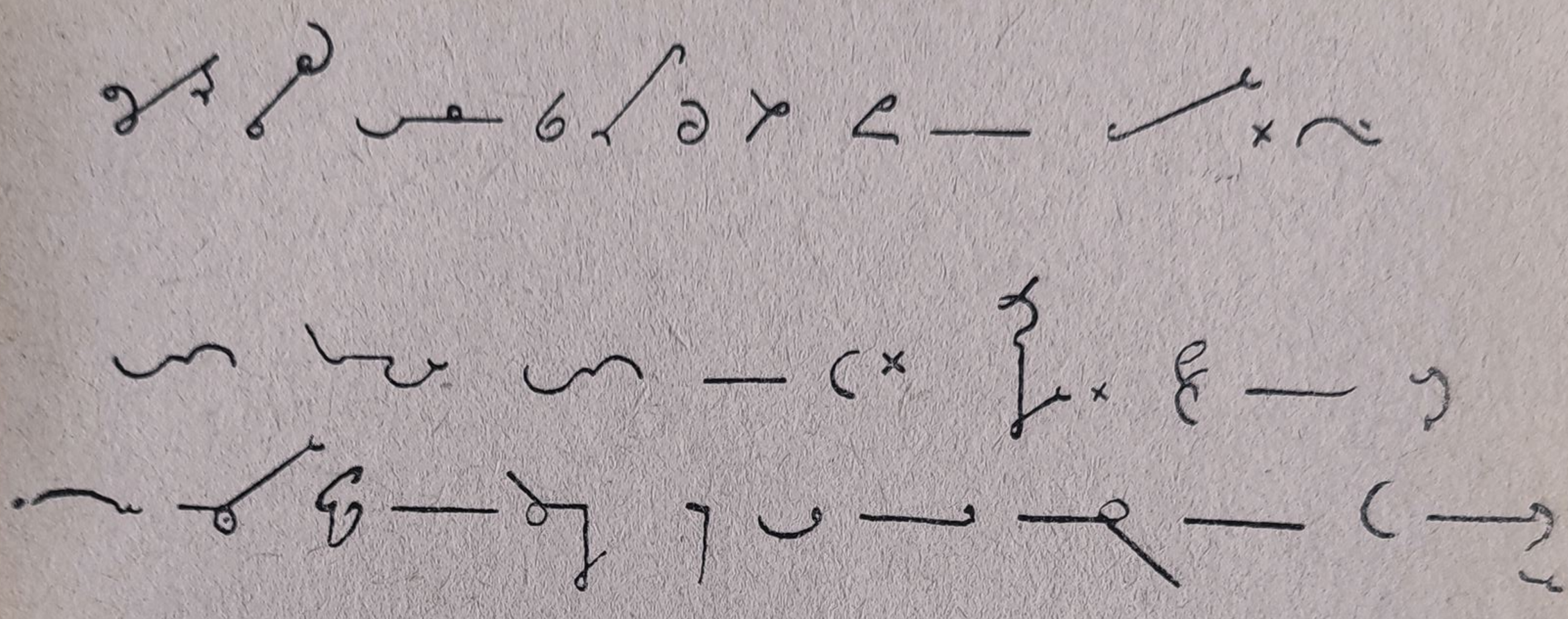

TEMA 10

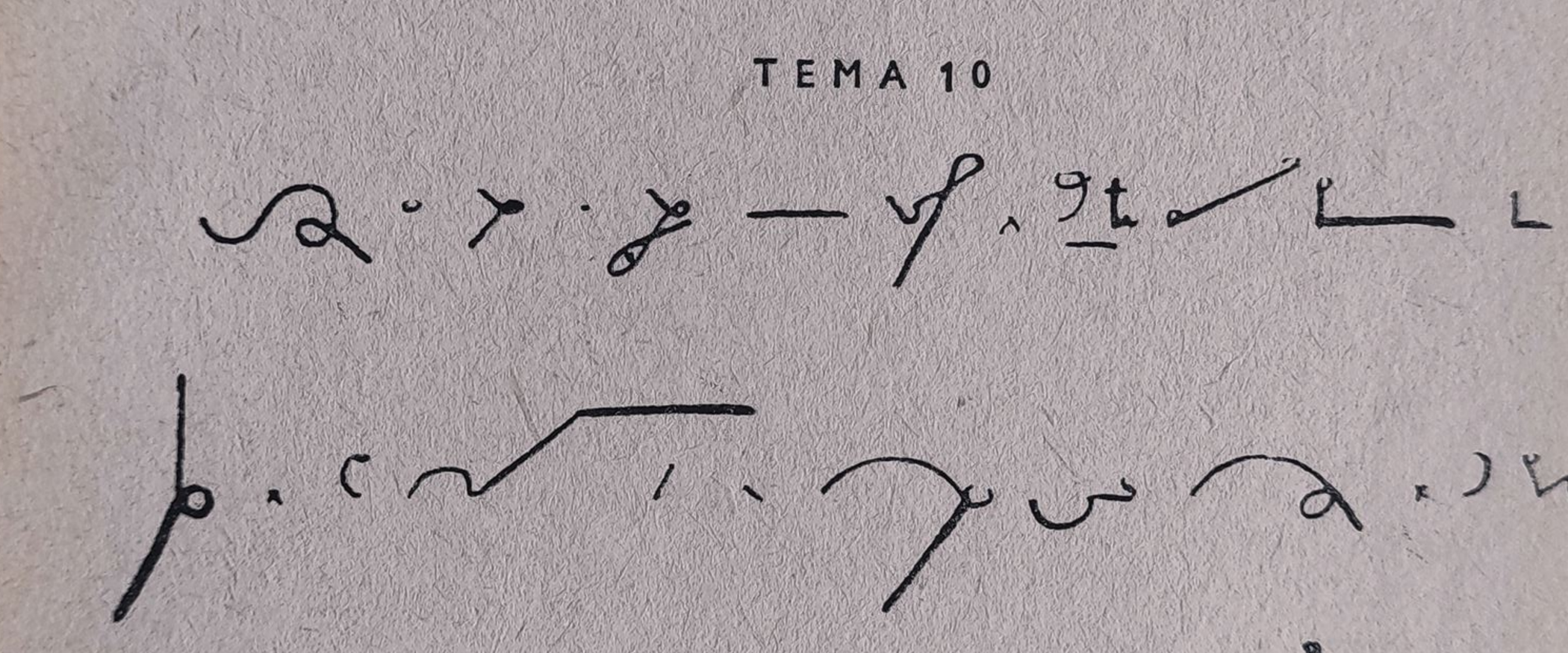

TEMA 11

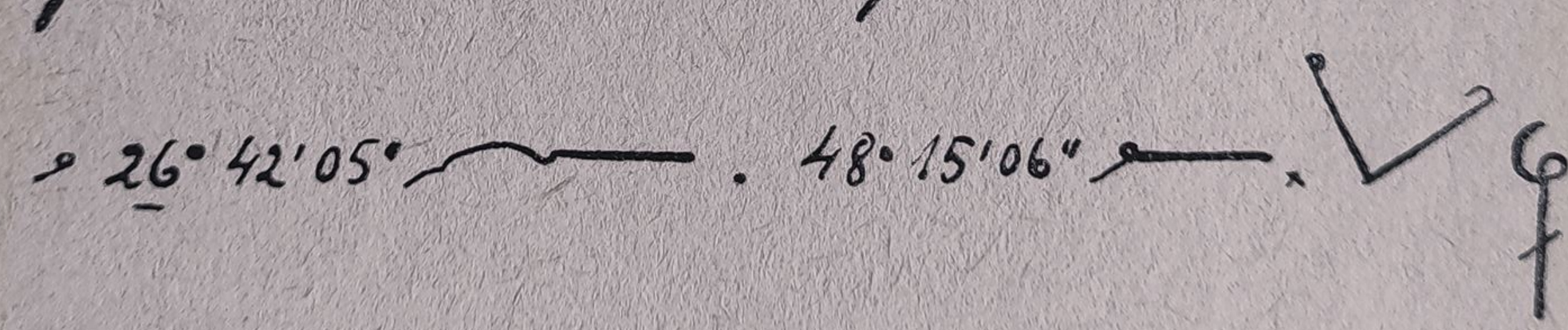

TEMA 12

(continuare)

TEMA 11

TEMA 14

TEMA 13

TEMA 14
(continuare)

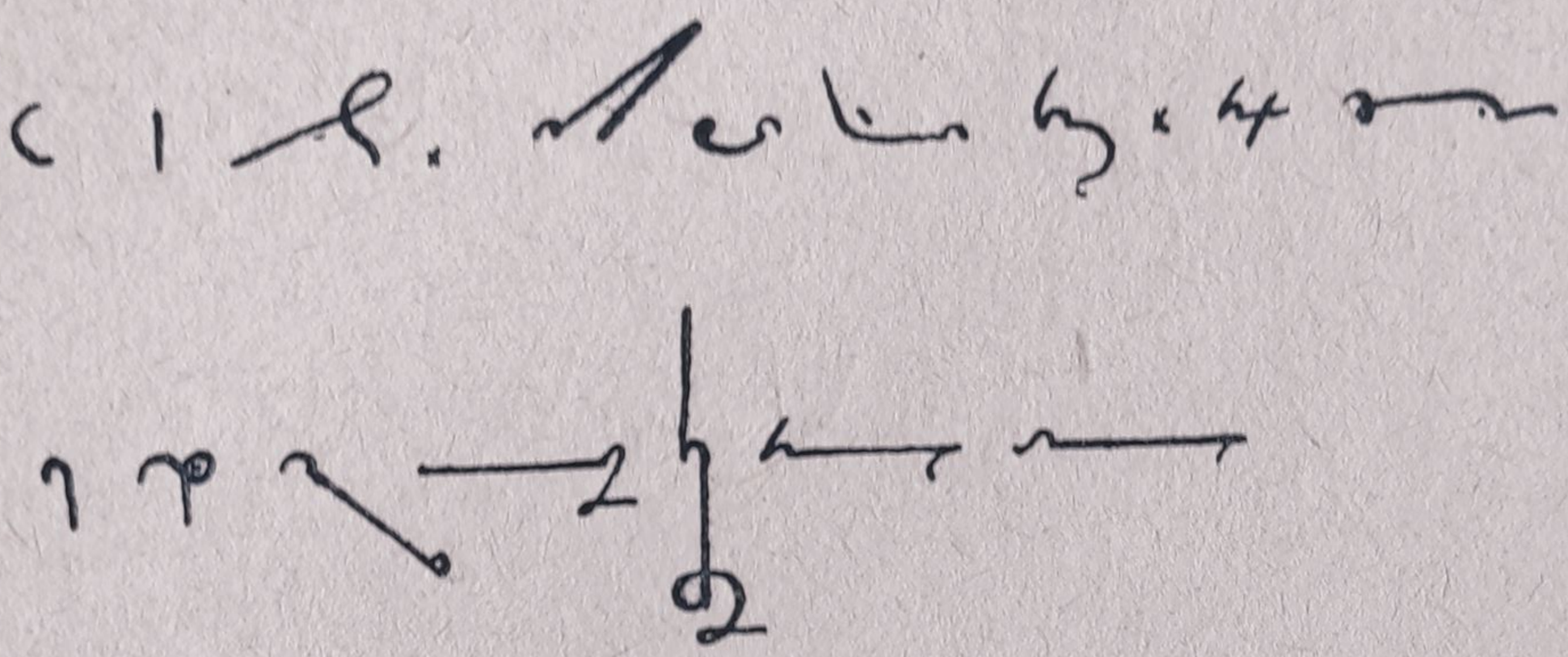

TEMA 15

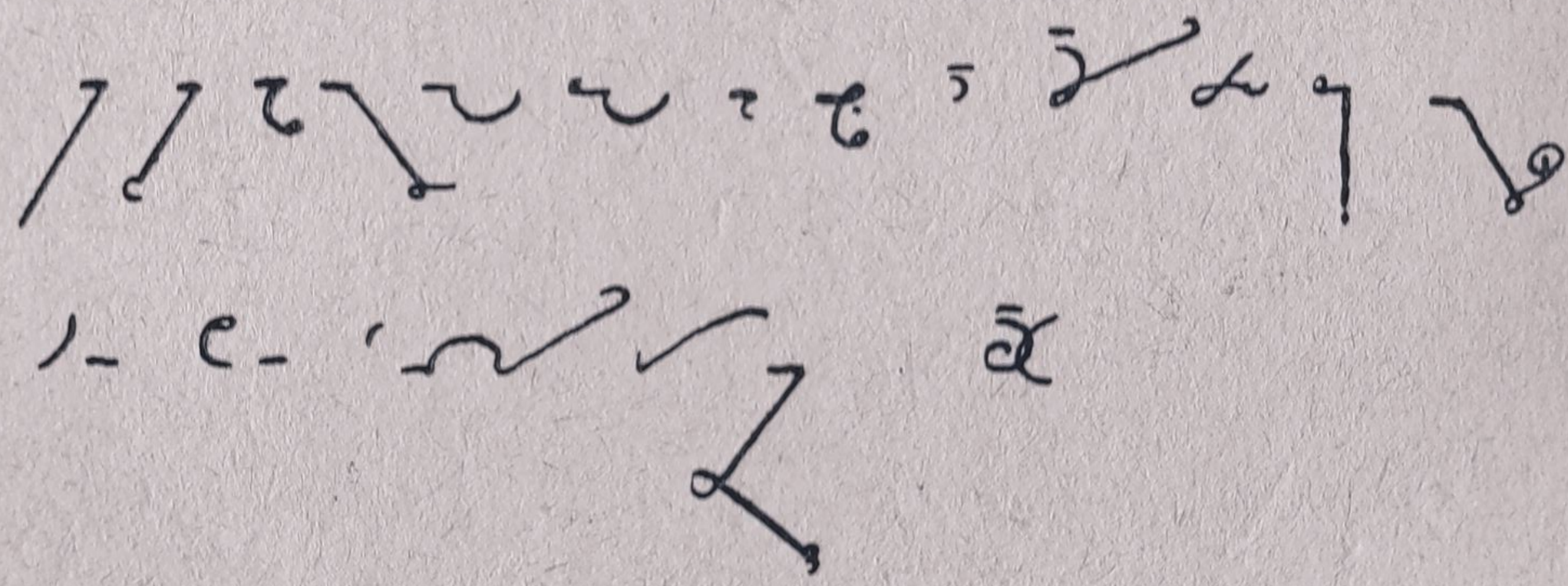

TEMA 16

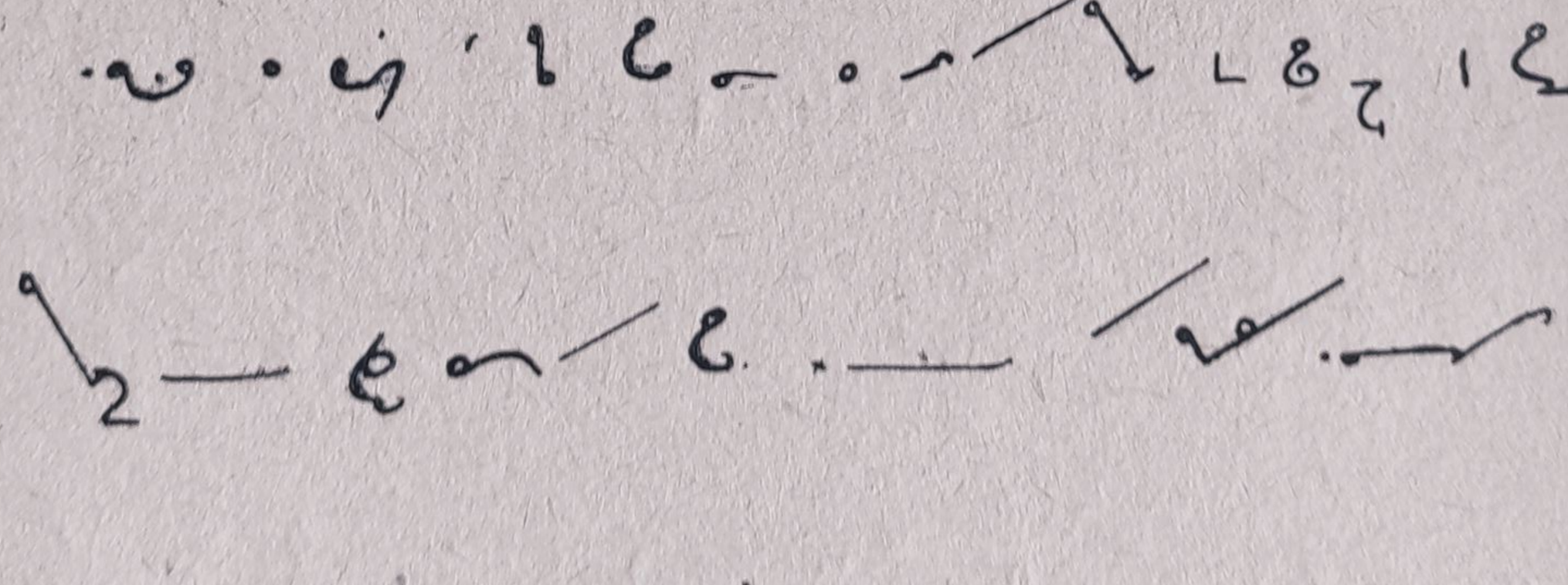

TEMA 16
(continuare)

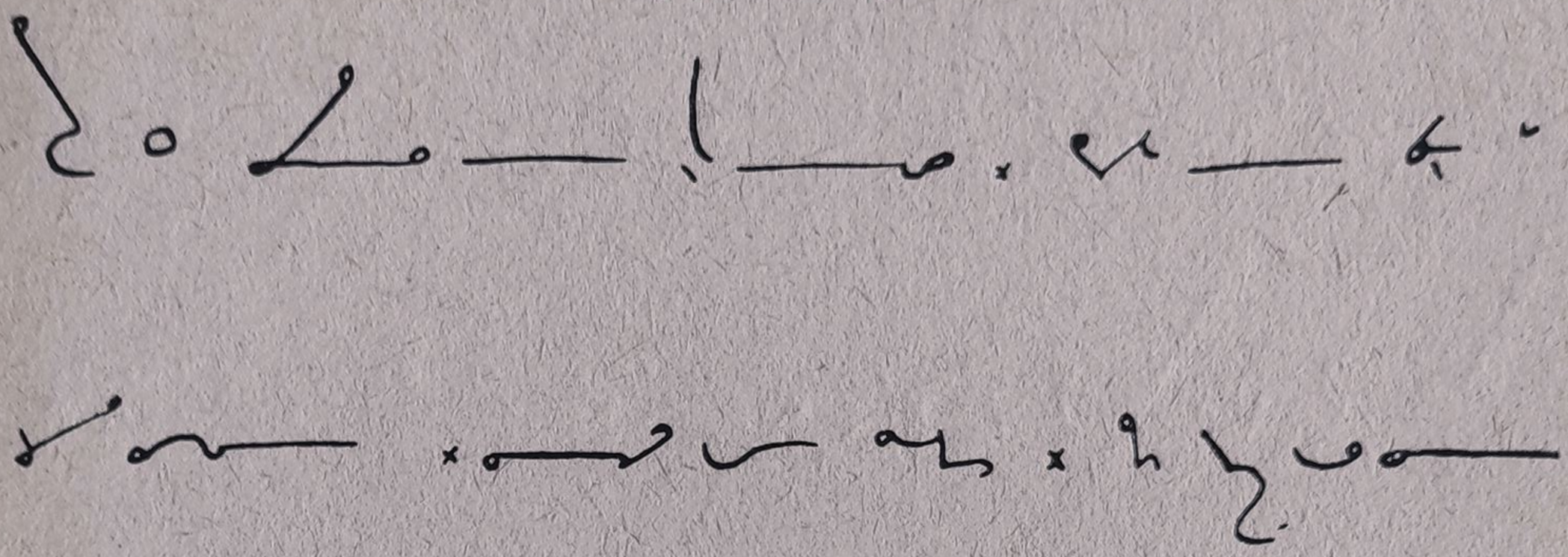

TEMA 17

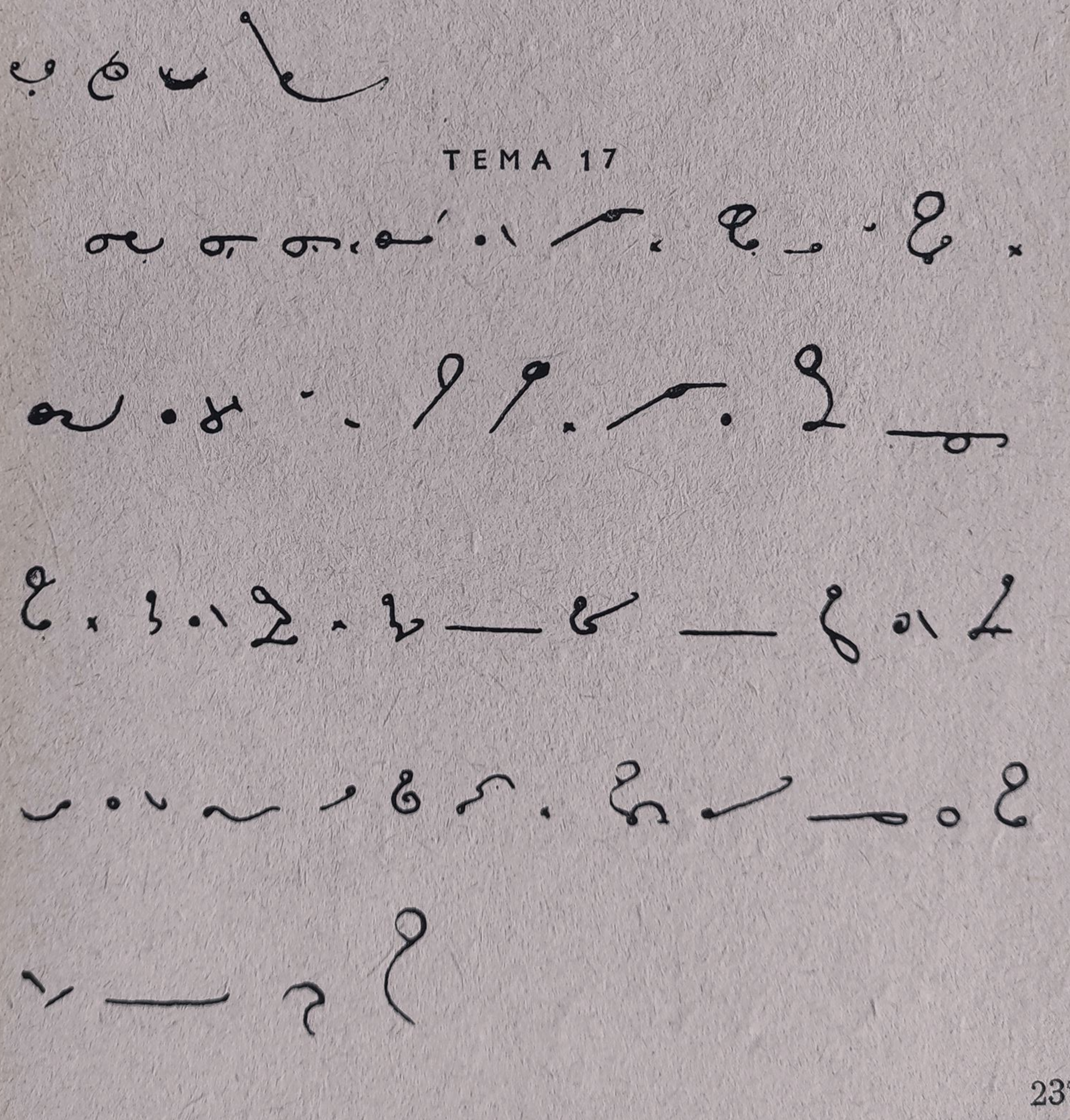

TEMA 18

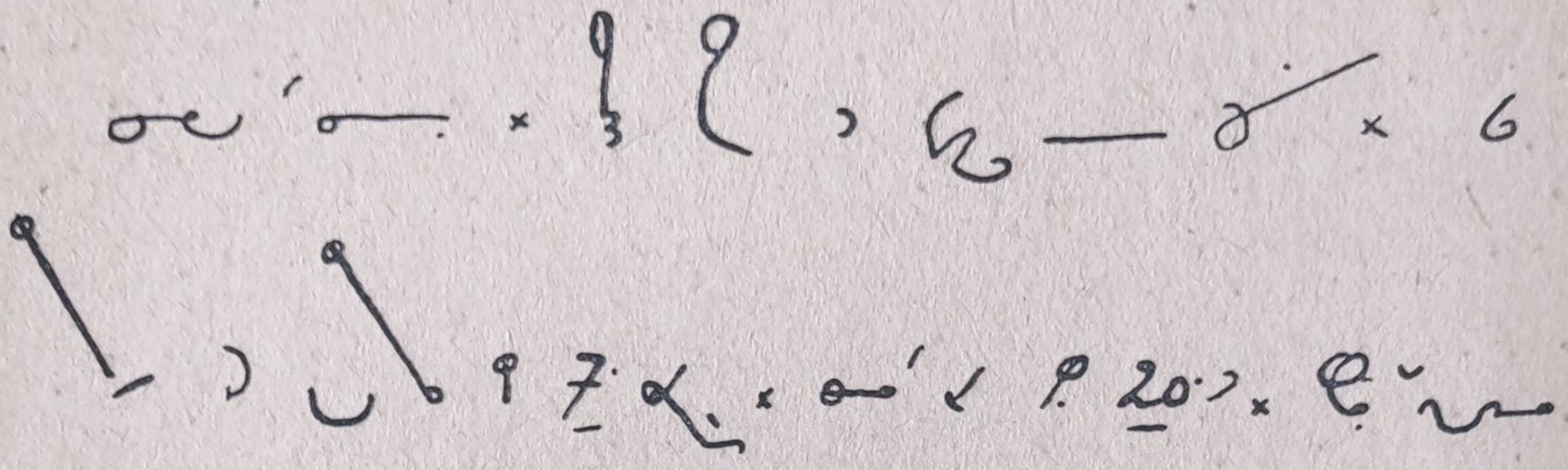

TEMA 19

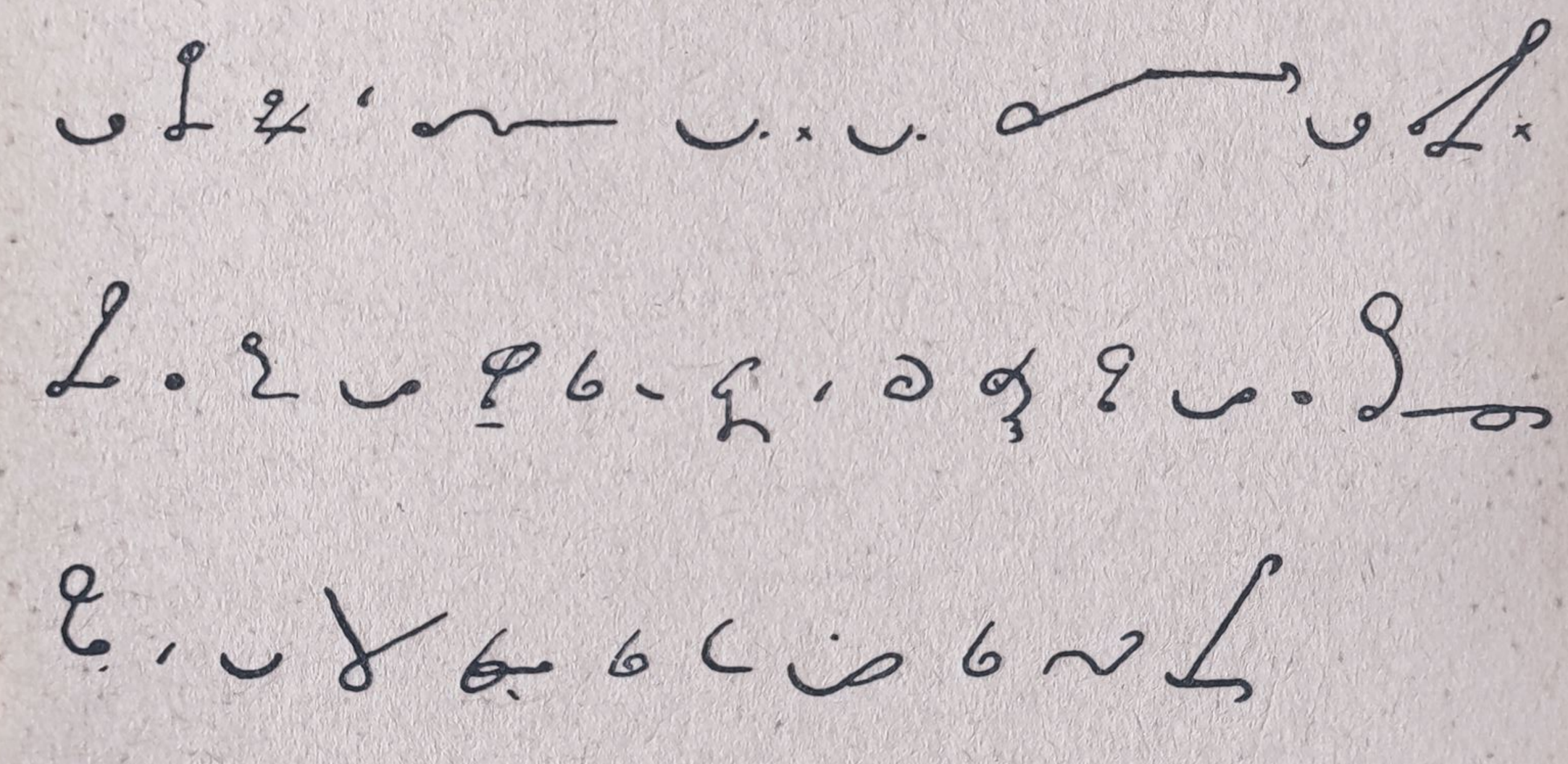

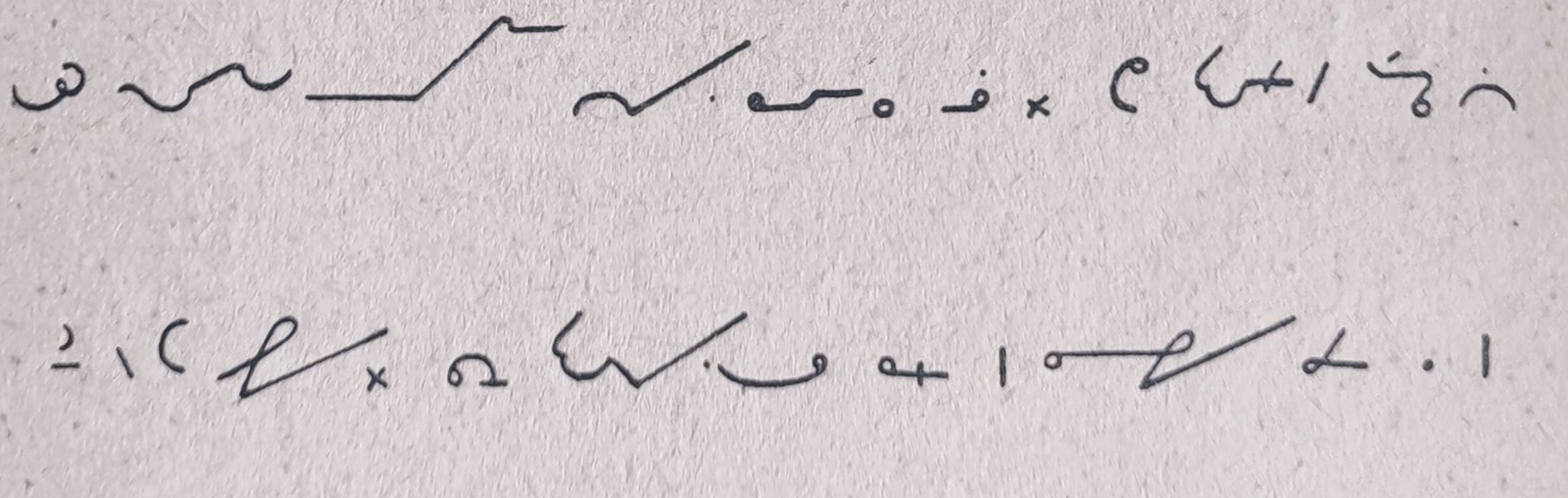

TEMA 19
(continuare)

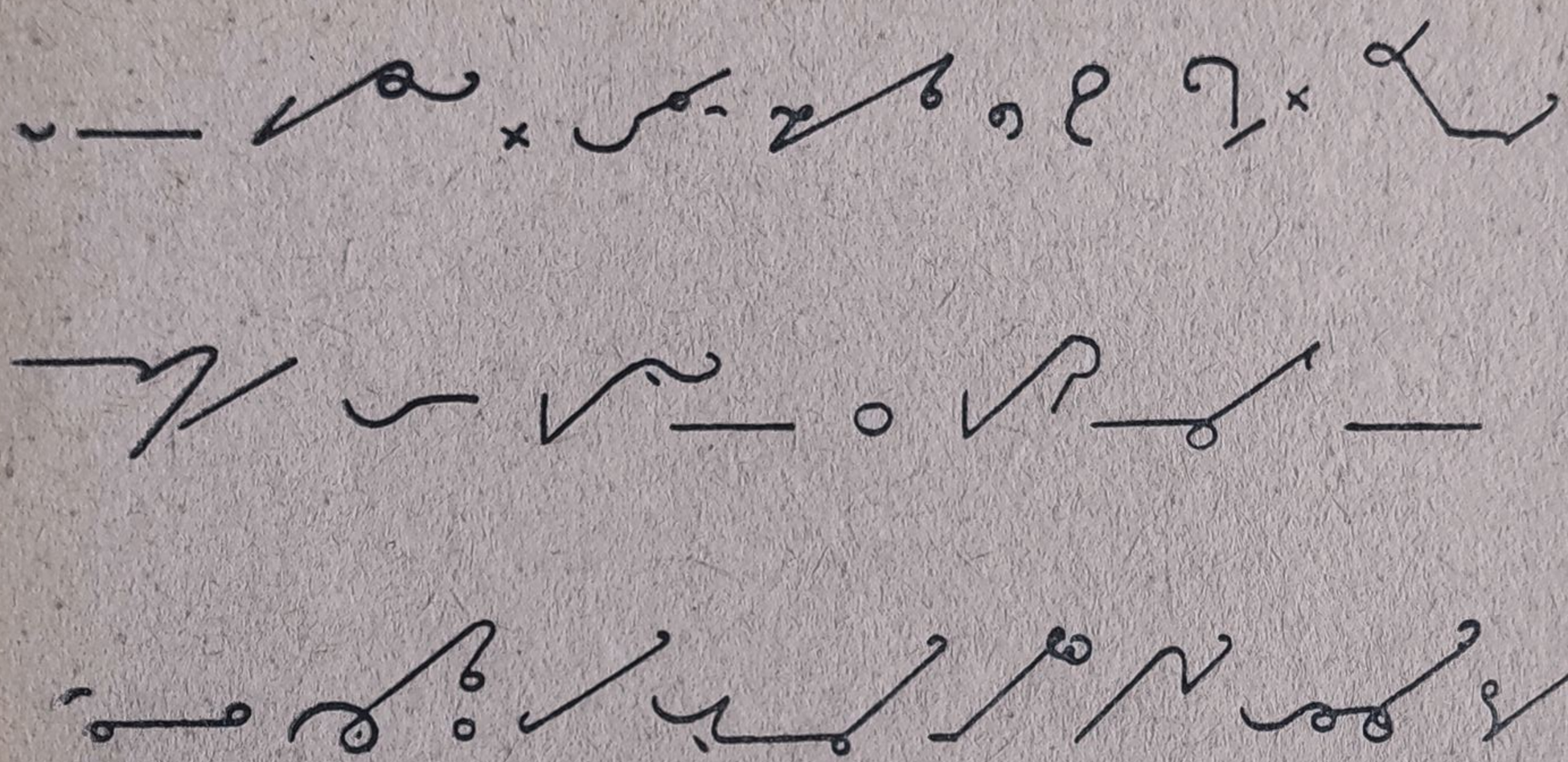

BIBLIOGRAFIE

Emile Duployé — Sténographie Duployé (10e édition), Paris

Henri Dupont — Sténographie commerciale, Paris 1898

Despoin — Cours de sténographie parlamentaire, Paris, 1900

Samuel Taylor — An essay intented to etablish a stenography or short hand writing, Londra, 1786

Henri Stahl — Stenografia Stahl, București, 1926

Henri Stahl — Curs complet de stenografie cu vocale, București, 1937

Ioan Georgescu Arvatu — Curs de stenografie, partea I, Ploiești, 1938

Anton Zotu — Stenografia biconsonantică, metagrafie originală a sistemului Duployé, București, 1940

I. Vasilescu și P. Dephanis — Stenografia după sistemul Duployé, București, 1958

L. Lipin, A. Belov — Cărțile de lut, București, 1960

Dr. I.D. Stefanovici-Svensk — Limba engleză în lumina lingvisticii moderne, Cluj, 1929

* * * — Dicționarul limbii române moderne, București, 1958

Șerban Andronescu — Dicționar de buzunar Englez-Român, București, 1961

CUPRINS

Pag.

Prefață 5
Introducere 7

Partea întîi
STENOGRAFIA INTEGRALĂ, CU VOCALE

Capitolul I Principiile stenografiei. Alfabetul. 15
Capitolul II Cum să învățăm? 18
Capitolul III Alfabetul stenografic 20
1. Consoane reprezentate prin linii drepte 20
Consoanele **p, b** 20
Consoanele **t, d** 20
Consoanele **k, (ch, c), gh** 21
Consoanele **l, r** 22
Consoanele **f, v** 22
§ 2. Vocalele **a (ă, î), o, u** 23
§ 3. Legătura consoanelor reprezentate prin linii drepte și vocalele **a (ă, î) o** și **u** 25
§ 4. Consoana **h** 29
§ 5. Așezarea semnelor stenografice 30
§ 6. Exerciții de scriere stenografică și descifrare 30
§ 7. Consoane reprezentate prin linii curbe (semicercuri) 36
Consoanele **m, n** 36
Consoanele **c(e)** și **s** 37
Consoanele **z, ș; j** 37
Consoanele **g(e), ț** 37
§ 8. Legătura consoanelor reprezentate prin curbe și vocalele **a, o** și **u** 38
§ 9. Exerciții de scriere stenografică și descifrare 40
§10. Legătura dintre consoane și vocalele mediale **a, o** și **u** 42

Pag.

§11. Vocalele **e** şi **i** 43
§12. Vocalele **e** şi **i** iniţiale 44
§13. Vocalele **e** şi **i** finale 45
§14. Vocalele **e** şi **i** mediale 45
Capitolul IV Diftongi şi triftongi 49
§ 1. Diftongi şi triftongi izolaţi 49
§ 2. Diftongi şi triftongi legaţi de consoane 50
§ 3. Diftongul **ou** 52
§ 4. Diftongul **oa** 52
§ 5. Diftongul **au** (**ău**) final sau izolat 53
§ 6. Diftongul iniţial **ui** şi diftongul final **eu** (**iu**) 53
§ 7. Diftongul **io** (**iu**) iniţial şi medial 54
Capitolul V Nazalele 56
Capitolul VI Abrevieri 63
§ 1. Cîteva abrevieri raţionale 63
§ 2. Cifrele 65
§ 3. Abrevieri convenţionale 66
§ 4. Lista abrevierilor convenţionale 67
Capitolul VII Texte pentru exerciţii de scriere şi descifrare 74

Partea a doua
APLICAREA SISTEMULUI DUPLOYÉ LA UNELE LIMBI STRĂINE

Capitolul I Principii generale 97
Capitolul II Sistemul Duployé în limba franceză 100
§ 1. Reguli şi exemple 100
§ 2. Texte pentru exerciţii de scriere şi descifrare 103
Capitolul III Adaptarea sistemului Duployé la limba engleză 117
§ 1. Reguli şi exemple 117
§ 2. Texte pentru exerciţii de scriere şi descifrare 123

Partea a treia
TEHNICA ABREVIERILOR

Capitolul I Noţiuni generale 137
Capitolul II Eliminări de litere, cuvinte, locuţiuni etc. 138
Capitolul III Prefixe şi sufixe 142
§ 1. Abrevieri cu ajutorul unui punct:
— pentru prefixele **trans-, tram-** (**tran-, trîn, trun-, triun-**), 143
— pentru prefixele **inter-, între intro-** (**îndre-, îndru-, îndăr-**), 143
— pentru sufixele **-ţiune** (**-ţie**), **-siune** (**-sie**), **-ziune, -ciune,** 143
— pentru sufixele **-tiv, -siv, -ziv,** 143
— pentru terminaţiile de genitiv-dativ **-lui** (**-ui, -ei**), ... 143

Pag.

— pentru sufixele **-tate, -tăți**: 143
§ 2. Abrevierea sufixelor **-mant, -ment, -mînt, -minte, -lor** 147
§ 3. Abrevierea terminațiilor **-mentar, -mintire, -mîntare** 147
§ 4. Combinarea abrevierilor anterioare 148
§ 5. Abrevierea sufixelor **-anță, -ență, -ință, -onț, -unț** 149
§ 6. Abrevierea sufixelor **-escu, (-ischi), -ească, -ești** 150
§ 7. Abrevierea sufixelor **-ism, -asm** 152
§ 8. Abrevierea sufixelor **-titudine, -bil, -grafie** (**-graf**) și **-logie** (**-log**) 153
§ 9. Abrevierea grupurilor **str** (**zdr**) și **st** 155
Capitolul IV. Simplificarea traseului prin evitarea unor consoane în poziții defectuoase 157
§ 1. Grupurile biconsonantice cu **s** 157
§ 2. Grupurile biconsonantice cu **r** 159
a. Abrevieri obținute prin micșorare (pentru grupurile **mr, nr, sr cr** și **tr**) 159
b. Abrevieri obținute prin inversarea buclei (pentru grupurile **pr, br, fr, vr**) 164
§ 3. Alte utilizări pentru abrevierea grupurilor **pr** (**br**) și **fr**(**vr**) 168
§ 4. Abrevierea unghiulară pentru eliminarea literei **t** în poziții defectuoase 172
§ 5. Abrevieri obținute prin îngroșare 177
Capitolul V. Texte pentru exerciții de scriere stenografică și descifrare 180
Încheiere. Recomandări suplimentare 211
Cheia temelor și a versiunilor 215

BIBLIOTECA DE PEDAGOGIE-PSIHOLOGIE

Lei 9,25

Este utilă o scriere mai rapidă pe tărîmul activității intelectuale ? Viteza de a nota cuvintele, ideile, de trei-patru ori mai repede ca în scrierea obișnuită poate fi apanajul oricui ? Se poate învăța stenografia fără profesor ? O dată însușit în limba română, sistemul de stenografie Duployé poate fi aplicat și la unele limbi străine ? — iată cîteva întrebări la care prezentul volum dă un răspuns pozitiv.

Alegînd dintre diferitele sisteme stenografice de circulație în țara noastră sistemul Duployé, universal răspîndit, preferat pentru notarea exactă a tuturor vocalelor, expunîndu-l în conformitate cu sistemul fonetic și fonologic al limbii române, aplicîndu-l apoi la limbile franceză și engleză și prezentînd materialul într-un chip logic, sistematic și riguros științific, autorii pun la îndemîna doritorilor să-și însușească ușor și rapid metoda notării ideilor, un manual complex.

Volumul este prevăzut cu un mare număr de exerciții practice de scriere stenografică și descifrare, versiuni și teme, precum și exemple și note explicative, urmărindu-se cu ajutorul lor, prezentarea materialului de la simplu la complex.

Astfel alcătuit, manualul oferă maselor largi posibilitatea de a-și economisi timpul în notarea ideilor, în luarea notițelor la cursuri, ca și în multe alte domenii de activitate intelectuală.